

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

DOLENJSKI LIST

ČETRTEK

VSAK

NOVOLETNI SPREJEM ZA NOVINARJE

NOVO MESTO — Predsednik novomeškega občinskega izvršnega sveta mag. Boštjan Kovačič je pred raznimi pripravil že tradicionalni novoletni sprejem za novinarje, ki premlejo dogajanje v novomeški občini. Polnoštevilno zbrano novinarskem zboru je z voščilom izrazil željo po še nadaljnjem dobrem sodelovanju oz. spremljanju dogajanja s strani novinarjev in prid obveščenosti javnosti.

POPRAVILI IME MAJNEGA PREHODA

PODPLANINA — Krajanji tega kraja v kočevski občini so imeli pripombo ob imenu mejnega prehoda Draga republiko Hrvaška, saj je kraj Draga oddaljen od mejnega prehoda 6 kilometrov. To napako so konec minulega leta popravili, ko je republiški izvršni svet lločil, da se mejni prehod preimenuje Podplanina. Vsem tistim, ki še ne vedo, kje je ta mejni prehod, vaščani te vaše sporočajo, da leži nad reko Čaranko in je v bližini bencinske črpalke Čabru.

V. D.

REKORDNO LETO JE KRŠKO

KRŠKO — Kljub začasni prekrovi obratovanja ob junijski vojni je elektrarna Krško lani proizvedla rekordno število kilovatinih ur — kar 4,7 milijarde. Z letom 1991 se izteklo tudi prvo desetletje komercialnega in varnega obratovanja elektrarne, ki je dala skupno že 40 milijard kilovatinih ur električne energije, ar je toliko kot Slovenija porabi elektrike v štirih letih, poroča Delo.

Kaj zdaj z JE Krško?

Demos je z novim letom razpadel in spomladi naj bi bile predčasne parlamentarne volitve. Na osnovi nove ustave bomo prej ali slej dobili nov parlament, državni zbor in državni svet, novo vlado in tudi — novo politiko. Kaj bo v tem primeru s starimi političnimi obljubami, denimo z napovedanim zapiranjem jedrske elektrarne v Krškem, ki ga je zdaj še vladajoča koalicija napovedala za konec leta 1995? Da je šlo v tem primeru za izrazito politično potezo in željo po prevladi politike nad stroko, si ne bi smeli delati nobenih iluzij.

Na tem mestu smo že objavili strokovno mnenje energetikov, da je enostavno nesmiselno zapirati elektrarno, dokler ta varno dela pod strogim mednarodnim nadzorom. Ta čas obratuje v svetu 424 jedrskih elektrarn in kljub černobilski tragediji gradijo še 97 novih. Ali naj se gospodarsko izčrpana Slovenija odreče enemu svojih največjih podjetij, da bi dala svoj prispevek (morda Avstriji na ljubo?) k odpravljanju atomske dobe, ki je zajela svet? Ali naj se odpove 22 odstotkom (Hrvaška po 18 odst.) svoje električne energije in za to nadomestilo dodatno porabi 4 milijarde nemških mark? Kako naj preživi 7 do 10 let, preden bodo zgrajeni nadomestni energetski objekti? Ali naj se zaradi JE Krško spre s Hrvaško in se izklopi iz evropskega omrežja?

Da je zapiranje elektrarne tehnično, ekonomsko in ekološko neutemeljeno, je te dni izjavil tudi odbor za energetiko pri Slovenski akademiji znanosti in umetnosti. Naj manj verjamemo znanosti kot politiki, ki se — o tem se lahko vsak dan prepričamo — zna tako prilehno boriti za oblast?

MARJAN LEGAN

Bo inž. Mihič izključen iz Opreme?

Po gladovni stavki konec delovnega razmerja zaradi »plavih«

KOČEVJE — Franc Mihič, ki je v kočevski Opremi od 4. do 12. decembra gladovno stavkal, trenutno dela, vprašanje pa je, do kje bo še. V ponedeljek, 6. decembra, je imel pri vrnitvi na svoje delovno mesto težave, saj je že 27. decembra sprejel odločbo o prenehanju delovnega razmerja zaradi neupravičenih izostankov z dela. Ker ni bil suspendiran, mu je bila vendarle omogočena vrnitev na delovno mesto. Zoper odločbo, ki jo je izdal predsednik podjetja Božidar Zajc, ima Mihič možnost pritožbe, tako da bo o njegovi izključitvi iz Opreme v kratkem odločil svet podjetja.

Predsednik Opreme Božidar Zajc je povedal, da so v odločbi točno navedeni dnevi, ko Mihič neupravičeno ni delal, Franc Mihič pa je v našem telefonskem razgovoru omenjal predvsem dneve, ko je gladovno stavkal.

O razpletu gladovne stavke ter nekaterih vprašanjih, povezanih z njo, objavljamo na 16. strani še zanimivo pismo pod naslovom »Vprašanja oblasti, vladi in javnosti«.

M. L.-S.

GOLF JE BIL UKRADEN

BREŽICE — 25. decembra je patrolja milice ustavila golf z zagrebško registracijo. V avtu so našli splitski registrski tablici, ki sta tudi dejavni pripadali golfa, ki pa je bil ukraden v Zagrebu. Voznika, 30-letnega Žarka Š., so policisti predali delavcem MNZ Hrvaške.

Petarde pokvarile slavlje

Neznansko pokanje preprečilo prireditelje Dobimo se na trgu — Večina je silvestrovala doma

NOVO MESTO — Večina Dolenjcev je novo leto pričakala kar doma, silvestrske menije po hotelih pa so snedli tujci. V Termah Čatež se je tako zabavalo več kot 1300 tujcev iz Avstrije, Švice, Izraela, Španije in Nemčije. Tudi v gradu Otočec je bilo 200 takšnih gostov, med katerimi so prednjačili Italijani, v Dolenjskih Toplicah pa so poseben animacijski program na novoletno noč pripravili za 400 gostov, v Šmarjeških Toplicah pa za 300 gostov. Ostali gostinski objekti so zvečne samevali napol prazni ali pa so bili zaprti.

V Novem mestu sta bila na silvestrsko noč polna le kavarna in restavracija Na trgu. Goste so tja napodili

Minister ponuja Vidmu partnerstvo

Za krizne čase je sistem Videm preveč tog — Izhod iz globoke krize v oblikovanju novih podjetij — Minister ponuja državni most do tujega kapitala

KRŠKO — V organizaciji krških socialnih demokratov sta pred koncem lanskega leta obiskala Krško in tamkajšnjo tovarno Videm podpredsednik slovenske vlade dr. Andrej Ocvirk in vodja Demosa dr. Jože Pučnik. V razgovoru z vodstvom Vidma sta se prvaka socialdemokratske stranke zanimala za težave, ki so jima jih v obilici natrosili direktorji posameznih sektorjev.

Leto, ki je za nami, je bilo za Videm skoraj v celoti porazno, saj je dočakalo konec leta s povsem ustavljeno proizvodnjo celuloze, ta naj bi po predvidevanjih ponovno startala šele v sredini januarja, z velikim številom delavcev na čakanju in izgubami, ki znašajo tristo milijonov tolarjev na mesec. Težave so se pričele že v pričetku lanskega leta, saj je bilo poslovno leto 1990 zaključeno z izgubami, na pragu novega pa se je Videm

znašel s parnim strojem 1 v rekonstrukciji, pri čemer sta zmanjšani obseg proizvodnje in prodaje povzročala skoraj neprestano nelikvidnost. Temu je treba prišteti še spomlad pričetne težave na jugoslovanskem trgu, h kateremu je bil Videm vse preveč močno orientiran, ter pričetek težav z oskrbo lesa z domačega trga zaradi moratorija na sečnjo lesa in hrvaškega zaradi nestabilnih razmer v tej republiki. Z nekaterimi prilago-

ditvami so v Vidmu še nekako zvozili do polovice leta, ko je že kazalo, da bodo zgube odpravljene in je bil tudi

• Notranja reorganizacija, temelječa na nekaterih kvalitetnih mednarodnih študijah, ne bo mogoča brez dotoka svežega kapitala, ki pa ga v Vidmu vidijo le v tujini. Šele z izpeljano reorganizacijo pa bi začeli tudi lastninenje, ki naj bi ga po zagotovilih vodstva izpeljali javno in s pomočjo vladnih strokovnjakov. Hkrati so tudi odločno demantirali govorice, češ da v Vidmu že poteka prikrita privatizacija. Prav privatizacija in pridobitev tujega kapitala sta visoka gosta najbolj zanimivi, pri čemer je dr. Andrej Ocvirk Vidmu ponudil vladno partnerstvo pri sodelovanju s tujino.

parni kotel 1 nared. Tedaj pa se je z vojno v Sloveniji tudi Vidmu vse

(Nadaljevanje na 7. strani)

NOVOMEŠKA PODRAŽITEV VODE NAJVEČJA

LJUBLJANA — Novomeška občina je daleč pred vsemi slovenskimi občinami vsaj v eni stvari, v višini podražitve vode v lanskem letu. Le-ta se je podražila, reci in piši, kar za 445 odstotkov, tako da znaša zdaj cena kubičnega metra vode 22,99 tolarja, kar je visoka, vendar ne najvišja cena vode v republiki. Za primerjavo naj navedemo odstotke podražitve v drugih naših občinah: v Trebnjem 77, Kočevju 82, Ribnici 86, Brežicah 136, Krškem 138, Črnomlju in Sevnici 142 in v Metliki 225. Kako lahko izvršni sveti, ki imajo pristojnosti nad temi cenami, utemeljijo tako velike razlike?

Priloga zdaj vsak teden!

V želji, da vam, dragi bralci, ponudimo pestrejši, obsežnejši, vsebinsko bogatejši in zanimivejši časopis, ter sledeč nasvetom in željam, ki ste jih izrazili v lanski anketi, smo se odločili, da bo naslednja Priloga izhajala vsak teden. Njeno vsebinsko zasnovano smo nekoliko spremenili; v nji boste poleg reportaž, pogovorov, zanimivosti iz sveta, kratkih praktičnih nasvetov in domačih zanimivosti našli še nagradno križanko, podlistek, Vašo zgodbo, utrinke iz Tradinih zapiskov in še kaj vrednega pozornosti in branja. Upamo, da vam bo nova Priloga všeč. Seveda vas vabimo k sodelovanju: sporočite nam o zanimivih stvareh, ki bi bile vredne, da jih zapiše novinarjevo pero, še naprej nam pošiljajte kratke zgodbe, ki vam jih pomagajo pisati lastne izkušnje ali izkušnje drugih, sporočite nam, kaj vam je všeč, kaj ne, kaj bi morda spremenili, dodali, skratka, naj bo Dolenjski list s Prilogo še naprej vaš časopis in dober vsakotedenski prijatelj.

UREDNIŠTVO

POMOČ IZ PRIJATELSKEGA TERZA

ČRNOMELJ — Pred novoletnimi prazniki so pripeljali v Črnomelj iz italijanske prijateljske občine Terzo tovarnjak s hrano, oblačili, posteljino in sanitetnim materialom za hrvaške begunce v črnomajski občini. Vrednost pošiljke je bila okrog 30 milijonov lir, Italijani pa so povedali, da pripravljajo že drugo pošiljko pomoči.

LETALIŠČE NAJ BI BILO V PRILOZJU

METLIKA — V zadnjem času je zopet slišati vse več o tem, da bi Bela krajina končno dobila športno in turistično letališče. Medtem ko so dolga leta razmišljali, da bi bilo letališče na Otoku, tega sedaj zaradi bližine državne meje ni moč uresničiti. Prav tako bi prišlo do kršitve hrvaškega zračnega prostora, če bi bilo letališče v mestnem logu v Metliki, kot so načrtovali še pred nekaj meseci. Zadnja inačica, ki bo, kot vse kaže, tudi obveljala, pa je Priložje. Za travnato letališče bi potrebovali 6 ha zemlje, prav tam pa je manj kvalitetno zemljišče, večinoma v lasti črnomajlske kmetijske zadruge, ki ga je pripravljena prodati. Dva zasebnika pa se bosta še odločila, ali bosta zemljo prodala ali jo zamenjala za drugo. Tudi letalski strokovnjaki so ocenili, da je prostor primeren.

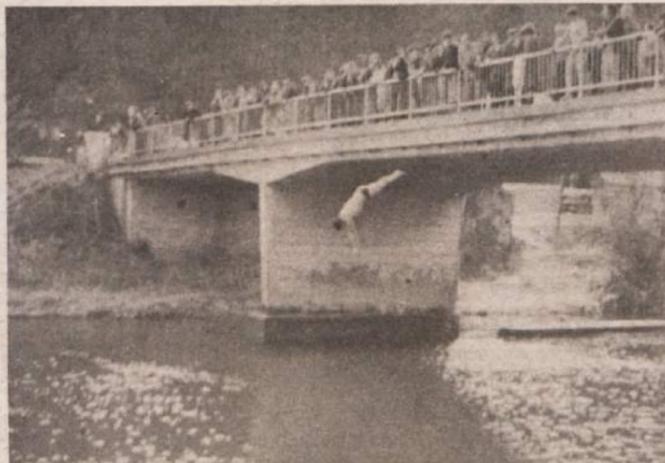

Po prehodnem poslabšanju bo v drugi polovici tedna spet suho in malce hladnejše vreme.

Danes v Dolenjskem listu

- na 2. strani:
- Ogorčeni nad Gutmanovim odgovorom
- na 3. strani:
- Kdo največji škodljivec gozda?
- na 4. strani:
- Petarde, ne hvala!
- na 5. strani:
- »Odvetniška taksa« buri duhove
- na 6. strani:
- Zlorabe, povečane z govoricami
- na 7. strani:
- Dario petinosemdesetletnici
- na 11. strani:
- Vrh Gorjancev naj ostane slovenski
- na 12. strani:
- Zdravljenje brez zdravil
- na 16., 17. in 18. strani:
- Pisma bralcev in odmevi na pisanje novinarjev Dolenjskega lista
- na 24. strani:
- V novo leto s Tino in Barbaro

Več na 4. strani! J. P.

KRKA — DOLENJSKA TIBERA — Vse tako kaže, da ima tudi Dolenjska, in ne le Rim, svoje novoletne junake. Prvega januarja so s soteškega mostu v mrzlo Krko skakali Igor Golob, Darko Pavlin, Mirko Wolf, Roki Župevec, Zdenko Jordan ter Škufčevi, starejši in mlajši Tone ter Jože. Kljub mrazu, — 6 stopinj Celzija in temu primerno mrzli Krki, so skočili do štirikrat, najbolj vnet pa je bil peidesetletnik Tone Škufca (na sliki), ki je tudi pobudnik tega soteškega »spektakla«. Dogodek je privabil več kot tristo gledalcev, ki so se ob pogledu na junake grelji s kuhanim vinom, glavni pokrovitelj, gostilna Henrik iz Loške vasi, pa je znotraj in zunaj ogrela pogumne soteške kopalce. (Foto: Marjan Poličnik)

Ogorčeni nad Gutmanovim odgovorom

Delegati črnomaljske občinske skupščine zahtevajo opravičilo poveljnika pokrajinskega štaba TO — Zalitev za udeležence v zadnji vojni

ČRNomeLJ — Na predzadnji seji črnomaljske občinske skupščine je delegat Demosa Alojz Malenšek vprašal, kako uporabljajo denar, namenjen za Teritorialno obrambo, saj med ljudmi krožijo vesti, da ga porablja o nesmotrno. Zanimala ga je tudi vloga Janeza Dragoša, tedanjega poveljnika območnega štaba TO, pri predaji orožja JA spomladi 1990 ter ali je bil takrat za predajo orožja kaznovan ali nagrajen. Podobno vprašanje so delegati postavili že takoj ob predaji orožja, ki so ji nasprotovali, a v poldrugem letu niso dobili odgovora. Malenšek je vprašal tudi, kakšna je Dragoševa funkcija danes, ter želel natančne odgovore.

V dolgem odgovoru Albina Gutmana, poveljnika pokrajinskega štaba TO Novo mesto, ki so ga delegati dobili na klop na zadnji seji skupščine konec decembra, je bilo zapisano marsikaj. Vendar delegati s takšnim načinom pojasnjevanja niso bili zadovoljni. Nasprotno, prav vsi razpravljavci, ne glede na politične barve, so odgovor obsodili. Malenšek je dejal, da ni bilo odgovorjeno na stvari, po katerih je spraševal, ter s tem tudi povedal, da ne odstopa od svojih vprašanj. Od delegatov, ki so se precej časa vrteli za govorniškim odrom, pa je med drugim prišel predlog, naj bi imenovali komisijo, ki bo proučila in pojasnila, kaj je bilo kršeno in kaj se je v TO pravzaprav dogajalo. Stvari naj se razčistijo do konca! Eden od delegatov je potem, ko je izrazil ogorčenost nad Gutmanovim odgovorom, dejal, da je žalostno, da se ljudje, ki so bili pohvaljeni za uspehe v minuli vojni, obnašajo tako kot Gutman. Sklicevanje na izpostavljanje svojih življenj pa je stvar slabega okusa, saj niso bili ogroženi le poveljniki.

Nihče si ne sme v zasebno last prisvajati zaslug v vojni, še toliko manj, ker ima — rečeno v prisposodi — zasluge za to, da se je vojna v Sloveniji tako srečno končala, tudi sam bog. Eden

V SOBOTO SPET O MEJI NA KOLPI

OSILNICA — O načrtih republike Slovenije in občine Kočevje za obmejno območje zgornje kolske doline bodo razpravljali na zboru krajanov KS Osilnica v soboto, 11. januarja, ob 11. uri v Osilnici. Zbora se bodo udeležili tudi nekateri predstavniki najvišjih organov republike Slovenije in občine Kočevje pa tudi sosednjih hrvaških občin Delnice in Čabar. Razpravljali bodo o republiških in občinskih programih razvoja tega obmejnega območja in o odpravi zapletov, ki so nastali v zvezi z mejo. Med drugim bo govor o ureditvi prometa in gradnji ceste po slovenskem bregu Kolpe in Čabranke, saj zdaj območje KS Osilnica nima neposredne cestne povezave s Slovenijo.

● **Predsednik občinskega izvršnega sveta Tone Horvat je oporekal predlogu o imenovanju komisije, ki bi našla odgovore na Malenškovi vprašanji, češ da obstaja že komisija za dogajanja v 2. svetovni vojni, sedaj pa naj bi jo imeli še za zadnjo vojno. Predlagal je več strpnosti do Dragoša. Vendar je bilo iz delegatskih klopi slišati, da je potrebno stvari razčistiti do konca, za to pa je potreben demokratičen dialog in ne zgolj toleranca.**

slej menili, da si je takšen način odgovarjanja lastila le JA, sedaj pa spoznavajo, da si ga tudi že TO. Zato so od poveljnika pokrajinskega štaba TO zahtevali, da se opraviči za takšen način pisanja ter da odgovor na zastavljeni vprašanji. Še najbolje pa, da pride v ČrnomeLj in delegatom osebno pojasni, zakaj podcenjuje davkoplačevalce, ki vzdržujejo njegovo vojsko.

M. BEZEK-JAKŠE

Načrtovana cesta ob Kolpi

Vsaj večji del ceste od Fare do Osilnice in naprej do Drage naj bi zgradili že v letu 1992

OSILNICA — O državni meji in težavah v zvezi z njo, o uresničevanju načrta krajevne skupnosti za lani in načrta za leto 1992 in drugih zadevah so razpravljali na nedavnih zborih krajanov vaških skupnosti v Bosljivi Loki, Osilnici, Papežih in Podvrhu v KS Osilnica. Vodil jih je predsednik KS Stanko Nikolič s sodelavci. Ugotovili so, da je bilo kljub denarnim težavam letos veliko narejene: urejen je bil vodovod za Ribjek; v glavnem je bila odstranjena škoda, ki so jo povzročile narasle vode Kolpe, Čabranke in Belice; nadaljevali so gradnjo kajakaškega centra, opravljena so bila razna vzdrževalna dela itd.

Načrt dela KS za leto 1992 je usklajen z občinskim programom in delno tudi z republiškim. To velja predvsem za gradnjo ceste po slovenski strani Kolpe in Čabranke, saj je zdaj tu le ena cesta, ki pelje iz noma po Sloveniji in Hrvaški, da je treba od Fare naprej preko Osilnice in spet do Podplanine pri Čabru kar štirikrat prečkati slovensko-hrvaško mejo, in to le na okoli 25 km ceste. Domačini so poudarjali, da je ta cesta nujna.

V načrt za prihodnje leto so vneli dokončanje kajakaškega centra, ki ga bodo nato prodali ali dali v najem. Telefonsko centralo v Osilnici je treba razširiti od 150 na 250 priključkov. Načrtujejo gradnjo male elektrarne na Kolpi pod kajakaškim centrom. Na področju turizma načrtuje novo gradnjo in ureditev prenočišče znano osilniško gostišče Kovač; Srečko Gabrič ureja gostišče »Krempa« v Bosljivi Loki; Stimec pa širi gostišče na Grintovcu. Po možnosti naj bi zasebnik zgradil in odprl bencinsko črpalko in prodajalno plina. Potreben je tudi rty pretvornik in še kaj.

J. PRIMC

Kaos z vodo

Bodo morali Metličani največji občinski problem rešiti povsem sami?

METLIKA — Zagotovo je že precej let največji metliški občinski problem oskrba z vodo. Zanimivo, da je rešitev tega problema že dolgo tudi prednostna naloga v občini, a kaj, ko morajo vedno rešiti še kaj bolj nujnega, kaos pa postaja vse večji. Tako danes s filtri, ki so v uporabi še izpred 2. svetovne vojne, uspejo prefiltrirati le šetrno metliške pitne vode. Iz leta v leto se daljša obdobje, ko ostajajo pipe v višinskih predelih občine suhe. Trenutno manjka v občini kar polovico pitne vode, njena poraba pa raste za 10 odst. na leto, kar je sicer pod slovenskim povprečjem, da o vodo-vodnem omrežju, ki je večinoma že preokarčeno amortizacijski čas, niti ne govorimo. Po precej natančnih ocenah znaša izguba vode v metliškem vodovodu 30 odst., kar je za tako star vodovod, pri katerem pa razen v starem mestnem jedru starih cevi niso zamenjali nikjer, menda povsem normalno. Ko so v Komunalni odšteli krajo vode in porabo iz hidrantov, so ugotovili, da je izguba še vedno 24 odst.

Večkrat je v Metliki slišati, da je sramota, da ne morejo oz. si ne upajo pitii vode iz pip, ker je oporečna. V Komunalni sicer zagotavljajo, da bi problem lahko precej omilili z novimi filtri. Metličani pa vse bolj spoznavajo, da se bodo s tem problemom morali spopasti predvsem sami. Kolikšna je pomoč na primer z republike, pove že podatek, da je Metlika za demografsko ogroženost dobila za 5 programov borih 2,8 milijona SLT, kar ne bi zadostovalo niti za pol filtra za čiščenje pitne vode v rezervuarju na Veselici. Vprašanje pa je, od kod bodo Metličani iztisnili prepotrebni denar? Občani najbrž ne bi bili zadovoljni, če bi velike appetite po denarju v občini utemeljevali z ekonomsko cenno vode, saj bi bila ta morda upravičena le, če bi bila pitna voda zares pitna. Najbrž pa bi bilo bolj upravičeno, če bi - tudi po zgledu razvitih držav - za začetek potipali po žepu tiste, ki pitno vodo uporabljajo kot industrijsko.

M. BEZEK-JAKŠE

ČEZ MEJO

SOCIALNEGA MIRU

LJUBLJANA — Po zadnjih podatkih je Slovenija že močno preseгла desetodstotno mejo nezaposlenosti, ki velja za skrajno še sprejemljivo mejo socialnega miru. V razvitem svetu namreč velja pravilo, da se v primeru še večje nezaposlenosti ne more dlje časa obdržati nobena vlada. No, pri nas se vlada za silo še drži in se bo, kot kaže, še do spomladanskih predčasnih volitev, četudi nezaposlenost še vedno narašča. Oktobra je bilo na spisku nezaposlenih 85.176 ljudi ali 11,5 odst. za delo sposobnih, število pa se je od tedaj povečalo še za nekaj tisoč. V zadnjih dveh, treh letih smo se iz dežele z največjo stopnjo zaposlenosti spremenili v deželo z največjo nezaposlenostjo. Vzroki so znani, nespodbudno ob tem pa je, da množica na novo nastalih zasebnih podjetij — 21.500 skorajda ni povečala števila zaposlenih.

Naša anketa

Čudne vode naše politike?

Sredi decembra je Mile Šetinc, ostrorperest novinar in ostrorječni liberalno—demokratski poslanec v republiškem parlamentu, pred vrata stanovanja dobil molotovko, steklenico, »redelano« v bombico, ki je na srečo uničila le vrata in poškodovala hdnik. Čeprav naj bi šlo za rutinsko zadevo, so bili poslanci v parlamentu pripravljeno dejanje, nad katerim so se sicer zgražali, obsoditi šele, ko so obsodbi kriminalnega dejanja odvzeli politična obeležja. Med barantanjem, kakšno naj bo besedilo obsodbe, so še nekateri poslanci potrgli z dejstvi, da so že bili žrtve raznih napadov. Kranjskemu županu Vitomirju Grosu je v ljubljanskem Riu pred časom mimo glave leel kozarec za pivo; Božidar Voljč je bil na ulici »napaden«, da se v parlamentu samo prepirajo; kulturni minister dr. Andrej Capuder je »napaden« s čudnimi napisi na bloku. Med napade so bila uvrščena tudi namenita jajca demonstrantk pred parlamentom zaradi ustavnega člena 55 in eno od gesel na teh demonstracijah o državi prasci. Tovrstni zrkli so bili zvočna podlaga televizijski izjavi Lojzeta Peterleta o zagtnju zunanega ministra Rupla, kar je dr. Capuder označil kot del naraščajočega masmedijskega nasilja v Sloveniji. In tako naprej do namigo Vitomirja Grosa, da si je Šetinc kar sam zagotovil molotovko, v reklamne namene kajpada. Dejstvo je, da nasilje pri nas nasploh narašča, nizki politična kultura in razraščanje politične nestrpnosti je še posebej zaskrbljujoče.

ALOJZ SIMONČIČ, direktor Centra za socialno delo Novo mesto: »Grožnje pi telefonu, fizični napadi, izsiljevanja in podobno se mi zdi v politiki in medstrankarskem obračunavanju nesprijemljivo, če se kdo z določeno politiko ne strinja, najpoišče drugačno pot obračunavanja. Zato so tudi pisma bralecev, televizija in radió če se le nasprotnik čuti dovolj močnega za to. Nestrpnosti, ki so se spravili nad lovenske politike in jim naredili tudi materialno škodo, pa je potrebno najti in primerno kaznovati.«

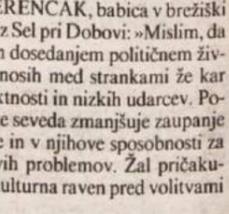

MARTIN MIKOLIČ, pismonoša iz Ševnice: »Vse te politične spletke in ribarije je mogoče pomeniti nič dobrega. Vlečejo se, pozabljam pa na pomembnejše stvari: na gospodarstvo. Mislim, da Peterletu ne gre preveč verjeti, ker je že velikokrat zanikal kakšno stvar, ki se je kasneje izkazala za resnično. Mislim, da bi bilo dobro, če bi čimprej dobili novo, strokovno podkovoano vlado.«

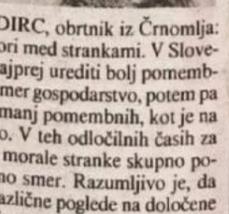
ANICA ZIDAR, upokojena učiteljica in pisateljica iz Mokronoga: »Mene ne zanimajo vse te politične zdrahe, ampak predvsem zemlja, kmetije in oroci. Življenje na podeželju prinaša skrbi, ki jih tako imenovana visoka politika ne pozna ali pa jih preveč zapostavlja. Večsah se zdi in se tudi obnašamo tako, kakor da življenje ne bi bilo mozaik vsakdanjih človeških usod in zagat.«

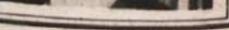
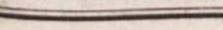
ZDENKA FABJAN, pomožna kuharica v Domu starejših občanov v Kočevju: »Ljudje, ki nekaj predstavljajo in so vsem na očeh, se ne bi smeli obnašati tako, kot se nekateri skupščinski poslanci. Grožnje, napadi in fizična obračunavanja vsekakor ne vodijo nikamor in mečejo slabo luč na vse, tudi morebiti nič krive. Med strankami bi bila potrebna večja strpnost, predvsem pa pripravljenost poslušati tiste, ki mislijo drugače.«

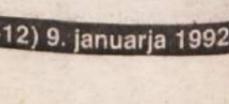
PETER LEVSTEK, načelnik oddelka za gospodarstvo občine Ribnica: »Štiridesletna nadvlada ene resnice je povzročila velik nasprotni naboj, ki se izraža tudi v medstrankarski nestrpnosti z vsemi negativnimi pojavi. Prepričan sem, da bomo našli moč in nestrpnost spremenili v različnost mnenj oz. programov, kar je pogoj za normalno strankarsko življenje. Kulture obnašanja v večstrankarskem sistemu pa se bomo morali še naučiti.«

SONJA FERENČAK, babica v brežiški porodnišnici, iz Sel pri Dobovi: »Mislim, da je bilo v našem dosedanjem političnem življenju in v odnosih med strankami že kar precej nekorektnosti in nizkih udarcev. Politika take vrste seveda zmanjšuje zaupanje ljudi v politike in v njihove sposobnosti za reševanje pravih problemov. Žal pričakujem, da se bo kulturna raven pred volitvami še znižala.«

MARJANCA BARLEK, natakrica v bifeju Agrokombinata Stari grad, Krško: »Občutek imam, da slovenska politika pluje v čudne vode. Politiki se med sabo grizejo, medtem ko nam standard vse bolj pada, ljudje osajajo brez dela, tisti, ki ga še imajo, pa so v strahu za njega. Nič se ne veselim novih volitev, ker pričakujem, da se bo kultura v političnem življenju še poslabšala. Mislim, da bi morale stranke in njihovi voditelji nastopiti bolj mirno in složno.«

ŠIBKI SLOVENSKI RTV SIGNALI

METLIKA — Tukajšnji izvršni svet opozarja, da je pokritost s televizijskimi in radijskimi signali s slovenskim nacionalnim programom v večjem delu Bele krajine zelo slaba. Ta, sicer že dolgoletni problem bi morali končno rešiti, ne nazadnje tudi zato, ker so v zadnjem času precej močni signali TV iz drugih republik, na primer iz srbskega oddajnika na Petrovi gori, ki jih nekateri v Beli krajini sprejemajo bolje kot postaje slovenske RTV. Hkrati pa se metliški izvršni svet pridružuje prizadevanjem dolenskih in posavskih občin za pridobitev televizijske frekvence za delovanje lokalne tv postaje na Trdinovem vrhu.

● **Demokracija je nujnost, da se občasno uklonimo nazorom drugih.** (Churchill)

● **Verovanje in začetek, marveč je konec vsega znanja.** (Goethe)

Ljubljansko pismo

Kako po novem z najemništvom stanovanja

Za vse ne bo milosti

LJUBLJANA — Vsak bivši imetnik stanovanjske pravice (tudi ožji družinski člani) lahko, kot je znano, uveljavlja pravico do nakupa družbenega stanovanja z znatnimi popusti — v dveh letih po uveljavitvi stanovanjskega zakona. To pomeni, da veljajo omenjeni pogoji in z njimi povezani popusti samo za obdobje prihodnjih dveh let in jih pozneje pri nakupu stanovanja ne bo več mogoče uveljaviti. Glede na to, da nova stanovanjska zakonodaja ponuja »zgodovinske« pogoje odkupa, velja vsem imetnikom stanovanjske pravice svetovati: odkupite »svoje« stanovanje čimprej. Če vam premoženjsko stanje dopušča, je najbolje, da kupite stanovanje s plačilom enkratnega zneska s 60-odstotnim popustom. V nasprotnem primeru, denimo pri odločitvi za odplačilno dobo 10 let, se boste zaradi gospodarske krize srečevali z nominalno vedno manjšim zaslužkom, sočasno pa bo tolar doživljal inflacijo in revalorizirane mesečne obroke boste odplačevali vse težje, z vse nižjimi in manj vrednimi plačami. Pri iskanju denarne pomoči pa bo kljub temu treba ravnati nad vse preudarno in pazljivo.

Tudi tistim, ki se bodo odločili za sklenitev najemniške pogodbe z lastnikom stanovanja, se ne obe-

ta mirno spanje. Najprej bodo morali postati disciplinirani najemniki. To bo za marsikoga težavno, kajti vse doslej so hišni sveti praviloma izgubljali bitke z nediscipliniranimi, nekulturnimi, pogosto tudi nasilnimi stanovalci in neplačniki. Lastniki bodo že ob prevzemu ugotovljali fizično stanje objektov in stanovanj. Ob podpisu najemne pogodbe bo za lastnika in najemnika sporazumno določen rok, v katerem bo treba odpraviti posledice slabega vzdrževanja v stanovanju in poškodbe objekta. Najemna pogodba bo tudi dokaj natančno predpisovala pogoje za uporabo stanovanja. Lastnik bo imel najemnike tudi pravico nadzorovati. Člani družine in morebitni sotočevalci bodo v pogodbi poimenovali navedeni, za vsako spremembo (npr. števila stanovalcev) pa bo treba pogodbo dopolniti. Najemniki bodo lahko še naprej oddajali del stanovanja v podnajem — vendar le z dovoljenjem lastnika. Nedisciplinirani najemniki in neplačniki bodo zelo hitro dobili pisna opozorila. Če jih ne bodo upoštevali, bo sledila sodna odpoved stanovanja in najemnik bo dobil največ 90 dni časa za izselitev. V takšnem primeru mu lastnik ne bo dolžan preskrbeti drugega stanovanja, kot je bilo v navadi (pravni praksi) doslej. Ker bo možni krivdni razlog za odpoved stanovanja tudi neplačevanje najemnine, velja takoj opozoriti, da tak ukrep ne more prizadeti tistih najemnikov, ki bodo postali socialno ogroženi zaradi izgube zaposlitve, daljše bolezni, nenadne smrti v družini in podobno. V takšnih primerih jim bo obvezno priskočila na pomoč socialna služba. Če ne bo šlo drugače, tudi z dodelitvijo cenejšega stanovanja.

V. BLATNIK

Ljubljanska banka

Dolenjska banka d. d. Novo mesto

OBRETNOSTNE MERE ZA SREDSTVA OBČANOV z veljavnostjo od 1. 1. 1992

REVALORIZACIJSKA STOPNJA ZA MESEC JANUAR:
— na letnem nivoju 442.54%
— na mesečnem nivoju 15.40%

1) SREDSTVA NA VPOGLED PO HRANILNI KNJIŽICI, TEKOČEM RAČUNU IN ŽIRO RAČUNU — na mesečnem nivoju 7.70%

2) VEZANI DEPOZITI
— skupna mesečna obrestna mera

1 mesec	15.40%
3 mesece	15.69%
6 mesecev	15.88%
nad 12 mesecev	16.06%
nad 24 mesecev	16.25%
nad 36 mesecev	16.42%

3) TEKOČI RAČUNI — mesečna obrestna mera
dovoljena prekoračitev 17.20%
nedovoljena prekoračitev 17.99%

4) ŽIRO RAČUN
Vezani depoziti obrtnikov nad 50.000,00 din za nedoločen čas z odpovednim rokom do 3 dni, ki prek svojega žiro računa poslovno sodelujejo z banko 15.40%

PREDAVANJE O ČEBELJIH BOLEZNIH

KRŠKO — Čebelarstva zveza Krško vabi člane čebelarskih društev Brežice, Krško in Sevnica v nedeljo, 12. januarja, ob 10. uri v malo dvorano kulturnega doma v Krškem na predavanje prof. Jurija Senegačnika z ljubljanske biotehnične fakultete o čebeljih boleznih, predvsem o poapneli zalegi.

Z NOVOMEŠKE TRŽNICE

Tudi tržnica je prvi ponedeljek novega leta kazala na to, da imajo tudi prodajalci za stojnicami inventuro. Zasedenih je bilo le nekaj mizic v pokritem delu tržnice. Med tistimi, ki so se redko odločili za prodajo na tržnici, je ta ponedeljek poskušal srečo tudi čebelar Tone Hočevar iz Sentejerneja. Povedal je, da bo preteklo precej vode, predno bo spet prišel, saj se je domov vračal z vsemi kozarci sladkega meda. Pa smo ga vseeno vprašali za cene: ajdov in cvetlični med je ponudil po 200 tolarjev, med v satju pa po 300 tolarjev. Pogledali smo tudi na ostale stojnice in zapisali cene: jajca po 15 tolarjev, kisló zelje po 30, fižol 120, lonček smetane po 200, ocvirk 150, sirček 50, solata po 200, mandarine 79,60, krvavice 150, slivovka 200 in orehova jedra 500 tolarjev. Slednja so bila v pokriti stojnici Sadja in zelenjave dražja, saj je kilogram večjal kar 760 tolarjev. Tudi ostale cene so v tem času kar visoke. cvetača 380, solata endivja 274, hren 180, limone 93, čebula 50, korenje 90, česen 300 in banane 82 tolarjev.

Sejmišča

BREŽICE — Na prvi sejem v novem letu so prodajalci pripeljali 275 do tri mesece starih in 24 starjših prašičev. Prvih so prodali 134 po 300 do 350 tolarjev, drugih pa 13 po 100 do 130 tolarjev kilogram žive teže.

Kmetijski nasveti

Mehurjavost ni nedolžna

Marsikateri kmet in rejec bo neprijetno presenečen, ko bo iz teh vrstic izvedel, da v evropskih deželah ne poznajo ne klanja prašičev na domu ne kuhanja žganja na domačem dvorišču in da v doglednem času take prepovedi lahko pričakujemo tudi pri nas. Če seveda politika resno misli, ko govori, da bo Slovenija sčasoma prevzela vse standarde zahodne Evrope.

Toda dokler je tako, kot je, v teh zimskih dneh še cvili po kmečkih dvoriščih in še je treba ukreniti, da bodo domače kolone kar se da strokovno in higiensko neoporečno pripravljene. Kako je treba ravnati ob najpogostejši bolezenski nevarnosti — mehurjavosti prašičev ali ehinokokozii, povzema iz prispevka, ki ga je za Gorenjski Glas napisal diplomirani veterinar Tone Plestenjak.

Domači klavci pogosto mislijo, da so mehurnjaki (ciste) na jetrih posledica prehlajenosti jeter, in jim zato ne posvečajo potrebne pozornosti. Izrežejo jih in odvržejo na gnojišče ali le plitvo zakopljajo, tako da postanejo kaj lahke pleni domačih živali, mačk in psov. Toda v prebavilih psa se iz mehurnjaka oz. tisočev glavic bodočih trakulj, ki jih mehurčki vsebujejo, raz-
 • Da bi preprečili širjenje bolezni, je treba prekiniti okužbeno verigo. To dosežemo z redno dehelmintizacijo (odstranjevanjem glist) psov, z veterinarsko kontrolo pri zakolih prašičev in ovc, ki jih mehurjavost tudi lahko močno prizadene, z doslednim in natančnim uničevanjem mehurjev ter z odstranjevanjem pasjih iztrebkov. Iz taistih razlogov je potrebno psom prepričati dostop v živinorejske objekte in izpuste, kar pa je na kmečkem dvorišču skorajda neuresničljiva zahteva.

vije zloglasna pasja trakulja. Prek pasjih iztrebkov jajčeca trakulj spet lahko pridejo v prašiča ali celo človeka, in nevarna bolezen je tu.

Prašiči običajno ne kažejo posebnih znakov prisotnosti trakuljih jajčec oz. mehurnjakov, ki se naselijo v jetrih. Živali le slabše priraščajo, več polegajo, poveča se jim trebuh in često postanejo slabokrvne, eno povezano z drugim pa pomeni, da postanejo rejsko manj uspešne.

Kdo največji škodljivec v gozdu?

Kmetje zahtevajo dokaze, da je bila s črnimi sečnjami povzročena velika škoda — Gozdarji strokovnjaki ali policisti? — Cimprej tudi zakon o lovstvu

ČRNOMELJ — Več kot polovica črnomaljske občine je prekrite z gozdovi, od tega je dve tretjini zasebnih in tretjina družbenih. Lastnikov gozdov je kar 4.700, v povprečju imajo skoraj 8 parcel, povprečna gozdna posest pa meri 3,5 ha. V zadnjem letu, ko so novi zakon o gozdovih šele sprejemali, starega, sicer še veljavnega, pa ni spoštoval nihče, je bilo, tako opozarjajo gozdarji, gozdom zaradi črnih sečenj narejene toliko škode, da je narava v Beli krajini ne bo mogla popraviti v 80 letih, v vsej Sloveniji pa menda celo v 120 letih ne.

Kot je bilo na zadnji seji občinske skupščine v razpravi o problematiki gozdarstva v črnomaljski občini slišati iz ust socialistov, je bil nekdanji monopol gozdnih organizacij pri odkupu lesa zares nesprejemljiv. Vendar bi morala tudi sedaj strokovna gozdarska služba odkazovati posek in nadzorovati, kaj se dogaja v gozdovih, kajti vsi lastniki le niso dobri gospodarji, lastniki pa bi ob poseku morali plačati tudi določen prispevek za obnovu gozdov.

Iz SKZ-Ljudske stranke pa je bilo slišati, da so kmetje že uspeli z ukinitvijo monopolov GG, ne pa tudi s tem, da bi bili gozdarji strokovni delavci, in ne policisti. Precej očitkov je letelo na bivši tok, ki da je bil na drugem

DROŽANJSKA PROTI OBNOVI SADOVNJAKA

SEVNICA — Poslanica Breda Drenek-Sotošek je na zadnji seji vse zborov sevniske občinske skupščine opozorila na zagate krajanov Drožanjske ceste. Krajane zanima, kaj namerava M—Kmetijski kombinat narediti z zemljiščem v delu sadovnjaka, ki ga je odstranil. Krajani so zaradi slabih izkušenj s kombinatom glede škropljenja sadovnjakov v neposredni bližini naselja proti ponovni obnovi sadovnjaka. Krajane tudi zanima, kdaj bo končno popravljen most čez Drožanjski potok pri klavnici, ki ga je neurje še bolj ogrozilo, in kaj je s predvideno regulacijo Drožanjskega potoka.

KROMPIRČEK BO ŠE DRAG

MARIBOR — Na posvetovanju pridelovalcev krompirja, tretje najpomembnejše slovenske poljščine, v Račah pri Mariboru so govorili o zagatah, ki so se pojavile po množični izroditvi dolga leta daleč najboljše sorte — igorja. Kaj bo zdaj s semenom za pomladansko saditev, muči prenekatere pridelovalce, zato bo zanimivo zvedeti, kakšna bo ponudba ljubljanske Semenarne. Kot je zagotovila njena predstavnica, bo med zgodnjimi sortami mogoče kupiti same sorte ulster, jaerla, saskia in resy, med srednje zgodnjimi sortami tone in bintje, med srednje poznimi pa sorte desire, kennebec, sante in romano. In še cena: originalno seme bo po 48 tolarjev, prva reprodukcija po 42 in druga reprodukcija po 36 tolarjev kilogram. Po teh cenah lahko sklepamo, da bo v prihodnje krompir drag, zlasti še, ker ga bo manj, saj ga mnogi kmetje zaradi sedanje nespodbudne cene ne bodo več sadili v tako velikem obsegu.

bregu kot kmetje. Kot je bilo slišati iz kmečkih vrst, si je tok prav z njihovim denarjem ustvaril premoženje, ki ga je potem mimo njih razprodal. Kmetje poudarjajo, da mora biti čim prej sprejet zakon o gozdarstvu ter hkrati tudi zakon o lovstvu in narejen načrt, kje bodo kaj gojili: na poljih poljščine, v gozdu pa divjad. Ljudem, ki živijo v osrčju gozda, bi morali dati možnost, da bi dostojno živeli od gozda, ki tu sicer rešuje podeželje, za trditve o ropanju gozdov za nadaljnje stoletje pa so kmetje zahtevali dokaze.

Vodja bivšega toka Jože Vidervol je v bran povedal, da je precej trditvev kmetov brez argumentov. Sam je namreč vprašal republiškega predstavnika, če bo moral biti še naprej policist v gozdu, a mu je ta zatrdil, da ne, v istem hipu pa pristavil, da bo moral prijavljati črne sečnje. Na očitke, kaj je stroka naredila, da bi preprečila odmiranje jelke, bresta in kostanja, je odgovoril, da tudi drugi narodi niso odpravili vzrokov. Lubadar pa se razširja prav zato, ker zakon ni spoštovan. Zalostno, je dejal Vidervol, da gozdarjem očitajo, da niso nič naredili, v resnici pa je njihovo delo močno razvrednoteno. Kar pa se tiče premoženja bivšega toka, 10 avtomobilov in štirih traktorjev, so bili razprodani na javni dražbi, izkupiček pa je šel v poslovni sklad GG. Tako niso dobili nič ne delavci toka ne kmetje. »Nihče pa se ne vpraša, kako bo v prihodnje s cestami. Zasebniki jih gotovo ne bodo hoteli vzdrževati.

Novi sorti hruške in jabolka

Concorde in pinova

Ker se sortiment hrušk že dalj časa ne menja, so sadjarji veseli vesti iz švicarske strokovne revije, ki napoveduje novo perspektivno sorto hrušk, po imenu concorde. Ta je v Švici sortno že zaščiten, na voljo pa so tudi prve brezvirusne sadike. Hruška concorde je nastala s križanjem sorte comice in conference že v letu 1969, rezultati tega posega pa so bili prvič objavljeni mnogo let pozneje. Vse kaže, da gre za sorto, ki ima nekatere dobre lastnosti, vendar v podrobnostih še niso vse proučene.

So pa žlahnetilji prišli dlje z novo sorto jabolk — pinova. Ta sorta je nastala s križanjem sorte clivie in zlatega delišesa v Inštitutu Dresden — Pilnitz leta 1986. Plod nove sorte je srednje velik, njegova osnovna zelenorumenina barva je do treh četrtin površine prekrita z žarečo rdečico — prav to dvoje pa sta izjemno zaželeni lastnosti za sodobno sadno trgovino. Pinova je primerna za zimsko skladiščenje in dobro dopolnjuje sedanji sadni sortiment. Vključena je že v preizkus tretje stopnje, brezvirusni sadilni material pa je tudi že mogoče naročiti v Švici. Obiecta AG, Stocken, 9315 Neukirch — Egnach. (Po reviji Sad) —n

Vprašljiv je tudi predlog, naj bi ljudje v osrčju gozdov živeli od gozda. Kdo jim ga bo pa dal? Država jim ga gotovo ne bo delila kar tako, je zastavil tudi Vidervol nekaj vprašanj, na katera seveda ni dobil odgovorov.

M. BEZEK-JAKŠE

SAD ŠT. 11—12

KRŠKO — Ob koncu decembra je izšla — v dvojnem obsegu — zadnja lanska številka revije Sad, ki jo je doslej izdajalo Društvo za napredek kmetijstva Krško, po novem pa jo bo zalagalo in izdajalo podjetje Tron, d.o.o. V njej piše inž. Peter Zadravec o uvajanju nizozemskih tehnoloških rešitev v slovensko sadjarstvo, mag. Franci Štampar, dr. Julija Smole in Valentin Usemik o vplivu opravevalcev na oploditev, barvo in obliko plodov pri jablani, inž. Milko Krajnc o obračunu sadne letine, o sadjarstvu pa pišeta še Ivan Kren in mag. Marjan Zupan. V dvojni številki, ki daje vtis o vsebinsko res bogati strokovni reviji, lahko preberete še prispevek mag. Gabrijele Seljaka o ostankih kemičnih sredstev za varstvo rastlin v živčju, strokovno oceno o vinskem letniku 1990 izpod peresa inž. Antona Vodovnika, inž. Teja Ozimič poroča o obisku slovenskih vinogradnikov in vinarjev v Švici, inž. Andrej Kos pa končuje s svojim člankom o integralni zaščiti vinske trte.

KOLENDAR BIOLOŠKEGA VRTNARJENJA 1992

LJUBLJANA — ARA, d.o.o., iz Ljubljane, Zadobrovska 88, je izdala ličen Kalendar biološkega vrtnarjenja za leto 1992. Sestavila ga je Tatjana Angerer, uredila pa G. Milivojevič, in kot se za knjigo, ki obravnava naravi prijazno biološko vrtnarjenje, spodobi, je izšla na recikliranem papirju tovarne Videm iz Krškega, kar z drugimi besedami povedano, pomeni, da zanjo ni padlo niti eno drevce. Kalendar je posrečena kombinacija različnih praktičnih nasvetov in izkušenj, ki jih premore biološko vrtnarjenje, upoštevaje naravne okoliščine in vse strožje ekološke zahteve.

Darovali hrano in oblačila

Trebanjski kmetje zbrali veliko pomoči za Hrvate

TREBNJE — Slovenska kmečka zveza — Ljudska stranka, podružnica Trebnje, ki je z okrog 800 člani ena najmočnejših v Sloveniji, se je zelo dobro odrezala pri zbiranju pomoči.

Trebanjski kmetje so sredi novembra zbrali 27.500 kilogramov krompirja in ga s posredovanjem Karitasa odpeljali v Osijek, Ozalj, Saborsko, Karlovac in Cres. V decembru pa je SKZ—LS pri kmetih zbrala okrog 7.000 kilogramov pšenice, ki so jo zmleli trije mlinarji, in sicer Milan Grebenc iz Bistrice, Marjan Grdin iz Zagorice in Stane Oberstar iz

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: mag. Julij Nemanic

Kaj bo od nas terjal evropski trg

Vino in Evropa 92

Že nekaj let se napovedujejo ukrepi, ki jih bo Evropska skupnost (ES) vpeljala z letom 1992. Dejstvo je, da se v državah ES pridelava in porabi okrog 80% vsega vina na svetu. Znotraj te skupnosti teče živahna prodaja vina, Francija je celo največja izvoznica in uvoznica vina. Vino pomeni na evropskem trgu pomemben pridelek in članice ES želijo zaščititi svojo pridelavo, svoje vinogradnike, svoje vino pred konkurenco iz držav nečlanic. Dejstvo je, da se vina pridelava več, kot porabi, in da je ponudba na svetovnem in tudi evropskem trgu delno večja od povpraševanja. Letno se v okviru ES iz vinskega sklada za uravnavanje trga odkupi precej tržnih presežkov za destilacijo vina, da se vzdržujejo ekstra vina na znosni ravni.

Evropski trg je odprt za ves svet in poleg vin iz dežel, članic ES, se dobi veliko vin tudi iz »tretjih« dežel. Ker bi bilo v nasprotju z načeli odprtega trga, ES nečlanice enostavno prepovedati nakupa vin iz teh dežel, pač pa se je odločila za elegantnejšo rešitev. Že pred tremi leti je napovedala, da bo možno prodati na trg ES samo vino, ki je nastalo iz popolnoma naravnega jagodnega soka. To pomeni, da mošta, ki smo mu zaradi slabše dozorelosti popravljali sladkorno stopnjo, od letos dalje ne bomo smeli izvažati v dežele ES.

Ali je možna kontrola in kako se je Slovenija pripravljala na ta strogi ukrep? Kontrola je možna. Izvoznik, ki bo kršil zahtevo ES in poslal

vino v Nemčijo, Italijo ali katero od dežel članic ES, bo veliko tvegalo. Vino bodo verjetno uničili ali onesposobili na meji in bo sledila še velika kazen. ES je dovolila zainteresiranim vinogradniškim deželam, da same izdelajo standarde svojih izvoznih zanimivih sort. Te standarde je treba poslati na sedež ES v Bruselj, kjer bodo deponirani in bodo služili za kontrolo.

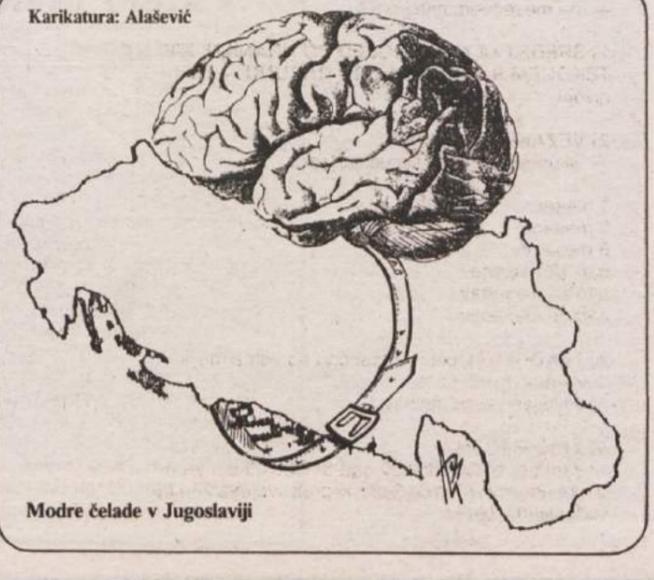
Kako daleč smo v Sloveniji z izdelavo teh standardov in kako se izdelujejo? Kmetijski inštitut Slovenije je začel pred tremi leti v vseh vinorodnih okoliših Slovenije s sodelovanjem zadržnih vinskih kleti pripravljati standarde. Izvozna zanimive sorte — za posavski vinorodni rajon: modra frankinja, žametna črna, laški rizling, beli pinot, sanvignon, chardonnay — bodo imele tri letnike standardov, in sicer 1989, 1990 in 1991. Vsako od teh jesevi je bila potrjana na več krajih manjša količina grozdja posamezne sorte. Iz tega grozdja sta bili pripravljani dve kakovosti vin: iz nesladkanega in sladkanega mošta. Nastalo vino na Kmetijskem inštitutu v Ljubljani destilirajo po točno določem postopku. Vinski destilat pa se s pomočjo NMR metode (nuklearna magnetna resonanca) odsliska. Ugotovljeno je namreč, da molekula etanola iz sladkornega soka, ki ni bil popravljen s sladkorjem, kaže drugačno podobo, kot iz mošta, ki smo mu sladkobo povečali. Molekulo vinskega alkohola (etanol) sestavljajo tudi atomi težkega vodika, devterija. Položaj težkega vodika v molekuli etanola pokaže, katero vino je popravljeno s sladkorjem in katero ne. Takšne standarde bo poslalo ministrstvo za kmetijstvo v Bruselj, če bomo hoteli iz Slovenije še izvažati vino.

(Dalje prihodnjic)
mag. JULIJ NEMANIC

Dobrihri. Moko je Karitas odpeljal na Cres in Lošinj, okrog 1.000 kilogramov preostale moke pa bodo še razdelili.

Kot nam je pretekli ponedeljek povedal predsednik trebanjske podružnice SKZ—LS, Tone Strah, so na Hrvaško odpeljali tudi tri kamione oblačil, konzervirane hrane in masti. Vso potrebno dokumentacijo za carino je prisrkel pater Peter Lavrh iz novomeškega frančiškanskega samostana. »V imenu naše stranke bi se vsem darovalcem hrane in oblačil iskreno zahvalil — z željo, da bi se tudi ob morebitnih prihodnjih podobnih akcijah odzvali v tako velikem številu,« je rekel Strah.

- Slovenska neodvisnost bo v naslednjih petih letih stala 7 do 10 milijard dolarjev. (Deutsche Bank)
- Ko bo vojne konec, ko se bomo zavedali nove politične stvarnosti, bo Slovenija močno zainteresirana za obnovitev stikov na tem prostoru, zlasti ekonomskih. (Drnovšek)
- Človek, ki ne dela napak, običajno nič ne dela. (Phelps)
- Znanje in vest mi ne dopuščata, da bi bil do krščanskih demokratov in narodnih demokratov manj neizprosna, kot sem bil do komunistov. (Rupel)
- Ako ne mislite na bodočnost, je ne boste imeli. (Gallsworthy)

Karikatura: Alašević
Modre čelade v Jugoslaviji

gospodinjski kotiček

Voda in njena uporabnost

Voda je naše največje naravno bogastvo in življenjsko potrebna dobrina. V organizmu opravlja vrsto važnih nalog; gradi telo, omogoča osmotski pritisk v celicah, je topilo in transportno sredstvo ter uravnava telesno temperaturo. Naše telo dobi vodo iz različnih virov: s pitjem tekočin in uživanjem tekočih jedi, z vodo, ki jo vsebujejo čvrsta živila, kot sta sadje in zelenjava, ter z vodo, ki nastaja pri oksidacijskih procesih v organizmu.

Potreba po vodi pri odraslem človeku znaša približno 2—2,5 litra na dan. Človeški organizem ureja dovajanje potrebnih količin vode z občutkom žeje. Pri težkem fizičnem delu nastaja s potenjem velika izguba vode in tudi soli. Zato je v takšnih primerih potrebno popiti dovolj tekočine z dodatkom soli. Zelo primerna je slana zelenjava ali kostna juha. Če izguba telesne tekočine doseže 5—10% vse količine telesne vode, se prične telo sušiti. Poleg hude žeje se pojavijo suha usta, občutek slabosti in pospešeno bitje srca. Pri 15-odstotni izgubi telesne tekočine lahko nastopi smrt.

Tudi prevelike količine zaužite tekočine so lahko škodljive, ker preobremenjujejo želodec, ledvice, srce in krvni obtok. Preveč vode razredči prebavne sokove, kar zmanjša njihov učinek v prebavilih. Zato se odsvetuje pitje vode pred obrokom hrane, kar je navadno najtežje dopovedati otrokom v toplih poletnih mesecih. Pitje vode pred obrokom pa se svetuje vsem, ki so se odločili za shujševalno dieto. Pri vnetju želodčne sluznice je dobro popiti nekaj požirkov mlačne vode na tešče.

Kakšna je uporabnost vode pri kuhanju živil? Voda povzroča nabrekanje nekaterih snovi, kot so škrob (suh fižol), beljakovine (suhu meso) in posušena celuloza (suhu sadje in zelenjava), ki postane pri namakanju zopet sočna. Voda ima tudi sposobnost, da topi nekatera hranilne snovi, kar je pri kuhanju juh, čajev, kompotov in zelenjavnih jedi koristno. Pazljivi pa moramo biti seveda pri pranju živil, kajti voda raztaplja hranilne snovi, ki jih nato zavremo.

HELENA MRZLIKAR

V Mirni Peči in okolici bo dovolj vode

Nov 200-kubični rezervoar na Daljnem Vrhu

DALJNI VRH — Ena od pomembnih naložb novomeške Komune v lanskem letu je izgradnja 200-kubičnega rezervoarja za vodo na Daljnem Vrhu. Tega rezervoarja, ki leži na nadmorski višini 305 m, so še posebej veseli prebivalci Mirne Peči, Jablana, Vrha in Daljnega Vrha, saj je bila v teh krajih doslej zaradi premajhnega rezervoarja večkrat motna oskrba s pitno vodo.

Novi rezervoar, zgrajen po sodobni tehnologiji, je nadomestil starega, prostornine komaj 30 kubičnih metrov, ki ga je pred leti z lastnimi sredstvi zgradila krajevna skupnost in je bil za današnje potrebe veliko premajhen. Vrednost novega rezervoarja, ki ga je zgradilo Vodnogospodarsko podjetje iz Novega mesta, znaša okoli 4 milijone tolarjev, gradnjo pa so v celoti financirali s sredstvi, ki se v Komunalni namensko zbirajo ob ceni vode. V novem rezervoarju je za 24 ur stalne vodne rezerve, vgrajena je sodobna mernoregulacijska oprema, tako da nadzor nad obratovanjem opravljajo iz računalniško opremljene razdelilnega središča Komunalne na Cikavi.

A. B.

OPRAVIČILO!

V prejšnji številki Dolenjskega lista na strani 10 je tiskarski skrat pošteno zagodel Novolesu. V celostanskem zapisu Novolesa spet zares, v katerem sta naša novinarja poročala o razvoju in uspehih Novolesa pod novim vodstvom, sta bili v izjavah tehničnega vodje Novega ambienta Milana Colnarja in predsednika sindikata v Vežanih ploščah ter pogajalca v komisiji za podpis kolektivne pogodbe Mitje Bukovca zamenjani sliki. Obema prizadetima in celotnemu kolektivu Novolesa se za neljubo napako iskreno opravičujemo.

Čistilna naprava za Dol. Toplice

Poskusno obratovanje do konca januarja

DOLENJSKE TOPLICE — V drugi polovici decembra je v Dolenjskih Toplicah začela poskusno obratovati čistilna naprava, ki jo je zgradil novomeški Pionir po projekti Dolenjskega projektivnega biroja in Jugoturbine iz Karlovca.

Današnja vrednost te čistilne naprave presega 30 milijonov tolarjev. V prvi fazi je njena zmogljivost 2.340 enot, načrtovana pa je tako, da jo je moč dograditi in tako povečati njeno zmogljivost.

Med poskusnim obratovanjem bodo delavci novomeške Komunalne spremljali učinke čiščenja in če bodo ti zadovoljivi, bo konec tega meseca začela čistilna naprava redno obratovati. Seveda ni treba posebej poudarjati, kako velik pomen ima čistilna naprava za tako pomemben turistični kraj, kot so Dolenjske Toplice; vse komunalne odpadke, ki so se do sedaj iztekale v potok Sušico in naprej v Krko, se bodo poslej pred izlivom prečistile v čistilni napravi. Ko bo dokončana kanalizacijska mreža, se bodo na to čistilno napravo priključili še Podturn, Sela, Obrh, Gradišče in Kočevske Poljane.

Največji del stroškov za izgradnjo čistilne naprave v Dolenjskih Toplicah je krila novomeška občina, okoli tretjino je prispevalo republiško ministrstvo za varstvo okolja, desetino novomeška Komunalna, po 5 odst. pa Tovarna zdravil Krka in krajevna skupnost Dolenjske Toplice.

A. B.

Republiška pomoč z veliko zamudo

Šele konec leta razdeljenih nekaj od predvidenih 300 milijonov tolarjev za spodbujanje razvoja demografsko ogroženih območij — Letos bolje?

NOVO MESTO — Republika Slovenija se je že zgodaj v začetku lanskega leta odločila s posebnimi sredstvi iz republiškega proračuna spodbujati razvoj demografsko ogroženih območij v republiki. Po enotnih merilih je bila kot taka v novomeški občini opredeljena Suha krajina ter predel pod Gorjanci, celotne krajevne skupnosti Podgrad, Dolž in Brusnice ter deli krajevnih skupnosti Sentjerne, Orehovica, Stopiče, Mali Slatnik in Birčna vas.

V Novem mestu so zadevo vzeli resno, posebno, ker so sredstva, ki so se doslej zbirala v občini za gospodarsko in komunalno infrastrukturo, v veliki meri prenešana v pristojnost

DVA PLAČNIKA

Gradnjo novega pokopališča v Srebrničah bosta denarno pokrila dva plačnika: do polovice vrednosti bo to denar iz krajevnega samopriskpevka mestnih krajevnih skupnosti, preostalo polovico pa bo prispevala občina. Pogodba med obema plačnikoma o takšnem načinu plačila je že sklenjena in podpisana.

S POKOPALIŠČEM SE ZATIKA

Odbor, ki vodi dela pri uresničevanju skupnega mestnega programa KS v Novem mestu je že zbral del dokumentacije za bodoče osrednje mestno pokopališče v Srebrničah. Izdelan je ureditveni načrt, začeli so že tudi z odkopavanjem zemljišč. Nadaljevanje pri pripravljanju dokumentacije pa je zavrl moratorij, ki je proglašen nad gozdovi. Bodoče pokopališče bo namreč v gozdu ob cesti. Kot vse kaže bo mogoče začeti z gradnjo šele na jesen 1992. leta.

republike. V občini jih skratka ni več oz. jih je bistveno manj. Za natečaj republiškega ministrstva za planiranje, ki je obetal pridobitev 30 odst. republiškega denarja za posamezni projekt, so pripravili 13 programov, katerih celotna investicijska vrednost je bila okrog 11,5 milijona mark. Na popisu se je znašlo več cest, potrebnih modernizacije: Prevole—Sela pri Hinjah, Prevole—Ratje, Šmihel pri Žemberku, Igljenik, Mali Cerovec, Sentjerne—Zameško, Gabrje—Hrušica, Gumberk—Otočec, Hrušica—Vel. Slatnik, cesta na Ratežu. S 30-odstotno republiško pomočjo naj bi tudi naredili vodovoda Lakovnice—Birčna vas, Gradenc—Lašče, rezervoar Cerovi Log, vodovod Laze, pa preuredili električno omrežje Pleš, razširili telefonske kapacitete v Suhi krajini in v Brusnicah.

Ker je bilo jasno, da za vsega sofinancerskega deleža ne bo mogoče pridobiti, je iz Novega mesta na republiški razpis šlo pet najbolj potrebnih projektov, katerih investicijska vrednost je bila ocenjena na skoraj 5 milijonov mark. Izbrani sta bili dve cestni naložbi (cesti Prevole—Sela pri Hinjah in Prevole—Ratje) ter vodovod Gradenc—Lašče, za kar je občini Novo mesto pripadlo dobrih 6 milijonov tolarjev ali 2 odst. vseh republiških sredstev, predvidenih za

spodbujanje razvoja demografsko ogroženih območij v Sloveniji. V ministrstvu so razdelili le petino predvidenega denarja, še to pa z velikansko zamudo, šele ob koncu leta, zaradi česar je polovico danega pojedla inflacija.

Obe cesti, ki sta prišli na republiško listo, sta bili medtem kljub republiški denarni ignoranci že dokončani, vodovod pa čaka na boljše (letošnje?) čase. V Novem mestu zdaj pripravljajo popravljen predlog lanskih zahtevkov, ki naj bi po zagotovilih ministrstva imeli prednost pri letošnji delitvi denarja. Posebna projektna skupina bo pripravila tudi predlog novih naložb, ki bi prišle v poštev za delno finančno pomoč pri izvedbi iz republike. Upati pa je, da bodo zamude pri delitvi denarja tokrat manjše, saj inflaciji kljub optimističnim pričakovanjem premiera Peterleta še ni videti konca.

Z. L.-D.

ŠTUDENTSKO BRUCOVANJE

NOVO MESTO — Klub novomeških študentov bo v hotelu Kandija v petek, 10. januarja, organiziral študentsko brucovanje, kjer bodo starejši študentje sprejeli medse novopečene bruce. Novomeški klub študentov si želi, da bi po nekaj letih mrtvila zopet zaživel. Studentje, udeležite se zabave, pogovorili se bomo tudi o našem nadaljnjem delovanju.

ANDREJ ČOPIČ
predsednik Kluba
novomeških študentov

MESTNI REFERENDUMSKI PROGRAM

Mestne krajevne skupnosti Novega mesta so se dogovorile, da združujejo del denarja, ki ga zbirajo s krajevnim samopriskpevkom za uresničitev skupnega programa. V skupnem programu so zajele gradnjo osrednjega mestnega pokopališča v Srebrničah in gradnjo otroškega vrtca v Mrzli dolini na Brodu. Svet Skupnosti krajevnih skupnosti Novo mesto je za vodenje del pri uresničevanju tega programa imenoval poseben odbor.

PREDSTAVITEV KNJIGE DR. VELJKA RUSA

NOVO MESTO — V sredo, 15. januarja, bo ob 18. uri v Študijski knjižnici dr. Veljko Rus predstavil svojo najnovejšo knjigo Med anti-komunizmom in postsocializmom. V pogovoru bosta poleg njega kot gosta sodelovala še dr. Slavko Splichal in podpredsednik Liberalno demokratske stranke Slovenije Mile Šetinc. Vabljeni!

PETARDE SO GA OŽGALE — Metanje petard si bo letos še kako zapomnil dvanajstletni Davor Robek iz Družinske vasi. Na nooletno noč je s štirimi petardami in vžgalicami ležal na kavču in gledal televizijo. Kar naenkrat je začutil vročino po desni nogi. Sprva je mislil, da ga je brat polil s kropom, pa so bile petarde. Ena od njih se je namreč trše dotaknila škatalice vžgalic in zagorela. V ponedeljek, ko smo ga obiskali v novomeški bolnišnici, zdravniki še niso vedeli, kdaj bo lahko odšel domov. (Foto: J. P.)

Petarde? Ne, hvala!

NOVO MESTO — Po poročilih slovenske policije je nooletna noč v Sloveniji minila zelo mirno. S tem poročilom se zagotovo ne bi strinjali Novomeščani, pa tudi prebivalci drugih slovenskih mest ne. Ostanke zelenih petard po nooletni noči so dali komunalcem — in ne le njim — vedeti, da je bila noč v Karlovcu bolj mirna. Marsikje je bilo huje kot na fronti. Starši so svetovali svojim otrokom, naj se ne približujejo oknu, saj jih lahko preseneti izstrelke sosedove petarde. Nekateri so bili tako pogumni, da so si upali gorečo petardo zapreti v stekelnicu in potem je že bila podobna bombi. Toda za policijo je bila noč mirna. Petarde pri nas nikoli niso bile prepovedane, letos so jih celo dovolili uvažati in jih tudi legalno prodajati. Menda je lahko vsakdo imel pri sebi do 100 petard, pa ga zato ni nihče mogel preganjati.

Najbrž bo poleg priznanja Slovenija, ki si jo tako želimo, potrebno narediti še kaj več, da bomo nekoč civilizirani stopili v Evropo.

JANEZ PAVLIN

V NOVI TRGOVINI — V prostorni diskontni trgovini s pohištvom v Javnih skladiščih je videti marsikaj, česar pa ni tam, lahko kupci naročijo po katalogih. (Foto: A. B.)

Petino cenejše pohištvo

Diskontna trgovina s pohištvom v javnih skladiščih

NOVO MESTO — Konec lanskega leta je podjetje Ist interior iz Ljubljane v blagovno-trgovskem centru v Javnih skladiščih v Novem mestu odprlo prvo diskontno trgovino s pohištvom. »To je druga naša taka trgovina v Sloveniji, prvo smo odprli v Ljubljani,« je povedal direktor Ist interiorja Roland Vodušek. »Za Novo mesto smo se odločili zato, ker je pomembno in močno gospodarsko središče, na katerega gravitira precejšen del Dolenjske, Bele krajine in Posavja.

In v čem naj bi se ta salon pohištva razlikoval od ostalih? »Že v začetku smo 20 odst. cenejši od ostalih trgovin. Mi ne gremo v razkošno opremljene prostore in tisti del marže, ki bi ga sicer morali nameni-

ti za odplačevanje kreditov za take prostore, damo kupcu v obliki nižje cene,« pravi Vodušek. Sicer pa ima ta diskontna trgovina s pohištvom v Javnih skladiščih dovolj prostora — 330 kvadratnih metrov — in dovolj parkirnega prostora, kar danes tudi precej pomeni. »Pri nas je moč kupiti pohištvo vseh slovenskih proizvajalcev ter belo tehniko Candy. Kar kupec tu vidi, lahko takoj dobi, česar tu ni, lahko naroči po katalogih in ob takojšnjem plačilu mu zagotovimo ceno na dan plačila. Do srede januarja dajemo ob takojšnjem plačilu še dodatnih 20 odst. popusta, sicer pa je možno tudi plačilo na tri čeke,« je našteval Vodušek.

A. B.

Ena gospa je rekla, da so imeli novomeški komunalci po letošnji nooletni noči na Glavnem trgu mnogo manj dela kot lani. Buteljke so bile namreč predrage, da bi šle v promet, pa so petarde pokale kar brez steklenega oklepa.

RAZKOŠJE, DA JE KAJ!

Človeka zaboli pri srcu, ko se pelje preko novega mostu v Novem mestu, saj je to najbolj razsvetljen objekt v Novem mestu. Pa ne vem, ali zato, ker se hočemo z njim postaviti ali čimveč zapraviti? Medtem, ko se most koplje v svetlobi, pa so ostali predeli mesta bolj skromno razsvetljeni. Še posebej je slabo razsvetljena cesta na koncu Šmihela proti velikemu naselju Regrške košence. Tudi same Regrške košence še niso povsem urejene, čeprav so za to vsi pogoji. Čudim se ljudem, ki delajo oz. so delegati v skupščino občine in imajo tam hiše, da tega ne opazijo in ne ukrepajo. Je za »Podgurje« res vse dobro? Omenim lahko še preobremenjeno cesto prek Šmihela. Prava sreča je, da ne pride na tem področju do večjih nesreč. Cesta je preobremenjena, ozka in brez pločnikov, da o kolesarski stezi niti ne govorimo. Hkrati pa je na cesti polno pešcev, še posebej mladine in kolesarjev. Toliko v premislek našim poslancem.

»GANEŠA« — NOVOLETNO DARILCE ZA ŽENSKO

NOVO MESTO — Večina frizerskih salonov in delavnic v našem mestu nosi imena njihovih lastnic, Stanka Hrvatini iz naselja Majde Šilc pa je tik pred novim letom odprla nov frizerski lokal v stajbi na Cesarjevi št. 36 (med atrijskimi hišami blizu igrišča otroškega vrtca na Drski). Strankam nudi sodobno frizerstvo, modno striženje z barvanjem in preparacijo las, bio trajne pričeske in druge strokovne usluge. Po ime lokala je segla v mitologijo: Ganeša, Šivin sin, je staroindijsko božanstvo sreče, uspeha, blagostanja in znanosti. Potemtakem Stanki Hrvatini dela ne bi smelo zmanjkati.

Tg.

DEDEK RAZVESELIL TISOČE — Prednoleetni čas je namenjen otrokom in čeprav je v novomeški občini letos kazalo, da dedek Mrz ne bo mogel zbrati vsega potrebnega denarja, je na koncu le srečen odšel za svoj Triglav. Na vseh 45 prireditvah Veselega decembra je bilo skupaj več kot 80.000 obiskovalcev. Dedek Mrz je obdaril prav vseh 8000 malčkov, se s svojim nooletnim kamionom ustavljal in pripravil program v 23 krajevnih središčih, za nameček pa vsak večer svojega potovanja ob množici zaključil na nooletnem okrašenem Glavnem trgu. Na sliki: Še posebej so bila prijetna srečanja z dedkom Mrzom v novomeški športni dvorani, kjer je pripravil obdaritve za otroke mestnih krajevnih skupnosti. Poleg darila so letos otroci iz rok dedka Mrza dobili tudi štručko, ki so jo posebej za to spekli v Dolenjskih pekarnah. Prišli so časi, ko se je spet potrebno vrniti h kruhu. (Foto: J. Pavlin)

PODMLADEK ŠENTJERNEJSKIH GODBENIKOV — Za potovanja s svojim nooletnim kamionom po krajevnih središčih jih je najel dedek Mrz. Preoblečeni v živali so bili že brez igranja prava paša za oči, ko so »urezali« prvo skladbo, pa bi se lahko skrili marsikateri odrasel in prekaljen godbenik. (Foto: J. Pavlin)

Nagradi so inovatorje

Največ inovacij v semiški Iskri — Precejšen prihranek — Pomemben prispevek k ekologiji

ČRNOMELJ — Tik pred novim letom so v Črnomlju podelili inovatorjem nagrade za preteklo leto. Kot je na kraji slovesnosti dejal podpredsednik črnomaljske skupščine občine Boris Mužar, bo boj za slovenski obstoj v prihodnjih letih povezan tudi z razvojem inovativnosti. Pri tem je najpomembnejše, da bo Slovenija imela dovolj kapitala, tehnološko-inovacijske centre ter seveda sposobne strokovnjake. V Beli krajini pa bi se morali bolj potruditi, da bi zadržali sposobne ljudi, ki jih je, kakor se je pokazalo tudi tokrat, kar nekaj.

Prvo nagrado sta prejeli dve skupini iz semiške Iskre. Rajko Vrličin, Dušan Sašek, Drago Mohor, Bojan Jakša, Marko Banovec in Dušan Velše so postavili novo, avtomatizirano, računalniško vodeno impregnacijo. Z njo je moč doseči večjo kvaliteto in zmogljivost, ponovljivost postopkov, prihranek energije, odpravljen pa je tudi delo delavcev v nezdremem okolju. Franc Plevnik, Anton Bukovec, Jože Juntez in Andrej Dragiš pa so razvili novo generacijo metaliziranih polipropilenskih kondenzatorjev za odpravo simetričnih radiofrekvenčnih motenj. Ti kondenzatorji bodo pomemben izvozni artikel Iskre.

Drugo nagrado sta prav tako prejeli dve skupini iz Iskre, in sicer Matija Judnič in Anton Lakner za izboljšavo avtomata za punktiranje radialnih kondenzatorjev AVM 362. Jurij Kobe, Franc Plevnik, Marjan Vivoda in Željko Šutej pa so razvili motorske in fluorescenčne kondenzatorje v FPU izvedbi. Pravzaprav gre tu za več inovacij hkrati.

Tretjo nagrado je prejel Anton Klobočar iz Belta za napravo za zmanjšanje konične moči električne energije, s pomočjo katere precej zmanjšajo stroške za električno energijo. Jože Kocjan, Jože Šterk in Hidajet Mušanovi iz Begrada pa so prejeli tretjo nagrado za izboljšavo pri pridobivanju peska v kamnolomu Suhor. Podelili so tudi posebne nagrade mentorjem krožkov na osnovni šoli Mirana Jarca, in sicer Vlasti Hutar in Mileni Žlogar za

raziskovalno nalogo učencev o onesnaženosti našega okolja ter Borisu Starešiniču za nalogo »Belokranjska železnica«. Posebno nagrado je prejela tudi Vidica Adlešič, mentorica novinarskega krožka, za naloge z naslovi Vsak je svoje sreče kovač, Odkrivajmo bajna bitja, Naš kamen spotike in Na turistični kmetiji. Obrtnik Drago Satošek pa si je prislužil posebno nagrado za izdelavo membranskega zamaška za sode. M.B.-J.

PRIZNANJE ZA INOVACIJE — Med nagrajenimi za inovacije v preteklem letu je bil tudi Dušan Velše (na desni) iz semiške Iskre, ki je skupaj s sodelavci avtomatiziral impregnacijo. Zaslужnim inovatorjem je nagrado podelil predsednik črnomaljske občinske skupščine Boris Mužar. (Foto: M.B.-J.)

»Odvetniška taksa« buri duhove

Kupcem družbenih stanovanj je še marsikaj nejasno — Zakaj morajo kupci občinskih stanovanj plačati dodatnih 6 tisočakov, ostali pa ne?

METLIKA — Na zadnji seji tukajšnje občinske skupščine v preteklem letu je letelo precej pripomb, graj in vprašanj delegatov na prodajo občinskih stanovanj, ki jih je v občini 234. Z izvršnega sveta so sicer delno odgovorili, obljubili pa, da bo popolnejši odgovor sledil.

Na vprašanje, zakaj lahko kupijo stanovanja podjetji vsi imetniki stanovanjske pravice, ki to želijo, medtem ko so pri odkupu občinskih stanovanj omejitve, o merilih pa je odločal izvršni svet, in ne skupščina občine, je z izvršnega sveta prišel odgovor, da so menili, da bo skupščina

podprla njihovo odločitev, da odprodajo le stanovanja, za katera ne veljajo nikakršne omejitve. Lastnik namreč ni dolžan prodati stanovanje tistemu lastniku stanovanjske pravice, ki ima druge ustrezne stanovanj-

• **Delegat, ki je zastopal zaposlene v metliški in podzemeljski osnovni šoli ter suborskih podružnicah, je dejal, da se v teh zavodih vzemajemo za to, da sami odprodajo njihova stanovanja in da denar pride v njihove roke. Zanimalo pa ga je tudi, ali so se v občini pripravili na to, kako bi pridobili in porabili denar, ki se od prodaje stanovanj steka na republiko.**

ske prostore, hišo ali gradi hišo. Kot dobri gospodarji so na IS menili, da bi tako v občini zadržali nekaj službenih stanovanj, če pa jih ne bi mogli napolniti, bi jih lahko prodali na prostem trgu in iztržili znatno več. Toliko bolj, ker mnogi z denarjem v žepu že sprašujejo, kdaj bodo licitacije. Delegati so tudi zvedeli, da v drugih občinah o odprodaji občinskih stanovanj ni odločala skupščina, ampak IS, če

pa v Metliki želijo drugače, je »napako« se moč popraviti.

Precej težje pa bo za kupce občinskih stanovanj sprejemljiv odgovor - kakršen pač bo - v zvezi z dvema odvetnikoma, ki jih je izvršni svet najel, da bi prodajala občinska stanovanja. V pogodbi piše, da vse stroške prodaje plačata obe stranki, vsaka do polovice, tudi stroške odvjetnika. Zato je delegata, ki je govoril v imenu kupcev iz osnovnih šol, zanimalo, ali v občinski upravi nimajo pravnega referenta, ki bi opravil to nalogo. V drugih občinah odprodajo namreč opravilo pravne službe v občinski upravi in ne kupcem ne prodajalcu ni potrebno nič plačati. V Metliki pa je vrednost pogodbe z 12 člani okrog 12.000 SLT, torej mora vsak kupec posebej odšteti okrog 6 tisočakov, čeprav velja za vse enak obrazec. Ker predstavlja to velik strošek tudi za prodajalca, občino, je umestno vprašanje, od kod bo vzela denar. Zato ne bi bilo odveč presoditi pravno veljavnost takšnih zadev, je menil delegat, posebej še, ker morajo »pravniško takso« plačati le kupci občinskih stanovanj, ne pa tudi stanovanj podjetij.

M. BEZEK-JAKŠE

Črnomaljski drobir

PRESENEČENJE — V bogatem programu prednovoletnega direndaja je Zavod za izobraževanje in kulturo kega nedeljskega popoldneva objubil tudi predvajanje mladinskega filma. Za kakšen film gre, naj ostane presenečenje, je bilo rečeno. Starši so pripeljali svoje nadebudneže, ki so z nestrpnostjo pričakovali, kakšno presenečenje se bo prikazalo na filmskem platnu. Pa se je res! Kriminalka »Pod ključem« s Silvestrom Stallonejem in z nasiljem najhujše oblike, sicer komercialna uspešnica, a ne na račun kratkohlačnikov, kot so si to morda predstavljali v Črnomlju.

RAZDRUŽENI — Zadnja seja skupščine v preteklem letu, prav pred božično-novoletnimi prazniki, se je, tako kot je že v navadi, zopet začela s skoraj enournim zamudo. Zbor združenega dela namreč ni bil sklepen. Precej inovacijsko nastrojani čakajoči delegati so tako določili, naj se odslej ta zbor imenuje zbor združenega dela. Sedaj je vprašanje le še, kakšno ime bo po novem imel družbenopolitični zbor, ki ima prav tako precej težav zaradi ne-sklepenosti.

VROČA ROBA — Eden od vodilnih črnomaljskih občinskih mož se je pritoževal, da mu je nekdo izmaknil zadnjo številko Dolenjskega lista v preteklem letu. Če morda zato, ker je bila v časopisu tudi njegova fotografija, mu še ni uspelo ugotoviti. Zagotovo pa bi bila lahko vest o kraji impulz za propagandiste, ki bi sestavili primerno geslo za propagiranje Dolenjskega lista v slogu: »Kdor na občno pohiti, (zastonj) Dolenjski list dobi.«

Trebanske iveri

ODNOSI — Kakorkoli že so se pripadniki zelene bratovščine iz Mokronoga na zadnji skupščini na Prelogah lahko pohvalili, da so v preteklem letu dobro delali, je lovec in pisca tehle vrtic precej presenetila ostra izjava tajnika LD Jureta Žlajpaha, češ da so »medsebojni odnosi v LD na psu«. Žlajpah je okaral tiste, ki pozabljajo, da bi morali biti lovci naprej varstveniki divjadi in narave in šele nato strelci. V času spremljanja dela skupščine LD ni bilo ranjenih, če je koga zaskelilo pri srcu pa tudi prav.

INOVACIJE — Doslej so bile inovacije bolj politične parole, zdaj postajajo vse bolj del vsakdanjika. Zato bi morali poslovodni delavci brez velikih besed in komisij nagraditi inovatorje, je na podelitvi denarnih nagrad trebanjskim inovatorjem menil Ciril Logar iz Barloga. Njegov kolega Darko Bartolj pa je poudaril, da ni za podelitev nagrade dovolj le ideja, ampak končni rezultat. Njun projekt za toliko opevano snežno verigo »praktis« je bil finančno tako velik zalogaj, da jima je izčrpal ostalo proizvodnjo. Kje na Zahodu morebiti ne bi ostala prepuščena bolj sama sebi in raznim odiruhom.

METLA — Vse kaže, da ima trebanjski zdravstveni dom kljub krizi v zdravstvu dovolj denarja, saj plačuje kar dva vodilna, direktorico in njenega pomočnika, česar si večina zdravstvenih domov v Sloveniji, z večjim številom zaposlenih, ne more privoščiti, nam piše bralec in se jezi, češ da zna prva dama ZD dobro voditi kontrolo in varčevati, toda žal le pri metli. Po istem viru naj bi imel prihod direktorice na sedanjem položaj svoje ožjake, o katerem pa delavci »iz varnostnih razlogov molčijo.« Toda to še niso najhujše cvetke iz pisma.

Vsem bo letos manjkalo denarja

Vendar se mnogi, ki pričakujejo sredstva iz črnomaljskega proračuna, s tem ne morejo sprijazniti — Bodo z zahtevami do republike uspeli?

ČRNOMELJ — Glede na to, da se bo po najmilejših napovedih družbeni proizvod v letošnjem letu zmanjšal za 6,5 odst., po najboljših črni pa celo za 12 odst., bo morala biti tudi javna poraba manjša kot lani, ko je bila že manjša kot leto poprej. Iz tega so izhajali tudi v črnomaljski občini, ko so sestavljali osnutek odloka o letošnjem občinskem proračunu. Vendar so kljub temu imeli delegati občinske skupščine nanj številne pripombe.

Občinske može so grajali, ker so si v proračunu zagotovili denar za investicijsko vzdrževanje skupščinskih stavb, medtem ko je vprašanje zagotavljanja denarja za naložbe v šolstvu in zdravstvu ostalo odprto. Opravičilo, da bi za te naložbe potrebovali ne-

kajkrat več denarja, kot so ga v občini sposobni zbrati, prizadeti ni zadovoljilo. Kmete pa je zanimalo, kakšno skrb bo mogoče v občini nameniti podeželju z denarjem, s katerim lahko kupijo le 390 vreč umetnega gnojila, kolikor jih porabi v enem letu en

sam večji črnomaljski kmet. To je zgolj blažev žegen, metanje peska v oči.

Iz kulturnih krogov je prišla pripomba, da je osnutek letošnjega proračuna pod točko »kultura« nesprejemljiv, saj z denarjem, namenjenim za to dejavnost, kulture ne bo moč spraviti na zeleno vejo. Demos pa je

• **Potem ko je vsak delegat napeljal vodo oz. denar predvsem na svoj mlin, pa se je eden od njih oglašil tudi v imenu davkoplačevalcev. Čutil se je, zakaj se nihče ne vpraša, kakšne usluge dobijo davkoplačevalci za denar, ki ga morajo plačati. Ne v šolstvu in ne v zdravstvu doslej še ni bilo tako slabo kot prav danes, zato ga je zanimalo, kam odtoka denar, ki se ga v republiko tudi za te namene zagotovo ne zbere tako malo.**

predlagal, naj črnomaljska občina od republike zahteva, ne več prasi, republiškega zaklja v občino več denarja za vojsko in policijo. Zaradi obmejne lege je v občini namreč več vojske in policije, to pa pomeni tudi večje izdatke iz občinskega proračuna, s čimer se Črnomalji ne strinjajo, saj so tako, ne po svoji krivdi, finančno bolj obremenjeni kot občine, ki ležijo v notranjosti Republike Slovenije. Predlagali so tudi povezovalne z ostalimi občinami, ki ležijo ob hrvaški meji.

M. BEZEK-JAKŠE

Gre za bolj simbolično spodbudo

Nagrade za inovacije in izboljšave v trebanjski občini v letu 1991

TREBNJE — V trebanjski občini so se ob sestavi proračuna za leto 1991 odločili, da zagotovijo vsaj nekaj denarja za ustvarjalno, raziskovalno in inovativno dejavnost. Ker je 180.000 dolarjev, kolikor so rezervirali v proračunu, veliko premalo denarja za sofinanciranje raziskovalnih nalog, ki so jih predvidevali trebanjska podjetja, ustanove in posamezniki, je bila razdelitev tega denarja ob koncu preteklega leta bolj simbolična in moralna podpora za dosežke na tem področju.

Komunalno podjetje Trebnje je predlagalo, naj bi nagrado za tehnično izboljšavo dodelili Rozariju Bolanču, vzdrževalcu vodovodnih naprav. Gre za izboljšavo na vodohramu Medvedjek, ki spada pod vodovodni sistem Sentpavel. Ob izpadu elektrike je bilo treba ročno pogoniti črpalko, da je sistem začel obratovati. Z vgrajitvijo magnetnega ventila je Bolanča omogočil, da začne črpalka samodejno delovati. Gre torej za prihranek pri delovni sili, električni energiji in vodi, ki se je poprej ob nenakomerni dnevni porabi izlivala iz rezervoarja. Bolanča je za izboljšavo dobil 15.000 dolarjev.

Prav tolikšna nagrada je pripadla mentorici novinarskega krožka na osnovni šoli v Sentrupertu Danici Zupan. Tamkajšnji krožek je izdal Pravopis kot glasilo. V prvem delu je izhajalo iz vsakdanjih pomanjklivosti pri rabi pravopisa. V drugem delu so učenci ob pravopisnih zakonitostih pokazali lastno ustvarjalnost, v tretjem pa so se vključili s svojimi pogledi nekdanji učenci občine, znani slavisti. Vrednost glasila je v množičnem sodelovanju — tako razredne kot predmetne stopnje — hkrati pa je pričrtnik trajne vrednosti, saj učencu na preprost način približa jezikovne zakonitosti, uporaben je tudi na razredni in predmetni stopnji in celo za odrasle.

Trebanjski občinski sekretariat za občo upravo in družbene dejavnosti je upošteval tudi predlog mokronožske osnovne šole, da bi dodelili nagrado za ustvarjalnost Anici Zidar, ki je izdelala vrsto didaktičnega gradiva. Več o tej in drugih nagradih, TEM Čatež, Tesnilih Velika Loka, Zavodu

za urbanistično načrtovanje Trebnje in podjetju Barlog, za prihodnjico. Omenimo le, da sta se Darko Bartolj in Ciril Logar iz Barloga odločila za lepo potezo, ko sta ob podelitvi nagrade naznanila, da dodeljenih 30.000 dolarjev podarita trebanjskemu vrtcu in osnovni šoli s prilagojenim programom oz. delavnicam pod posebnimi pogoji na Mirni. P. P.

Rozario Bolanča

NAGRADE — Dobitnikom nagrad je spregovoril, se jim zahvalil in podelil nagrade predsednik trebanjske vlade Jože Rebolj (na sliki podeljuje nagrado Danici Zupan), čestitkam pa se je pridružil trebanjski župan Ciril Pungartnik.

Dedek Mraz se je utrudil

Vsi otroci pa ga še vedno željno čakajo

TREBNJE — V sicer turobnem prednovoletnem življenju Trebnjega je izstopalo dogajanje v športnem centru Vita, kjer so vse dni igrali tenis, se zabavali v novoletni noči in predvsem, kamor je prišel tudi dedek Mraz.

V zadnjih letih se je to pravljico bitje kar nekako »utrudilo«. Še pred leti je dedek Mraz prišel v vse večje kraje trebanjske občine, seveda tako, kot se spodobi, z vozom, spremstvom in darili. Časi se spreminjajo in tega ni več, pa čeprav ga prav vsi otroci željno čakajo, tako kot smo ga nekoč mi. Otroke je dedek obiskal v trebanjski občini le v vrtcih, edina javna prireditelja za vse otroke pa je bila v centru Vita. Množica otrok, predvsem v nedeljo, ki so druge oči zrlj vanj, je pričala, da so pravljice še vedno žive, ne glede na vse politične spremembe. Morda bo kdo rekel, da dedka Mraza pač zamenjuje Miklavž, katerega »korenine« so stare že tisočletja. Res se ta

svetnik s svojimi darili vrača v slovenske domove, mnogo težje pa ga je videti, saj je njegov lanskoletni prihod v dvorano trebanjskega kulturnega doma ostal zavil v ožji krog. Zato pa je bil prihod dedka Mraza v Trebnje ob pomoči pokrovitelja zavarovalnice Tilja še bolj dobrodošel. Ne jemljimo otrokom pravljic, dajmo jim rajše nove! Kajti dve pravljici sta zagotovo boljši kot ena sama.

»Nekoč je živela Modra kapica, ki je stanovala v stolpnici sredi mesta,« je pripovedoval dedek Mraz trebanjskim otrokom. Vendar so vse njegove »napake« v pravljici otroci popravljali. »Res otroci, le kaj bi jaz, dedek Mraz, brez vas? Še pravljice mi ne bi šle od rok,« je pripovedoval dedek. Naj bo Kapica taka ali drugačna, tu je zaradi otrok. In vse pravljice žive predvsem v otroških srcih. In tudi dedek Mraz, ki pride resda le enkrat na leto, pride zaradi otrok. In tudi to je pravljica!

TOMAŽ BUKOVEC

Zlorabe, povečane z govoricami

Sporna prodaja zemljišč — So člani ribniškega izvršnega sveta zlorabili svoj funkcionalni položaj ali pa le niso enakopravni z drugimi občani?

RIBNICA — Skoraj ves december so po Ribnici krožile govorice o zlorabi položaja nekaterih občinskih mož, med njimi tudi predsednika in podpredsednika ribniškega izvršnega sveta. Šest ha občinskih zemljišč v Dolenjih Lazih, ki jih je ribniški izvršni svet dal v prodajo v začetku decembra, naj bi si člani izvršnega sveta in njihovi ožji sorodniki »razdelili med seboj« po smešno nizkih odkupnih cenah.

Vse le niso bile samo govorice, o čemer prča tudi ustavljena prodaja in dejstvo, da sta tako predsednik kot podpredsednik izvršnega sveta, ki sta zemljišča že kupila, kasneje od nakupa odstopila in že dobila povrnjen denar. Načelnik oddelka za gospodarstvo Peter Levstek je pojasnil, da se je za takšno ravnanje odločil zato, ker je v bistvu naredil napako že s tem, da se je odločil za nakup. Napako zato, ker je razmišljal in ukrepal kot občan, ob tem pa pozabil, da je kot funkcionar bolj izpostavljen in da zato ne more ravnati kot »navaden« občan. Nikogar ne bi motila sedaj sporna prodaja, če bi zemljišča odku-

pili navadni občani, « je povedal Peter Levstek, ki je tudi zatrnil, da je bil postopek prodaje normalen.

Izvršena je bila sodna cenitev zemljišč in preverjanje oziroma prijava javnemu pravobranilstvu iz Ljubljane. Višino cene je določil sodni cenilec in je bila popolnoma enaka ceni, po kateri občina kupuje zemljo — pašnike petega katastrskega razreda, kakršno je tudi zemljišče v Dolenjih Lazih, ki ga je po vojni občini prodal Jože Gradišar.

Po tem postopku so zemljišča prodajali na podlagi vloženih prošenj za odkup. Čeprav je to še tako normalen postopek, pa ostaja dejstvo, da nihče

razen članov izvršnega sveta, ki pa na svoje seje ne vabijo novinarjev, ker bi ti lahko »kaj narobe razumeli in zapisali«, o nameravani prodaji ni bil obveščen. Levstek je dejal, da se za ta zemljišča 30 let ni zanimal nihče. Morda pa bi ravno zato izvršni svet moral obvestiti občane o prodaji, saj bi se tako izognil sumničnemu in vprašanju o tem, kako dolgo bi ta zemljišča, ki po srednjeročnem načrtu sicer niso zazidalna, takšna tudi ostala, če bi njeni lastniki postali skoraj izključno samo člani izvršnega sveta oziroma njihovi najbližji sorodniki.

Na vprašanje o možnostih pozida-ve teh zemljišč bo izvršni svet morda lahko že kmalu odgovoril. Ob sprejemu odločitev, da s prodajo počaka-jo, so se tudi odločili, da proučijo možnosti za izrabo tega prostora.

M. LESKOVŠEK-SVETE

PONOVO LEP SPREJEM »CORONE«

SEVNICA — Dekliški oket Corona iz Boštana je po izjemno uspelem premiernem nastopu z glasbeno plesno prireditvijo »Modra, roznata, razposajena« pred domačim občinstvom, tudi ob ponovnem nastopu, tokrat pred sevniško publiko, doživel zelo lep sprejem. Kulturna dvorana sevniškega gasilskega doma je bila polna kot le malokdaj, zimzelene melodije, ki so jih ubrano zapela dekleta Nataša in Romana Pernovšek (1. sopran), Melita Železnik in Zdenka Kozinc (2. sopran), Janja Androjna in Tadeja Udovč (1. alt), Marjeta Pavlič in Polona Gačnik (2. alt) pa so do-obra ogrele dlani obiskovalcev. Za glasbene priredbe so poskrbeli Tomaž Habe, Milan Ferlež in Romana Pernovšek; slednja je dala tudi idejo za celotno uprizoritev, družno s Polono Gačnik pa je pripravila še domiselno koreografijo.

M. L. S.

Pomoč iz tujine ob pravem času Darežljive Doline

KOČEVJE — Dan pred iztekom starega leta so predstavniki s Kočevjem pobratene italijanske občine Dolina pri Trstu, Oskar Slavec, Silvester Koren, Boris Žerjal in podžupan občine Dolina pri Trstu Aldo Stefančič, pripeljali v Kočevje obljubljen pomoč za begunce. Ze na mejnem prehodu jih je pozdravil kočevski župan dr. Mihael Petrovič, ki je bil v Pesku pri Kozini na obmejnem novoletnem srečanju županov.

Gostom so pripravili sprejem v Domu starejših občanov v Kočevju. Tu so tudi razgovorili poln-ovornjak hrane, mleka, plen, higijenskih vložkov, pralnega praška, oblačil, električnih pečic in celo igrače. Podobno pomoč so italijanski prijatelji posredovali tudi občini Buje.

Hrano in drugo blago so zbrali občani Doline pri Trstu na podlagi vabila, ki ga je občina posredovala vsem trgovcem in podjetjem. V njem so navedli, kakšno pomoč pričakujejo, in jih pozvali, naj denarno ali drugače prispevajo. »Zbirna akcija je potekala približno 20 dni in se še nadaljuje, zato lahko pobrateno Kočevje in prijateljske Buje pričakujejo podobno pomoč tudi v prihodnje,« je povedal odbornik in podžupan občine Dolina Aldo Stefančič.

Čeprav v Kočevju podobno pomoč lahko pričakujejo tudi v prihodnje, so prijateljem iz Italije zelo hvaležni že za tokratno pomoč. Na občinskem obdobju Rdečega križa v Kočevju so povedali, da vse, kar so do sedaj dobili za begunce, ne presega velikosti in vrednosti te prednovoletne pomoči. Izredno uspešna zbirna akcija občanov Doline pri Trstu pa je še toliko bolj pohvalna, ker je ta občina zelo majhna.

M. L. S.

Ugled in vpliv SDP se povečuje

Na srečanju članstva sodeloval tudi B. Pahor

RIBNICA — Na pobudo predsedstva SDP Ribnica je bilo 28. decembra 1991 srečanje članstva, na katerem je sodelovalo tudi občinsko vodstvo na čelu z županom Francem Mihelčičem. V živahni razpravi je tvorno sodeloval republiški poslanec in podpredsednik SDP Slovenije Borut Pahor.

Velika udeležba je pokazala, da je bil veliki osip po volitvah zaustavljen in SDP pridobiva celo nove somišljenike, zlasti iz vrst mladih, ki sprejemajo program, ki ga zagovarja stranka. Na srečanju je bilo sicer opozorjeno na nekatere napake, izrečeno pa tudi več pohvalnih besed zlasti na račun demokratične prenove, ki ne stremi k stari politiki. Sprejeta ustava je predvsem prispevala k utrditvi slovenske državnosti in zakonodaje, hkrati pa odprla težnje po stabilno vodeni novi državi v Sloveniji.

Razprava je potekala tudi o preoblikovanju lokalne uprave. Nastanek več občin bi sicer vodenje približal ljudem, hkrati pa bi se zaostrilo financiranje.

Na mnoga vprašanja je odgovarjal tudi Pahor. Menil je da se že spreminjena stranka skuša spreminjati, in sicer v smer, katero pove tudi novo ime: Socialdemokratska prenova. »Želimo postati leva sredinska stranka. Poskušamo spremeniti mišljenja, tudi mišljenja o nas, in se prilagoditi tokovom časa. Za resno delo štejem, da dobimo v Sloveniji novo vlado. Ko bodo sklepali koalicije, želimo tudi mi postati del tega procesa, ne glede na to, da nas nekateri poskušajo postaviti ob bok preživeli partiji. Za

● O Jugoslovanski krizi, Nesloven- cih v Sloveniji in marsičem, je Pahor dejal: »V naši stranki smo vztrajno trdili, da ni razloga kljub vojnemu stanju do antijugoslovanskega razpoloženja. Tako smo se odločili, da trdneje navezujemo stike z političnimi strankami na Hrvaškem. Kmalu se bomo pogovarjali tudi s srbsko opozicijo in drugimi strankami na ozemlju nekdanje skupne domovine. Do ljudi drugih narodnosti nismo nikoli gojili »nacionalnega romantizma« in ga tudi v bodoče ne bomo. Človeške pravice, so, denimo, enake za vse ljudi, ne glede na narodnost.« (M. Glavonjič)

to je važno, kdo bo Sloveniji ponudil boljši, celovitejši in uspešnejši program. Želimo več in boljših socialnih programov, gospodarskih programov in demokratičnega življenja,« je dejal Pahor.

A. KOŠMERL

● Vzemi ljudi, kakršni so, ne, kakršni naj bi bili! (Schubert)

● Zoper ukane se je treba boriti z ukanami. (Tagore)

● Znanje je edina človekova svoboda. (Montaigne)

Med predavatelji tudi duhovnik

Poučevanje predmeta družbeno-moralna vzgoja prilagajajo potrebam

RIBNICA — V Osnovni šoli dr. Franceta Prešerna v Ribnici izvajajo pouk družbeno-moralne vzgoje drugače kot v drugih šolah. Ne sodijo med tiste slovenske šole, ki poizkusno izvajajo poučevanje tega predmeta, ki se imenuje tudi morala in etika, ker pa so v letošnjem šolskem letu ostali brez učiteljice za ta predmet, so se odločili, da bodo poučevanje predvsem organizacijsko prilagodili svojim potrebam.

Učenci sedmih in osmih razredov tega predmeta nimajo točno določenega po urniku. Izvajajo ga občasno, vendar takrat po nekaj ur skupaj, obravnavajo pa različne zaključene, vendar med seboj povezane vsebinske sklope. Ker so vsebine med seboj prepletene, šolniki vključujejo v pouk družbeno-moralne vzgoje zunanje sodelavce.

Sredi decembra so izvajali ta pouk v Centru za socialno delo v Ribnici. Učenci so bili tam ves dan, v obliki učnih delavnic pa so obravnavali različne vsebine. Osnovna vsebina so bili medsebojni odnosi tako v razredni skupnosti kot med obema spoloma v času njihovega dozorevanja. V zvezi s tem so govorili tudi o kontracepciji in zdravem načinu življenja, kar pa je že nov vsebinski sklop, v katerega se kot predavatelji vključujejo zdravstveni delavci.

- Razmerje med večino in manjšino je temeljni kriterij demokracija. (Kučan)
- Dokler mediji napadajo SDZ-NDS, smo na pravi poti. (Pirnat)

Širši vsebinski sklop prav na te teme je tudi vprašanje vere, verovanja ljudi, različnih ver, odgovornosti ljudi ter vprašanje vesti. To je področje, ki ga pokriva ribniški duhovnik Bojan Likar. Cel sklop vprašanj na te teme pokrivajo tudi strokovni delavci šole, socialna delavca in psihologinja.

V poklicno usmerjanje učencev, ki ga strokovni delavci še posebno skrbno obravnavajo v sedmih razredih, so vključeni tudi starši tako, da pridejo predstaviti svoje poklice učencem, ki jih to zanima.

O uspehih takšnega načina poučevanja je že prežgodaj govoriti, vendar so strokovni delavci šole optimistični, saj že opažajo rahle spremembe v obnašanju in razmišljanju otrok.

M. L. S.

So zoper oderuške obresti vlade

Sevniški obrtniki protestirajo zoper politiko slovenske vlade, ki zapostavlja gospodarstvo — Banke »oropale« obrtnike deviz

SEVNICA — Obrtniki se zavedajo, da je slovenska država v težavah zaradi majhnega števila produktivnih delovnih mest in ker je še manj takih, ki prinašajo dobiček, pa tudi zavoljo velikega števila nezaposlenih. Toda v takšnih razmerah si slovenska vlada ne bi smela privoščiti, da je za leto 1992 predlagala državni proračun, ki je po obremenitvi družbenega bruto proizvoda tretji najvišji na svetu, « je dejal Slavko Vilčnik, predsednik sevniške obrtne zbornice na proslavi ob njeni 15-letnici.

Po Vilčnikovih besedah se vlada sploh še ni lotila gospodarskih zagat, čeravno se razmere tudi za obrt nenehno poslabšujejo. »Vsako izgovorjanje na rdečo zgodovino je nelogično. Vlada se mora zavedati, da je vladanje strokovno profesionalno, ne pa strankarsko opravilo,« meni Vilčnik. Sevniški obrtniki protestirajo proti takemu republiškem proračunu, ki pomeni, da bo živo delo še bolj obremenjeno, in terjajo, naj večji del akumulacije ostane tam, kjer se ustvari.

Sevniški obrtniki obsojajo slovenskega finančnega ministra, ki obrekuje in žali edine aktivne davkoplačevalce te države. Če obrtniki ne

obresti uskladijo z veljavnimi bančnimi.

P. PERC

● Sevniški obrtniki pa niso zadovoljni niti z bankami, ki so po Vilčnikovih besedah »poseben fenomen za ožemanje obrtnikov.« Ob visoki inflaciji si banke privoščijo ekstremno visoke realne obresti, medtem ko so obresti za vloge na vpogled sramotno nizke. Obrtniki menijo, da so jih banke kot devizne varčevalce oropale, in nikakor ne soglašajo, da bi ti ogromni, za obrtnike predvsem razvojni denarci ostali zamrznjeni 10 let kot želi vlada. Obrtniki zahtevajo takojšnje vračilo svojih deviz, Obrtno zbornico Slovenije pa pooblaščajo, da »vodi pogajanja z vlado in najbolj problematično banko, to je Ljubljanska banko.«

Krha se udeležba in vsebina

Umaknili tri točke z dnevnega reda občinske skupščine v Kočevju — Razpis nadomestnih volitev?

KOČEVJE — Na zadnji skupni seji vseh treh zborov kočevske občinske skupščine v lanskem letu so s predlagane dnevnega reda umaknili tri točke. Ostale predlagane osnutke in odloke so poslanci sprejeli brez večjih pripomb.

Program dela izvršnega sveta, osnutek smernic za obnovu kmetijske dejavnosti in drugih gospodarskih dejavnosti na opuščeni kmetijskih zemljiščih in za postopke za oddajo kmetijskih površin v družbeni lasti ter osnutek revizije programa razvoja kmetijstva na Kočevskem so poslanci umaknili z dnevnega reda na predlog predsednika Demokratske stranke Kočevje Franca Bartolmeta. Predlagal je tudi, da se črta razvojni program demografsko ogroženih območij v občini Kočevje, vendar je predsednik kočevskega izvršnega sveta Alojz Petek povedal, da je njegova obravnava skoraj nujno potrebna, zato so ga poslanci kasneje obravnavali in tudi sprejeli skoraj brez pripomb. Sprejeli so tudi osnutek poslovnika o delu občinske skupščine, rebalans občinske-

ga proračuna ter odlok očasno financiranju splošne porabe.

Takoj po končani seji skupščine je bila še seja zborov združenega dela, ki se že dalj časa srečuje s problemom nesklepčnosti. Razpravljali so o prenehanju mandata štirim poslancem njihovega zbora. Na seji so ugotovili, da je Francu Rupniku in Silvu Guštinu prenehalo delovno razmerje v njihovih volilnih enotah in da sta Cirila Žlindra in Franc Božič odstopila kot delegata zbora združenega dela. Na podlagi te ugotovitve bo konferenca delegacij pripravila predlog o tem, ali naj predsednik občinske skupščine razpiše nadomestne volitve ali ne, saj zakon o volitvah v skupščine določa, da nadomestne volitve niso obvezne, če je delegat prenehal mandat manj kot eno leto pred iztekom mandatne dobe.

M. L. S.

V STARO SEVNICO (ZAENKRAT) NE BO PLINA

SEVNICA — Merilna postaja Sevnica, Glavni trg, Cesta na grad, Pod Vrtačo, Florjanska ulica in Dročanska cesta zaradi slabega odziva pri podpisovanju predpogodbe ne bodo vključeni v prvo fazo napepljave plina. Krajani so bili v stari Sevnici navkljub poprejšnjim ugodnim rezultatom ankete vsebinske krajevne skupnosti, ki bo investirati, proti plačilu 1.430 DEM v tolarški protivrednosti, ker jim je močno upadel življenjski standard, v takih razmerah pa ne bi radi kupovali mačka v žaklju. Toliko je bilo namreč nejasnosti, kolikšna bo dokončna cena priključka na plin za gospodinjstvo in kolikšna bo cena plina.

BOŽIČNE PESMI — Mešani pevski zbor Sv. križ iz Boštana, ki ga vodi Ciril Udovč, je v župnijski cerkvi v Boštanu 28. decembra pripravil koncert božičnih pesmi. Poslušalci so od 14 lepo zapetih pesmi najtopleje pozdravili tiste, v katerih so se kot solisti pojavili Nataša in Romana Pernovšek, Tadeja Udovč, Dušan Udovč in še zlasti, ko je bil solist nekdanji pevec okteta Boštanski fanje Bogdan Pfeifer (na sliki med nastopom). Med poslušalci tega zbora, ki je že prepeval celo v cerkvi sv. Petra v Vatikanu, so bili tudi nekateri ljubitelji pesmi in tega zbora z Gorenjskega in iz Kanade. (Foto: P. Perc)

Ribniški zobotrebci

IZKORIŠČANJE — Slab ekonomsko-socialni položaj in naraščajoča nezaposlenost omogočata nekaterim zasebnim podjetnikom številne možnosti izkoriščanja. Tako bosta dve dekleti s srednjo izobrazbo verjetno »prisiljeni« sprejeti ponudbo lastnika Avtoprodaje iz Ribnice, ki za dvoizmensko delo v prodajalni zlata, ki jo odpira v Kočevju, nudi na mesec 14.000 SLT. Vabljava vsota, kolikor ne vemo, da dekleti ne bo zavaroval ne zdravstveno ne invalidsko-pokojninsko, da jima ne bo plačeval odsotnosti z dela zaradi zdravstvenih razlogov, ne morebitnih potnih stroškov, če dekleta ne bi bilo iz Kočevja, ne malice. Ob tem pa bosta morali dekleti sami nabavljati izdelke iz zlata v Zlatarni Celje, vsak manjšajoči kos nakita, ki bi ga iz prodajalne odnesel kakšen »kupaček«, ki bi ga namerno pozabil plačati, pa bosta morali plačati dekleti iz svoje-ga žepa.

DOBRI OBETI — Vse kaže, da se bo v letošnjem letu že začelo asfaltiranje regionalne ceste od Zlebiča do Sodražice, ki je zaradi dotrajnosti že skoraj neuporabna. V sodelovanju s cerkniško občino pa bo asfaltirano tudi 12 km medobčinske ceste med Loškim Potokom in Novo vasjo.

VSE MANJ KMETOV — Delež kmetijstva se v družbenem proizvodu občine Ribnica nenehno zmanjšuje, prav tako tudi delež kmečkega prebivalstva. Leta 1961 je bilo v občini 39,8% kmečkega prebivalstva, deset let kasneje le še 25%, leta 1981 pa komaj še 16%. Tudi delež kmetijstva je v družbenem proizvodu občine znašal leta 1988 le še borih 4,5%.

Sevniški paberki

PROTIUDAR — V sevniški obrtni zadrugi Bohor se kar vrstijo mali udari. Potem ko je direktor poslal nekaj delavcev na čakanje, so se preostali počutili ogroženi in so s pomočjo zadružnikov vzeli pobudo v svoje roke, izglasovali nezaupnico direktorju in izmed delavcev delovne skupnosti izbrali vršilko dolžnosti direktorja. Toda »eksidirektor« se ni dal odpraviti na tako nečasten način, čeprav bi imel vse pogoje za upokojitev. Vrnil je udarec, suspendiral v.d. direktorico in še nekaj delavcev, z novim letom pa se je res upokojil. Zdag ga bodo morebiti še prosili in dobro plačali, če naj bi OZ Bohor spjel do njenega konca — stečaja in morebitnega novega vstajenja iz pepela. Če pač kdo verjame v zgodbo o Feniksu.

LASTNINJENJE — Navkljub temu, da so z republike sevniški občinski skupščini končno dovolj jasno povedali, da ne bi imelo smisla ustanovljati lastninjenje, ki bi v občini nadzirala lastninjenje, saj tako telo ne bi imelo nobenih pristojnosti, kot je pojasnila tudi sevniška županja Breda Mijović, je poslanec Franc Drstvenšek trmasto vztrajal pri taki komisiji, češ da bi ji bolj zaupali kot republiki. V teh prizadevanjih ga je podprl njegov kolega Karel Vehovar, znani borec proti ti. divjim privatizacijam. Po Vehovarjevih besedah bi potrebovali vsaj pomoč kakšnega pravnikar. Naposled so nehalno opravilo obseli na pleča Marjete Vovk, tajnice izvršnega sveta in občinske skupščine, ki naj bi zbirala morebitne pritožbe glede lastninjenja. Bogvekakšna bo korist od tega početja. So pa po seji nekateri komunisti, da se morda komu, ki je bil nekdanji na direktorskem stolčku, kolca, ker je šel prehitro v penzijo.

Prednost kmetijstvu in turizmu

O razvoju demografsko ogroženih območjih razprava še po KS

BREŽICE — Izvršni svet in skupščina občine Brežice sta konec decembra brez večjih pripomb potrdila razvojni program demografsko ogroženega območja občine Brežice...

Kot nam je povedal Dušan Blatnik, direktor Zavoda za prostorsko načrtovanje občine Brežice, ki je razvojni program izdelal, jih je od devetnajstih krajevnih skupnosti v občini proglašeni za demografsko ogrožene...

Razvojni program predvideva na prvem mestu razvoj kmetijstva, vinarstva, kmetkega, izletniškega in poslovnega turizma...

Čeprav boste prečkali dve noči, in poti v Brestanico ne boste zaspali za volanom. Po cesti so jaški, ki jih je nekoč graditelj malenkost dvignil nad asfalt...

Če je zmeraj in povsod ogenj, kjer je dim, potem bodo »Krške novice« kmalu kaj poročale o Resi. O njej namreč že poročajo anonimni pisci...

Čeprav boste prečkali dve noči, in poti v Brestanico ne boste zaspali za volanom. Po cesti so jaški, ki jih je nekoč graditelj malenkost dvignil nad asfalt...

Če je zmeraj in povsod ogenj, kjer je dim, potem bodo »Krške novice« kmalu kaj poročale o Resi. O njej namreč že poročajo anonimni pisci...

Čeprav boste prečkali dve noči, in poti v Brestanico ne boste zaspali za volanom. Po cesti so jaški, ki jih je nekoč graditelj malenkost dvignil nad asfalt...

Če je zmeraj in povsod ogenj, kjer je dim, potem bodo »Krške novice« kmalu kaj poročale o Resi. O njej namreč že poročajo anonimni pisci...

Čeprav boste prečkali dve noči, in poti v Brestanico ne boste zaspali za volanom. Po cesti so jaški, ki jih je nekoč graditelj malenkost dvignil nad asfalt...

Če je zmeraj in povsod ogenj, kjer je dim, potem bodo »Krške novice« kmalu kaj poročale o Resi. O njej namreč že poročajo anonimni pisci...

Čeprav boste prečkali dve noči, in poti v Brestanico ne boste zaspali za volanom. Po cesti so jaški, ki jih je nekoč graditelj malenkost dvignil nad asfalt...

Če je zmeraj in povsod ogenj, kjer je dim, potem bodo »Krške novice« kmalu kaj poročale o Resi. O njej namreč že poročajo anonimni pisci...

Čeprav boste prečkali dve noči, in poti v Brestanico ne boste zaspali za volanom. Po cesti so jaški, ki jih je nekoč graditelj malenkost dvignil nad asfalt...

Če je zmeraj in povsod ogenj, kjer je dim, potem bodo »Krške novice« kmalu kaj poročale o Resi. O njej namreč že poročajo anonimni pisci...

Čeprav boste prečkali dve noči, in poti v Brestanico ne boste zaspali za volanom. Po cesti so jaški, ki jih je nekoč graditelj malenkost dvignil nad asfalt...

Če je zmeraj in povsod ogenj, kjer je dim, potem bodo »Krške novice« kmalu kaj poročale o Resi. O njej namreč že poročajo anonimni pisci...

Čeprav boste prečkali dve noči, in poti v Brestanico ne boste zaspali za volanom. Po cesti so jaški, ki jih je nekoč graditelj malenkost dvignil nad asfalt...

Če je zmeraj in povsod ogenj, kjer je dim, potem bodo »Krške novice« kmalu kaj poročale o Resi. O njej namreč že poročajo anonimni pisci...

Čeprav boste prečkali dve noči, in poti v Brestanico ne boste zaspali za volanom. Po cesti so jaški, ki jih je nekoč graditelj malenkost dvignil nad asfalt...

Če je zmeraj in povsod ogenj, kjer je dim, potem bodo »Krške novice« kmalu kaj poročale o Resi. O njej namreč že poročajo anonimni pisci...

Naložba predvsem za bodočnost

Zapuščajo mesto, ker prenova stoji

KOSTANJEVICA — Med prvimi, ki so pričeli ureničevati ideje o prenovljenem jedru najmanjšega slovenskega mesta Kostanjevica je gotovo Simona Sevšek...

Kljub zagotovilom, da bo ureditveni načrt mestnega jedra kmalu izdelan, pa je Simona do občinskega centra dokaj kritična: »Vsa sredstva, ki so bila namenjena za Kostanjevico, so ostala v Krškem, posledica tega pa je, da je jedro zelo zapuščenno...

Trgovina »Ten« je postala v Kostanjevici tako rekoč nepogrešljiva, saj so se domačini že navadili na njeno pestro izbiro. V njej je moč dobiti tako rekoč vse.

»Kostanjevica je majhna, turističev letos ni, vlada ekonomska kriza in to se precej pozna. V bistvu je ta trgovina investicija za naprej, za boljše čase, ki se bodo v prenovljeni Kostanjevici in z novim tržnim duhom gotovo pojavili...

Trgovina »Ten« je postala v Kostanjevici tako rekoč nepogrešljiva, saj so se domačini že navadili na njeno pestro izbiro. V njej je moč dobiti tako rekoč vse.

»Kostanjevica je majhna, turističev letos ni, vlada ekonomska kriza in to se precej pozna. V bistvu je ta trgovina investicija za naprej, za boljše čase, ki se bodo v prenovljeni Kostanjevici in z novim tržnim duhom gotovo pojavili...

Trgovina »Ten« je postala v Kostanjevici tako rekoč nepogrešljiva, saj so se domačini že navadili na njeno pestro izbiro. V njej je moč dobiti tako rekoč vse.

»Kostanjevica je majhna, turističev letos ni, vlada ekonomska kriza in to se precej pozna. V bistvu je ta trgovina investicija za naprej, za boljše čase, ki se bodo v prenovljeni Kostanjevici in z novim tržnim duhom gotovo pojavili...

Trgovina »Ten« je postala v Kostanjevici tako rekoč nepogrešljiva, saj so se domačini že navadili na njeno pestro izbiro. V njej je moč dobiti tako rekoč vse.

»Kostanjevica je majhna, turističev letos ni, vlada ekonomska kriza in to se precej pozna. V bistvu je ta trgovina investicija za naprej, za boljše čase, ki se bodo v prenovljeni Kostanjevici in z novim tržnim duhom gotovo pojavili...

Trgovina »Ten« je postala v Kostanjevici tako rekoč nepogrešljiva, saj so se domačini že navadili na njeno pestro izbiro. V njej je moč dobiti tako rekoč vse.

»Kostanjevica je majhna, turističev letos ni, vlada ekonomska kriza in to se precej pozna. V bistvu je ta trgovina investicija za naprej, za boljše čase, ki se bodo v prenovljeni Kostanjevici in z novim tržnim duhom gotovo pojavili...

Trgovina »Ten« je postala v Kostanjevici tako rekoč nepogrešljiva, saj so se domačini že navadili na njeno pestro izbiro. V njej je moč dobiti tako rekoč vse.

»Kostanjevica je majhna, turističev letos ni, vlada ekonomska kriza in to se precej pozna. V bistvu je ta trgovina investicija za naprej, za boljše čase, ki se bodo v prenovljeni Kostanjevici in z novim tržnim duhom gotovo pojavili...

Trgovina »Ten« je postala v Kostanjevici tako rekoč nepogrešljiva, saj so se domačini že navadili na njeno pestro izbiro. V njej je moč dobiti tako rekoč vse.

»Kostanjevica je majhna, turističev letos ni, vlada ekonomska kriza in to se precej pozna. V bistvu je ta trgovina investicija za naprej, za boljše čase, ki se bodo v prenovljeni Kostanjevici in z novim tržnim duhom gotovo pojavili...

Trgovina »Ten« je postala v Kostanjevici tako rekoč nepogrešljiva, saj so se domačini že navadili na njeno pestro izbiro. V njej je moč dobiti tako rekoč vse.

»Kostanjevica je majhna, turističev letos ni, vlada ekonomska kriza in to se precej pozna. V bistvu je ta trgovina investicija za naprej, za boljše čase, ki se bodo v prenovljeni Kostanjevici in z novim tržnim duhom gotovo pojavili...

Trgovina »Ten« je postala v Kostanjevici tako rekoč nepogrešljiva, saj so se domačini že navadili na njeno pestro izbiro. V njej je moč dobiti tako rekoč vse.

»Kostanjevica je majhna, turističev letos ni, vlada ekonomska kriza in to se precej pozna. V bistvu je ta trgovina investicija za naprej, za boljše čase, ki se bodo v prenovljeni Kostanjevici in z novim tržnim duhom gotovo pojavili...

Trgovina »Ten« je postala v Kostanjevici tako rekoč nepogrešljiva, saj so se domačini že navadili na njeno pestro izbiro. V njej je moč dobiti tako rekoč vse.

Minister ponuja Vidmu partnerstvo

(Nadaljevanje s 1. strani)

podrlo in izkazalo se je, da je sistem prevelik, da bi se lahko prilagajal tako hitrim in nepredvidljivim spremembam.

Ze spomladi so v Vidmu pričeli z intenzivnejšim prodorom na tuje tržišče, kajti spoznali so, da jugoslovansko nezdružno razpada. Toda to ne gre čez noč in zato ni čudno, da je še sredi decembra na novinarski konferenci direktor Franc Čargo resignirano vzdihnil: »Beograd nam je nujno potreben!«...

pirja Ekopa in Vačo, restavracija Viphreh in stanovanjsko podjetje Vidm. Pomembno pri tem je, da v Vidmu delavcev ne odpuščajo, pač pa jih produktivno pre zaposlujejo.

Proizvodnja celuloze se je v drugi polovici leta zaradi težav pri dobavi lesa zmanjšala na polovico. Izpada

lesne surovine na trgu ni mogel domačiti niti direktno odkup od lastnikov gozdov, pri čemer so se brigade delavcev iz Vidma celo same podajale na sečnjoo v gozdove.

T. JAKŠE

BODOČI PARTNER? — Podpredsednik vlade dr. Andrej Ocvirk in predsednik slovenskih socialdemokratov dr. Jože Pučnik sta obiskala Krške politike in gospodarstvenike. Pri tem je dr. Ocvirk Vidmu, enemu od krških bolnikov, ob perspektivnih programih ponudil partnerstvo pri iskanju tujega kapitala. (Foto: T. Jakše)

O AKTIVNI POLITIKI ZAPOSLOVANJA

KRŠKO — Sevnška enota republiškega Zavoda za zaposlovanje vabi v ponedeljek, 13. januarja, ob 8. uri v hotel Sremič v Krškem na posvet posavske kadrovice, podjetnike predsednike izvršnih svetov, obrtnih in območne gospodarske zbornice ter sindikata.

GIMNASTIKA V BREŽICAH

BREŽICE — Decembra lani je TVD Partizan Brežice pripravil tri velike prireditve. Najprej so se na jubilejnem, 20. memorialu Josipa Hollyja pomerili najboljši slovenski pionirji, pionirke ter kadeti in kadetnje.

Darilo petinosemdesetletnici

Na demografsko ogroženih območjih vztrajajo korenine, ki bodo privabile novo življenje

BIZELJSKO — V teh skoraj nerazpoznavno razstrenih naseljih okoli Bizeljskega, kjer se ne ve, kje se ena vas konča in kje se prične druga, je popotnik lahko skoraj popolnoma prepričan le o eni stvari: kamorkoli bo prišel, bodo na domačiji stari ljudje ali pa bo ta prazna.

svoja običajna jutranja opravila v hlev. Njena edina krava, kliče jo Liska, je čez noč kar sama telila in povrgla dvojce zdravih telet, ki sta zjutraj že veselo stopicali naokrog.

Ne bi pa mogel človek reči, da so vse domačije, čeprav napol zapuščen, tudi zanemarjene. Prej nasprotno, Marsikatera je lepo obnovljena in marsikje se poleg stare kočurice ponosno dviga novi dom, najsi bodo njegovi lastniki kje v daljni tujini ali pa v bližnjem mestnem središču.

Kmetija, na kateri živi Marija Fila, je kot je običajno v teh krajih, precej majhna. Včasih, ko je bilo pri hiši še več delovnih rok, je bila skoraj izključno vinogradiška, sedaj, ko je na domu Marija ostala sama, pa toliko vinogradov ne more obdelovati.

Na vrhu, ki mu domačini pravijo Vikna vas, čeprav nosi sedaj uradni naziv Pišečka cesta, živi na številki 35 85-letna Marija Fila. Ženska je ena od korenin, ki vzdržuje to bizeljsko gričevje pri življenju.

K Mariji Fila nas je pripeljala pot zato, ker so nas obvestili, naj si ogledamo nenavadno božično darilo, ki jo je čakalo, ko se je ta čila petinosemdesetletnica odpravila na

T. JAKŠE

BOŽIČNO DARILO — Kako se ne bi petinosemdesetletna Marija Fila iz Vikne vasi na Bizeljskem razveselila, ko pa jo je zjutraj v hlevu čakalo tako lepo in prijazno božično darilo? (Foto: T. Jakše)

A-help za pomoč ljudem v stiski

Zanimivo pionirstvo na področju privatnega socialnega svetovanja? — Milena J. Pribac se je pogumno podala na doslej nepreizkušeno pot

BREŽICE — Brežičanka Milena J. Pribac, ki sicer živi v Luciji pri Portorožu, je konec lanskega leta v Jurčičevi ulici 8 v Brežicah pričela z obrtno dejavnostjo, ki ji v Sloveniji doslej verjetno ni para. Kot samostojna obrtnica je pričela z delom svetovalnice, imenovane A-help, njeno delo pa obsega svetovanje na področju zdravstvenega in socialnega varstva.

Milena J. Pribac, ki se je najprej hotela registrirati kot podjetje z neprofitno dejavnostjo, a bi ji naša zakonodaja, ki kljub vsemu zahteva profit ali pa, če tega ni, ukinitve dejavnosti, povezano z velikimi stroški, lahko pošteno zagodla. Zato se je odločila za obrt, pri čemer pa ni rečeno, da ji bo zakonodaja kaj v pomoč, saj na take novice, preprosto, še ni pripravljena.

Področje dela, ki naj bi ga opravljala Milena J. Pribac, je po naših ustaljenih pojmih rezervirano za javne ustanove v občinski ali državni režiji, zato si je težko predstavljati, kako naj bi vanj posegala kot zasebna obrtnica, ne da bi prišlo do nasprotja interesov, pa tudi po finični plati bi morala biti taka obrt hudo tvegano podjetje.

Osnovna ideja Milenine dejavnosti je pomagati človeku, ki se znajde v kakršnikoli stiski, povezani bodisi z zdravstvenimi ali socialnimi težavami, ob vsakem času in z zavzetostjo, ki je uradne ustanove ponavadi ne premorejo.

Toda Milena, ki kaže veliko nagnjenje k inovativnosti tudi na drugih področjih, vidi prav v tem izviru novega, preizkusa vrednega, kot dolgoletna delavka v prav takih svetovalnih ustanovah pa se tudi zaveda, da je na polju, ki se ga loteva, dela za vse dovolj.

Prav tu pa je tudi bistvo problema. Če pomoči ne nameravamo zaračunavati, moramo najti mehanizme, ki bodo omogočali tistemu, ki jo želi in zna dati, take pogoje, da bo to lahko delal. Milena vidi rešitev v proračunskih virih, v partnerstvih, v sponzorstvu organizacij, ki se ukvarjajo z zdraviliško dejavnostjo in v svobodni menjavi dela.

»Gre za reševanje problemov in lajšanje trpljenja ljudi z neurejenimi odnosi v družinah, pri različnih vrstah in stopnjah zasvojenosti, generacijskih težavah. Pri svojem prejšnjem delu sem čutila potrebo, da bi pridobila dodatno znanje, ki bi ga lahko izkoristila pri reševanju teh problemov, ki sem jih obravnavala. Zato sem se kljub obremenitvam v družini, sama

Milena J. Pribac

T. JAKŠE

Z mislijo na Slavka Gruma

V novomeški Fotogaleriji razstavlja Saša Fuis, ki živi v Kölnu

NOVO MESTO — V novomeški Fotogaleriji razstavlja Saša Fuis cikel fotografij, ki ga je sam naslovlil Hommage à Slavko Grum. Razstavo so odprli v petek, 27. decembra, in bo na ogled še do 16. januarja. Ko je Bojan Radovič, vodja Fotogalerije, številnim obiskovalcem predstavljal avtorja in njegova dela, je dejal, da prostori žal ne omogočajo, da bi se Saša Fuis lako predstavil z več deli. Sicer pa je tudi iz okrnjene predstavitev razvidno, kakšen svet vznemirja in privlači Fuisev fotoobjektiv. To je svet otožnosti, minljivosti, propadanja, območij smrti in smrti. V glavnem takšen. Motivi so pretežno domači, novomeški, dolenski. Avtor je povedal, da mu razstava pomeni tesnejši stik z rodnim Novim mestom.

Saša Fuis

Saša Fuis, ki je lani dopolnil 30 let, živi in dela v Nemčiji. Po maturi leta 1980 je šel v Köln na študij fotografije. Bil je drugi Novomešan, ki se je odločil za tak študij v tujini. Študiral je na Visoki strokovni šoli za fotografijo in leta 1984 diplomiral. Po odsluženju vojaščine se je vrnil v Köln in od leta 1987 je v tamkajšnjem podjetju AFD-GmbH tehnični vodja. Vseskozi je razstavljal, v domovini in tujini. Sponzor njegove zdajšnje razstave v novomeški Fotogaleriji je Skupščina občine Novo mesto.

I. Z.

Poskusno: eno ocenjevalno obdobje manj

Tri ocenjevalna obdobja namesto štirih ima že 130 osnovnih šol v Sloveniji, od tega jih je desetina na Dolenjskem, v Beli krajini in Posavju

NOVO MESTO — O eksperimentih, ki jih v osnovnih šolah na Slovenskem izvajajo že drugo šolsko leto, smo obširneje pisali v začetku lanskega decembra. Takrat smo omenili, da so v različne eksperimente vključene tudi šole na območju novomeške Organizacijske enote Zavoda Republike Slovenije za šolstvo in šport.

Eden takih eksperimentov je uvedba treh ocenjevalnih obdobj. Vanj se je vključilo že 130 osnovnih šol v naši republiki. Tako ima v tem šolskem letu tri ocenjevalna obdobja namesto dosedanjih štirih kar nekajkrat več šol kot leto poprej, ko so s tem eksperimentom začeli. Tudi več šol na Dolenjskem, v Beli krajini in Posavju ga izvaja.

Na območju, ki ga pokriva Dolenjski list, ima tri ocenjevalna obdobja trinajst osnovnih šol. To so: OŠ Zbora odposlanec Kočevje in OŠ Vas-Fara v kočevski ter OŠ Franceta Prešerna Ribnica v ribniški občini, zatem OŠ Vinica kot edina šola v Beli krajini, v krški občini izvajajo ta eksperiment v OŠ Adama Bohoriča Brestanica, OŠ Jurija Dalmatina Krško, OŠ Milke Kerin Leskovec pri Krškem in OŠ Jožeta Gorjupa Kostanjevica na Krki, v trebanjski občini

imata tri ocenjevalna obdobja za zdaj le OŠ Jožeta Slaka-Silva v Trebnjem in OŠ Šentrupert, medtem ko so v novomeški občini tri take šole, in sicer OŠ Bršljin in OŠ Grm, obe v Novem mestu, ter OŠ Šmarjeta.

Z eksperimentom treh ocenjevalnih obdobji naj bi predvsem preverili, ali imajo učitelji več časa in lahko bistveno izboljša pouk, ali ta eksperiment resnično pomeni korak naprej ali pa je takšen eksperiment pre malo za prave premike v šolstvu. Deloma

Prvič razstavlja v Novem mestu

Otvoritev slikarske razstave Alojza Konca jutri v Dolenjskem muzeju

NOVO MESTO — V Dolenjskem muzeju bo prvi letošnji razstavljal akademski slikar Alojz Konec iz Sevnice. Razstavo njegovih slik bodo odprli jutri, 10. januarja, ob 18. uri, nato pa bo na ogled vse do 2. februarja. V otvoritvenem programu bo sodeloval moški oktet Boštanjski fantje.

Konec, rojen leta 1956, je eden tistih mlajših slovenskih likovnih umetnikov, ki so opozorili nase že kmalu po končanem študiju, in sicer z iskanjem lastnega sloga in izraza. Poleg slikarstva goji tudi kiparstvo, grafično oblikovanje in knjižno opremo, po čemer ga poznajo zlasti v Posavju, kjer je do zdaj tudi največkrat razstavljal. Udeležil se je nekaj slikarskih kolonij in ustvaril več ciklov v akvarelu in drugih tehnikah. Novomeškim ljubiteljem likovne umetnosti se s to razstavo predstavlja prvič.

REVIJA ZA KNJIŽNICARJE

Lani so dobili šolski knjižničarji svoj časopis, revijo Šolska knjižnica. Izdali so že drugo številko, ki je skoraj v celoti posvečena bralni znački ob 30-letnici uvedbe. 22. maja je namreč minilo 30 let, kar so v Sloveniji prvič podelili bralne značke (Prežihove), za katere sta dala pobudo pisatelj Leopold Suhodolčan in prof. Stanko Kotnik. Tekmovanje za bralno značko je v treh desetletjih preraslo v pravo kulturno gibanje, ki je navezalo nase številne šolarje in učitelje. V Sloveniji podeljujejo že 35 različnih bralnih značk. Sicer pa naj bi nova revija, katere druga številka je izšla nedolgo pred novim letom, postala nekakšen nepogrešljiv priročnik učiteljev, knjižničarjev in tudi učencev.

neizmerno jih zanima, kaj se dogaja za njenimi vrati, a kar se dogaja, je nezasišano... Igralci Boris Juh, Alenka Vipotnik, Andrej Nahtigal in Barbara Levstik, ki nastopajo kot stanovalci z vohunsko »žilico«, so zgodbo tako prepričljivo oblikovali, da je bila komedija takoj deležna ugodnih ocen kritike in seveda tudi občinstva.

Zupančičeve Izganjalce hudiča bodo v kratkem videli tudi Novomeščani in to na svojem odru. Mala drama bo s komedijo gostovala v Domu kulture v torek, 14. januarja. Predstava, ki ne bo abonmajnska, se bo začela ob 19.30. Vstopnice po 200 tolarjev so že v predprodaji v sprejemni pisarni Doma kulture, moč pa jih je tudi rezervirati po telefonu.

Modra, rožnata, razposajena

SEVNICA — Modra, rožnata, razposajena — tak naslov je imela glasbeno-plesna prireditev, ki so jo 27. decembra na odru gasilskega doma v Sevnici izvedla dekleta Dekliškega okteta Corona iz Boštajna. Vsebinska tega kabaretnega nastopa je bila ljubezen v zimzelenih melodijah, kar je poudarila tudi podnaslov prireditve. Dekleta so ob izbrani kasnetni glasbi pela različne pesmi o ljubezni in doživetje stopnjevala z ritmičnimi plesnimi gibi. Na oder so prišla trikrat drugače preoblečena, za kar so poskrbeli modni kreatorji iz Jutranjke in Lise.

Prireditve je bila resnično nepozabna in bi si samo želeli še več takšnih. Nastopile so: Nataša in Romana Pernovšek, Melita Železnik, Zdenka Kozinc, Janja Androjna, Tadeja Udovč, Marjeta Pavlič in Polona Gačnik. Za instrumentalno spremljavo sta skrbeli Tomaž Kmetič in Beno Androjna. Pomembna del je prispevala povezovalka programa Marija Gregorc, ki je med drugim poskrbela, da so poslušalci lahko sledili pesmim, izvajanjem v angleščini. Nazadnje še povejmo, da je domiselno prireditev zasnovala Romana Pernovšek, umetniški vodja okteta Corona.

S. S.

NOVA ZBIRKA F. ŠALIJA

NOVO MESTO — Franci Šali iz Vavte vasi, zaposlen v Dolenjski založbi kot urednik, je lani objubil 50-letnico in ta svoj življenjski jubilej zaznamoval s knjigo. Novo pesniško zbirko Pivke, ki je že tretja Šalijeva pesniška knjiga, mu je malo pred novim letom izdala novomeška založba Erro.

Na čast plebiscitu in novemu letu

Koncert v Črnomlju

ČRNOMELJ — Tu so someščanom in drugim Belokranjcem voščili novo leto s celovečernim glasbeno-prireditvijo, ki je bila 28. decembra v kulturnem domu. Sodelovali so: Lovski zbor Lovske zveze Bele krajine pod vodstvom Braneta Podgornika, Moški zbor župnije Črnomelj, ki ga vodi Peter Zakrajšek, Moški zbor Belt iz Črnomlja z zborovodkinjo Majdo Veselič, Mešani zbor Društva upokojencev iz Črnomlja pod vodstvom Franca Mileka, Godba na pijala Črnomelj, kitaristi Ervin Čirič, Zdravko Kunič in Zvonko Ivanušič, pianistka Nana Kure in drugi. Za vezno besedilo so uporabili pesmi Giosueja Carduccija, Jacquesa Preverta, Paula Elgarda, Jožeta Dularja in Otona Zupančiča. Program je povezoval Andrej Kavšek. Koncert, ki ga je organizirala Črnomljska Zveza kulturnih organizacij, je bil posvečen prvi obletnici slovenskega plebiscita. Vstopnino so v celoti namenili Društvu za duševno prizadetost Bele krajine.

Prizor iz Zupančičevih Izganjalcev hudiča, slovenske novitete, ki jo bo moč prihodnji teden videti tudi na novomeškem odru.

Prihajajo Izganjalci hudiča

Komedijo Matjaža Zupančiča bodo v torek zvečer videli novomeški obiskovalci v Domu kulture

NOVO MESTO — Mladi dramatik Matjaž Zupančič se s svojo dramo Izganjalci hudiča pridružuje dolgi vrsti slovenskih dramatikov (od Petra Božiča in Gregorja Strniše, Daneta Zajca, Dušana Jovanovića, Draga Jančarja, Denisa Poniža in Milana Jesiha do Ferija Lainščka), ki so krstili svoja dela v ljubljanski Mali drami. Zupančič je ta dan doživel v zadnjih dneh minulega decembra, in sicer tudi kot režiser (ob Matiji Logarju) svojega dela.

Izganjalci hudiča so komedija, ki je tudi groteska in v manjši meri grozljivka, delo, ki na pogled neprizadeto pripoveduje o napol šaljivih, napol hudih rečeh. Stanovalca in stanovalki vohunijo za nanovo vseljeno sosedo,

NASTOP V KPD DOB

MIRNA — V KPD Dob sta 27. decembra nastopila oktet Orlica in folklorna skupina Duplo, ki delujeta v okviru PD Orlica v Pišecah. Oktet je začel koncert s pesmijo Sveta noč, nato pa je zapel več slovenskih narodnih, domoljubnih in umetnih pesmi ter poleg tega še nekaj tujih melodij. Folkloristi pa so se predstavili s spletoma gorenjskih ljudskih pesmi. Zaprniki in drugi obiskovalci so gostovanje kulturnikov iz brežiške občine sprejeli z veliko hvaležnostjo.

J. G.

Slikar v Tolmuni

Ta Partličeva komedija drevi na brežiškem odru

BREŽICE — Danes gostuje v Brežicah Sentyakobsko gledališče iz Ljubljane. Zvečer ob 19.30 bo v Prosvetnem domu uprizorilo Partličjevo komedijo Slikar v Tolmuni. To bo zadnja abonmajnska gledališka predstava na brežiškem odru v sezoni 1991/92. Predprodajo izvenabonmajnskih vstopnic za to predstavo so organizirali v Knjižnici Brežice.

Slovenskega dramatika Toneta Partličja bi seveda težko primerjali z Gogoljem, ko pa se srečamo z njegovim Slikarjem v Tolmuni, si nehoti priključimo v spomin Gogoljevega Revizorja. Partličjevo delo je komedija o slikarju, ki pride v vas Tolmun slika kot gost slikarske kolonije. Zgodba se lahko zaplete, a tudi razplete. S svojo globoko človeško dimenzijo pa je to tudi komedija za premislek o življenju nas samih.

Kaj prinaša decembrska Rast

NOVO MESTO — Rast je spet izšla malo pred minimim božičem in zaključila drugi letnik. Decembrska številka je po obsegu, vsebinski in ilustrativni pestrosti podobna prejšnjim, če jih celo ne presegajo. V njej je vrsta zanimivih prispevkov, razprav, razmišljanj in odzivov ter poglobljenih odmevov ob soočenjih s preteklostjo in sedanjostjo, poleg, seveda, pestrih literarnih strani, ki so jih napolnili domači besedni ustvarjalci. Revija nenehno išče nove sodelavce in v pričujoči številki je med 30 sodelujočimi kar 13 novih imen. Da Rasti manjka polemične razgibanosti in kritične odmevnosti, pa v svoji uvodni besedi ugotavlja že njen glavni urednik.

Kruta agresija jugosoldateske na Hrvaško je z domov pregnala stotisoče. Mnogi so se zatekli k nam v Slovenijo. Tudi na Otočcu jih je nekaj sto, med njimi kar dve tretjini otrok. Tem malim beguncem je posvečen elegični zapis Severina Šalija V Krki šumijo hrvaške reke in morje. Ta zapaš uvaja pesniški del literarne dela decembrske številke Rasti, v katerem se na hrvaško tragedijo odzivajo z verzji Ivan Gregorič, Janez Kolenc in Irena Zupančič. Ostali pesniki te številke pa so Ivan Perhaj, Dragica Dani, Miro Gutman, Borut Gombač in Patricija Gerbec. Kot prozaiski pa sodelujejo Lidija Gačnik-Gombač, France Režun, Janez Kolenc in Ivan Gregorič. Posebej pritegne Kolenčev potopisni esej Grahovo, ki med popi-

sovanjem poti na grob pesnika Franceta Balantiča osvjetljuje del avtorjeve skupne mladostne poti s Kremžarjem, Balantičem in drugimi v ljubljanskem Marijanišču, ki pa so kasneje kot domobranski vojaki končali tragično.

Osrednja osebnost pričujoče številke je prof. Marjan Dobovšek, v Novem mestu udomljeni ljubljčan, ki je lani dopolnil 84 let življenja. Iz pogovora z njim, ki ga je imel in zapisal Milan Markelj, bralec zve, kako je bil prof. Dobovšek od mladosti ves predan atletiki kot tekmovalci in trener, kasneje tudi taborništvu in sploh delu z mladimi, celo gledališču, kot režiser maturalantskih predstav, kajpak ob poučevanju zgodovine in zemljepisa na novomeški gimnaziji oz. ob poklicnem delu. Čeprav je bil v glavnem vseskozi nepolitičen človek, je imel težave z oblastmi in režimi. Sicer pa je nekako srečno prebrodil mnoge osebine in družbene prelome trenutke. Spis je opremljen s številnimi fotografijami iz dni, ki se jih prof. Dobovšek najraje spominja.

Marta Filipi je opisala prvo srečanje s pesnikom Severinom Šalijem leta 1944 na Tominskem, Severin Šali pa je predstavil lik pisateljice Marije Kmetove, rojakinje iz Velikega Gabra, ob 100-letnici njenega rojstva. Lani je tudi minilo 40 let od še vedno ne pojasnjene smrti Louisa Adamiča v ZDA, kjer je živel, in ob tej obletnici je Mihael Glavan napisal mali esej o Adamičevih literarni in duhovni usodi ter ga objavil v Rasti. Najpomemb-

bodo na vprašanja, ki se zastavljajo, lahko odgovorili vsaj ob koncu leta, če ne prej. Rezultati se namreč ne pokažejo takoj, ampak šele po daljšem času. Tako trdijo sami učitelji in ni razloga, da jim ne bi verjeli.

I. Z.

kultura in izobraževanje

Bojkot se še stopnjuje

Ministrstvo za šolstvo in šport očitno še vedno meni, da popravilje šolskih nalog ni delo

Učitelji slovensčine, matematike in tujih jezikov se še naprej, tudi po novem letu, bojujejo za pravico, da bi jim popravilje šolskih nalog šteli v delovni čas oz. da bi to delo imeli plačano. Kot je znano, jim novi normativi, uvedeni s šolskim letom 1991/92, to pravico odrekajo in od njih zahtevajo, da opravljajo omenjeno delo brezplačno. Popravilje in seveda ocenjevanje pisnih nalog učencev ni delo, ki bi ga bilo moč opraviti mimogrede, brez dodatnih ur; nasprotno, učitelji omenjenih predmetov so dokazali, da porabijo za to delo v enem šolskem letu več kot mesec polnega delovnega časa. To pa ni več zanemarljivo majhna stvar, zato učiteljem ne more biti vseeno, ali je popravilje šolskih nalog plačano ali ne, in se upravičeno čutiljo prizadete. Od ministrstva za šolstvo zahtevajo, da poskrbi za odpravo krivice, ki jim je bila storjena z uveljavitvijo novih normativov, oziroma za spremembo normativov. Ta njihov boj za vrnitev pravice, ki so jo že imeli, vodi sindikat vzgoje, izobraževanja in znanosti, na njegov poziv so učitelji tudi začeli bojkotirati šolske naloge in sklenili ostati pri bojkotu vse dotlej, dokler ministrstvo ne bo zadovoljivo uredilo omenjene zadeve v njihov prid. Za zdaj še ni storilo nič takega, da bi kazalo na ugoden razplet.

Ljudi v kabinetu ministra dr. Petra Venclja do zdaj ni prepračil, kot kaže, niti tak argument, kot je podatek, da bojkotira šolske naloge že okoli 350 učiteljev slovensčine, matematike in tujih jezikov. Po sporočilu sindikata vzgoje, izobraževanja in znanosti se bojkot še stopnjuje. Učitelji imajo pri vztrajanju za dosego svojih pravic in pri stopnjevanju bojkota podporo stroke in mnogih organov. Hkrati pa se vsi zavedajo, kako kvarno vpliva ta bojkot na pouk in splošno počutje v učilnicah, zlasti še zdaj, tik pred polletnimi počitnicami, saj bodo številni učenci ostali brez ocen iz treh temeljnih predmetov. Toda krivde za to ne morejo prevzeti nase, kakor tudi ne vseh posledic, ki jih prinaša takšno stanje.

Splošno prepričanje je, da je za zaostrovanje položaja in stopnjevanje bojkota učiteljev krivo predvsem ministrstvo za šolstvo in šport, ki edino noče ali pa ne more razumeti, vsaj po njegovem zdajšnjem molku sodeč, da gre za krute stvari in da bo ta prepričanje najbolj prizadel za vse skupaj nič krive učence. Posledice za učence pa bi lahko bile zelo hude, saj bo, če so bojkot nadaljevali, nazadnje ostalo brez ocen kar 10.000 slovenskih osnovnošolcev.

I. ZORAN

Štirje filmi iz Columbie

NOVO MESTO — Z januarjem se začne drugi del sporeda Filmskega četrtka, kakor je poimenovano novomeško filmsko gledališče, obiskovalci pa si bodo lahko ogledali šest izbranih filmov — do marca vsak mesec po dva. Tudi za sedanjih filmski cikel uvajajo abonma in bo vstopnica za ogled vseh šestih filmov stala 360 tolarjev. Abonmajnska vstopnica bo za četrtino cenejša od vstopnic v redni prodaji.

Organizatorji so tokrat uvrstili v Filmski četrtek štiri filme, nastale v produkciji hollywoodske hiše Co-

lumbia, ki jo v Sloveniji zastopa nova distribucijska hiša Mladina-film. Toda kot prvi film bo na sporedu 16. januarja britanski spektakel Srečanje z Venero. 22. januarja pa se že začne predvajanje omenjenega izbora iz Columbie, in sicer bodo vrteli film Smrtne misli, ki je nastal lani. Ista letnica obeležuje tudi nastanek ostalih treh filmov: 6. februarja bo predstava Kraljevega ribiča, 20. februarja Fantov iz sosesčine ter 19. marca film Princ plime. 26. marca bo zadnji film drugega cikla Filmskega četrtka.

Na koncu revije najdemo še: portretni zapis Stanislava Capudra ob smrti pleterskega priorja Janeza Krstnika Drolca, daljšo beležko Ludvika Tončiča s posveta o OF maja 1991 v Ljubljani, krajši zapis Andreje Brancelj ob 40-letnici Belokranjskega muzeja v Metliki, uvodno besedo Jožefa Matijeviča ob razstavi Branka Šustra decembra v Dolenjskem muzeju ter zapis Francija Šalija o novostih Dolenjske založbe, izšlih v Seidlovski zbirki (Ana Barbič: Prihodnost slovenskega podeželja, Slavka Ložar: Stare gostilne in gostilničarji v novomeški občini).

Številka je brez stalne kulturne kronike. Končuje pa se z letnim kazalom za leto 1991.

I. Z.

Knjigi je posvetil vse življenje

Ob devetdesetletnici Žagarjevega nagrajenca Bogomila Gerlanca

Slovenska kulturna javnost je bila kar premalo pozorna ob visokem življenjskem prazniku Bogomila Gerlanca, prosvetnega in založniškega delavca, bibliofila in lanskega Žagarjevega nagrajenca (čprav mu je bila Žagarjeva nagrada obljubljena že pred več kot 15 leti). Ker je njegov bogato delo povezano tudi z Belo krajino, je prav, da se ga spomnimo tudi na tem področju.

Bogomil Gerlanec je bil rojen 27. decembra 1901 v Kontovelu pri Trstu. Ko so Italijani po prvi svetovni vojni ukinili vse slovenske in nemške srednje šole, je nadaljeval učiteljske v Mariboru. S seboj je odnesel doslednost in vztrajanje pri svojih načelih; tega tudi kasneje ni izgubil.

Obdobje med obema vojnama je preživel kot učitelj, največ je bil v Celju. Ker je bil javni družbeni delavec, se je takoj po okupaciji umaknil k sorodnikom v Kočevje. Od vsega začetka je bil povezan z OF. Tu je tudi zbiral gradivo in dokumente, kako so otroci preživljali okupacijo in internacijo na Rabu; gradivo je objavil v knjižnici Mladi rod Kočevske.

Po zlomu Italije je odšel v ilegalo na Pugled. Ob koncu 1943. leta je v Črmošnjicah prevzel organizacijo odseka za ljudsko prosveto. Predaval je slovenščino na prvem pedagoškem tečaju na osvobodjenem ozemlju v Dobljah pri Črnomlju, pri drugem tečaju pa je bil predsednik izpraševalne komisije.

Črnomelj je bil ob Gerlančevem delu povezan z razvojem knjižničarstva na Slovenskem. Knjigi je prav-

zaprav Bogomil Gerlanec posvetil vse življenje, saj ga je spremljala že od otroških let. V septembru 1944 je za posvetovanje o razvoju knjižničarstva oblikoval Pravila za izgradnjo ljudskih knjižnic. Zavedal se je, da je knjiga temelj izobrazbe, zato je predlagal, naj knjižnicam posvetijo enako skrb kot šolam. Zavedal se je, da so bile knjižnice zelo uničene, zato je toliko bolj želel, da bi knjižničarstvu postavili trdne temelje.

Že v februarju 1945 je predlagal, naj bo obletnica Prešernove smrti slovenski kulturni praznik.

V maju 1945 je odšel preko Ajdovščine v Ljubljano in do 1946 ostal načelnik oddelka za ljudsko prosveto. Pomagal je organizirati šolstvo na celjskem območju, prizadevanja za razvoj knjižničarstva pa je potrdil tudi s knjižico Slovenske ljudske knjižnice.

Njegovo povojno obdobje je zaznamovano z uredništvom; bil je pobudnik informativnega mesečnika, ki še danes izhaja (KNJIGA 92), njegovo ime zasledimo pri številnih učbenikih — predvsem na razredni stopnji, pravo bogatenje šolskih knjižnic

pa je nastopilo šele z izdajo zbirke Moja knjižnica; oblikovala se je ob peti obletnici prve podelitve bralnih značk in je že v petih letih izšlo sto knjig z 1.200 izvodi.

Z zbirko Monumenta litterarum slovenicarum pa je hotel v izvorni obliki posredovati tista dela naše klasi-ke, ki so temelj slovenstva. Tej zbirki je ostal zvest do danes.

Bogomil Gerlanec je eden izmed redkih, ki so se mu v zadnjem obdobju skušali oddolžiti za krivice v preteklosti. Žagarjeva nagrada mu je bila priznana že 1976. leta, a tik pred podelitvijo preklicana, ker je pod njegovim uredništvom izšla Slodnjakova zgodovina slovenskega slovstva, v kateri se je avtor prvič dotaknil tudi zamočanih ustvarjalcev, tako je končno 1991. leta le dobil Žagarjevo nagrado.

Danes kulturi niso pisani najboljši časi. Še veliko slabše pa bi bilo, če ne bi bilo vanjo vgrajeno žlahtno Gerlančevo delo.

JOŽE ZUPAN

MARATON Z DOBRO FILMSKO BERO

Dobra novica nikoli ne zastara, ta novica pa pravi, da so se na nedavnem slovenskem filmskem maratonu v Portorožu, novi prireditvi v slovenski deželi, zelo dobro odrezali tudi režiserji, ki so doma južno od Ljubljane: Sašo Podgoršek iz Brežic s filmom Kozarica, Belokranjka Maja Weiss s filmom Balkanski revolveri in Novomeščan Filip Robar-Dorin z dokumentarcem Rogentol — resnični konec vojne. Na maratonu so predstavili najnovejšo slovensko filmsko produkcijo. Po mnenju tistih, ki so spremljali filmski maraton, ta produkcija ni taka, da bi morali ob njej zardevati. Nasprotno, videti bi jo moralo kar največ Slovencev, in to ne samo tistih v copatah pred televizorji.

TABORJENJE ZA SREDNJEŠOLCE

Zadnja prenova srednjega šolstva predvideva, da bi po zgledu nekaterih evropskih držav tudi slovenski šolarji prebili nekaj dni šolskega leta na taborjenju ter tako pridobili nekaj praktičnih znanj in navad za zagotavljanje zdravih življenjskih razmer zunaj stalnega bivališča. Kaže, da bo ta novost pri nas vpeljana s šolskim letom 1992/93, in to za dijake 4-letnih srednjih šol. Dijaki 3- in 2-letnih srednjih šol pa se bodo vključili kasneje.

LIKOVNIKI NA OLIMPIADI

V Albertvillu bo letos v okviru zimskih olimpijskih iger tudi kiparski simpozij, na kateri bodo likovniki iz 12 držav ustvarjali skulpture iz snega in leda. Sodelovali bodo tudi slovenski kiparji Bojan Štokelj, Davorin Marc in Aleksij Kobal in ustvarili skupinsko delo Deformacija.

85 let Antona Ingoliča

Anton Ingolič, pisatelj, ki je v slovenski literaturi prvi spregovoril o lukarjih, viničarjih in splavarjih, je v nedeljo, 5. januarja, dopolnil 85 let življenja. Rojen je bil v Spodnji Polskavi in je prva spoznanja o svetu dobil v očetovi mizarški delavnici. Toda bolj kot mizarški poklic so ga zamikale šole, študij. Po končani gimnaziji v Mariboru se je odpravil v Pariz, pa ne za dolgo, saj se je že čez kako leto vpisal na ljubljansko univerzo. Postal je profesor slovenskega jezika, vendar ni takoj dobil službe. Na ptujski gimnaziji, kjer je začel službovati, pa tudi ni bil dolgo.

Visočnik, Človek na meji, Kje ste — Lamutovi, Črni labirinti, Lastovka čez Ocean, Šumijo gozdovi domači, Sibirska srečanja, Pri naših v Ameriki, da drugih niti ne omenjamo.

Pisatelj se ni odločil peresa in mu tudi v visoki starosti še vedno dobro služi. To dokazuje tudi njegovi zadnji knjigi. Ena ima naslov Spomini. To delo je Ingolič napovedal že pred petimi leti, ko je ob 80-letnici obiskal Novo mesto in so pripravili srečanje z njim v Kozinovi dvorani in Glasbeni šoli Marjana Kozine. Po več njegovih knjigah, zlasti delih za mladi bil dolgo.

Vihra druge svetovne vojne je Ingoliča pahnila med izgance. Prgnanski kruh je okušal po mnogih krajih, najdalj pa je živel v Paracinu in Čupriji. Po vojni se je vrnil na ptujsko gimnazijo, kasneje je služboval v Mariboru in Ljubljani, kjer je tudi dočkal upokojeve. Šele tedaj je mogel uresničiti dolgoletno slo po potovanju. Prepotoval je številne evropske in afriške dežele, bil »pri naših v Ameriki«, si ogledal sibirsko prostranstva itd.

Literaturo je začel pisati že kot gimnazijec, potem pa jo je pisal vse življenje. Izdal je prek 60 knjig in s takšnim opusom se uvršča med najplodovitejše slovenske pisatelje. Mladina ga je spoznala po delih, kot so: Deček z dvema imenoma, Tajno društvo PGC, Mladost na stopnicah, Gimnazijka in druga. Med knjigami za odrasle pa so znane povesti in romani: Lukarji, Na splavih, Matevž

dino, so posneli televizijske igre in nadaljevanke. Številne njegove knjige so prevedene v tuje jezike. Prav gotovo je Ingolič eden naših najbolj prevajanih avtorjev.

I. ZORAN

Antologija enaindvajsetih

Druga svetovna vojna je Slovencev pozročila neizmerno veliko gorja. Če upoštevamo samo človeško stran: išočero mrvih in neskončne muke preživeli. Kot da ni zadostovala krutost tujega nasilja, so strahotni deleži terjali še domači politični obračuni in silna medsebojna ideološka nestrpnost. Katastrofalno uničevanje slovenskega življa se je po vojni nadaljevalo z množičnimi poboji in pogromi zoper vse, kar ni ustrezalo ideološkemu enoumju novega režima.

Med tragičnimi žrtvami se je znael tudi dobršen del slovenske literature, vsaj tista, ki jo zdaj imenujemo zamolčana. Dolg je bil seznam književnikov, ki jim je bil prepovedan vstop v povojno slovensko javnost. Celo njihovih imen ni smel nihče javno omenjati, njihove knjige so bile izločene iz knjigarn in javnih knjižnic, pa tudi založbam je bilo strogo prepovedano tiskati njihova dela.

Nahujše se je dogajalo tistim mladim književnikom, ki so tik pred vojno ali med njo šele vstopili v slovensko literaturo in se zaradi razmer še niso mogli uveljaviti. Med njimi so predvsem taki, ki so padli kot domobranski vojaki ali

bili kot vrnjeni domobranci pobiti po vojni, pa tudi nekateri, ki so tragično končali na partizanski strani in je bila njihova edina krivda ta, da so pripadali krščanskim socialistom. Nasploh pa je bilo med mladimi književniki veliko takih, ki so se šolali v sementišču, bogoslovce v drugih, ki so bili tako ali drugače zavezani krščanstvu. Njihov literarni položaj je bil, kot rečeno, še posebej brezupen, saj je bilo veliko med njimi prepovedanih in zamolčanih, nekateri pa povsem pozabljeni.

Literarne zapuščine padlih, pobitih, prepovedanih, zamolčanih in pozabljenih književnikov se je lotil pesnik, kritik, literarni publicist in literarni zgodovinar France Pibernik, jo v več primerih s težavo odkril, zbral in uredil ter pripravil knjigo Jutro pozabljenih, ki jo je Mohorjeva družba iz Celja izdala v decembru 1991. V ta zbornik oziroma antologijo je Pibernik uvrstil 21 pozabljenih oziroma do zdaj zamolčanih avtorjev in jih predstavil z izborom iz njihovih praznih ali pesniških del. To so: Narte Velikonja (1891 — 1945), Stanko Vuk (1912 — 1944), Lado Piščanec (1914 — 1944), France Kunstelj (1914 — 1945), Tone Čokan (1916 — 1942), Tone Polda (1916 — 1945), Viktor Zorman (1918 — 1945), Jože Šerjak (1918 — 1945), Franček Štabuc (1919 —

1944), Janez Borštnar (1919 — 1945), Janez Klarič (1920 — 1942), Karel Starc (1920 — 1944?), France Balantič (1921 — 1943), Janez Remic (1921 — 1945), Janez Tominc (1921 — 1942), Franček Prelog (1922 — 1943), Ivan Hribovšek (1923 — 1945), Stane Bračko (1923 — 1945), Lojze Grozde (1923 — 1943), Leopold Legat (1925 — 1945) in Odon Peterka (1925 — 1945).

Vsi avtorji so predstavljeni s fotografijami, življenjepisnimi uvodi in drugimi podatki, knjigo pa spremlja še urednikova beseda Pot do pozabljenih, v kateri je med drugim pojasnjeno, kakšne in koliko poti je moral sestavljavec antologije prehoditi, da je lahko opravil delo, ki si ga je zastavil, to je, da je padle, pobite, prepovedane, zamolčane in pozabljene otele teme in jim s skupno knjigo prižgal jutro literarnega vstajenja. Bralec seveda ne bo te knjige jemal v roke zavoljo neke dolžne spoštljivosti in pietete do književnikov, ki so morali tako kmalu končati zemeljsko življenje, pač pa jo bo bral kot vsako drugo delo, podoživljaj svet, kakor so ga ubesedili ti pesniki in pisatelji, ob tem pa lahko ugotovili, da je slovenska literatura iz časa druge svetovne vojne bolj večplastna in zanimiva, kot smo jo poznali.

I. ZORAN

TELEVIZIJSKI SPORED

ČETRTEK, 9. I.

SLOVENIJA 1

8.05 — 11.30 in 13.15 — 1.00 TELETEKST
8.20 VIDEO STRANI
8.30 PROGRAM ZA OTROKE
10.00 ŠOLSKA TV, ponovitev
10.00 NEKOČ JE BIL... ŽIVLJENJE: VOJNA NAPOVEDNIŠTVO
10.25 OD NEWTONOVE DO EINSTEINOVE MEHANIKE, 7/8
11.00 ANGLEŠČINA - FOLLOW ME, 34. lekcija
11.20 VIDEO STRANI
13.30 DNEVNIK 1
13.40 NAPOVEDNIK
14.40 VIDEO STRANI
14.50 EVROPSKI POKAL V KOŠARKI: SMELT OLIMPIJA - HAPOEL, posnetek
16.20 EP VIDEO STRANI
16.25 POSLOVNE INFORMACIJE
16.30 POROČILA
16.35 SLOVENSKA KRONIKA
16.45 PROGRAM ZA OTROKE
TELOVADKA, franc. nadalj., 10/10
ŽIV ŽAV
18.10 ŽE VESTE?, svetovalno izobraževalna oddaja
18.45 RISANKA
18.50 NAPOVEDNIK
19.00 ŽARIŠČE
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
19.57 ŠPORT
20.05 RAZREDNIK, amer. naniz., 7/22
20.35 MAJA VAM PREDSTAVLJA
21.40 TEDNIK
22.35 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
23.00 POSLOVNA BORZA
23.10 NAPOVEDNIK
23.15 SOVA
PRAVICA IZ TEME, amer.-katalonska naniz., 5/22
NE ZA PENI VEČ, NE ZA PENI MANJ, angl. nadalj., 1/4
0.50 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

15.45 Video strani — 15.55 Sova (ponovitev) — 17.40 Euroritem (26. oddaja) — 18.00 Regionalni programi — Koper — 19.00 Video lestvica — 19.25 Napovednik — 19.30 Dnevnik RAI — 20.05 Umetniški večer: H. von Kleist: Katica iz Heilbronna (nemška drama) — 22.05 Yutel

PETEK, 10. I.

SLOVENIJA 1

8.05 — 10.25 in 13.15 — 1.20 TELETEKST
8.20 VIDEO STRANI
8.30 PROGRAM ZA OTROKE
8.30 LEGENDE SVETA, 1/10
8.55 PRAVLJICE IZ LUTKARJEVEGA VOZIČKA
9.20 PO KATERI POTI DOMOV, ponovitev zadnjega dela amer. nadalj.
10.00 EURORITEM, ponovitev 26. oddaje
10.15 VIDEO STRANI
13.30 DNEVNIK 1
13.40 NAPOVEDNIK
14.10 VIDEO STRANI
14.20 KATICA IZ HEILBRONNA, ponovitev nemške drame
16.25 POSLOVNE INFORMACIJE
16.30 POROČILA
16.35 SLOVENSKA KRONIKA
16.45 PROGRAM ZA OTROKE
TOK TOK, kontaktna oddaja
18.40 RISANKA
18.50 NAPOVEDNIK
19.00 FORUM
19.15 NOVOSTI ZALOŽB
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.05 TRGOVINA Z MAMILI, zadnji del angl. nadalj.
21.00 EX LIBRIS: UGANKARSTVO
21.55 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.20 NAPOVEDNIK
22.25 SOVA:
PRI HUXTABLOVIH, 24. epizoda amer. naniz.
PRAVICA IZ TEME, amer.-katalonska naniz., 6/22
OBLIKOVANJE PRAVEGA MOŠKEGA, amer. film
1.10 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

15.55 Video strani — 16.05 Sova (ponovitev) — 17.40 Euroritem (ponovitev 26. oddaje) — 18.00 Regionalni programi — Maribor — 19.00 Klasika — 19.25 Napovednik — 19.30 Dnevnik HTV — 20.00 Koncert orkestra Slovenske filharmonije (prenos I. dela) — 21.00 Alternativni program: Studio City — 22.30 Večerni gost — 23.10 Yutel

HTV 1

7.25 Dobro jutro, Hrvaška — 7.30 Poročila — 7.35 TV kalendar — 7.50 Pregled tiska — 8.00 Poročila — 8.05 Ukradena (angl. nadaljevanka, 3/6) — 9.05 Zimski šolski program — 9.10 Francoščina — 9.25 Nagradna igra — 9.30 Skrivnostni otok (12. del serije za otroke) — 10.00 Poročila — 10.05 Družina — 11.05 Spored za otroke — 12.00 Poročila — 12.05 Vključite — 12.30 Rimsko slikarstvo (dok. serija) — 13.05 Tisk, tuji dopisniki o Hrvaški — 14.00 Poročila — 14.10 Ka-

lejdoskop (amer. film) — 16.00 Poročila — 16.35 Leteči medvedki (risana serija) — 17.00 Poročila v angleščini — 17.05 Dokumentarni program — 18.00 Poročila — 18.15 Letalska družba (angl. nadalj., 9/9) — 19.30 Dnevnik 1 — Politični magazin — 23.00 Dnevnik 2 — 23.45 Poročila v nemščini — 23.50 Poročila v angleščini — 0.00 TV izbor — 1.00 Poročila

SOBOTA, 11. I.

SLOVENIJA 1

7.35 — 1.50 TELETEKST
7.50 VIDEO STRANI
8.00 IZBOR
8.00 ANGLEŠČINA - FOLLOW ME, 33. lekcija
8.20 RADOVEDNI TAČEK
8.40 ZLATI PRAH
8.50 ALF
9.15 KLUB KLOBUK
11.05 MAJA VAM PREDSTAVLJA
12.05 TEDNIK
13.00 DNEVNIK 1
13.10 NAPOVEDNIK
13.15 VEČERNI GOST, ponovitev
14.20 VIDEO STRANI
14.30 TOK TOK, ponovitev
16.25 POSLOVNE INFORMACIJE
16.30 POROČILA
16.35 ŽREBČEVO POLETJE, argentinski film
18.10 PARALAKSA, ponovitev zadnjega dela nizoz. dok. serije
18.40 RISANKA
18.50 NAPOVEDNIK
19.00 UTRIP
19.15 ŽREBANJE 3 X 3
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
19.57 ŠPORT
20.05 KRIZKRAŽ
21.10 HLAPČIČ, avstral. nadalj., 2/4
22.00 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.30 NAPOVEDNIK
22.35 SOVA:
MURPHY BROWN, 6. epizoda amer. naniz.
PRAVICA IZ TEME, amer.-katalonska naniz., 7/22
XTRO, angl. film
LJUDJE POČNEJO VSE MOGOČE, amer. varietejski program
1.40 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

16.00 Video strani — 16.10 Sova (ponovitev) — 17.30 Da ne bi bolelo: Katarakta — 17.50 Angleščina v poslovnih stikih — 18.00 Garfield in prijatelji — 18.30 Video meh — 19.00 Jazz in blues — 19.25 Napovednik — 19.30 Dnevnik BG — 20.05 Filmske uspešnice: Čudak (franc. film) — 21.50 Alternativni program: Tračarije, v živo iz Drame — 23.20 Yutel

NEDELJA, 12. I.

SLOVENIJA 1

7.45 — 14.45 in 15.10 — 0.15 TELETEKST
8.00 VIDEO STRANI
8.10 PROGRAM ZA OTROKE, ponovitev:
ŽIV ŽAV
TELOVADKA, franc. nadalj., 10/10
9.20 PLESI POD SLOVENSKO LIPO: APZ FRANCE MAROLT
9.50 SHOW RUDIJA CARRELLA, ponovitev
11.25 OBZORJA DUHA
12.00 LJUDJE IN ZEMLJA
12.30 VIDEOMEH, ponovitev
13.00 DNEVNIK 1
13.10 MOJ OTROK ŽE NE, amer. film
14.40 VIDEO STRANI
15.25 NAPOVEDNIK
15.30 JOHANN SEBASTIAN BACH, nemška nadalj., 8/8
16.20 EP VIDEO STEANI
16.25 POSLOVNE INFORMACIJE
16.30 POROČILA
16.35 POZNA LJUBEZEN, angl. film
18.30 RISANKA
18.40 TV MERNIK
18.55 NAPOVEDNIK
19.05 ZRCALO TEDNA
19.20 SLOVENSKI LOTO
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
19.57 ŠPORT
20.05 ZDRAVO
21.10 PODARIM - DOBIM
21.30 FORMALNO NADZORSTVO, dok. serija, 1/6
22.20 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.45 NAPOVEDNIK
22.50 SOVA:

SLOVENIJA 2

Opomba: slalom (ž), 1. tek 9.50, 2. tek 12.20
9.40 Video strani — 14.30 Video strani — 14.40 Sova (ponovitev) — 15.55 Napovednik — 16.00 Športno popoldne — 19.25 Napovednik — 19.30 Dnevnik HTV — 20.05 Svet narave (angl. poljudnoznan. serija) — 20.55 Sarajevske zgodbe (nanizanka TV SA, 2/4) — 21.45 I. Tavčar: Ravbarski cesar (posnetek gledal. predstave v izvedbi amater. skupine iz Poljanske doline) — 22.55 Yutel

PONEDELJEK, 13. I.

SLOVENIJA 1

8.05 — 13.45 in 15.35 — 0.40 TELETEKST
8.20 VIDEO STRANI
8.30 PROGRAM ZA OTROKE
9.50 TRGOVINA Z MAMILI, amer. nadalj., 4/6
10.40 VIDEO STRANI
13.30 DNEVNIK 1
13.40 NAPOVEDNIK
16.00 PODARIM - DOBIM, ponovitev
16.25 POSLOVNE INFORMACIJE
16.30 POROČILA 1
16.35 SLOVENSKA KRONIKA
16.45 PROGRAM ZA OTROKE
17.30 OBZORJA DUHA, ponovitev
18.05 BOJ ZA OBSTANEK
18.40 RISANKA
18.50 NAPOVEDNIK
19.00 ŽARIŠČE
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
19.57 ŠPORT
20.05 DA, PREDSEDNIK, angl. naniz., 5/8
20.40 DOSJE
21.25 24 UR V ŽIVLJENJU NEKE ŽENSKE, drama HTV
22.20 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.45 NAPOVEDNIK
22.50 SOVA:
PRAVICA IZ TEME, amer.-katalonska naniz., 9/22
ZVEZDNE STEZE, 2. epizoda amer. naniz.
0.30 VIDEO STRANI

TOREK, 14. I.

SLOVENIJA 1

8.05 — 12.45 in 13.15 — 0.40 TELETEKST
8.20 VIDEO STRANI
8.30 PROGRAM ZA OTROKE
ZGODBE IZ ŠKOLJKE
10.00 ŠOLSKA TV
10.00 NEKOČ JE BIL... ŽIVLJENJE: NEVRONI
10.25 EINSTEINOVA DINAMIKA, 7/8
11.05 ANGLEŠČINA - FOLLOW ME, 35. lekcija
11.25 EURORITEM, ponovitev
11.45 SEDMA STEZA
12.05 DA NE BI BOLELO, ponovitev
12.20 ANGLEŠČINA V POSLOVNIH STIKIH, ponovitev
13.30 DNEVNIK 1
13.40 NAPOVEDNIK
14.00 NAPAČNI MOŽ, ponovitev amer. filma
15.50 ALPE JADRAN, ponovitev
16.25 POSLOVNE INFORMACIJE
16.30 POROČILA
16.35 SLOVENSKA KRONIKA
16.45 PROGRAM ZA OTROKE
18.00 SVET POROČA
18.40 RISANKA
18.50 NAPOVEDNIK
19.00 ŽARIŠČE
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME, ŠPORT
20.05 LOUISIANA, amer. nadalj., 2/6
21.00 NOVOSTI ZALOŽB
21.10 OSMI DAN
22.05 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.30 POSLOVNA BORZA
22.40 DOKUMENTARNA ODDAJA
23.10 NAPOVEDNIK
23.15 SOVA:
V OBMOČJU SOMRAKA, 16. epizoda amer. naniz.
PRAVICA IZ TEME, amer.-katalonska naniz., 10/22
0.30 VIDEO STRANI

SREDA, 15. I.

SLOVENIJA 1

8.05 — 12.10 in 13.15 — 0.55 TELETEKST
8.20 VIDEO STRANI
8.30 PROGRAM ZA OTROKE
10.00 RAVBARSKI CESAR, ponovitev
11.10 LOUISIANA, amer. nadalj., 2/6
12.00 VIDEO STRANI
13.30 DNEVNIK 1
13.40 NAPOVEDNIK
14.30 ZGODBE IZ ŠKOLJKE, ponovitev
15.30 SVET NARAVE, angl. serija
16.25 POSLOVNE INFORMACIJE
16.30 POROČILA
16.35 SLOVENSKA KRONIKA
16.45 PROGRAM ZA OTROKE
KLUB KLOBUK
18.40 RISANKA
18.50 NAPOVEDNIK
19.00 ŽARIŠČE
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME, ŠPORT
20.05 FILM TEDNA
NOČNE POTEZE, amer. film
21.40 MALI KONCERT
22.00 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.25 NAPOVEDNIK
22.30 SOVA:
ALF, amer. naniz.
PRAVICA IZ TEME, amer.-katalonska naniz., 11/22
GLASBA SKOZI ČAS, 13/16
0.45 VIDEO STRANI

dežurni poročajo

OB PNEVMATIKO — Med 24. in 30. decembrom je neznan storilec s priklopnega vozila, parkiranega na parkirišču na Otočcu, ukradel pnevmatiko z obročom. Avtopromet Gorica je s tem oškodovan za 30.000 tolarjev.

SPET KOLO — V noči na 24. december je neznan storilec s tovornjaka, ki ga je imel voznik parkiranega na Roški cesti v Novem mestu, ukradel kolo. Gorjanci iz Straže so s tem oškodovani za 6.000 tolarjev.

OB MESNINE — Neznan storilec je v noči na 23. december obiskal klet Ludvika Ivanetiča z Oskoršnice pri Semicu in odnesel več kilogramov svine. Lastnika je oškodoval za 17.000 tolarjev in novoletno pojedino.

UKRADEL RADIO — Neznan storilec je v noči na 24. december vlomil v garažo Janeza Oražma iz Kanižarice in iz avta ukradel radiokasetofon. Lastnik je oškodovan za 20.000 tolarjev.

POSKUS VLOMA — Med 24. in 26. decembrom, ko so pošteni Slovenci praznovali božič in dan samostojnosti, je neznanec poskušal vtriniti v trgovino Mercator na Čatežu pri Trebnjem. Ni mu uspelo, naredil pa je za 20.000 tolarjev škodo.

OKRADENA MED SLUŽBO — Amalija Žulčić iz Dol. Vrhopolja, zaposlena v Gostišču na Glavnem trgu v Novem mestu, je bila 24. decembra med delom »olajšana« za 4.000 tolarjev. Gotovina je izginila iz torbice z neznanecem z denarnico vred.

UKRADENA PIJAČA — S pijačo za minulo novoletno slavnje se je nekdo oskrbel v skladišču KZ Mercator v Črnomlju kar zastoj. V noči na 28. december je bilo namreč od tam odnesenih več zabojev raznih pijač, vse skupaj vredno natanko 6.799 tolarjev.

PRETEP V ZAPORU

DOB PRI MIRNI — 28. decembra sta se v KPD Dob stopla dva obsojenca. Predno so ju ločili, sta bila oba lažje poškodovana, saj sta v pretepu uporabila nože.

UKRADENO KOLO Z MOTORJEM

NOVO MESTO — V noči na 31. december je 16-letni Novomeščan pustil svoje kolo z motorjem APN 6 pred gostiščem Kegljišče v Novem mestu. Ko je hotel domov, motorčka ni bilo več. Fant je oškodovan za 22.000 tolarjev.

IZPRAZNJEN TANK

NOVO MESTO — 4. januarja se je Drago Umek po nekaj dneh hotel peljati s svojo katro, parkirano pred blokom v Tavčarjevi ulici. S tem ni bilo nič, dokler ni napolnil rezervoarja. 20 litrov goriva, ki ga je bilo v njem pred 2. januarjem, je shlapelo neznanu kam.

Plen odpeljal z avtom okradenih

Speči gospodar nepridipravu ni vzel poguma za »pospravljanje« hiše

DOLENJI BOŠTANJ — V noči na 30. december so imeli Mlakarjevi iz Dolenje Boštanje v hiši nepovabljenega obiskovalca. Predrež je iz jakne v spalnici, kjer je spal Alojz Mlakar, vzel 1.390 nemških mark in 14.000 tolarjev ter ključke Mlakarjevega audija.

V dnevi sobi je potem našel še ključke vhodnih vrat bistroja in pisarne steklarske delavnice, ki ju imata Silva in Alojz Mlakar v stavbi ob stanovanjski hiši. Našel je verižico, registrsko blagajno, večjo količino cigaret in še nekaj stvari, vse v vrednosti 80.000 tolarjev. Plen je neznanec znesel v audi in se odpeljal v noč. Vozilo in nekaj malega plena, predvsem cigarete, so policisti odkrili v Slovenski Bistrici, za storilcem, ki je pobegnil, pa še poizvedujejo.

Krvav zaključek praznikov

Neprimerna hitrost na dolenjskih cestah vzela v dveh dneh še dve življenji

DOLNJI SUHOR, RUPERČ VRH — Ko je že vse kazalo, da so vozniki med tokratnimi prazniki, za mnoge dolgimi kar dva tedna, bolj upoštevali pozive na previdno vožnjo, so dolenjske ceste zadnja dva dneva podaljšanih praznikov spet terjale dve mladi človeški življenji.

4. januarja ob 7. uri zjutraj se je po končanem delavniku na mejnem prehodu Vinica s službenim avtom odpeljal proti Črnomlju 20-letni mladič Gorazd Skarlovnik, sicer doma iz Mežice. V Dolnjem Suhorju pri Vinici ga je v desnem nepreglednem ovinku zaradi neprimerne hitrosti začelo zanašati. Na levi strani vozišča se je znašel v trenutku, ko je nasproti pripeljal s tovornjacom 35-letni Vinko Cerar iz Dobilč. Cerar je zaviral in se umikal, vendar čelnega trčenja vseeno ni mogel preprečiti. Gorazd Skarlovnik je bil tako hudo poškodovan, da je umrl na kraju nesreče. Ob tem je škoda, ki je bila za okrog 450.000 tolarjev, komaj vredna omembe.

5. januarja ob 21.15 pa je 30-letni Stanko Žagar iz Birčne vasi peljal z gol-

fom po lokalni cesti z Ruperč Vrha proti Pogancem. V bližini odcepa za Rakovnik ga je zaradi neprimerne hitrosti na spolzkem in poledenem cestišču začelo zanašati. Z zadnjim levim delom avta je treščil v prednji levi del golfa, s katerim je pripeljala nasproti 25-letna Silva Šušteršič iz Rajnovšč. Po trčenju je Žagarjev golf zasukalo v levo, nato pa odbilo v desno na neutrjeno bankino in travnik, kjer je čelno treščil v drevo. Voznik Žagar in 20-letni sopotnik Davorin Hrovat iz Birčne vasi sta se v nesreči hudo poškodovala, voznika so iz avta potegnili šele novomeški poklicni gasilci. Na kraju nesreče pa je zaradi dobljenih poškodb umrl tretji sopotnik, 20-letni Rado Stopar, prav tako iz Birčne vasi. Na vozilih je za okrog 350.000 tolarjev škoda.

OKRADENA PRIKOLICA

ČATEŽ — Ko je Stane Prodrik iz Kranja pred novoletnimi prazniki prišel v Terme Čatež, kjer ima postavljen kamp prikolico, je ugotovil, da je ta v času od lastnikovega zadnjega obiska, 30. oktobra, imela nepovabljenega obiskovalca. Odsel je barvni TV, radiokasetofon, nekaj posode in še nekaj drugih stvari ter lastnika oškodoval za 45.000 tolarjev.

PO DOLENJSKI DEŽELI

• *Neznani storilec se je v noči na 29. december spraval nad avto Renault Clio, ki ga je imela Milica Brodar parkirana pred blokom v Ulici Slavka Gruma v Novem mestu. Odsel je okrasne pokrove koles, vredne 10.000 tolarjev. Lahko bi bilo še huje.*

• *Darinka K. iz Novega mesta je 30. decembra pustila svoj avto pred zdravstvenim domom v Novem mestu. Ko se je hotela odpeljati, je ugotovila, da si je v njeni odsotnosti avto temeljito ogledal neznanec. Z njim je iz denarnice v avtu odšlo v neznanu 18.000 tolarjev, za 7.000 tolarjev pa ji je naredil škodo z vlomom v avto.*

• *V noči na 31. december je neznan storilec vlomil v pisarno Občinskega odbora Rdečega križa Črnomelj in ukradel 2,5 kg kave, 10 čokolad, večjo količino otroške hrane in še nekaj drugih stvari. OO RK in tisti, ki naj bi to pomoč dobili, so oškodovani za 10.000 tolarjev. Nič ni več sveto.*

NOVA RAZPOREDITEV DELOVNEGA ČASA V UPRAVNIH ORGANIH

KOČEVJE — Od začetka letošnjega leta velja za zaposlene v upravnih organih občine Kočevje nov delovni čas. V ponedeljek, torek in četrtek poteka od 7. do 15. ure, v sredo od 7. do 16. in v petek od 7. do 14. ure. Uradne ure za stranke so: v ponedeljek med 7. in 15. uro, v sredo med 7. in 16. uro in v petek med 7. in 14. uro. Ob torkih in četrkih sta dolžna zagotoviti v okviru delovnega časa stalno poslovanje z občani in drugimi strankami sprejemna pisarna in organ, pristojen za notranje zadeve. Malica delavcev v upravnih organih je od 10. ure do 10.30.

V. D.

GORELO V KLETI

NOVO MESTO — 4. januarja ob 17.50 je prišlo do požara v kletnih prostorih stanovanjskega bloka v Ulici Slavka Gruma št. 62. Dva otroka sta hotela narediti baklo, pri tem pa polila po tleh nekaj bencina. Madež sta hotela odstraniti tako, da sta ga zažgala. Zagorelo je in otroka sta zbežala. Požar, ki je uničil leseno ogrodje ene kleti in nekaj predmetov ter naredil za 20.000 tolarjev škodo, so pogasili stanovalci in gasilci PGE Novo mesto.

ZANETIL POŽAR

BREŽICE — 1. januarja okrog 21.10 je izbruhnil požar v stanovanjski hiši Marjana Žagarja iz Brežic. Zanetil ga je 19-letni sin, ki je polil z nafto in zažgal posteljo in preprogo. Požar so pogasili gasilci, škoda pa je za 500.000 tolarjev.

TEKOČI TRAK GA JE ZGRABIL

PODPRESKA — Na žagi v Podpreski se je 20. decembra lani pripetila nesreča pri delu, pri kateri je le malo manjkalo, da se ni utrnilo mlado življenje. Ko je Zdenko Turk nekaj pred zaključkom delovnega dneva hotel odstraniti s transporterja moteče žamanje, se je verjetno preveč sklonil nad trak in mu je pogon zgrabil delovno obleko s takšno silo, da se je trak ustavil. Vasija Vidrih je v zadnjem hipu uspel ustaviti motor in poklicati pomoč, da so ponesrečenca ločili od verige in valja na transporterju. Prvo pomoč je ponesrečencu nudil dr. G. Rus, ki ga je tudi pospremil v bolnišnico. Starša se za pomoč ponesrečenemu Zdenku toplo zahvaljujeta.

TRK NA SPOLZKI CESTI

NOVO MESTO — 3. januarja ob 20.20 se je 33-letni Milan Aleksič iz Novega mesta peljal z osebnim avtom iz Karteljevega proti Novemu mestu. V bližini bencinske črpalke v Bršlinju ga je zaradi neprimerne hitrosti na spolzkem cestišču začelo zanašati. V levo je zapeljal v trenutku, ko je z R 5 pripeljal nasproti 24-letni Vojko Škedelj iz Novega mesta. V trčenju se je hudo poškodoval Aleksičev sopotnik, njegov 27-letni brat Miodrag, ki je sicer na časnem delu v Avstriji. Na vozilih je bilo za okrog 250.000 tolarjev škodo.

DOBIL JIH JE S PALICO

VEL. MRAŠEVO — 28. decembra je 28-letni Martin Sintič v gostilni Muzga v Velikem Mraševem izzival goste k pretepu. Za njim je iz lokala šel 35-letni Alojz Žibert in ga udaril s palico po glavi. Odgovor na izzivanje vendarle ni bil tako hud, da bi Sintič moral v bolnišnico.

ŠTIRI URE MUČENJA

VELIKI TRN — 27. decembra ob 18.30 sta 20-letna Jožka K. in Benjamin M. iz Velikega Trna zgrabila 18-letnega Franca A. in ga odpeljala v vinski hram Jožka K. Privezala sta ga z laneno vrvjo okrog vratu in se polne štiri ure izživljala nad njim. Med drugim sta na njem ugašala cigarete in ga tudi ostrigla. Franca sta njegova sovaščana tako zdelala, da so ga morali odpeljati v bolnišnico, nasilneža pa sta v priporu.

Miklavž z bombami v košu

Pričevanje iz obleganega Dubrovnika

Božični in novoletni prazniki bi bili za Ivanko Mestnik iz Novega mesta lahko nekaj izredno lepega, saj jih je praznovala skupaj s svojimi vnučki, desetletnim Gorazdom, devetletnim Darkom in triletno Željko ter njihovo mamo in svojo hčerko Alenko Surla. No, čisto jasno je, da je bila babica v krogu take družbe tudi zares srečna, toda pogojnik, ki smo ga zapisali v uvodu, je vseeno na mestu. Kajti res je tudi, da je človek zares srečen s svojimi najbližjimi le takrat, ko so tudi oni srečni. To pa četverica, ki je bila snidenja z babico gotovo zelo vesela, ni bila. Kako naj bo srečen človek, ki je moral svoj dom ob bobnenju topov zapustiti v obroču sovražne vojske in lahko sedaj le še preko televizije ali radia spremlja, kaj se tam dogaja! Hudo je bilo v pomanjkanju osnovnih življenjskih in higienskih potrebščin, ob zavesti, da si stalno na doseg topovskega ognja s kopnega, z morja in iz zraka, toda, ali ni za dušo celo huje, ko si daleč stran in nemočen, medtem ko so temu nasilju izpostavljeni ljudje, dom in mesto, ki jih ljubijo? To je večna dilema beguncev. In čeprav je Alenka Surla pravzaprav Novomeščanka, je v Dubrovniku z mojim Zlatkom in tremi otroki, ki so vsi rojeni tam, preživela že toliko let, da ji je povsem prirasel k srcu.

Alenka je zelo hvaležna prijateljem in znancem, Rdečemu križu, Karitas, Društvu za cerebralno paralizo, Hruškemu kulturnemu klubu in vsem, ki so ji ponudili pomoč, ko so zvedeli, da je prišla v Novo mesto. Hvaležna je tudi za svojo pomoč, ki so jo v tistih težkih dneh dubrovniške izolacije nekako le prejemali v obkoljeno mesto, posebno iz novomeških vrtec, pa od delavk iz Jutranjke in drugih. Vse to je lajšalo trpljenje dubrovniških in številnih tja pribeglih družin. Toda kljub temu da je trajala izolacija mesta že več kot sedemdeset dni, vse do 6. decembra Alenka ni resneje pomislila, da bi se zatekla na varno. Na vojne razmere v Dubrovniku so se vsi nekako navadili. Sprva so se še kopali v morju, žene so tam prale perilo tako rekoč pred naprjenimi cevni armadnih topovnjak, pozneje so se umivali z deževnico, svetili pa z oljenkami, za kurjavo pa je bilo ponekod tako težko, da so si morali ruvati parket in lastnih stanovanjih.

Šestega decembra zgodaj zjutraj pa so dobili Alenkini in številni drugi dubrovniški otroci svojevrstno Miklavževo darilo, ki jim ga je v obliki nešteti granat z vseh strani poslala agresorska armada. Tega dne je prišlo tudi do preobrata v Alenkinem razmišljanju. V zaklonišču, ki so si ga z nekaj sosedi uredili v bližini hiše na ulici Prijeko v starem delu mesta, so bili sicer varni pred izstrelki, toda bobnenje in tresenje je bilo tako peklensko, da so po kakih tridesetih eksplozijah težkih granat v neposredni bližini Alenki popustili živci, in takrat je sklenila, da bo začasno zapustila mesto. Ne toliko zaradi sebe, kakor zaradi otrok. Odločitev je povsem dozorela, ko so zapustili zaklonišče in bili priča razdejanju, ki ga je bombardiranje povzročilo. Sosed-

nja hiša je bila večkrat zadeta in povsem brez strehe, kot po čudežu streha njihove hiše, najvišja v sosesčini, ni bila neposredno zadeta, zato pa so bila vsa okna brez šip. Ta so z lepenko le nekako zamašili, toda po bombardiranju se je pojavil nov sovražnik. Zapihala je močna in mrzla burja, ki je brila do kosti in metala nevarne odpadke s poškodovanih streh.

Materinski čut je Alenki velel na pot. Še najbolj zaradi štiriletno Željke, ki je bila svojčas svojevrsten medicinski fenomen, saj je bila rojena po komaj šestih mesecih nosečnosti. Kljub temu da zdravnik v prvem trenutku niso bili pripravljene na njen nenadni prihod, je preživela, ne pa povsem brez posledic. Ostala ji je cerebralna paraliza, zaradi katere tudi pri treh letih še ni shodila, čeprav je sicer normalno razvita. Potrebno terapijo so ji do izbruha vojne občasnno nudili v črnogorskem zdravilišču Igalo, po agresiji pa ji je bilo to seveda onemogočeno. Še najbolj razočarana je Alenka nad dejstvom, da so v vrstah prostovoljnih napadalcev, ki streljajo na Dubrovnik, prav tisti, ki so Željki svojčas nudili pomoč.

Kako se otroci pravzaprav hitro navadijo na najhujše vojne razmere, sta pravi dokaz dečka Gorazd in Darko. Doma v stanovanju imata pravo zbirko najrazličnejših delov projektilov, s katerimi je sovražnik rušil ta biser Jadrana in svetovne kulturne dediščine nasploh. To so krogle iz vseh vrst orožja, šrapneli in krmilni deli minometalskih projektilov, ki še posebej cenjeni med mladimi zbiralci. Ko bo spet zacvetel množični turizem v mestu, bodo ti delci morda celo iskani turistični spominki na nepojmljivo norost, kakršna se lahko porodi le v najbolj bolnih generalskih glavah: uničevati spomenik vrhunske svetovne kulturne dediščine. Gorazd je nekaj takih predmetov prinesel s sabo tudi v Novo mesto in jih ob našem obisku ponosno pokazal.

Enajstega decembra je Alenka z otroki s slovitio Slavijo zapustila Dubrovnik. V njem je ostal mož Zlatko, ki dela v hotelski branži. Alenka si, kljub temu da drugače ni mogla ravnati, odhod iz Dubrovnika očita, po drugi strani pa tudi ve, da so ga zapustili mnogi, ki bi ga morali braniti, in da se mnogi, ki bi morali biti postavljeni za vzdrževanje reda in pravične razdelitve prispele pomoči mestu, s tem okoriščajo. Vojno skoraj praviloma spremlja tudi korupcija. Vsega tega je v Dubrovniku dovolj, še največ pa je razočaranja nad medlo reakcijo svetovne javnosti. Njeno čast rešujejo nekatere znane svetovne osebnosti, ki s svojo navzočnostjo ali nedvoumno podporo dvigujejo moralno v mestu.

Čim v poročilih sliši, da je streljanje na mesto prenehalo, Alenka zamika, da bi se vrnila v Dubrovnik. Mati ji brani, saj je znano, kako varljivo so balkanska premirja, toda zaveda se, da je dolgo v varnem Novem mestu in Sloveniji ne bo mogla obdržati. Dubrovnik, četudi ranjen, ima na tiste, ki so ga vzljubili, še vedno magičen vpliv.

T. JAKŠE

UJMA — Zemeljski plazovi so povzročili samo na lokalnih cestah in kmetijskih površinah v severni občini škode za več kot 5 odstotkov družbenega proizvoda občine. K tej škodi niso pristihi številni plazovi na regionalnih in magistralnih cestah, s katerimi se pa ubadajo novomeški cestarji. Ti imajo največ dela na odseku od Jelovca do Boštanje (na posnetku), kjer se po močni odjugi prožijo ne le zemeljski plazovi, temveč tudi kamenje. Zato je zlasti ponoči potrebna na tem odseku, kjer je že doslej največ nesreč, zelo oprezna vožnja. (Foto: P. P.)

Vrh Gorjancev naj ostane slovenski

FOTO: A. BARTELI

Prostrani Gorjanci s svojo omamno močjo od nekdanj priljubljeni ljudi z obeh strani te prelepe gore, z dolenske in belokranjske, da se podajajo v njihove širne gozdove, uživajo prelesti svetlih košenic, se odžejajo z bistro in krepčilo studenčnico, ki je ta gora polna, in se na koncu vzpenjo na obli vrh, s katerega je prečudovit razgled, na eno stran po celi naši domovini Sloveniji, na drugo pa daleč po sosednji Hrvaški. Stoletja se je vrh Gorjancev imenoval Sv. Jera, kajti v čast tej priljubljeni svetnici so pred stoletjem na vrhu Gorjancev postavili cerkvico. Začetek gradnje te najvišje ležeče dolenske cerkvice se izgublja v mraku srednjega veka, vsekakor pa je cerkvica sv. Jedrti na Gorjancih izpričana že leta 1447. Sv. Jera je tudi zavetnica potnikov, čez Gorjance, prav pod vrhom, pa je že v prazgodovini vodila tovorna pot, kasneje poimenovana vlaška pot, ki je povezovala dolino Krke z dolino Kolpe. Poleg tega je sv. Jera, ki goduje 17. marca, znanilka pomladanskega dela na prostem, saj star pregovor pravi: Če ne prej, na sv. Jedrti dan gotovo gorka sapica pripljha.

Meja teče med cerkvicama

Malo pod cerkvico sv. Jedrti so nekaj kasneje postavili še eno cerkvico in jo posvetili sv. Eliji. In prav med tema cerkvicama že od nekdanj teče deželna meja med Kranjsko in Hrvaško, ki nadaljuje pot po gorjanskem slemenu do Poloma in se od tam spusti do Bregane. Po drugi svetovni vojni je to postala republiška meja, sedaj pa je državna meja med Slovenijo in Hrvaško.

Preden pa bodo mejo med Slovenijo in Hrvaško dokončno označili, bi bilo treba njen potek po vrhu Gorjancev še enkrat podrobno pregledati in verjetno delno korigirati. Kajti če bi obveljala sedaj zarisana meja, kota, ki označuje najvišjo točko Gorjancev, 1178 metrov visoki vrh Gorjancev, ne bi bila v Sloveniji, ampak v celoti na Hrvaškem. Naši predniki cerkvice sv. Jedrti pač niso postavili na najvišji točki Gorjancev, ampak malo nižje, na prav prikladnem in razglednem kraju. Meja pa danes teče po stezi med ostankoma že davno porušeni cerkvice sv. Jedrti in sv. Elije ali Ilije, kot mu pravijo sosedje Žumberčani, in naprej po sedanji poti, ki so jo naredili ob gradnji televizijskega pretvornika. Na samem vrhu, ki je kakih 20 metrov od meje na hrvaški strani, je včasih stal lesen razgledni stolp, pred kakšnimi 30 leti pa so zgradili okoli 10 m visoko geodetsko betonsko piramido, ki se pne ravno nad kamnom, ki označuje najvišjo točko Gorjancev.

Med Slovenijo in Hrvaško je 546 km kopne meje, ki v glavnem ni sporna, a kljub vsemu je nekaj točk, o katerih se bodo morali sporazumeti v slovensko-hrvaški razmejitveni komisiji. Na novembrskem

pregovoru o težavah in problemih, ki jih je prinesla državna meja med Slovenijo in Hrvaško, ki so ga v Ljubljani pripravili Zeleni Slovenije, smo izvedeli tudi, da so do takrat ob meji zabeležili 16 spornih točk in da gre za okoli 300 hektarjev spornih površin. V glavnem gre za dvojne vknjižbe istih zemljišč, za regulirana rečna korita in podobno. Pisec tega zapisa je takrat opozoril tudi na vprašanje meje na Trdinovem vrhu. Poleg tega je s tem seznanjen tudi dr. Dušan Plut, član razmejitvene komisije. Vsekakor bi bilo ne samo za Dolenjce in Belokranjce, ampak za vse Slovence hudo boleče in krivično, če vrh Gorjancev ne bi bil v Sloveniji.

Na to krivico je pred kratkim v Dolenjskem listu opozoril tudi naš rojak Anotol Fabiančič, ki živi v daljni Argentini. Skrbnega slovenskega rojaka je spoznanje, da najvišja točka Gorjancev po sedanji meji, kot jo je razbral v Atlasu Slovenije, ni v naši domovini, še toliko bolj prizadelo. Njegova mati Dora, takrat grajska gospodična Staretova z Ruperčvrha, je bila leta 1923 botra na krstnem slavlju, ko je najvišji gorjanski vrh dobil ime po velikem ljubitelju in slavitelju Gorjancev - Janezu Trdini.

Gorjanci in Trdina

Trdina je v Mojem življenju, v avtobiografskih pismih, ki jih je pisal malo pred svojo smrtjo leta 1905, zapisal: »Bolj nego vse druge dolenske gore pa sem ljubil naše znamenite Gorjance.« V teh pismih je natančno naštel, da je po »veliki cesti, ki gre iz Novega mesta na Metliko v Karlovec... prekoračil to hribovje gotovo več nego petdesetkrat, ali sem mu spoznal naravo tudi po drugod. Na najvišji vrh, kjer se nahajajo razvaline uniatske cerkve sv. Ilije in rimskokatoliške sv. Jedrti, sem se popel štirikrat. Petkrat sem se izprehajal po ravnih tratah okoli cerkve sv. Miklavža, mnogokrat pa sem se hladil v senčnatih gozdih ali pa se grel na pisanih košenicah, ki pokrivajo razne vrhove med Semičem in Kostanjevico. Gorjanci so se mi priljubili posebno zato, ker niso enolična gora, ampak polni razlik in izpremen, tu divji, tam ljubki, idilični, tod kamnita puščava, ondi prekrasen, obširen cvetnik. Zgodovinar in starinoslovec, naravoslovec in etnograf, geolog in geognost imajo tod obilo prilik za svoje študije, morda več nego na kateri koli drugi slovenski gori. Mene je to hribovje tako očaralo, da sem si ga izbral za domovino svojim bajkam in povestim...«

Po končani prvi svetovni vojni, v času vsesplošnega preroda, ki je bil v Novem mestu še zlasti močan in samosvoji in se ga je kasneje prijelo ime »novomeška pomlad«, je zažvela tudi novomeška podružnica Slovenskega planinskega društva. Njena pobudnika sta bila znameniti novomeški učenjak profesor Ferdinand Seidl in takratni ravnatelj novomeške gimnazije Josip Wester, ki si je pridobil ime tudi kot planinski pisatelj. »Ni naključje, da je bil v vsej čudoviti novomeški okolici dan Gorjancem in gorjanskemu Podgorju poseben poudarek, pri tem pa v isti sapi tudi Janezu Trdini, ki je Gorjance in Podgorje povečičal v svojih najboljših delih,« piše Marjan Mušič v Novomeški pomladi. Na pobudo in po zamisli prof. Seidla je novomeška podružnica Slovenskega planinskega društva 5. junija 1921 odkrila na takratni Cimermančičevi hiši nasproti gostilne Zajc pod zadnjimi gorjanskimi ridami spominsko ploščo Janezu Trdini. Ob tej priložnosti se je pri Cimermančiču, kjer je bila takrat

orožniška postaja, zbrala množica ljudi, meščanov in domačinov iz okoliških podgorskih vasi. Sokoli so z razvitim praporom po beli prašni cesti prikoralili iz mesta. Po recitaciji Trdinove Gosposdične, ki jo je podala Marta Mušič, je zbrani množici spregovoril Josip Wester. Naj navedemo nekaj odlomkov iz njegovega navdahnjenega govora: »Kaj pomeni, da se je zgrnila danes pred to podgorsko hišo tolika množica ljudstva? Mlado in staro, fantje in dekleta, vse je privrelo semkaj v praznično veseli ubranosti. Prihitele ste meščani, da za nekaj ur ostavite nedeljsko puščobo mestnega zidovja, priromali ste Podgorci iz bližnjih in daljnih vasi, da se tu razvedrite po težkem naporu šestih delavnikov. In vse nas je privabil na to solnčno pobočje zelenih Gorjancev namen, da proslavimo spomin moža, ki je kakor še nihče pred njim - in ne bo ga tudi za njim - proslavil vso to lepo pokrajino tostran in onstran Gorjancev.« Svoj govor pa je Wester končal takole: »Rojaki! Zamislite se v čudež! Nenavadne prikazni se pojavljajo med nami. Tam se bližajo osebe v starinskih nošah; med njimi romajo puščavnik Dorče in puščavnik Florče, sv. Feliks s Potavrha, sv. Jera in sv. Ilija z Gorjancev, sv. Jošt in sv. Neža s Sv. Kuma, celo sam Martin Luter se jim je pridružil. Tam hite gospodična Cizara, dolgopeta Kocaneža, krčmarica Hudobica in zopni Barabaš. Semkaj po beli cesti kobalijo podgorski velikani, prilomastil je neugnani kurent, prihulila sta se volkodlak in divji mož hostnik, od Krke gori pa cokolata oba slovita podvodna moža. Kaj pomeni ta čudni firfot v sinjem zraku? Tu mrgole gorjanske vile in vešče, zbirajo se čaravnice, ki so bile sinoči odjezdile na metlah na hrvaški Klek rajat na polnočni veselici, danes pa se v temni jati vračajo semkaj. In čudo golemo: tam na lipi je obsedela ptica zlatoper, tu-le na jablani pa rajska ptica, da vam zapoje pesem, ki daje slutiti nepopisni čar rajskega življenja.

Vsa ta pisana družba se zbira okrog nas, kakor da bi nekoga pričakovala. In - evoga! Tamle po stari cesti od Stopič sem koraka postaran mož, ogrnjen v starinski plašč, oprt ob palico krivuljo. Siva redka brada mu obroblja resno lice. Vse se obrača proti njemu, že so ga spoznali. Ivan Sloboda

Ostanki cerkvice sv. Jedrti. Po tej svetnici, sv. Jeri, se je vse do leta 1923 imenoval najvišji vrh Gorjancev, sedanji Trdinov vrh.

din prihaja med nje, ki jih je ovekovečil v svojih bajkah in pripovedkah, vzhiceni se mu klanjajo in kličejo: »Živio naš slavitelj in naš slavljeneč! Živio Janez Trdina!

Le privid je to, le bežne sanje! Saj ga ni več med živimi, slavitelja Dolenjske, Podgorja in Bele krajine. Proslaviti hočemo le njegov spomin. V beli marmor smo dali vklesati zlate črke, ki naj še poznim rodovom, ki pridejo za nami, pričajo, kako smo počastili spomin moža, ki je vso to pokrajino obdal z gloriolo svojega klasičnega duha. Trdina je vreden dostojnejšega in vidnejšega. Na vrhu Gorjancev bi mu morali postaviti velikansko granitno piramido, vidno na vse svetovne strani. A čemu? Saj so mu visoki Gorjanci sami najveličastnejši in najtrajnejši spomenik!«

Sv. Jera postane Trdinov vrh

Potem so odkrili ploščo z napisom: »Janez Trdina, slovenski pisatelj, roj. l. 1830 v Mengšu, umrl l. 1905 v Novem mestu, je v svojih bajkah in povestih proslavil Gorjance, Podgorje in Belo krajino. Čast in slava njegovemu spominu!« Nato je prof. Seidl predlagal, naj najvišji vrh Gorjancev, Sv. Jera, dobi novo ime po Janezu Trdini - Trdinov vrh. To so ljudje sprejeli s soglasnim odobravanjem. Ta predlog je odobrila tudi takratna jugoslovanska vlada in na veliki šmaren, 15. avgusta 1923, je bila na vrhu Gorjancev velika slovesnost. Wester, ki je bil tudi ob tej priložnosti slavnostni govornik, se v Novomeških spominih takole ustavi ob tem dogodku. »O velikem šmaru l. 1923 je bila na vrhu samem krstna slava, pri kateri se je zbralo mnogo ljudstva iz mesta, z dolenske in belokranjske strani, celo iz Hrvaške, in bradati uniatski svečenik iz hrvaških Sošic je opravil cerkveni obred, botrovala pa je Dora Staretova, hči graščaka na Ruperč vrhu, oblečena v košato narodno nošo.« Otmar Skale st., ki je umrl v visoki starosti, pa se je tik pred smrtjo v svojem zapisu o Novem mestu v njegovih mlajših letih takole spominjal te slovesnosti na Gorjancih: »Krst Trdinovega vrha je bil 15. avgusta 1923. leta z veličastno planinsko slavnostjo. Prišlo je ogromno ljudi od blizu in daleč, tudi precej Hrvatov je prišlo. Pod Trdinovim vrhom je vladalo na košenicah izredno veselje in živahno gibanje; topiči so pokali, harmonika se je

Poleg geodetskega stolpa, ki se pne nad najvišjo točko Gorjancev, stoji televizijski stolp - vsak na svoji strani sedanje meje.

oglasila na več krajih, petje se je razlegalo od vseh strani. Ljudstvo je vztrajalo do pozne noči na veseličnem prostoru. Ponosni vrh Gorjancev je dobil uradno ime!«

Botre, grajske gospodične Staretove z Ruperčvrha, ki je Trdinov vrh krstila tako, da ga je občila s cvičkom, niso izbrali slučajno. Bila je namreč nečakinja prve in največje, če ne kar edine Trdinove ljubezni. Frančiške Staretove iz Mengša, ki jo je Trdina ves čas imenoval Radoslava.

Meja je stvar dogovora

Vsekakor tako odkrijte ploščo kot krst Trdinovega vrha povedo, kako so se ljudje z obeh strani Gorjancev teh slovesnosti v počastitev Trdine veselili. Še posebej na dolenski strani se je novo ime najvišjega vrha Gorjancev hitro prijelo tudi med ljudmi, medtem ko s hrvaške strani še danes hodijo na Gero, ne pa na Trdinov vrh, in tudi med Belokranjci se je ta starejša oblika Jere za vrh Gorjancev ohranila do danes. Na Hrvaškem »svojo« stran Gorjancev tudi imenujejo po svoje - Žumberačka gora. Seveda so ta del tako poimenovali po Žumberčanih, uskokih, ki so ta gorjanska pobočja naselili v 16. stoletju. Tudi Valvasor je po njih Gorjance imenoval Uskoška gora. Kakor koli že, gotovo je najstarejša in najbolj ustrezno ime za to obširno goro - Gorjanci.

In za konec še nekaj o meji. Direktor novomeške geodetske uprave mag. Franci Bačar, Podgorec in dober poznavalec in ljubitelj Gorjancev, pravi, da v geodetskem smislu meja na Gorjancih ni sporna in da je taka pravzaprav že od nastanka zemljiškega katastra pred kakimi 150 leti. V bistvu gre za mejo med dvema katastrskima občinama, ki je kasneje postala tudi politična meja. Kataster je bil osnova za obdavčitev, davki pa so bili glavni viri dohodkov države. Geometer Tone Zajc se spominja, da je pred slabimi 20 leti, ko je bilo splošno usklajevanje mej med občinami, bil na katastru v Karlovcu, da so pregledali, kako teče meja z občino Ozalj za metliški in novomeški konec ter z občino Jastrebarsko za kostanjeviški konec. »Naše matrice so se z njihovimi ujemale in bistvene odstopanja ni bilo,« se spominja. Seveda takrat ni bil nihče pozoren na to, da meja na vrhu Gorjancev ne teče čez najvišjo točko, saj je šlo le za »administrativno« mejo med republikama. Pa vendar so trigonometri 1. reda, se pravi najbolj natančno označbo za koto in koordinate, na najvišji točki Gorjancev postavili že leta 1934. Sedaj se točno nad njim pne geodetska piramida. Očitno so za točen potek meje na Trdinovem vrhu vedeli tudi pri gradnji televizijskega pretvornika v neposredni bližini ostankov cerkvice sv. Jedrti, ki je v celoti, z vsem ograjenim funkcionalnim zemljiščem vred, povsem na slovenski strani.

Zemljišče, na katerem stoji najvišja točka Gorjancev, spada v katastrsko občino Sekulič, ta pa v občino Ozalj, s slovenske strani pa na to katastrsko občino mejita k. o. Gabrje in Vrhpolje. Meja je sedanja cesta, ki pelje do televizijskega pretvornika, očitno je bila to prej gozdna pot. Parcela je last Državnega lastništva Šumarija Duga Resa in v. p. Krapina. Seveda ni stvar geodetov, da določajo mejo, oni le ugotavljajo dejansko stanje. Je pa potek oziroma sprememba meje stvar dogovora. In v primeru Trdinovega vrha bo ta dogovor s sosedo verjetno moč doseči. Prav in pošteno bi bilo, da bi Trdinov vrh, tako kot je dejansko vedno bil, ostal slovenski.

ANDREJ BARTELI

številka 1 - 9. 1. 1992

Do zdravja brez zdravil?

»Zaprte oči... sprostite obraz...sprosite rame... sprostite trebuh...sprosite noge...sprosite vse telo.« govori počasi, razločno in s sugestivnim polnim glasom gospa Wang Aiping. Kakih sto petdeset ljudi, ki so se zbrali v vseh koncev Slovenije in so vseh starosti, od šolarja do z leti kar krepko obloženega možakarja, sledi njenemu glasu in zapre oči. Tu in tam še zaškriplje stol, se kdo premakne v bolj udobno lego, nek otrok šepetaje vprašuje mamico, ali mora zaspati, mati pa mu tiho reče, naj samo očke zapre.

Tišina se gosti. In čez čas ponovno mirni glas: »Ne mislite na nič...«

Kdo bi vedel, ali si domišljam ali ne, vendar čutim, da imam v sebi nekaj toplote več kot običajno, da nekaj v meni narašča kot toplo vodovje. A ker nisem prišel v Ljubljano in v to dvorano sebi v zabavo, marveč z namenom, da si ogledam, kako poteka v zadnjem času vse bolj priljubljeni kitajski način zdravljenja qi gung (izg. čí gún), zdravljenje brez zdravil in bolečin, sem odprl oči in pogledal okoli sebe, kaj se dogaja.

Gorenjec, s katerim sva se pred začetkom pogovarjala o fotografiji, ker ga je zanimal moj fotoaparar, se je povsem spremenil: tresel se je in drgetal, kot bi sedel na čolnu in se vozil po divjih vodah. Nekaj vrst pred menoj je mlado dekle počasi vtrela glavo, kot bi se ji povsem zmehčal tilnik in bi ne mogel več držati glave pokonci. V ozadju je eden od udeležencev prav zbrano božal po roki svojega sosedu. Čez nekaj minut neko dekle vstane in z izrazom bolečin v glavi zapusti dvorano. Večina ljudi pa je mirnih in zaprih oči pogreznjenih vase. Pomislil sem že, da sem edini, ki se nisem potopil v magično vzdušje, ko se izza naslonjala stola upro vame svetle otroške očke in me zarotniško gledajo. Fantku očitno ne gre v glavo, zakaj vsi strici in tete spijo, midva pa ne.

Čez kake pol ure je konec mirovanja in sproščanja, med katerim naj bi prisotne napolnila energija

gospa Wang. Sledijo razmigovalja in posebne telesne vaje, nato pa gospa Wang s pomočjo prevajalke pove še nekaj o osnovah njenega načina zdravljenja, da nekaj pojasnil na zastavljena vprašanja in navodila, kako in kaj početi, in ura zdravljenja s qi gungom je končana. Ljudje se počasi razidejo.

Moji občutki so mešani. Pravzaprav se ni dogajalo nič takega, nobenih magičnih besed, magičnih obredov, le sproščanje in telesne vaje. Tistega, kar ni vidno in opazno, pa ni mogoče opisati in morda niti spoznati ne. V vsakem od udeležencev se je ali pa se ni dogajala skrivnost qi gunga. Kdo bi vedel, kakšna so bila njihova počutja, ali so se jim velika in mala upanja, ki so jih pripeljala h gospa Wang, kaj okrepila, ali se jim je odkrnil vsaj drobec s kepe tegob, ki jih teži?

Pomaga ali ne?

Uspehi nenavadnega zdravljenja, ki ga doslej nisimo poznali, so namreč različni. Nekaterim pomaga, drugim ne. Pri nas resnih analiz o uspešnosti zdravljenja s qi gungom nimamo. Ker gre za metodo, pri kateri ni nikakršnih poseganj v telo in se pri nji ne uporabljajo vrst nobeni pripravki, je zdravljenje dopuščeno, saj škodi ne, lahko pa komu le pomaga. Pota, ki jih ubirata bolezen in njeno ozdravljenje, so mnogokrat skrivnostna in ne vedno pojasnljiva. Znani so primeri samoozdravljenj težkih bolezni, da sploh ne govorimo o tem, kakšna neverjetna izboljšanja bolezni lahko prinese neomajna vera v zdravilno moč kakega dejanja ali kraja. Da se ozdravljenja take vrste dogajajo, je dejstvo, čeprav jih znanost zadovoljivo še ne zna razložiti.

Najbolje je, da ljudje sami povedo, kako nanje učinkuje kitajsko zdravljenje brez zdravil. Pogovarjal sem se s tremi rednimi obiskovalci zdravilnih seans gospa Wang.

Starejša gospa iz Kranja je povedala, da ima za seboj že 40 ur, pa še ni začutila nobenih učinkov.

Že dlje časa jo boljijo sklepi in zdravniki ji ne morejo pomagati. Upa, da ji bo gospa Wang odpravila bolečine. »Pravijo, da je treba pri zdravljenju vztrajati, četudi sprva ni nobenih učinkov. Tako vztrajam in redno prihajam na srečanja. Mislim, da pri meni zdravljenje ne učinkuje, ker sem po naravi precej skeptična. Morala bi bolj verjeti, pa bi morda šlo hitreje. Doslej me je zdravljenje že precej stalo, saj je treba za vsako uro plačati 20 nemških mark v tolarški protivrednosti. Kljub vsemu sem še tu in upam, da bo mi bo pomagalo.«

Ludivk Nose iz Trebnjega je drugačen primer. Več kot dvajset let ga je mučila kožna bolezen, od katere je dobival spuščajje po rokah, nogah in tudi po telesu. Za nameček se ga je lotila še putika, ki jo spremljajo hude bolečine. »Petnajst let sem se zdravil v Nemčiji, kjer sem delal, pa so zdravniki dvignili roke, da kožne bolezni ne morejo ozdraviti, češ da je na živčni osnovi. Putika pa je tako in tako neozdravljiva,« pripoveduje Nose. »Za gospo Wang sem zvedel od svoje sestre, ki me je nagovorila, naj poskusim v Ljubljani. In sem šel. Že prvo uro, ko sem prišel, sem začutil zelo močno cukanje v koži. To me je prepričalo, da nekaj mora biti na tem. Zdaj se lahko pohvalim, da nimam več kožnih spuščajev. Prej se mi je koža na rokah dvakrat na teden olupila, zdaj pa je povsem normalna. Z zdravljenjem pri gospa Wang nadaljujem, da bi si ozdravil še putiko. Mislim sem že nehati, pa so se po dveh mesecih pojavile močne reakcije, kar je znamenje, da je krenilo na boljše. Čeprav je zdravljenje finančno kar precejšen zalogaj, bom vztrajal še nekaj časa. Morda se bom rešil tudi putike, saj pravijo, da se na ta način dajo ozdraviti prav vse bolezni.«

V prid qi gunga govori tudi primer Andreje iz Ljubljane. Povedala je, da je imela raka na dojki. Eno leto so jo zdravili z obsevanjem in kemoterapijo. Nekaj časa je bilo z boleznijo kar v redu, potem pa se je ponovno obudila in se razširila na bezgavke in na pljuča. »O uspehih zdravljenja s qi gungom sem slišala že lani spomladi, ko je bila gospa Wang še v Opatiji. Ko je prišla poleti v Ljubljano, sem šla na predstavitveno srečanje. Takoj, že na prvem srečanju sem začutila pozitivno energijo, zato sem začela zdravljenje pri njej. Zdaj imam za seboj že 97 terapij in se krasno počutim. Tudi moj zdravnik je na zadnji kontroli ugotovil, da se je mo-

FOTO: M. MARKELJ

je zdravstveno stanje izboljšalo, popravila se je krvna slika in slika razraščanja rakastih zasevkov. Zdaj lahko tudi pol ure na dan berem, prej pa sem bila tri leta skoraj povsem slepa,« pripoveduje Ljubljanka.

Vse se da ozdraviti

Bolezni sto imamo, a zdravje eno samo pravi ljudski rek. Dokler smo zdravi, ne vemo, kako velika dobrina je zdravje, ko pa se začnemo spopadati s to ali ono boleznijo ali pa kar s celo vrsto zdravstvenih tegob, se začne mučno in pogosto zelo dolgotrajno iskanje izgubljenega zdravja. In dogaja se, da zdravniki ne morejo povsem odstraniti naših tegob, ker je bolezen ali kroničnega značaja ali tako težka, da je neozdravljiva, lahko pa je tudi ena od tistih skrivnostnih tegob, ki korenini v zapletenem delovanju duševnosti in jo sami pravzaprav na nek način gojimo in ji dajemo moč za uničujočo rast. Bolniki, ki jim zdravniki ne morejo v celoti pomagati, radi iščejo zdravja povsod, kjer se jim pokaže vsaj drobecna lučka upanja. Veliko čudežnih receptov kroži med ljudmi, znani so zdravniki, ki zdravijo s posebnimi zelišči in pripravki, v zadnjem času so še posebej popularni bioenergetiki. K nam so prišli tudi eksotični načini zdravljenja, kot so akupuntura, akupresura, masaža in podobno. Vse to so tako imenovani alternativni načini zdravljenja, na katere šolska medicina ne gleda prav s prijaznim očesom, jih pa že tudi dopušča.

K pestri množini alternativnih zdravljenj, ki so v uporabi pri nas, moramo od lanskega leta pristeti še qi gung, ki ga je uvedla gospa Aiping Wang. Sprva je nekaj časa delala v Opatiji, od poletja pa deluje v Ljubljani. K njej se zateka vse več ljudi. S qi gungom je namreč mogoče zdraviti prav vse: glavobol, očesne bolezni, depresije, nevroze, skle-

rozo, nespečnost, bronhitis, golšavost, bolezni krvnega obtoka, kožne bolezni, hemoroide, čire... Kaj bi naštevali, imenujte bolezen in jo pripišite k dolgi vrsti bolezni, ki se jih da zdraviti s starodavnim kitajskim qi gungom, dodajte pa še pomanjkanje koncentracije, slab spomin, debelost, tremo pred izpiti, impotenco in še krajlico vseh slabih navad — lenobo samo.

Vsekakor izjemno in komajda verjetno. Za zahodnjake je vse to slišati prenapeto in nemogoče, ker pač po svoje razumevamo bolezni. Prisegamo na zdravila, zdravje iščemo v sredstvih, ki naj takoj učinkujejo. Vzhodnjaki pa človeka in bolezen razumejo drugače. Človeka vidijo kot celoto, in če zbolí, ga je treba tako tudi zdraviti, kot celoto. Vzroki za bolezni so lahko zunanji in notranji. Med zunanjimi so predvsem hitre in nenadne vremenske spremembe, med notranjimi pa trajnejše predajanje pretiranim čustvom, od žalosti, strahu, stalne zaskrbljenosti do premočnega veselja. Bolezen razlagajo tudi kot oviraf pretok življenjske energije (qi), ki kroži skozi vse na svetu in tudi skozi ljudi. V človekovem organizmu se razporeja po sistemu glavnih in pomožnih nevidnih kanalov oziroma meridianov. Pri zdravem človeku življenjska moč teče neovirano, pri bolnem pa ne, ker je prišlo do zrušenja ravnovesja v njem. Akupuntura in masaža od zunaj pomagata odstraniti te ovire, qi gung pa deluje tako, da aktivira lastne človekove sile, pri čimer pomaga mojster qi gunga s svojo izredno močno energijo, ki jo predaja drugim. Zelo pomembno je, da bolnik zaupa v ozdravljenje, da redno in vsajredno prihaja na terapevtske ure in polni svoje duševne akumulatorje z obiljem energije gospa Wangove.

»Bolezen se gradi leta in leta, zato je ni mogoče v hipu odpraviti,« pravi gospa Wang.

Med tretmaji, ki potekajo v glavnem kot telesno in duševno sproščanje ter razbija vanje s posebnimi vajami, se bolnik počasi preobraža, pozitivna energija v njem se krepi in izrinja slabo, zato hla shramba se zrači z valovi energije. Človek postaja vse bolj sproščen, umirjen, samodejno začne opuščati slabe in škodljive navade, kot sta kajenje in uživanje alkohola, pogosto tudi shušja in začne uživati bolj zdravo hrano, se torej celostno prenovi in okrepi, posledica vsega pa je, da izgine tudi bolezen. Po zatrtjevanju organizatorjev zdravljenj s qi gungom je ozdravljenje trajno.

Od začetka tega leta poteka zdravljenje s qi gungom v prostorih Kina Šiška v Ljubljani. Informativni pogovori in zdravljenja so dopoldan in popoldan.

Verjeti ali ne? Uspehi so, to je nedvomno. Ali so trajni, pa je prezagodaj kaj reči. Res je, da je zdravljenje drago, vendar pri iskanju izgubljenega zdravja človek ne gleda na denar. Kaj pa tisti, ki ga nimajo dovolj? Zanje ostajajo dobri stari zdravstveni domovi in naši zdravniki, ki sicer ne zdravijo s pomočjo tisočletnih modrosti, hodi pa po tem svetu kljub vsemu ogromno ljudi, ki so jim pomagali do zdravja.

MILAN MARKELJ

naše korenine

Trije čudeži in bukova paša

hče pričakoval. Zavladala je zmeda, tisoči beguncem so zatrpali vse izhode iz mesta. Gardisti na konjih so iskali križje v nekem gozdčiču, nato pa je prišlo povelje za premik. Prišli so do mosta čez Donavo, ki naj bi bil zaradi bližajočih se nemških kolon kmalu vržen v zrak. Toda most je bil zatrpan z begunci in čezenj ni bilo mogoče. Pa je padlo povelje in konjeniki so planili na most in gazili vse, kar je bilo pred njimi. Toda ko je zadonela eksplozija in je most zletel v zrak, je bilo na njem še veliko gardistov. Konji z jezdecji vred in številni drugi pešci in vozovi, vse je zgrmelo v Donavo.

Tonče se po tem dogodku ni več vrnil domov. Prišel pa je neki domačin, ki je videl, kako so kraljevi gardisti izginili v globoki Donavi. Povedal je, kaj se je zgodilo, in vsi so mislili, da Tončeta ne bo več domov. Mati je dala za dve maši zadušnici.

Toda Tonče je bil že čez most, ko je ta zletel v zrak. Nekaj dni je še taval s skupino soborcev naokrog, potem pa so se odpravili vsak proti svojemu domu. Že vsega obnemoglega so ga pri Šabcu zajeli Nemci. Poslali so ga v ujetniško taborišče globoko v Nemčijo in ves čas transporta pa tudi prve mesece v taborišču je Tonče občutil, kaj je to lakota in kaj je mrz. Prva pomladanska trava, ki je pričela poganjati znotraj taborišča, je bila vsa popasena tja do smrtno nevarne ograje, napajane z električnim tokom. In ko je pričel zeleneti bližnji bukov gozd, so stražarji gnali tja zdaj to, zdaj ono

skupino, da je nasmukala in se najedla sočnega listja ter nabasala žepce še za sotrpine v taborišču, ki jim tisti dan sprehod na bukovo pašo ni bil namenjen.

Iz tega ponižanja na raven pašne živali se je ujetnikom počasi začela vračati zavest človeškega dostojanstva, ko so jih pričeli dodeljevati kot pomoč kmetom v bližnjih naseljih. No, nekateri so morali še naprej delati in živeti kot živali, če so prišli k slabim gospodarjem, Tonče pa je imel srečo; prišel je k Nemcu, Teodoru Hoze iz Steinsdorfa je bil to, ki je z njim lepo ravnal in ga hranil, da je spet prišel k sebi. Ta Nемеc je imel tri sinove v vojski, vendar zaradi tega do jetnikov ni kazal sovraštva kot nekateri drugi, ampak sočutje.

Vendarle je enkrat Tončetu zelo trda predla in malo je manjkalo, pa bi bilo po njem. Iz taborišča so po določenem času domačim lahko sporočili, da so živi, pod smrtno kaznijo pa je bilo prepovedano sporočiti svoj naslov in dobivati pisma. Toda Tonče je preko nekoga Poljaka izven taborišča uredil tako, da je lahko dobil pošto od doma. Pri preiskavi so prav to pismo pri njem našli in vsem je bilo jasno, kaj se bo zdaj z njim zgodilo. Stražarji in župan so še vrtali vanj, da bi jim povedal, kako je domačin sporočil naslov, toda Tonče Poljaka ni hotel izdati. Postavili so ga ob zid, da bi opravili eksekucijo, ko je Tonče zaslislal odrešilni glas. Bil je to ženski glas, ki je Tončetu povedal, kaj naj županu reče. Vsi so slišali ta glas, se ozirali, od kod prihaja, a ni bilo nikogar. Sporočilo glasu je razumel le Tonče. Rekel je županu, da so domači lahko zvedeli za njegov naslov od tistih rudarjev, ki so jih odpeljali na delo v zasavske rudnike. Županu se je zdelo to verjetno in je dal Tončeta spustiti. Zadeva s skrivnostnim glasom, ki so ga slišali vsi, pa ni bila nikoli pojasnjena. To je bilo drugič, da je Tonče za las ušel smrti.

Tretjič je bilo takrat, ko so prišli osvoboditelji. Pijani Rusi so streljali na vse, kar je bilo količkaj sumljivo. Suhadolnikov Jaka, doma iz okolice Novega mesta, je tako na dan osvoboditve obležal prerušetan od ruskih krogel in tudi Tončeta je imel pijan Rus že na muhi. »Ti German!« je jezno vpil na svetlolasega Tončeta, in si nikakor ni dal dopovedati, da ni Nемеc. V zadnjem trenutku je prišel zraven oficir. Temu je Tonče razložil zadevo in si tako rešil življenje. Pet let po tem, ko so zanj že brali zadušnico, se je Tonče vrnil domov.

TONE JAKŠE

FOTO: T. JAKŠE

Ko je letos na koru spet pel božično pesem, so se Tončetu verjetno povrnile v spomin te podobe iz mladosti, čisto gotovo pa se je ob hvalnici bogu spomnil treh nenavadnih naključij, katerim se ima zahvaliti, da dandanes sploh lahko še poje.

Prvič je bilo to, ko je služil vojsko v starojugoslovanski kraljevi gardi v Beogradu ob izbruhu vojne. Moral bi že domov, celo civilno obleko so mu že poslali, ko je prišlo povelje o podaljšanju službe na dve leti. Vse se je pripravljalo na vojno, ko je na cvetno nedeljo zabobnelo nad Beogradom in se je mesto sesuvalo v ruševine, pa kot da tega ni ni-

NAGRADA V KRMELJ IN ŠKOFJO LOKO

Žreb je izmed reševalcev 49. in 50. nagradne križanke izbral TONETA PODNARJA iz Škofje Loke in RAFKA KONČINO iz Krmelja. Za nagrado bosta prejela knjigo, in sicer roman Ludluma Rokopis Petra Chancellorja in zgodovinsko povest Slavka Dokla Uskoška princesa. Nagrajencema čestitam.

Rešite današnje križanko in rešitev pošljite najkasneje do 20. januarja na naslov: Dolenjski list, Glavni trg 24, 68000 Novo mesto, s pripisom KRIŽANKA 1.

REŠITEV 49. IN 50. KRIŽANKE

Pravilna rešitev 49. nagradne križanke se, brano v vodoravnih vrsticah, glasi: SPIS, ISIS, MAAS-TRICHT, KVARA, ETA, AKAD, NAV, ZDRUŽENA, E, ORO, AVARKA, VIKONT, RIAL, RVAN, TOK, ASTA, ORK, BISUS, TIN, PIANO, TROSKOK, ATONA, ALTANA.

Pravilna rešitev 50. nagradne križanke se, brano v vodoravnih vrsticah, glasi: BORIS, KARO, PESIMIZEM, ABA, RTINA, RAABE, MAK, JELCIN, UNA, ROKA, SKAT, STUD, NATAN, OK, PAS, OSAR, KOMA, AMIKO, ROŽENEC, KAJENJE, ITALI, ARARAT, DANON.

prgišče misli

Ali morajo res le katastrofe spreminjati ljudi v višja in bolj razumna bitja?

JOŽE JAVORŠEK

Vsaka oblast in vključenost vanjo loči od človeka, življenja in sproščenosti.

EDVARD KOCBEK

Človek nima preteklosti, če si je noče priznati in si jo prikriva.

FRANČEK RUDOLF

Cenena odrešeniška moč pušča za seboj razočaranje in pohabljenje.

MARJAN ROŽANČ

Ni družbe in je nikoli ne bo brez kmečkega stanu.

ANTON TRSTENJAK

nagradna križanka

1

DL	PRODUKT SPOJA	MESTNIK	PREOBLEKA PREDELAVA NA MESNO	AVTOR J UDIR	TESLA NIKOLA	GOVILČE RIB	KRAJ V SIBENSKEM ZALJEVU	ETIOPSKA DENARNA ENOTA	LUNA
SLOVENSKI TOLAR ŠKERLI BOŽO				POMARSKI KRAJ PRI REKI PRITISK					
					SLUŽBU SORODNIK				
INDONEZJSKI OTOK VOJAŠKI ODELEK					UP				
					IVO DANIEL NORD SMUČI		KRAJ PRI NOVEM MESTU		RAZTELE- ŠEVALEC
DL	REKA V BELI KRAJINI	DELEZ DRUŽABNIKA	OKSID UPORNIK		OSNUTEK RUSKO Z. ME				
FILZOZ MARX				VTIKANJE DERIVAT AMONAKA		MESTECE PRI ZADRU KUC NA POMOČ			
GRADBEN MATERIAL				PERUNKA SPIS			AVT. OZNAKA KARLOVICA POSTA TELEGRAF TELEFON		
UDAREC PRI TENSU				SREDNJE- AMERSKO INDUJANI DERMOTA ANTON	PREDSTOJ- NIK SAMO- STANA AVT. OZNAKA TURČIJE				
SLUŽBA PROTESTAN- TOVSKEGA PRIDIGARJA									
ZEMLEVID					POVRŠNKA MERA		MARIBOR- SKA TOVARNA AVTOMO- BILOV		

praktični KRIŽ AŽ

Legice

Čeprav so bile pravi modni bum že pred nekaj sezonami, so še vedno zelo v modi. Gre za hlače, ki to niso, pa tudi navadne hlačne nogavice niso, čeprav se morajo oprijemati nog kot druga koža. Gre seveda za hlače-nogavice, ki jih je slovenski ženski svet krstil za legice ali pajkice. Navdušile so vse od najmlajših pa do malo manj mladih, nosijo pa se tako za v šolo in službo kot za slovesnejše priložnosti. Narejene so iz enobarvnega ali vzorčastega raztegljivega pliša, jerseyja ali stretcha, za hladne dni pa so seveda zelo hvalne plezene. K njim gredo lepo tako mini kot maxi krila, pa udobne tunike, dolgi puloverji, široke srajce, bluze (lahko jih nosimo prosto padajoče ali zatlačene v hlače), parke, bluzoni itd. Odlično gredu skupaj tudi z letos silno modernimi maxi škornji, tako imenovanimi mušketirkami. Legice, podaljšane v peto, so »špichoze« izpred dvajsetih, tridesetih let in so enako modne in praktične.

Koliko kupiti

Mlade gospodinje, ki ste se šele začele podajati v svet kuharskih skrivnosti, mnogokrat ne veste, koliko mesa ali zelenjave morate kupiti za en obrok za dve osebi. Naj vam pomagamo s kratkimi praktičnimi nasveti. V pol litra juhe zakuhajte 2 do 3 dag jušne zakube, kot so riž, zdrob, testenine. Za naravne, panirane ali zrezke v omaki potrebujete 25-35 dag mesa brez kosti, prav toliko tudi zmletega mesa za zrezke, medtem ko morate mesa s kostmi kupiti 35-40 dag. Za kuhanje potrebujete 1/2 kg rib, za paniranje ali pečenje pa 40 dag. Če se odločite za nakup zelenjave z malo odpadki, je boste potrebovale 1/2 kg, če pa bo odpadkov veliko, je morate kupiti 75 dag do 1 kg. Za prilogo potrebujete 12-15 dag riža ali testenine.

Jota

Prazniki so že za nami in po bogato obloženih mizah bi se nam prilegelo kaj lažjega. Če imate radi kislo zelje, potem bo jota ravno prava jed.

Za joto potrebujete 1/4 kg kuhanega fižola, 1/2 kg kuhanega krompirja, 1/4 kg kuhanega zelja, 1 čebulo, žlico moke, žlico paradižnikove meze, 5 strokov česna, sol, poper in lovor. Vsako zelenjavo skuhamo posebej. Iz čebule, moke in paradižnikove meze naredimo prežganje, dodamo zelje, krompir in fižol in vse skupaj zalijemo s krompirjevo, fižolovo ali zeljno vodo. Dodamo začimbe in kuhamo še 15 minut. Po želji krompir in fižol še pretlačimo.

Tudi rastline zebe

V zimskem času se pogosto srečujemo z gojitvenimi težavami sobnih rastlin. Velik del jih v teh hladnih zimskih dneh trpi predvsem zaradi velikih temperaturnih sprememb, in to celo bolj kot pa zaradi nizkih temperatur. Prostori, v katerih je čez dan temperatura 20 stopinj in več, ponoči pa pade na 12 ali celo na 10, so za večino sobnih rastlin neprimerni. Rastline se veliko bolje počutijo v enakovredni temperaturi, ki naj bi znašala 16 do 18 stopinj. Pozimi je poleg temperature za rastline zelo pomembno pravilno zalivanje, ki pa mora biti drugačno kot v poletnih dneh, ko so v polni rasti. O tem pa bomo spregovorili prihodnjič, obljublja naš svetovalec Martin Zupančič, vrtnar iz Birčne vasi.

Mráz povzroča zastoj

Tovornjaki pa tudi osebni avtomobili na dizelski pogon ob hudem mrazu radi obstanejo. Tej nevesčnosti se seveda da izogniti. Pri nas običajno dizelsko gorivo D2 zdrži do temperatur med 8 in 12 stopinj pod ničlo, potem pa se začne strjevati, kar povzroči zamašitev dovajanja goriva v motor. Zato pozimi tankamo D1, ki ga je moč dobiti na večini bencinskih črpalk in zdrži mraz do -20 stopinj. Lahko pa D2 dodamo posebno tekočino likvimol diesel flis, ki ga je pri Petrolu moč dobiti v 150- in 300-mililitrski embalaži. 150 ml zadostuje za 50 l goriva. V tank ga zlijemo pred polnjenjem, saj ga nafta razkrajja le pri temperaturi nad 5 stopinj.

podjetništvo

V Evropo z znanjem

V črnomaljski občini so si veliko obetali od malih, zlasti zasebnih podjetij, ki naj bi občino vsaj delno rešila velikega bremena množice brezposelnih. Podjetja so zares rasla kot gobe po dežju in na novo jih je bilo doslej registriranih kar 166, vendar vsa skupaj dajejo kruh le 60 zaposlenim. In če vemo, da je več kot polovica teh ljudi zaposlena le v treh zasebnih podjetjih, potem postane hitro jasno, v kolikšni meri je moč računati na dodatno zaposlovanje pri ostalih 163 podjetjih.

Eno od prej omenjenih treh zasebnih podjetij je Protronix, ki prav te dni praznuje svoj drugi rojstni dan. Prvi delavec se je v njem redno zaposlil šele dobro leto po ustanovitvi, lani pa mu je sledilo še vseh ostalih enajst. Marsikdo kaj slabo pozna to uspešno podjetje, last Silva Grdešiča, a strokovnjaki v Protronixu si s tem ne belijo glav, saj se zavedajo, da ni nihče prerok v svoji deželi. Prav tako pa vedo, da z zapeljivostjo ni moč uspeti, da je potrebno pokukati v svet, ki te bo, če si dober, sprejel, sicer pa zavrgel. Tam ne šteje, ne kdo si ne od kod, ampak veljaš, kolikor znaš. In v Protronixu vedo veliko. Niso se dokazali le v Sloveniji, ampak z gotovostjo razpredajo svoje niti računalniške in informacijske mreže po Italiji, Avstriji, Madžarski.

Glavna dejavnost Protronixa je elektronsko avtomatiziranje proizvodnje pa izdelava avtomatskih strojev in naprav ter računalniške opreme, opravljajo servisno dejavnost za CNC obdelovalne stroje, industrijsko avtomatiko in laboratorijsko opremo. »Pri nas prodajamo predvsem znanje, zato vidimo prihodnost v Evropi, kjer je znanje bolj vrednoteno kot pri nas. V Sloveniji je žal še vedno bolj plačano rokodelstvo kot pamet. Toda zavedati bi se morali, da zaradi velike avtomatizacije v Evropi Slovenija z industrijsko proizvodnjo Evropski ne bo mogla konkurirati, pač pa z znanjem. Saj Slovenci nismo takšni bedaki! Številni slovenski strokovnjaki po vsej stari celini so dokazali prav nasprotno. Pri strokovnem sodelovanju pa ni toliko pomembno, ali je Slovenija priznana ali ne. Res nas bodo potem nekateri imeli za enakovrednejše partnerje brez dodatnih dokazovanj in potrjevanj, toda tisti, ki je dober, so ga tujci tako in tako že priznali glede na njegovo delo in sposobnosti. Tukaj je vsaka politika odveč, zato sklepam, da marsikdo, ki tarna, išče v nepriznanju Slovenije zgolj izgovor in potuho za neuspeh,« je prepričan Grdešič, ki je za reklamo svojega podjetja porabil bore malo denarja. Največja reklama zanj je dobro delo.

Prihodnje leto se bo 12 zaposlenim v Protronixu pridružilo vsaj še 18 ljudi, ki bodo začeli izdelovati ra-

čunalniška ohišja in napajalnike. Doslej so skoraj vsi, ki se v Evropi ukvarjajo z računalniki, ohišja uvažali iz Tajvana, Grdešič pa meni, da bi lahko precejšen del Evrope zalagala s temi izdelki njegova tovarna. Prepričan je, da bodo Tajvanu lahko kos tako v ceni kot v kvaliteti. Drugi veliki projekt, ki naj bi ga uresničili v prvih mesecih prihodnjega leta, pa je razširitev informacijskega sistema. Preko računalniških povezav se bodo z avstrijskim partnerjem povezali v informacijski sistem, v katerem bo baza podatkov o podjetjih, podjetniški borzi, ponudbi in povpraševanju po storitvah in izdelkih. Zato namerava Protronix poleg poslovnih enot v Metliki, Ljubljani in Kopru odpreti tudi ekspozituro na Štajerskem.

Kot zatjuje Grdešič, v Protronixu niso zgolj optimisti. »Optimisti so tisti, ki nimajo vseh argumentov za uspeh. Mi jih imamo,« pravi Silvo. V časih, ko je od vsepovsod slišati predvsem tamjanje in ko nam mnogi obljublajo, da bo še težje, je človeku prijetno pri sru, ko vidi, da se na koncu tunela le razplamteva plamen, ki naj nas z upanjem popelje v novo leto.

M. BEZEK-JAKŠE

zanimivosti iz sveta

Kako bo?

Te dni se mnogi ozirajo v prihodnje mesece in se sprašujejo, kaj jim mlado leto prinaša. Skupina vodilnih japonskih znanstvenikov pa se je ozrla nekoliko dlje v prihodnost in napovedala razvoj v naslednjih petdesetih letih.

Med drugim napovedujejo, da bo medicina našla zdravilo proti raku in močno izboljšala kakovost življenja starejšim ljudem. V hišah prihodnosti, ki se bodo vzpenjale v mestih več kot sto nadstropij visoko, bomo gledali televizijo s širokim ekranom in s sliko izredne kakovosti. Za udobje doma in drugod bodo skrbele naprave z biosenzorji, poceni mikro čipi, za zahtevnejše naloge pa bodo skrbeli nevro računalniki, ki bodo med drugim opravljali tudi zapleteno delo simultanih prevajalcev. S slovenščino in njeno uporabo v svetu torej ne bi smelo biti problemov. Velik del hrane bo človeštvo pridobivalo na morskimi njivah. Promet bo špeljan pod zemljo. Zaradi vsega tega naj bi bilo okolje veliko čistejše. Tudi sedaj nadležnih odpadkov vseh vrst ne bo več, saj bodo ljudje uporabljali snovi, ki bodo po uporabi razpadle po naravnih poti.

Nadležni škarjasti priseljenci

Ko so v reki Krki zaradi račje kuge izginili veliki in lepi rečni raki, ki so sloveli kot poslastica ne samo v dolenski metropoli, ampak tudi v kuhinjah velikih mest od Dunaja do Milana, se je dolenski reka za vedno poslovila od svojih rakov. Usodo Krke je delila še marsikatera reka v Evropi, pred četrto stoletja tudi španski Gvadalkvivir, kjer so rečni raki začeli izumirati zaradi onesnaženih voda. Vendar pa so se Španci odločili, da se ne dajo. Rake so hoteli ohraniti, zdaj pa jim je že žal.

Špansko ministrstvo za poljedelstvo je pred 25 leti uvozilo iz ameriške države Louisiane tamkajšnje rečne rake. Ameriški raki so namreč znani kot bolj odporni na umazanijo, zato so strokovnjaki računali, da bodo uspešno nadomestili domače rake. Niso pa računali na muhasti španski okus. Ameriški raki španskim sladokuscem nikakor niso šli v slast in so jih preprosto zavrnili kot užjine. Ker so ostali raki brez vsakega sovražnika, ki bi redčil njihove vrste, so se veselo namnožili in se iz Gvadalkvivirja razširili še drugam.

Zdaj jih je že na milijone, pod njihovimi kleščami pa izginjajo tako školjke kot mlade riževke bilke, ki jih imajo še posebej radi. Poleg na rižu delajo škodo tudi na namakalnih kanalih, ki jih mašijo z gradnjo svojih račin. Nadležnih kleščatih priseljencev se zdaj skušajo znebiti, kako, pa ne vedo. Pesticidov in drugih strupov ne želijo uporabiti, da ne bi uničili drugega živalstva. Edina rešitev je, da se Španci naučijo, kako skuhati ameriškega škarjarja, da bo šel tudi Špancem v slast vsaj tako, kot gre Američanom. Ameriški rečni rak z rižem je namreč cenjena in znana specialiteta najboljših restavracij v New Orleansu.

Pravico vzeli v svoje roke

Leta dolgo so najeti morilci in mamlarske bande terorizirali prebivalce kolumbijskega mesta Medellin, v svetu znanega predvsem kot domovina kokainskega kartela. Nihče ni bil varen pred nasilnimi, nikoli se ni vedelo, od kod bo priletela krogla in kdo bo obležal na ulici. Prebivalcem se je nasilje uprlo in odgovorili so na enak način — z nasiljem. Pravico so vzeli v svoje roke, ker ne redna policija ne vojska nista mogli zaščititi ljudi pred terorjem, ki je bil še posebno hud v revnih predelih.

Mladina iz revnih predelov dvomilijonskega mesta se je organizirala v odrede ljudske milice in prevzela nadzor nad redom v svojih skupnostih. Pri tem so brezobzirni in neusmiljeni. Ubijajo tako voditelje mamlarskih band kot tudi uživalce drog. Zdaj se je strah preselil med prejšnje nasilneže, večinski in mirni prebivalci mesta pa se počutijo varnejše, čeprav je jasno, da gre za nezakonito in nasilno ravnanje. »Hvaležni smo Bogu vsak dan posebej za milico,« je novinarjem povedala starejša ženska. »Pred letom dni si nisem upala stopiti iz hiše, zdaj grem ven ob kateri koli uri.«

Nezakonita milica je povsem izkoreninila narkomanijo in prostitucijo ter delovanje band na svojih območjih. A za kakšno ceno, za koliko pobitih, nihče točno ne ve. Tajni voditelji milice pravijo, da se ogibljuje eksekucij, vendar včasih nimajo druge izbire. Nasprotnikom dajo priložnost, da se poboljšajo. Če se ne, potem so nepopravljivi in take »zbrišemo z zemljevida«, kot se je izrazil eden od pripadnikov milice.

Uradna oblast ima pripadnike ljudske milice za navadne kriminalce, kaj dosti pa jim zaenkrat ne more, saj jih ščiti prebivalstvo.

»NOVOMEŠKA« ČELADA — Bronasta čelada, najdena v okolici Vinjega Vrha nad Belo Cerkvijo, je bila v 1. stol. pred našim štetjem del opreme keltskega bojevnikarja. Sestavljena je iz petih delov: oglavja, čelnega in zatilnega ščitnika, ki je okrašen z valovnico, ter naličnic, okrašenih s stilizirano ptico. Čelada, ki jo označujemo kot »tip Novo mesto«, hrani arheološki oddelček Narodnega muzeja v Ljubljani. (Pripravil: arheolog Danilo Breščak)

Na Trdinovih kopistov

Dolenjska nezanesljivost — Še če obljubi kdo kaj storiti cenjenim pomom, rad pozabi. Se ogiblje jih nekaj časa, pokaže se zopet, ko misli, da je vse pozabljeno... V nadlogi denarni obetajo ljudje vse, javkajo, da je groza. Človek se jih usmili, ko je treba vrniti, ponašajo se, četudi imajo, osorno. Menijo, da jih upnik hoče odirati. Nič hvaležni!

Hitro se navdušijo — Dolenjci se navdušijo brž za kak lep plan in ga rešetajo krasno, kvasijo, kako bodo uganili in se na vso moč trudili, da se doseže uspeh. Ko je treba delo začeti, so že hladni.

Prostaštvo — Fantje često dekleta zapuščajajo in se izgovarjajo: »Saj ji nisem nič dolžan! Saj ni božja zapoved, da bi jo moral vzeti! Če ne bi pustil jaz nje, bi bila morda ona mene, saj se je dosti ozirala po drugih, ali nihče ni maral zanj.«

Nesramnost — Šči se često i pred množico, ne išče se dosti skriven kraj. V krčmah in celo na trgu grabe dedci babe, ali pa jih grdo obgovarjajo in predrzno gledajo v cuzke.

Ne zna se premagovati — Dolenjec ne zna se premagovati v ničemer: nese davke, miha ga vino, hajd v krčmo — drugi dan radi neplačane šibre execucija. Če pride med znanca, pozabi vse druge posle. Če ga skeli kaka šala, zabavlja, hajd ven z njo, ako i žali z njo starše in boga in si nakopljeno sitnosti. Od tod prešestovanje in sila drugih napak. Vodi ga hip v vseh rečeh.

Komfort — Komfort razumejo Dolenjci bolje od Gorenjcev. Če je moč: lep kruh, potico, kavo, meso, celo kuretino. Gorenjec ima edini svoj izvrstni hren k mesu — to mu ves komfort.

VAŠA

ZGODBA vaša zgodba/vaša

J.: NOČ ZVEZDNIH UTRINKOV

Ivje se lesketa med suho, nepokošeno travo stelnikov levo in desno, kamor posvetijo žarometi avtomobilov, kot bi veličanska sila posula svet s tisoč platinastimi dragulji. Potem nebo za bežen hipec zažari v belem loku, ki ugasne tako hitro, kot se je porodil nekje v vesolju. Ni bilo časa za željo. Pa saj je le vraža, da se urediš, kar si misliš zaželiš, ko se urne zvezda!

Nebo preleti drugi zvezdni utrinek. Spet nič želje. Prekratek je bil let za počasno misel. Spet leti utrinek in ugasne. »Daj,« pravi nekaj globoko v meni, »daj, zaželi si kaj!« In spet zažari. Želja pa ne uspe proreti.

Potem se cesta dvigne v breg in nebo je vidno le še doli na desni strani. Takrat želja priplava do zavesti, hrepenenja in močna. Misli zletijo hitreje od utrinkov, v hipu preletijo nekaj dolgih let in jasno je, čemu je bila želja tako dolgo pod lupino zavesti...

Preblisk poletja. Pojenuje pihljanje sapic, opazno le v šelestenju mladih brez, na levi in desni strani travnika. Po sredi teče s peskom posuta steza, na koncu s kockami tlakovane oder in spomenik, ki ves nov kipi proti nebu. Zbor poje Buči, morje Adrijansko. Nato srečanje, ko se eden od pevcev loči iz skupine in krene na tisto točko, kjer usoda položi prst na oba, tisti hip za nešteto naslednjih hipov. Dva globoka pogleda in spoznanje, da je pred dvema desetletjema tlela iskra med obema, iskra, ki ni smela vzplameti. Mine ta dan, pogleda pa, ujeta nekje globoko, kamor komaj seže zavest, iščeta svoj cilj.

Čas stori svoje, nekdo in nekje se najde ta in s komaj slutnim ugibanjem iščeta svoj jutri zase, za oba. In čas dela svoje, dela zanju, ne oziraje se na vse norme. Tečejo trenutki, tečejo dnevi in leta. Čas, ki ne pozna človeških meril, postavi vse na svoje mesto, tudi ti dve bitji, ki komaj razumeta, kako se lahko spremeni slutnja v željo in želja v resničnost...

Toplota štedilnika komaj ogreva zapuščene zidove prostora, ki je bil nekdo dom. Obraz v profilu je negiben in besede zaplavajo v tišino: »Zaspal bi in se več ne prebudi!« Odmev besed, ki jih sama ponavlja že vrsto let, ujeta v dožnjosti, prazne upe in hrepenenje, ki je končno le našlo uteho, pa ne vidi izhoda za naprej. Nenadoma, po

dolgih letih refren njenih besed, izrečenih nešteto krat temu bitju, ki je zdaj bogve zakaj ponovilo te besede v hladnem decembrskem večeru, ko se izteka leto. Tišina je potem popolna, bolna in globoka. Zaprejo se vrata, koraki po stopnicah in še vedno tišina, nedorečena, moreča. Nato vožnja, in zvezdni utrinki in... zdaj je želja tu. Izjasni se na klancu, kjer se ob cesti mrtvo sklanjajo v noč gole akacije, kot bi stegovale prazne roke v nemem hrepenenju po življenju, po zelenem naračju, dišečem slapu grozdnih cvetov...

»Želim si, da bi dočakal starost s teboj,« pravi, ko gresta skozi poletni gozd. »Vidim starčka iz blokov, niže od mojega stanovanja, kako gresta v nedeljo k maši. Držita se za roke, korak jima je počasen in usklajen, vračata se prav tako. Želim si nežnosti staranja skupaj s teboj,« šepeta bolj sebi kot njej, ki zamišljeno spremlja spreletavanje ptice z veje na vejo. In zapelje jo v premišljevanje. Nenadoma je ujeta v prihodnji svet, ki je le njen, nikomur ne pusti vstopa vanj, ker se boji teh prihodnjih dni. Doma namreč vidi starost v najbolj bedni obliki, že leta dolgo gleda odmiranje človeškega dostojanstva in človeka samega. Koliko gorja je to bitje, njena mati, preneslo, koliko bolesti prihranilo otrokom, ki šele zdaj vidijo vso bedo življenja in sanj, stkanjih iz pajčevine, hitro pretrgane in vržene v kot! Te misli potisne v stran, prime ponujeno roko in složno dvigneta dlani proti soncu kot upor proti vsemu zlemu in hudemu. Kdaj je to bilo? Davno, že davno...

Zdaj je klanca konec in tudi neba. Drevesa, drevesa in komaj kakšen košček neba. Ni prostora za zvezdne utrinke ne za željo, ki se ni mogla jasno poroditi med nešteti utrinki tam v dolini, kjer je bilo nebo široko in se je planjava lesketala kot z dragulji posuta lančica, vržena za to noč z neba. Nobenega zvezdnega utrinka ni več, ko se želja jasno priklopi v zavest: »Da bi ne dočakala klavne, bedne starosti!«

Nobenega utrinka, le temna drevesa molijo svoja gola oropana naračja proti zvezdam in čakajo na zimske viharje in pomlad. Zakaj človek včasih ne more biti kot drevesa?

KNJIŽNA POLICA

IVAN O.

Čudaški dramatik Ivan Mrak je bil eden redkih pravih slovenskih boemov, znamenitost slovenskega umetniškega sveta in izjemna, v mnogočem se ne prav ovrednotena in odkrita osebnost. O njem krozi marsikatera zanimiva anekdota, z nerazumevanjem se je in se še govori tako o njem samem kot o njegovem delu. Količko je resnice v vseh zgodbah, natolcevanjih a tudi v občudujočih pripovedih, bo stehal čas, kar močan snop luči na Mrakovo osebnost pa meče roman-življenjepis Ivan O., ki ga je izdala Prešernova družba v zbirki Spomini in pričevanja.

Življenjepisne pripovedi so svojevrsten izziv za pisatelja, na preizkušnji je njegova poštenost, resničnost in kritičnost, oboje pa je gotovo najtežje, če človek piše in govori o samem sebi. Z Mrakovo avtobiografsko pripovedjo, ki je s pisateljevimi uvodnimi besedami le rahlo zakrita kot pripoved o nekom drugem, smo dobili knjigo, ki jo odlikuje, lahko bi rekli, brezobzirno iskrena in nezavrtva samoizpoved. V nji je zajeto obdobje otroštva in mladostniškega beganja, ko mladi Ivan O., obseden od samega sebe in velikega poslanstva, za katero se čuti poklicanega, potuje od razočaranja do razočaranja, ponikne na rob družbe in se preskuša v vsem mogočem, ne da bi ga kaj moglo zaustaviti, ne pomanjkanje ne izobčestenstvo, celo močni tabuji meščanske družbe, kot je tistikrat bilo denimo homoseksualno nagnjenje, ne. Količko je piscev, ki bi zmogli o sebi napisati tele besede: »bil sem čenčav in skrajno nezanesljiv, neodkritosrčen in zahrbtn«, ki bi priznali kraje, norčevanje iz ljudi, lastna ponižanja in hudobije?

Za razumevanja fenomena Mrak je pomembna in zanimiva tudi spremna beseda Tarasa Kermaunerja, ki poskuša Mraka postaviti na tisto mesto, ki ga zasluži, to pa je veliko pomembnejše mesto, kot ga je imel doslej.

M. MARKELJ

LUČ DELFINA

Pesniška zbirka Luč delfina, ki je lani izšla pri Založbi Wieser, je presenetljiva. Ne samo zato, ker se v nji srečamo s klasičnimi pesniškimi oblikami, z metrično dodelanim verzom in rimo, česar vsega smo se že davno odvadili od sodobnih pesnikov, predvsem je presenetljiva, ker je

to knjižni prvenec zelo mladega ustvarjalca. Če kaj velja tisto, da so nekateri pesniki po rojstvu in milosti božji, da pesnijo tako naravno, kot drugi govorijo, potem to lahko rečemo prav za avtorja te pesniške zbirke Miklavža Komelja (po očetovem rodu je iz Novega mesta, kjer je nastalo tudi precej objavljenih pesmi).

Komelj je začel pesniti s 15 leti starosti, kot mlad in nadebuden pesnik, še ne star 18 let, se je pojavil že tudi na straneh Sodobnosti, in to z izdelanim pesniškim jezikom, ki mu tudi za mnoge ustvarjalce trd oreh sonetne oblike, kot je čutili, ne predstavlja nobenih težav, prej obratno, nekako samodejno raste iz njegove pesniške govornice. Večina pesmi v Komeljevem prvencu je napisanih prav v sonetni obliki. V tej klasični pesniški obliki avtor raziskuje in odkriva dvojni obraz istega, ki se mu kaže ali v dvojici eros-thanasos, ki je že mnogega pesnika očarala, ali v bolj filozofsko zasnovani dvojici vzrok-posledica ali v dvojnosti mladost-norost. Prevladuje ljubezenska lirika, eros je tista najmočnejša svetloba, ki premaguje gravitacijo lastnega rodnega jedra - smrti in ki najbolj razkriva svojo dvojno naravo nikoli doseženega zlitja v celoto, iz katere raste.

M. MARKELJ

SVET BIBLIJE

Teško si je predstavljati kolikor toliko izobraženega človeka, ki bi ne poznal temeljnih svetopisemskih mitov, saj je Biblija že blizu dve tisočletji neizbrisna zakladnica, iz katere zajemajo tako umetnost kot druge duhovne dejavnosti. Mladinska knjiga je poslala na trg zanimivo knjižno izdajo Svet Biblije, ki v dveh knjigah na svež, domiseln in poljuden način seznanja bralca s Svetim pismom, predkrščanstvom in krščanstvom. Izdajo je za francoskega založnika zasnoval Jacques Musset in ob podpori številnih ilustratorjev naredil res zanimivo in uporabno delo, po katerem bodo radi segli tudi slovenski bralci, saj doslej takšnih knjig nismo imeli. Delo bi še najlažje označili kot vodnik in priročnik za potovanje v biblijski svet, saj v dveh zvezkih prinaša vse, kar je za spoznavanje tega sveta potrebno, od zemljevidov, zgodovinskih orisov, opisov navad, rastlinstva in živalstva, gospodarstva do predstavitev ljudstev, kultur in zgodovinskih osebnosti. Prebiranje pravega Svetega pisma bo po branju Sveta Biblije veliko lažje in zanimivejše.

Janez Jaklič:

Z vlakom na Kitajsko

1

Predno sva s prijateljem Tomažem Škerjancem zares stopila na kitajska tla, sva imela za seboj veliko zimskih večerov sanjarjenj, zbiranja podatkov in načrtovanj. Nekega zgodnjega jutra pa se je pot na Kitajsko zares začela.

Potovati na Kitajsko poceni pomeni potovati z vlakom. Najprej sva z vlakom potovala do Zagreba in nato naprej do Budimpešte. V tem prelepem mestu, katerega prebivalci kot dobri gospodarji ohranjajo dediščino preteklih rodov, je začela veljati povratna železniška vozovnica do Kantona in nazaj. 30.000 km vožnje z vlakom je stalo takrat samo 200 nemških mark, kar je res poceni, saj je bila karta za vožnjo Peking - Budimpešta tistikrat v Pekingu trikrat dražja; to je bil pač eden od prijetnih absurdov socialistične Madžarske.

Naslednja postaja je bila Moskva, kjer naju je pozdravil granitni Marx, sledili so trije dnevi čakanja na »sibirski« vlak Moskva - Peking, kar je bilo ravno prav za ogled mesta. Kljub bleščecim stavbam, kot so katedrala sv. Vasilija, kremeljske cerkve, Bolšoj teater, Univerza Lomonosov, veleblagovnica Gun in prečudovite postaje podzemne železnice pa dolge vrste pred vhodi teh stavb, slabo vzdrževani objekti in pa blagovnice, ki so prazne, govorijo, da je tu za perestrojko še obilo dela.

Tridnevno obvezno bivanje v moskovskem hotelu in čakanje na sibirski vlak je bilo »davek« na transsibirsko vozovnico, ki smo jo kupili po posredovanju agencije Kompas v Budimpešti, ki je tako nekaj več iztržila od popotnikov na Kitajsko. Budimpeštanski Kompas, skupno bivanje v hotelu, vožnja s transsibirskim vlakom in s tem povezani birokratski problemi so bili rdeča nit, ki je vezala skupino kakih dvajsetih Slovencev, ki smo se tiste dni prebijali skozi sibirski prostranstva.

Široki tiri sirske železnice, ki povezujejo Moskvo z Vladivostokom, so bili položeni v letih od 1894 do 1904. Dolžina transsirske železne ceste, ki se vije skozi

težko dostopna močvirja in skozi pokrajine, kjer je večji del leta hladna in temna zima, je 9436 km. Mi smo se odcepili na južnejši krak te železnice, ki nas je skozi Mongolijo pripeljala do Pekinga. Šest dni neprekinjene vožnje skozi brezove gozdove, močvirne stepe, puščavo Gobi, mimo redkih vasi in mest so mi globoko v možgansko skorjo vrezali spoznanje o nepreglednih ruskih daljavah. Na tej sodobni Noetovi barki, ki je drvela skozi dan in noč, sem občutil, kaj pomeni beseda daleč.

Popotniki smo bili zbrani z vseh vetrov: Srbi, Nemci, Skandinavci, Slovenci. Z naveličanostjo in monotonostjo, ki spremlja vožnjo po transsibirski železnici, smo se pomikali proti obljubljeni eksotični deželi Kitajski. Seveda pa so bili med nami tudi domačini: Rusi, Mongoli, Kitajci, ki jim je enakomerno poskakovanje vagonov pomenilo bolj ali manj vsakdanjo pot domov ali na delovno mesto. Nam je bil na voljo prostoren vagon, kjer smo po štirje spali v enem kupeju, za nas pa sta skrbeli dva vedno nasmejana kitajska stvarda.

Čas sem ubijal z opazovanjem pokrajine, izmenjavjo informacij, z dokončnim trasiranjem poti po Kitajski, z igranjem taroka in seveda s spanjem. Na vlakom se je dalo udobno živeti in tudi bolj ali manj poceni jesti v restavraciji, pač odvisno od tega, na kakšen način si prišel do rubljev. Uradna menjava je bila dolar za rubelj, pri menjavi v Italiji pa si za dolar dobil tri rublje. Pri menjavi na ulici v Moskvi se je za dolar dalo dobiti tudi pet rubljev. Najbolj ugodna menjava za Jugoslovance je bila sto dinarjev za pol rublja, a zanj si moral imeti nekaj sreče, da si našel na pravega menjalca. Znano je, da nekateri

ulični menjalci valut, ki dobro poznajo svojo obrt, naše rdeče bankovce prodajajo neprevidnim turistom kot bankovce za sto rubljev.

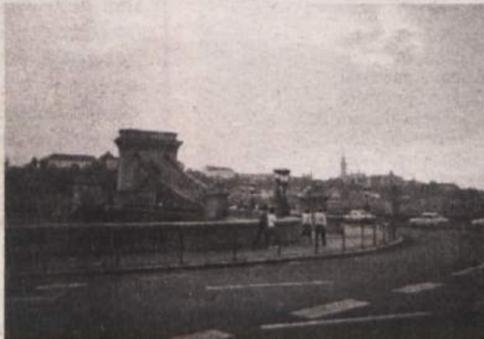
Na vlakom smo imeli tudi nekaj prijetnih praznovanj rojstnih dnevo, senčna plat praznovanj je bilo samo pomankanje alkohola zaradi nove ruske prohibicije.

Končno se je v ponedeljek popoldne prikazala »suha zemlja« - naša Noetova barka je pristala ob pekinškem pomolu.

PEKING

Zbegan sem stal pred izhodom s pekinške železniške postaje. Okoli mene je vrelo življenje. Bil sem prestrašen. Malo prej sem stopil iz varnega in udobnega vlaka

FOTO: J. JAKLIČ

Budimpešta, prva postaja na poti proti Daljnemu vzhodu.

Ni le snega

Smučarski klub Iskra Semič pripravljen

ČRNOMELJ — Koledarska zima je tu, pravega snega pa še od nikoder. Kljub temu se smučarski klub Iskra Semič intenzivno pripravlja na prihajajočo zimsko rado-
sti. V decembru so organizirali smučarski sejem rabljene smučarske opreme. »Obisk je bil boljši kot pred leti, verjetno zato, ker smo sejem premaknili na poznejši čas, pripomogle pa so tudi vse tanjše denarnice, saj si ljudje nove opreme ne morejo privoščiti,« nam je poja-

Gorazd Rade

njeval predsednik kluba, Gorazd Rade.

Sicer pa je to le ena od stvari, s katero se ukvarjajo v klubu. Vsako leto organizirajo na Gačah smučarske tečaje, za odrasle med vikendom, za otroke med počitnicami. Letos so se pripravili na tečaje za otroke v dveh terminih zaradi tako razdeljenih počitnic. Prvi termin je že minil, žal tudi brez snega, ostaja jim še drugi termin od 3. do 8. februarja. Za otroke bo organiziran prevoz z avtobusom iz Črnomlja in Semiča na Gače. Razmišljajo tudi, da bi na Gačah organizirali vrtec na snegu. »Poskrbeli bi za varstvo najmlajših, medtem ko bi se stari smučali,« dodaja Gorazd.

V klubu je sedaj 8 do 10 aktivnih članov, skoraj vsi so smučarski vaditelji in idej za delo imajo veliko. Nekoliko pogrešajo nekdanja sindikalna tekmovanja na snegu, zato razmišljajo, da bi ob sobotah in nedeljah organizirali tekmovanja za rekreativce. Če bo dovolj snega, bodo organizirali smučarska tekmovanja tudi v Črnomlju, Adlešičih, na Vinici, željo, da bi smučanje približali čim večjemu številu ljudi. Torej jim manjka le še sneg, prav pa bi jim prišel tudi dober sponzor.

J. DORNIŽ

REZULTATI NOVOLETNEGA TENIŠKEGA TURNIRJA

TREBNJE — Na igriščih Športnega centra Vita v Trebnjem sta v dneh pred novim letom potekala dva teniška turnirja. Na turnirju posameznikov v nagradnim skladom 18.000 SLT v priložnih nagradah je sodelovalo 24 igralcev. Rezultati polfinala: S. Bradač — A. Novak 7 : 3, A. Grandovec — D. Hočvar 7 : 5. Rezultati finala: S. Bradač — A. Grandovec 9 : 3. Za tretje mesto sta se pomerila D. Hočvar — A. Novak 7 : 3. Na turnirju dvojic, ki je bil družabnega značaja, saj so bile dvojice določene z žrebom, sta v finalu Poveljak in Gorenc premagala Bradač in Brčarja z 9 : 5. Igralo je 9 dvojic. Hkrati obveščamo vse ljubitelje tenisa, da se je sezona na igriščih z umetno travo v Športnem centru Vita v Trebnjem, že začela. Igranje poteka po sistemu rezervacij na tel. 44-232 ali 44-990.

M. GRANDOVEC

TURNIR TROJK

DRAGATUŠ — V tukajšnji športni dvorani je domači Partizan pripravil božično-novoletni turnir v trojkah. Turnir je bil v petek, 27. decembra. Udeležile so se ga ekipe iz črnomalske in novomeške občine. Po predtekmovanju so se v finale uvrstile ekipe Partizan, Dragatuš 74, Tres Amigos (Črnomelj) in Jacques Cateau (Črnomelj). Zmagala je ekipa Jacques Cateau pred Tres Amigos in Dragatušem 74.

F. Š.

MALI NOGOMET V ČRNOMLJU

ČRNOMELJ — Športno društvo Butoraj bo 18. in 19. januarja organiziralo turnir v malem nogometu v športni dvorani v Luki. Priljavino 2.000 SLT lahko nakažete na ž. R. 521 10-621-523 ali jo prinesete na žrebanje, ki bo 16. januarja v prostorih NK Bela krajina ob 18. uri. Prve tri uvrščene ekipe bodo prejele denarne nagrade in pokale.

J. D.

Prvi TOP-12 kegljačev v Kočevju

Priprave najboljših slovenskih kegljačev za svetovno prvenstvo, ki bo maja letos v Celju — Bodo reprezentanti zrušili rekorda kegljišča v Gaju?

KOČEVJE — Prvi v nizu tovrstnih turnirjev, ki sodi v sklop priprav slovenskih kegljačev in kegljačic za svetovno prvenstvo v Celju maja letos, bo sobotno-nedeljski »TOP-12«, ki ga pripravljajo v Kočevju. Na pobudo domačega kluba, točneje njegovega sekretarja in trenerja Jožeta Kozine, je kegljaška zveza Slovenije ugodila predlogu iz mesta ob Rinži in dala zeleno luč za izvedbo tega tekmovanja.

Gre za sportni dogodek leta in prvi take vrste v neodvisni in svobodni državi Sloveniji. Tega se zavedajo v kočevskem »taboru«, tako da je prevzelo pokroviteljstvo zasebno podjetje »Avto-bum«, ki bo v celoti krilo stroške tekmovanja za vse udeležence in prispevalo denarne nagrade. Svoj delež pri izvedbi velike prireditve bodo primaknili nekateri posamezniki in podjetja. Strokovna zveza kegljaške zveze Slovenije bo zagotovila nastop vseh naj-

boljših, ki ta čas nekaj pomenijo v tem športu. To pomeni, da bomo pri članicah lahko pozdravili naslednje tekmovalke: Samčev, Tkalcic, Severjevo, Grobelnikovo, Gobčev, Zadežev, Ribičev, Kardinarjevo, Škafarjevo, Šes-kovo, Stoklovo, barve članov pa bodo zastopali: Hribar, Kermič, Štrukelj, Bratina, Narkes, Benedik, Kirbiš, Ivačić, Juvančič, Bizjak, Steržaj, Urban.

Domačini imajo pravico kot organizatorji poslati v ogenj svoje moči. Tako

bodo pri članih in članicah nastopili najboljši. Zagotovo bosta dobila priljubljenost med članicami Marinčeva, rekorderka kegljišča s 472 podrtimi keglji, in pri članih Krže, ki ima rekord 941 podrtih »drv«. Vse kaže, da se v Kočevju obeta imeniten športni dogodek. Poleg borbe za uvrstitev med najboljše bo za vse nastopajoče izzivi tudi sedanjí rekord kegljišča. Čeprav je ta trenutno v rokah obeh domačinov, v domačem klubu ne bi imeli nič proti, če bi se ti dosežki prihodnji vikend izboljšali. Naj omenimo, da se bo tekmovanje v športnem parku »Gaj« v soboto pričelo ob 13., v nedeljo pa ob 10. uri na kegljišču.

M. GLAVONJČ

Najboljše proti favoritinjam

Pred odbojkaricami ekipe Lik—Tilie iz Kočevja še lepa prihodnost

KOČEVJE — Rezultati odbojkarskega kluba Lik—Tilie iz Kočevja v pretekli tekmovalni sezoni so bili presenetljivi in protislovní. O tem zgovorno govori že dvoje dejstev. Ekipa je v šestih kolicah osvojila šest točk, kar je nekoliko manj kot so pričakovali. In drugič, dekleta so se pokazala v najljepši luči ravno v tekmah proti dvema najboljšima ekipama super lige.

Kočevke so pošteno namučile odbojkarice Palome Branika. Podprvak jesenske sezone, ekipa Bleda, pa je na kočevskem parketu doživel prepričljiv poraz. Potemtkem bi lahko sklepali, da bi odbojkarice Lik—Tilie s tako zavzeto, motivirano igro kakor na tekmah proti objektivno močnejšim nasprotnicam lahko na lestvici priplezale še pre-

ZMAGA BREŽIČANOV, PORAZ KOČEVJA

BREŽICE — V derbiju slovenske območne košarkarske lige so v skupini Center Brežičani le za točko premagali moštvo Prebolda 67:66 (32:30) in so po 11. kolu v vodstvu, družno z Grosupeljšani. Oboji imajo po 18 točk. Toliko točk je uspelo zbrati tudi ekipi Kočevja v zahodni skupini, kar pa jim zadošča za trenutno 3. mesto. Ekipa Kočevja je nesrečno izgubila zadnjo tekmo v gosteh proti Senčurju šele po podaljških 102:92 (86:86, 36:43).

UČITELJSKI ČASOPIS ODSLEJ Z NOVIM IMENOM

Prosvetni delavec, glasilo delavcev v vzgoji in izobraževanju in znanosti Slovenije, ki je z decembrskega številka zaključil 41. letnik, je spremenil ime in bo po novem letu prihajal v roke naročnikov in bralcev kot Šolski razgledil, list pa je spremenil tudi svojo grafično podobo. Uredništvo obljublja, da bodo Šolski razgledil vsebinsko še pestrejši in zanimivejši, predvsem pa, da želijo ostati dostojen naslednik Šolskega prijatelja, prvega pedagoškega slovenskega lista, ki je začel izhajati pred 140 leti.

cej višje od zdajšnjega petega mesta. Tako pa bodo morale v nadaljevanju prvenstva z veliko odovedovanjem, napora in tudi sreče loviti »vlak«, ki se pelje v končnico razigravanja oz. v t.i. play off.

Trener ekipe Lik—Tilie Marko Akrap pa takole ocenjuje preteklo sezono: »Na začetku prvenstva niso bile urejene številne stvari. Dolgo nismo vedeli, v kakšni ligi bomo sploh igrali. Zaradi tega niso bile naše priprave optimalne. Ko smo vse to prebrudili, so se poškodovale nekatere ključne odbojkarice. To pa se je še kako poznalo že na prvih tekmah. Prvi dve tekmi smo odigrali v gosteh in izgubili. Menim, da je bilo za ekipo tragično tretje kolo in poraz proti Celju na domačem parketu. Še zlasti zato, ker smo v prejšnjem kolu zelo dobro igrali na Bledu. Mislim, da je bil naš »biser« igra v Ljubljani proti Partizanu Taboru in zmaga 3:2. Zatem nas je ponovno dotokel poraz proti Kopru na našem igrišču.«

Ob že povedanem naj še dodamo, da ima klub nenehne težave pri zagotavljanju skupnega dela glede na to, da je nekaj igralcev v Ljubljani in z njim dela trener Akrap, za drugo skupino igralcev v Kočevju pa skrbi trener mladinske ekipe Tone Krkovič.

»V prejšnjih letih ni bilo prostora za mlade igralke, ki so se uveljavljale v pretekli in se tudi v tej sezoni. Čeravno igra še naprej sloni na starejših in preizkušenih imenih v ekipi, smo to sezono končno igro v določeni meri razporedili na vsa ta dekleta. Zdej imamo ekipo, ki se ji obeta lepa prihodnost,« poudarja trener Akrap.

Ekipa Lik—Tilie je med mlajšimi v super ligi, polovica ekipe pa igra tudi v drugi republiški ligi. Za te skrbi trener Tone Krkovič, ki ima že dovolj »prak-

se« za ustvarjanje kakovostnih odbojkaric. Iz njegove šole je tudi najbolj prijeto presenečenje jesenske sezone, visoka in obetavna Nataša Briški, potem so tu še Starčeva, Ogrinčeva, Vidmarjeva ... Seveda je še zmeraj največje breme odgovornosti na plečih Klunove, Akrapove, Drobničeve, Hočvarjeve, Turkove...

Ob koncu povejmo še to, da je ženski odbojkarski klub Lik—Tilie na zadnji tekmi jesenske sezone ne le obdaril svoje privrženice z bleščečo zmago proti Bledu, ampak je bil tudi sam deležen noveletnega darila. Predsednica kluba Zlata Arko, direktor Lika Janez Zalar in direktor novomeške zavarovalne skupnosti Tilie Janez Novak so namreč podpisali pogodbo o sponzorstvu kluba, vredno okrog 500.000 tolarjev!

MILAN GLAVONJČ

Želijo si v drugo ligo

V jesenski sezoni drugi — Nezadovoljni z bivšo upravo in občino — Z novim vodstvom do cilja

ČRNOMELJ — Nogometni klub Bela krajina je letošnjo jesensko sezono v MNZ Ljubljana zaključil na drugem mestu. Za vodilno ekipo Tabor 69 zaostaja le za eno točko.

V klubu pa menijo, da bi lahko dosegli boljši uspeh, če ne bi že na začetku imeli težav z registracijo golmana. V neroden položaj pa jih je spravila tudi bivša uprava kluba, ki ni pokazala volje in zainteresiranosti, da bi jih pravilno vodila in podpirala. Naredila je zelo veliko finančno škodo. Klub se je znašel v vse večjih dolgovi, kar je zelo demoraliziralo igralce. Nekaj zanesenjakov pa se kljub temu ni hotelo dati. Ob 65-letnici igranja nogometu v Črnomlju jim je uspelo organizirati tekmo, kjer so se pred številnimi gledalci domači nogo-

Podbočjani le nadigrali tudi Mariborčane

Po visokem vodstvu bi se jim skoraj maščevala lagodna končnica

Košarkarji Podbočja so v prvi tekmi nadaljevanja prvenstva v I. SKL, rdeča skupina, pred okoli 300 gledalci težje premagali ekipo KK Maribor 87, kot je kazalo po razpletu v prvem polčasu. Domačini so povedli že na začetku in v 12. minuti vodili že za 16 točk. To prednost pa so gostje v 12. minuti zmanjšali do konca polčasa na 12 točk (49:37). V drugem delu igre so Podbočjani povedli že s 17 točkami, to pa jih je očitno nekoliko uspavalo. Gostje so namreč v nadaljevanju športne in borbene tekme z bolj agresivno igro skoraj ogrozili zmago domačega moštva. V nekoliko živčnem in razburjenem zaključku so se Podbočjani le bolj zbrali in uspeli pripeljati tekmo h koncu s prednostjo petih točk. Za domačine so nastopili: Vego 20, Davidovič, Marčetič, Plevnik, F. Rozman 8, B. Rozman, Krjajcar 32, Krivokapič 2, Jurečič, Rostohar 2, Vavpotič 16. Vsekakor velja poudariti, da so Podbočjani kljub porazu na domačem igrišču v zadnjem, 14. kolu starega leta proti KK Mavrici Iliriji 77:65 (41:38) eno najbolj prijatnih presenečenj lige, saj so zabeležili sedem zmag. To pa je za podeželski klub, ki se srečuje z gmetnimi in organizacijskimi zagatami, o kakršnih kakšen večji, mestni klub še sanja ne, velik uspeh.

V 2. kolu nadaljevanja I. SKL se bodo Podbočjani v soboto v Ljubljani pomerili proti ekipi Ježice.

V. J.

Samostojna SLOVENIJA 1991

Alida Malešič in Slavko Orlič

metaši pomerili z ljubljansko Olimpijo. Z organizacijo proslave in tekme jim je uspelo zbrati kar precej denarja, vendar z njim še zdaleč niso mogli pokriti vseh dolgov.

Nejevoljni pa so v klubu tudi nad občinsko strukturo, ki ni pokazala interesa niti ob 65-letnici igranja nogometu v Črnomlju, kaj šele drugače. Takšen odnos pa imajo na občini tudi do ostalih športov v občini.

Da bi se stvari izboljšale, so konec lanskega leta izvolili novo upravo kluba: predsednik kluba je bivši direktor Belta Janko Gladek, podpredsednik pa drugi človek Novoline Tone Panjan. Zaradi reorganizacije nogometu v Sloveniji se jim ponuja prilžnost, da pridejo v drugo državno nogometno ligo. Realne možnosti so in v spomladanskem kolu nameravajo svoj cilj tudi uresničiti.

J. DORNIŽ

M.B.-J.

Glas o Trebnjem tudi v tujini

30 let AMD Trebnje — Novi prostori — Uspešna tudi moto sekcija

TREBNJE — Avto-moto društvo Trebnje, ki je praznovalo v letu 1991 svojo 30-letnico, je jubilejno leto zaokrožilo s pomembno pridobitvijo — v prenovljenem bivšem gasilskem domu v Trebnjem so si člani uredili lične prostore. Največ zaslug za nakup in preureditev doma ima podjetni predsednik AMD Janez Prosenik, ki je za to prilžnost izbral nekaj zanimivih podatkov iz preteklosti.

Že leta 1938 so Hubert Tomšič, Viktor Grmovšek, Emanuel Rebernik in Rafael Pavlin ustanovili v Trebnjem motosekcijo ljubljanskega motokluba Hermes. Tem pionirjem so se pridružili še Ferdinand Kmet, Ignac Dular in Tone Gornik. Prirajali so nedeljske izlete in gorske dirke Velika Loka — Čatež, na katere so radi prihajali tudi takrat znani dirkači. Od domačinov pa so dirkali Kmet, Tomšič in prikolčar Rebernik s sovoznikom Grmovškom.

Po 2. svetovni vojni so leta 1948 na pobudo Mirenčana Franca Bulca ustanovili Avto-moto društvo Trebnje. Predsednik upravnega odbora je bil Franc Šiško, podpredsednik Bulc, tajnika Tomšiča pa je kmalu zamenjal Nace Bukovec. AMD je že prvo leto pripravilo šoferski tečaj, predsednik izpitne komisije Darko Prijatelj pa je pri skrbel društvu vozilo wanderer. Društvo je prirajalo dirko na Čatež in Mokronog—Trebelno. Člani pa so se udeleževali tudi drugih dirk. Henč Bulc je denimo leta 1949 sodeloval na cestno-hitrostni dirki za veliko nagrado Opatije.

Sledilo je desetletno mrtvilo. Zato so leta 1960 na pobudo Franca Bulca in Franca Polanka sklicali ponovni ustanovni občni zbor. Predsednik AMD je postal Franc Bulc. Društvo so pri inštruiranju voznikov priskočili na pomoč člani AMD Šentvid pri Stični. Društvo je razpolagalo s tremi avtomobili in

dvema motocikloma. Vozni park se je z leti še povečal. Teoretični in praktični pouk je opravljalo 5 honorarnih inštruktorjev. Leta 1966 je društvo zgradilo društvene prostore in razvilo svoj

PRIZNANJE — Avtošola AMD Trebnje je v letu 1990 izsolala 275 voznikov, od teh je prvič opravilo izpit skoraj 67 odst. kandidatov. AMD je veliko pripomoglo pri preventivi in vzgoji v cestnem prometu. Za vse te uspehe in nove prostore je čestital predsedniku Proseniku tudi predsednik AMZS Ludvik Willenpart (na sliki levo) in mu izročil srebrno plaketo AMZS. (Foto: P. P.)

P. PERC

SIMULTANKA TREBANJCEV IN KRMELJČANOV Z VELEMOJSTROM PARMO

TREBNJE — Šahovska kluba Trebnje in Svoboda iz Krmelja sta 28. decembra pripravila na Veseli gori simultanko z velemojstrom Brunom Parmo. Parma se je pomeril s trebanjskimi in krmeljskimi šahisti na 18 deskah in oddal le tri remije. Z velemojstrom so remizirali Rudi Prosenik in Kek iz Krmelja ter Bogdan Horvat z Mire. Po simultanki so pripravili še hitropotezni šahovski turnir, na katerem je zmagal Andrej Brčar.

S. HORVAT

KRATKE IZ RIBNICE IN KOČEVJA

● Zmagovalci prvega božičnega turnirja v Ribnici so rokometiški Zameta z Reke. Blizu laskave lovorike so bili tudi igralci domačega Inlesa Rika, ki so izgubili praktično že dobljeno srečanje. Zadnji dve minuti so vodili z 12:10, toda lahko miselno so odigrali končnico tekme in zasluženo izgubili. Sicer so bila vsa srečanja kvalitetna, zanimiva in negotova. Za najboljšega igralca na turnirju so razglasili Rečana Franovića, strelca P. Lesarja in golmana Gelzeta (oba Inles Riko). Rezultati: Inles Riko — Oprema 17:12 (8:7), Zamet — Jadran 16:14 (8:7), Jadran — Oprema 14:11 (8:7), Zamet — Inles Riko 13:12 (6:6). Najboljši posamezniki in ekipe so prejeli pokale in praktične nagrade.

● Bogato teniško sezono v Ribnici so sklenili še z novoletnim turnirjem dvojic. Tokrat je igralo deset dvojic iz Ribnice in Kočevja. Največ uspeha sta imela Miro in Jože Struna, oba iz Kočevja. Rezultati finalnih tekem: M. Struna — J. Struna 9:4, M. Struna — J. Struna: J. Dejak B. Dejak 9:5, Zobeč — Kalajžič: J. Dejak — D. Dejak 9:5.

● Šahovski klub Kočevje je pripravil v Kočevski Reki pod pokroviteljstvom tamkajšnjega podjetja »Snežnik« hitropotezni turnir, po švicarskem sistemu. Udeležilo se ga je 25 igralcev z Ravne Gore pri Delnicah, Samobora, Starega trga

ob Kolpi, Kočevja in Kočevske Reke. Turnir je bil izenačen in kvartiliten, saj so trije prvouvrščeni osvojili po 5,5 točk.

Vrstni red, člani: Jurkovič (R. Gora), Malnar (Koč.), Kobe (St. trg) — vsi po 5,5, Zamosti (Samob.) 5, Mestek (Koč.) 5 itd.; pionirji: Vesel (Koč.) 3,5, Janša (Koč.) 3, Kapiš (St. trg) 3. Šahovska tekmovanja bodo v Kočevski Reki vsak mesec pod pokroviteljstvom »Snežnika« in vodstvom mentorja Iva Staniča.

● Večjo količino rabljene športne opreme so zbrali v Kočevju in jo odposlali svojim prijateljem in znanecem v hrvaško občino Rab. Ti dve mesti sta več let v dobrih odnosih, prav na športnem področju pa je povezanost največja. Gre za namiznoteniške mize, copate, trenerke, žoge... Na Rabu vse to potrebujejo, saj je na tem otoku močno čutili utrip vojne na Hrvaškem.

● Božični nogometni turnir — Prvi je bil prvič že preteklo leto in kot trdijo v klubu, bo to v bodoče tradicionalna praznična prireditev. Mali nogomet že več kot dve desetletji zapolnjuje športno življenje v kraju. S tem delom, kvaliteto, uspehi in pokali so tesno povezani začetniki tega športa: Drago Bučar, Mirko Mohar, Janko Gregorič, Metod Knavs, Vlado Šega in mnogo drugih, ki so še vedno aktivni športniki ali organizatorji.

Turnir, ki je potekal 20. in 21. decembra 1991, je bil tokrat pod pokroviteljstvom Merkatorja, DO Jelka iz Ribnice. Igrale pa so ekipe letnikov od 1952 do 1977, skupaj torej 22 ekip, ali več kot 100 aktivnih in ljubiteljskih nogometašev.

M. G.-č., -ob, A. K.

Prvo belokranjsko podjetje za šport

METLIKA — Z novim letom je tudi Bela krajina dobila prvo zasebno podjetje za šport, rekreacijo in organiziranje preživljanja prostega časa. Alida Malešič in Slavko Orlič sta namreč v Metliki ustanovila podjetje Aquila, ki za začetek nudi savno, masažo in aerobiko, kmalu pa bo ponudbo popestrilo še s fitness vadbo s programi po želji, s pedikuro in še čem. Sicer pa v Aquili vzdržujejo in popravljajo tudi smučarsko in teniško opremo, organizirali bodo tudi smučarske tečaje, če bo sneg, in temiške, ko bo topleje.

Alida, ki končuje Fakulteto za šport, in Slavko, profesor telesne vzgoje v metliški osnovni šoli, sta se za tovrstno dejavnost odločila zato, ker daje Fakulteta za šport tako široko izobrazbo, da je ni moč uporabiti zgolj pri pouku telesne vzgoje. Prav zato sta iskala še druge poti in gotovo je, da se bosta potrudila, da bosta lahko v novem podjetju ponudila čim več. »Zavedava se, da pomeni najina ponudba novost za Metliko in da bo potreben precejšen premik v zavesti ljudi, da bodo

Razočaral nas je

Več kot neprijeten zaplet ob smrti zaradi nezanesljivega zasebnika

Smrt v družini je za vsakogar težak čas, ki ga v svetu, vse bolj pa tudi doma, skušajo blažiti razne privatne firme, ki se ukvarjajo s pogrebi. Tako domačim pomagajo pri organizaciji in skušajo urediti zadnje slovo dostojno in slovesno.

Tudi ob smrti moje tašče smo se obrnili na privatnika, ki se je začel pred nedavnim ukvarjati s takim servisom. Toda, ko je okoli 200 udeležencev pogreba čakalo, da bo krsta iz domače hiše prepeljana na pokopališče, objubljenega gospoda s storitvami od nikjer ni bilo. Čakanje je postajalo mučno in nazadnje smo se morali poslužiti rešitve v lastni režiji. Gospod Stjepan Golovrški, ki redno objavlja oglase v Dolenjskem listu za svoje usluge in ki je za določeno uro obljubil, da bo vse urejeno, se namreč ni prikazal, ni poklical, se ni opravičil ali skušal najti nadomestilo. Ni ga bilo!

Za žalujče, za vse znance in prijatelje, ki so mojo taščo želeli spremiti na zadnji poti, je bil to zelo mučen čas in ostal nam bo še dolgo grenak in žalosten priokus ter nezaupanje. Ukvarjati se s takim delikatnim delom, kot je organizacija pogreba, zahteva najprej poslovnost, taktost in predvsem zanesljivost.

Te gospod Golovrški na žalost ne nudi.

V imenu sorodstva J. K.
iz Novega mesta

NOVOLETNA ZABAVA STAREJŠIH

V Domu starejših občanov Črnomelj smo imeli 23. decembra novoletno zabavo. Tamburaši iz Adlešičev, ki igrajo pod vodstvom Silvestra Mihelčiča in Pavle Mikložič, so nam s tamburicami prijetno polepšali novoletno vzdušje. Priznani narodni muzikant Slavko Plut je naše stanovalce razvedril s harmoniko, njegov oče Tonček Plut pa je zaigral na bršljanov list. Naš stanovalec Vladimir Pritekelj se je predstavil z zgodbo o prebrisanim zoboderu. Zapele so tudi domače pevke. Obiskal nas je dedek Mraz, ki nas je tudi obdaril. Imeli smo različna tekmovanja, ob katerih so se stanovalci prijetno zabavali. Najbolj pa so se razveselili srečelova, kajti vsaka srečka je prinesla dobitke. Dobitke za srečelov so prispevali: Krka Kozmetika Novo mesto, Zdravilišče Šmarješke Toplice, Belt Črnomelj, Konfeksija Novost Črnomelj, Labod Novo mesto, Beti Črnomelj, Pekarna Črnomelj, trgovine Emone Dolenjke Črnomelj, trgovine Kmetijske zadruge Črnomelj, Mercator Standard Črnomelj, trgovina Karin Vinja, Mavrica Črnomelj, trgovina Wik Črnomelj, trgovina v Kanžarici, Frizerski salon Mila Črnomelj, Brivsko frizersko podjetje Črnomelj, optik Wachter Črnomelj, restavracija Grad Črnomelj, gostilna Muller Črnomelj, hotel Lahinja Črnomelj, pizzerija Klepec Črnomelj, pedikerka Andreja Zaje Črnomelj, župančev hram Dragatuš, vrtnarstvo Hutar Črnomelj, prod. pižam Kekec Črnomelj, trgovina Velekt, trgovina Lipa Dragatuš, Šampionka Renče, trgovina Elektroluks. Vsem, ki ste prispevali dobitke za srečelov, se iskreno zahvaljujem in vam želim veliko uspeha v letu 1992.

ANDREJA RADEŽ

• V vsakem človeku spi majhno zlo, želja, da si podredi bližnjega. (Svetina)

RK ni dobil zdravil

Darovalcem iz Švice pa se zahvaljuje za obleke

V 51. številki lanskega Dolenjskega lista je bila na naslovni strani objavljena novica, ki govori o že drugi pošiljki hrane in zdravil občinskemu odboru Rdečega križa Metlika. Pošiljka je bila namenjena hrvaškimi beguncem. Pri RK se sprašujejo, iz katerega vira je dobil novinar te podatke, saj RK ni dobil niti hrane, še manj pa zdravila iz okolice švicarskega Luzerna. V skladišče metliškega RK so prispele le obleke, za kar se darovalcem iz Švice občinski odbor RK najiskrejeje zahvaljuje.

TONI GAŠPERIČ

POJASNILO: O prispeli pomoči iz Švice je na Dolenjski list sporočil direktor metliškega doma počitka Ivan Škof. Menila sem, da je glede na to, da je novico sporočil sam, o pomoči dobro obveščen, ter da informacija, za katero je seveda tudi odgovoren, drži. Zaradi tega nisem preverjala na občinskem odboru RK, ali so omenjeno pomoč v hrani in zdravilih zares prejeli.

M. BEŽEK-JAKŠE

Vprašanja oblasti, vladi in javnosti

Ob dogodkih v Opremi

1. Ali direktor družbenega podjetja lahko prepove delovanje 100-članskega sindikata?
2. Ali sme direktor družbenega podjetja prepovedati vstop v podjetje delavcem, sindikalnim zaupnikom v času njihove bolniške in izdati celo ukaz za njihovo fizično odstranitev?
3. Ali sme direktor družbenega podjetja brez disciplinsko-sodnega postopka izdati odločbo o prekinitvi delovnega razmerja sindikalnemu zaupniku, drugega zaupnika pa obtožiti za verbalni delikt?

Vse to se dogaja v družbenem podjetju Oprema Kočevje sindikatu, zlasti »gladovnikoma«, sindikalnima zaupnikoma, delojemalcema z visokostrokovno izobrazbo, in to v svobodni demokratični Sloveniji. Ali se ponavlja kočevski Rog in Goli otok?

Na vprašanja bi želela odgovore, saj kot mati, žena »gladovnika«, Franca Mihčiča, in kot šolski pedagog na šoli z 2000 učenci v Kočevju, menim, da imam moralno in legalno pravico do odgovorov.

MARICA MIHČIČ

P. s.: Na ta vprašanja bi želela tudi odgovore gospodov županov Kočevja in Ribnice.

Neodgovorne obtožbe Jutranjke

Malo zapoznel odgovor na članek s tem naslovom, objavljen 14. nov. lani

Komisija za zaščito pravic upokojencev ugotavlja, da je vsebina članka »Neodgovorne obtožbe Jutranjke«, objavljenega dne 14. 11. 1991 in podpisanega od novinarja P. Perca, neodgovorna in do skrajnosti žaljiva za vse tiste, ki so premoženje Jutranjke ustvarili, to pa so vsi zaposleni z upokojevcem vred.

Novinar P. Perc ni v spornem članku niti z besedico omenil vzrokov za v članku napadenim nasprotnost, ampak je to enostavno imenoval kot »zloba«, »podtikanje« oz. »obtožbo«, da se bomo pozirli samega sebe. Pri tem pa ni pozabil cinično obtožiti upokojence, ne glede na to, da so k premoženju Jutranjke dali svoj odločilni delež.

Ali je posledica navedenega »pisanja« pomanjkanje znanja o problematiki lastninjenja ali posredna prizadetost, upoštevajoč, da je ožji družinski član med »od zunaj izbranimi ustanovitelji« Sončka, ali posledica obeh vzrokov, prisedite sami. Naša komisija pa bo pri pristojnih republiških organih in institucijah postavila vprašanje in zahtevala odgovor, ali je še dopustno, da posamezni novinar dokazno zavaja nepoučene bralce.

Vprašujemo se, kakšna bi bila vsebina istega članka, ko bi novinar navedel:

a) da bi po členu 23 »Začasnih pravil« že samo 34 delničarjev (33 krat 3 odstotke plus enkrat 1 odstotek) ugodno kupilo »Jutranjko z vsemi v 29 letih ustvarjenimi pogoji poslovanja (zgradbe, stroji, usposobljenost delavcev, finančni viri in ustvarjeni renome na tr-

gu), pri tem pa bi lahko 1266 preostalih delavcev »obviselo v zraku«, če upoštevamo, da se samo od dela slabo živi v primerih, ko je človek »osvojen« lastnine, katero je po vrhu še sam ustvaril;

b) da bi se po členu 29 »Začasnih pravil« 50% dobička namenilo za odplačilo vpisanih delnic (beri vpisanih), in to v skladu s številom že vplačanih delnic (katere bi imeli »od odzunaj izbrani ustanovitelji oz. delničarji«);

c) da bi po členu 21 »Začasnih pravil« delniške družbe »Sonček« v privatni lastnini pri oz. v Jutranjki Sevnica obveznost za plačilo delnic prevzela Jutranjka oz. preostalih 1266 delavcev;

d) da bi po čl. 1. začasnih pravil in seznamu ustanoviteljev delniške družbe »Sonček« oz. »Jutra« v privatni lastnini bili:

— Direktor Jutranjke bi bil istočasno direktor »Sončka«.

— Pomočnik direktorja Jutranjke bi bil eden od 11 ustanoviteljev »Sončka«.

— Pomočnik direktorja za komercialno v Jutranjki bi bil istočasno eden od 11 ustanoviteljev »Sončka«.

— Pomočnik dir. za finančno podr. bi bil istočasno eden izmed 11 ustanoviteljev delniške družbe »Sonček« v privatni lastnini pri oz. v Jutranjki Sevnica Radna 3.

— Vodja PE Jutranjke v Dolu pri Hrastniku bi bil istočasno eden izmed 11 ustanoviteljev »Sončka« oz. »Jutra«.

— Vodja pravne službe v Jutranjki bi bil istočasno eden izmed 11 ustanoviteljev »Sončka«.

— Prav tako pa bi bil predsednik delavskega sveta Jutranjke istočasno predsednik upravnega odbora DD »Sonček«.

— Predsednik sindikata Jutranjke je tudi eden izmed ustanoviteljev »Sončka«.

— Prav tako pa so med 11 ustanoviteljev delniške družbe »Sonček« v privatni lastnini vodja proizvodnje v Sevnici in Brezicah kakor tudi vodja izvoza v Jutranjki Sevnica.

Kdor je kakor koli sodeloval pri ustvarjanju in ugotavljanju dohodka, komentarja za možne posledice navedenih razmerij ne potrebuje itd., itd., itd.!

Komisija za zaščito pravic upokojencev bo storila vse, da se dezinformiranje bralcev in poljubna žalitev tistih, ki so tzd. družbeno premoženje ustvarili, dokončno onemogoči in odpravi!

Predsednik komisije za zaščito pravic upokojencev
KAREL VEHOVAR

TUDI ZANJE BO DELEŽ ŽITA

Ljudi, ki jim je bolezen ali narava namesto ustvarjalnosti izbrala večno skrbništvo, ne srečamo v trgovinah, da bi v prazničnem vrvežu izbirali darila. Ni jih v cerkvi, ne na plesih. Najdemo jih v domačih hišah, varstvenih delavnicah in na redkih prireditvah, namenjenih prav njim in njihovim skrbnikom. Sami ne pišejo voščilnic, veselijo pa se jih, še bolj pa daril in glasbe. Ob slovesu starega leta se jih ponavadi spomnijo predvsem humanitarne organizacije.

Konec minulega leta pa je ZKO Črnomelj v okviru novoletnega drendaja pripravila posebno veselje, saj je izkupilček dveh prireditvev. Od mladosti do zime po belokranjsko in Voščimo vam novo leto, kjer so nastopali folkloristi, pevski zbori, godba na pihala in še kdo, namenila belokranjskemu društvu za pomoč prizadetim. To je bilo enkratno božično in novoletno voščilo staršem, katerih otroci ne bodo nikoli odrasli, in spodbuda društvu, ki si prizadeva, da bi jim olajšalo življenje. Še vse premalo vemo o teh ljudeh. Živijo med nami, a so tako drugačni. Dano jim je bivanje, morda otroško veselje in nato mrzla jesen. Zato hvala ZKO Črnomelj, ki je na prijeten način pregnala trenutno pesimizma in ohranila upanje, da bo tudi za tiste, ki ne morejo sejeti, ostal delež žita.

VIDA SUTEJ
Črnomelj

JANEZ KURE

Resnica o pošiljki, namenjeni RK

Pojasnilo k sumu, ki ga je v rubriki »Halo, tukaj je bralec Dolenjca« izrekla neka bralka N. M. iz Metlike — Odgovor še na nekatera vprašanja

V navedeni rubriki je bil prispevek, ki naj bi bil napisan na podlagi klica bralka N. M. iz Metlike.

Glede prvega dela članka, ki se nanaša na to, da se v zvezi z delom Rdečega križa prevečkrat omenjajo tisti, ki najmanj delajo, pa se najbolj hvalijo, bi dodala še to, da se ta pripomba lahko smiselno uporablja tudi za druge oblike in področja humanitarne dejavnosti. Ob tem je treba povedati še, da se s humanitarne dejavnosti ukvarjajo v naši družbi poleg Rdečega križa še druge organizacije, kot so Karitas, krajevne skupnosti, centri za socialno delo, domovi za starejše občane in mnoge druge ustanove.

Ker humanitarna pomoč zakonsko in pravno ni organizirana tako, da bi imel Rdeči križ patronat nad humanitarnimi akcijami, tudi ni nujno, da bi Rdeči križ dal žegen za vsako akcijo oziroma vsako obliko pomoči.

Glede javnega vprašanja, kje sta končala pot dva tovornjaka s hrano, ki sta prejšnjo soboto prispela v Metliko iz Švice, naj povemo, da so navedbe netočne. Res je, da sta iz Švice prispela dva avtomobila, vendar je bilo, količinsko vzeto, za en avtomobil hrane in za en avtomobil oblačil.

Glede na to, da ima Dom počitka v Metliki iz sosednje Hrvaške v oskrbi 130 ljudi, in sicer 50 s statusom begunca, ki so prišli v dom po agresiji na Hrvaškem in za katere plačuje stroške Republika Slovenija, po cenah, ki so bile dogovorjene pred tremi meseci, kar je glede na znane podražitve in inflacijo daleč pod ekonomsko ceno, in 80 ljudi iz Hrvaške še iz časa pred agresijo na Hrvaško, za katere pa nam že tri mesece nihče ni plačal niti tolarja in so ves čas v celoti v breme Doma počitka, je bilo dogovorjeno s predstavnikoma darovalcev iz Švice in predstavnikom občine Metlika, ki je prisostvoval razgovoru, da

ostane hrana v Domu počitka, oblačila pa da gredo v skladišče RK.

Glede prekladanja avtomobilov oz. robe pa naj pojasnimo tole: na vsakem avtomobilu je bilo nekaj hrane in nekaj oblačil; zato smo hrano izločili v Domu počitka, oblačila pa nazaj na avtomobile in nato zapeljali v skladišče RK.

Naj omenimo še to, da je bila želja darovalcev iz Švice, naj pride vsa njihova pomoč čimprej v roke ljudi iz prizadetega hrvaškega območja, neglede na to, kje so nameščeni. Čeprav se nimamo namena hvaliti s svojim prispevkom v pomoči prizadetim iz Hrvaške, naj med

drugim omenimo le, da imamo v oskrbi 50 ljudi več, kot je zmogljivost doma, kar obvladujemo z istim številom delavcev; to pomeni, da morajo delavci za isti OD toliko več delati, ali drugače povedano, da to delajo zastonj. Po vseh pravih bi mi lahko tistih 80 ljudi, za katere nihče že 3 mesece ne plača, že zdavnaj odpustili iz doma, kljub tem težavam pa skrbrimo za vse oskrbovance doma, da imajo človeka vredno življenje. Da zares delo opravljamo vestno, kvalitativno in humano, nam je potrdil tudi predstavnik mednarodnega Rdečega križa, ko se je sam preprčal ob priliki nenapovedanega obiska v domu in iz razgovora z našimi oskrbovanci, predvsem pa z begunci. Ker je sum neutemeljen, odgovora zares ni težko dati.

Na koncu naj dodamo še mi javno vprašanje: Zakaj se kopičijo v skladiščih RK med drugim tudi zaloge hrane in po kakšnih kriterijih se ta hrana deli ter zakaj se prebivalci iz sosednje Hrvaške, ki ta čas bivajo v Domu počitka Metlika praktično v breme kolektiva, ne obravnavajo enakovredno kot ostali občani iz sosednje Hrvaške, ki so v teh kriznih časih poiskali zatočišče v Metliki? Kolikor nam je znano; je prispela v Metliko tudi denarna pomoč, katere prav tako niso bili deležni ne ljudje, ki so dobili zatočišče v Domu počitka Metlika, niti ne dom kot ustanova.

Predsednik sveta doma:

ANICA BAJUK
Direktor:
IVAN ŠKOF

POHVALA ZA POŠTO

Nova pošta v Kandiji zasluži javno pohvalo. Posluje v prijetnem, prav nič uradniškem lokalnu. Uslužbenke so ustrezljive, hitre, prijazne in pozorne.

V predbožični naglici sem pri okencu oddala med več voščilnicami tudi pismo brez naslova. Nemarnost brez opravičila! Pozneje sem se spomnila. Sram in žalost sta me polila: moje dobre želje bodo končale v poštnem košu. Morda pa se le da zadrega rešiti? Drugi dan sem povprašala na glavni pošti. Prijazna uslužbenka mi je prinesla dve brezmadežni pismi. Torej se tudi drugim dogaja isto? Z občutkom krivde sem poizvedela še na naši pošti v Kandiji. Uslužbenka mi je prijazno razložila, da so nenaslavljenemu pismu, ki je bilo med tisto pošto, ki sem jo bila oddala, že odposlali na moj nasov. Globoko sem presenečena za razumevanje.

Mladi pošti želim srečno in uspešno poslovanje!

FRANCKA DULAR
Gubčeva 4
Novo mesto

Cene na raketni pogon

V ljudeh vzbuja pravo ogorčenje neznanostno divjanje cen komunalnih storitev, ki smo mu priča zadnje čase. Voda, kanalščina, odvoz smeti, telefon in električna energija hite s cenami navzgor, kot da se jim muči z raketo nekam v vesolje. Navajam številke porasta teh cen v letu 1991 (vselej primerjam letošnji januar z decembrom).

Začetno s telefonsko storitvijo: naročnina se je od 96 din povečala na 240 Slt (porast za 150 odst.), cena impulza pa od 0,40 din na 0,84 Slt (porast za 110 odst.). Nadaljujmo s komunalnimi storitvami: vodarina se je povečala od 5,06 din za 1 m³ na 25,58 Slt (porast za 405 odst.), smetarina od 0,60 din na 2,00 Slt za 1 m² (porast za 233 odst.), kanalščina od 2,90 din na 22,88 Slt (porast za 688 odst.), odpadne vode od 2,08 din na 5,61 Slt (porast za 169 odst.), vodovodni prispevek od 0,34 din na 0,48 din (porast za 41 odst.). Zdj pa še cene električne energije: dnevna kWh se je od 0,94 din povečala na 4,75 Slt (porast za 405 odst.), nočna kWh od 0,47 din na 2,37 Slt (porast za 405 odst.).

Po mojem bi bilo ob primerjavi gornjih podatkov nemoralno reči, da so pri pošti še najbolj poštene, ker so letos povečali svoje cene za »borih« 150 oziroma 110 odst. Tudi to je namreč zelo veliko povišanje za tistega, ki plačuje. Z vsa pravico pa lahko ob tem ugotovimo, da so se letos dohodki večine slovenskih družin povečali za borih 40 odst. in se jih kar lepo število ubada z vprašanjem, kako preživeti!

Pomena komunalnih služb in storitev in svoje navezanosti nanje se njihovi porabniki dobro zavemo. Dokaz tega naj bo to: pre-

G. Semolič, skoraj bi me prepričali

Zakaj ob dogodkih v Iskri ničesar ne ukrenete?

V Priligi Dolenjskega lista z dne 5. decembra 1991 je objavljen obširen pogovor z vami, predsednik Svobodnih sindikatov Slovenije, Dušan Semolič. Že v uvodu pravite, da je Evropa teden gospodarski sistem, celovit socialni program, spoštovanje pravnih norm in človekovih pravic ter priznavanje različnih mnenj in idej, s čimer se še kako strinjamo.

Iz odgovorov na novinarjeva vprašanja je razvidna vaša pokončna drža, podrobno izdelan sistem ocen in pogledov na slovensko vladu, podjetništvo in slovensko družbo na sploh. Skoraj bi me prepričali, da ste zmožni natočiti iz praznega soda.

Spriču vsega navedenega ne morem razumeti, kako ste mogli prezreti, da je že 15. maja v Delu M. Dimitrič popisal dogodke ob stavki v Iskri v Semicu dne 18. in 19. aprila 91 v članku z naslovom »Poneverili zahteve delavcev«. Nihče od SSS ni na tako strašno obtožbo niti reagiral. Dne 31. oktobra 91 sem sam objavil v DL pismo, v katerem popisujem razmere v sindikalnem vodstvu v Iskri, in opozoril, da na Dimitričev pisanje ni bilo reakcije ter ugotovil, da ste v SSS brez časti in dostojanstva in očitno mislite, da boljše časi še trajajo. V nadaljevanju navedenega članka trdim, da vodstvo SSS v semiški Iskri prekoračuje pooblastila, zahteva protizakonita dejanja, se ne ravna po stavkovnih pravilih itd. Zopet nobenega odgovora.

Pričakuval sem povabilo sodišča z obtožbo o žalitvi, pa ga ni bilo. Glede na vašo izkazano doslednost in neprizivno držo sem mislil, da boste zahtevali odstop predsednika Svobodnih sindikatov v Iskri v Semicu, Zvoneta Vidmarja in predsednika območne organizacije SSS za Belo krajino, Jožeta Kočevarja, saj po mojem skromnem mnenju s svojo nezakonito dejavnostjo ob navedeni stavki v Semicu neobzirno diskvalificirata vaša načela, ki so jima bila gotovo poznana, preden je bil objavljen vaš pogovor. Znabitni niste obveščeni. Ne morem si misliti, da so vam dogajanja znana in da ste tudi vi, kot navedena, vaša delavca, stisnili rep med noge. Lepo prosim, storite nekaj! Ne da bi uredili zadevo, res ne moremo v Evropo, kjer se spoštujejo pravne norme in človekove pravice, kot sami pravite.

JANEZ KURE

Direktorja ELES bi morali razrešiti

Njegovo ravnanje je skrajno neodgovorno in arrogantno, zlasti pa je bilo to ob predlogu za 80-odstotno podražitev električne energije — Imena dolžnikov je potrebno javno obelodaniti, ne pa prikriti!

Klub poslancev Zelenih Slovenije je predlagal Skupščini Republike Slovenije, da takoj uvrsti na dnevni red skupščine poročilo o razmerah v Elektro gospodarstvu Slovenije. K takšnemu predlogu nas je privedlo več razlogov, predvsem pa nevrzdno navijanje cen električne energije, ki ga zagovarja vodstvo Elektra Slovenije (ELES) in s tem dejanjem spravlja v obup mnoge prebivalcev.

1. Elektro Slovenije se je v preteklosti konstituiralo v paradržavni sistem, ki javno deluje praviloma le takrat, ko je potrebno z metodo šokov prepričati javnost o nujnosti megalomanskih načrtov te panoge. Tipičen primer takega ravnanja v preteklosti je bila izgradnja Nuklearne elektrarne v Krškem.

Današnje razmere v ELES-u niso bistveno drugačne. Zopet grozijo z re-

dukcijami, pod vprašaj postavljajo jedrsko varnost in nadaljnji razvoj zaradi pomanjkanja finančnih sredstev. Namen je jasen: prepričati je potrebno državljanse Slovenije o nujnosti velike podražitve električne energije.

2. Čas parlamentarne demokracije še ni spremenil razmer v tem javnem podjetju. Najodgovornejši vodijo podjetje tako, da še naprej izsiljujejo in grozijo neposrednim potrošnikom, istočasno pa dovoljujejo, da nekateri veliki porabniki dobivajo električno energijo na cenen ali celo »samopostrežen« način.

Seznam velikih slovenskih podjetij, ki dolgujejo denar za porabljeno električno energijo, je precej obsežen. Tudi sosednja država Hrvaška je na tem seznamu, ker zelo neredno plačuje energijo iz NEK. Dolgovi so izjemno visoki, zato je prav, da javnost izve, kdo so ti

neplačniki.
3. Zeleni Slovenije smo pred približno enim letom dali pobudo za zakon o energetskem prestrukturiranju Slovenije. Pobudo je vlada pozitivno ocenila, vendar do danes še nismo v parlamentu sprejeli osnutka zakona.

NOVOLETNO SREČANJE

Belokranjsko društvo za pomoč duševno prizadetim je ob koncu minulega leta organiziralo srečanje članov društva, staršev in njihovih večne skrbi potrebnih otrok. Prireditev je bila v Domu učencev, udeležilo pa se je okrog sto ljudi, starih od šest do šestdeset let. Prijeten popoldan so preživeli ob zvokih Domitrovičeve kitare in harmonike Robija Miketiča. Zaigral jim je še otroški tamburaški ansambel iz Adlešičev pod vodstvom Silvestra Mihelčiča starejšega. K veselju so pripomogla darila, ki so jih prispevale belokranjske tovarne, črnomaljske prodajalne, zasebniki in Karitas.

Bilo je veselo srečanje brez alkoholnih pijač, razbitih kozarcev in polomljenih stolov, a z obilico plesa in prijateljskega kramljanja. Vsem, ki so pripomogli, da je novoletno srečanje uspelo, se vodstvo društva iskreno zahvaljuje.

VIDA ŠUTEJ

4. Direktor ELES-a predlaga vladi Republike Slovenije, da sprejme 80-odst. podražitev električne energije in podražitev ublaži s tem, da ukine 20-odst. davek na porabljeno energijo. Stvar je jasna: čimveč sredstev želi spraviti v sistem elektrogospodarstva, država pa naj rešuje, kakor ve in zna, posledice delovanja megalomanskih energetskih objektov iz preteklosti.

5. Ravnanje direktorja ELES-a je skrajno neodgovorno in arrogantno. V javnosti nastopa mimo vodstvi vlade, kateri neposredno odgovarja, in se postavlja v vlogo razsodnika (če podražitev ne bo, potem se bo zgodilo to in to...). Govoriti v tem trenutku o 80-odst. podražitvi elektrike, ko je socialna obremenitev prebivalstva zelo velika, je za vodilnega delavca javne ustanove neodgovorno dejanje, dokaz arogance in pomanjkanja politične modrosti.

Vsi ti in številni drugi razlogi terjajo razrešitev direktorja ELES-a in razpravo v parlamentu o razmerah v ELES-u. Dokler niso na mizi vsi podatki in informacije, dokler parlament razmere ne oceni in ne sprejme ustreznih ukrepov, bomo vsakdo podražitev električne energije razumeli le kot izsiljevanje potrošnikov.

V imenu Kluba delegatov Zelenih Slovenije
IVAN TOMŠE

VESTEN POŠTAR

V prejšnji številki Dolenjskega lista, v rubriki »Halo, tukaj bralec Dolenjski!« me je prizadela kritika na račun Janeza Štoparja, ki je naš najboljši vesten poštar. Že 12 let dela pri naši hiši, vendar do sedaj na njegovo delo ni bilo niti ene pripombe. Ljudje na terenu ga cenijo kot vestnega delavca. Liparjeva naj si raje namesti nabiralnik, kjer bo poštar lahko pušal pošto. Če nima denarja zanj, naj si zbije lesen zaboj, zadostuje tudi dimna cev, toliko da bodo pošiljke zavarovane pred dežjem. Vsi urejeni ljudje imajo urejene nabiralnike in tako odpade slaba volja.

KATARINA KUHELJ
Upravnica pošte Šentjernej

O odvozu odpadkov

Odgovor S. Kušljanu na vprašanje v rubriki »Halo, tukaj bralec...«

V novembru 1991 smo organizirali reden odvoz odpadkov z območja krajevne skupnosti Šentjernej in Orehoviča, v skladu z odločitvijo Skupščine občine Novo mesto ter na podlagi veljavnega odloka o ravnanju z odpadki na območju občine Novo mesto.

Naj povemo, da sta tidve krajevne skupnosti poleg krajevne skupnosti Hinje zadnji v občini, ki še nista bili vključeni v reden odvoz.

Vsem gospodinjem v krajevni skupnosti smo poslali ustrezna obvestila, po vaseh pa namestili zabojnike. V navedenih krajevni skupnosti je prišlo do organiziranega odpora krajanov, zato so se vodstva krajevni skupnosti odločila za sklic zborov krajanov, ki smo se jih udeležili tudi predstavniki Komunale in Sekretariata za varstvo okolja in urejanje prostora Novo mesto. Na zborih krajanov je bilo ugotovljeno, da ljudje načeloma ne zavračajo odvoza odpadkov, menijo, da jim zadošča dosedanj ksesonski odvoz in terjajo, da odvoz še naprej plačuje krajevna skupnost.

V omenjenih krajevni skupnosti so že imeli nekaj let delno organiziran ksesonski odvoz odpadkov, ki ga je izvajal domačin z ustreznimi obrtovi, plačevala pa krajevna skupnost iz svojih sredstev. Žal so odpadke odvažali v opuščene peskokope, torej na črna odlagališča, na kar so nas na zborih krajanov opozarjali predvsem lastniki zemljišč.

Krajanom obeh krajevni skupnosti, ki so podpirali naše delo in izražali nestrinjanje z obnašanjem svojih sokrajanov, se ob tej priložnosti najlepše zahvaljujemo, g. Kušljana pa želimo spomniti, da so razmetani, prevrnjeni in poškodovani zabojniki tudi kulturna podoba kraja in njihovih prebivalcev.

Direktor:
ADOLF ZUPAN, dipl. iur.

To je razmetavanje denarja

Pomisleki k organizaciji bienala slovenske grafike

V času, ko naša sosednja republika krvavi v vojni vihri, v času, ko se število mrtvih dviguje v desetiške in ko se v Sloveniji sprašujemo, odkod jemat, da bi preživeli sebe in številne begunce, v času, ko naši otroci po šolah zbirajo papir, da bodo lahko prispevali drobtinice za Miklavževa, božična in novoletna darila svojim preganjam vrstnikom, in v času, ko ni več novoletnih zabav, daril in voščilnic, naša občina Novo mesto razmetava denar z veliko žlico, da ne rečem z lopata.

Ignorirajoč vse na listah, čakajočih na delo, ter tiste, ki nas bodo po dolgih letih dela tudi kmalu odpustili ter nas poglani na cesto, vse socialne probleme, obubožane upokojence, ki bi si tudi želeli kakšno majhno pozornost svojega bivšega kolektiva za novo leto, novo-meški oblastniki trošijo v velikem slogu.

Gre namreč za to, da omenjeni ljudje organizirajo v času, ko gre nam vsem čedalje slabše, prireditve v velikem stilu, imenovano Grafični bienale. Ob tem so pripravili take nagrade, da nam običajnim smrtnikom zasta ja dih, npr.: 48.000 tolarjev za prvo nagrado ter še pet nagrad po 22.400 tolarjev. Prav lep denarni sklad! Ob tem pa je, kot je rečeno v novem konceptu, častna gosta iz New Yorka in Pariza ter sodelovanje svetovno znanih poznavalcev grafike, prenos prireditve v tujino itd.

Za vse to bo potreben lep kup denarja v času, ko nam gre slabo! In ker nas, občanov občine Novo mesto, nihče ne vpraša, kaj si mislimo ob tem zapravljanju, sem mnenja (prosim, oprostite), da je to navadna svinjarija. Zakaj ne bi take velike vsote denarja raje porabili za lačne otroke v Hrvaški, ki prezebejo v porušeni domovih, ali za naše socialne probleme?

Zaradi tega predlagam organizatorjem, da iz sočutja do trepih soljudi tisto razstavo gotovo naredijo, vendar naj vse slike poklonijo in na dražbi prodajo tako kot v Ljubljani in Zagrebu ter skupaj s fondom, namenjenim za nagrade, potovanja, dnevnice in bankete, osnujejo fond za vojne sirote. Nagrade naj bodo le častne, saj so pridobljene na humanitarni prireditvi, kjer človekovega sočutja z nesrečnimi ne odedta noben denar.

JANEZ GREBENC
Novo mesto

Izgnancem tudi odškodnino!

Skrajni čas, da dobijo zadoščenje — Vseslovenska akcija za včlanjevanje v društvo

Na ozemlju Slovenije, ki je bilo leta 1941 okupirano od nacistične Nemčije, so okupacijske oblasti že kmalu začele z množičnimi deportacijami slovenske inteligence v Srbijo, Bosno in na Hrvaško. Najbolj množičen izgon pa je doživel prebivalstvo na tako imenovanem Spodnjem Štajerskem, v obmejnem pasu ob Savi in Solti. Nikjer na okupiranem območju Evrope ni bilo tako množičnih deportacij in sistematičnega izvajanja nacistične raznorodne politike kakor prav na od Nemcev okupiranem delu Slovenije. Preko 60.000 Slovencev je bilo izgnanih iz svojih domov. Iz nobene druge okupirane dežele v Evropi niso izgnali tako velikega odstotka prebivalstva kot pri nas. Medtem ko je bila v drugih zasedenih deželah deportacija odločena za čas po vojni, je ta usoda doletela Slovence že v prvih mesecih okupacije. Tako je nacistična oblast zelo dosledno uresničevala Hitlerjev ukaz: »Napravite mi to deželo zopet nemško!«

Mineva petdeset let od te tragedije, vendar čas ne more zbrisati spomina na strahote izgnanstva, tiste nepojmljive trenutke, ko smo morali pod bajonatom z bomo priročno prtljavo v pičlih dveh urah zapustiti dom in oditi neznanj usodi naproti. Zato je nerazumljivo, da je bila vse povojno obdobje in je še danes ta tragična usoda velikega dela Slovencev nekako odrinjena in neupoštevana. Tudi sam izraz »izseljenci« se je dal razumeti, kot da je šlo za prostovoljno izselitev. Vendar je izgon iz rodne doma in oropanje vsega imetja dovolj zgovorno pričevanje, da so izgnanci ista kategorija, ki bi morala biti delna širše družbene pozornosti. Zato je pobuda izgnancev iz Dobo-ve, da se ustanovi društvo in tako poveže v organizacijo vse še živeče izgnance, vredna vsega priznanja. Na spominskem srečanju ob 50. obletnici upora proti okupatorju in izgnanstvu dne 9. junija 1991 na gradu Brestanica ustanovljeno društvo si je upravičeno zadalogo nalogo iztrgati pozabi izgnanstvo in odločno zahtevati moralno zadoščenje in materialno odškodnino. Do tega imajo izgnanci moralno in pravno pravico. Medtem ko je Nemčija vsaj delno poravnala svoje obveznosti do prisilnih mobilizirancev, pa

tega ni storila žrtvam nacističnega nasilja. Nemčija ne more zanikati dejstva, da so bili izgnanci oropani osebne svobode in vsega imetja, razosebljeni in zaznamovani s številkami na pločevinasti tablici, po vojni pa so se vrnili na prazne in izropane, ponekod celo porušene domove. Karkoli je Jugoslavija dobila na račun reparacij in vojne škode, nihče od izgnancev ni dobil ničesar. Doslej se je Nemčija izgovarjala, da ni sama pravni naslednik tretjega rajha, toda po združitvi obeh Nemčij je ta izgovor odpadel in ni nobenega razloga več, da sedaj ne bi poravnala svojih obveznosti. To pravico je Nemčija priznala Luksemburgu, Loreni in drugim deželah, zato te upravičene zahteve ne more odrekati Slovincem. Navsezadnje je bil okupirani del Slovenije razglašen za sestavni del tretjega rajha. Zahtevek za odškodnino ni samo moralno, temveč tudi mednarodnopravno vprašanje, na katero bo morala Nemčija slej ko prej pozitivno odgovoriti. To pa ni več samo naloga društva slovenskih izgnancev, temveč zadeva tudi novo slovensko oblast, ki si je v svojem nacionalnem programu zadalogo nalogo odpraviti krivice preteklosti.

Izredno dobra udeležba izgnancev na omenjeni proslavi, ko se je včlanilo v društvo preko 1100 izgnancev, je nesporen dokaz, da se izgnanci zavedajo pomena organiziranosti za doseg svojih upravičenih in pravno neovrgljivih zahtev. Žal pa pomanjkljiva evidenca in časovna odmaknjenost otežkočata, da bi vključili v društvo vse še živeče izgnance. Marsikdo pa ima tudi pomisleke o smiselnosti članstva, saj v celotnem povojnem času ni bilo storjeno ničesar za odpravo krivice. Prav zaradi tega je vseslovenska akcija, ki bo potekala od 15. januarja do 15. februarja 1992 priložnost, da izgnanci na sedežu krajevnega urada oziroma krajevne skupnosti ali v župnišču na območju, ki je bilo med vojno pod nemško okupacijo, izpolnijo pristopno izjavo in postanejo člani društva. Na tem mestu gre občanom in obema škofijskima ordinariatom javna zahvala za nudeno pomoč pri tej akciji kakor tudi časopisnim hišam za objavljeni razglas za vpis.

Društvo izgnancev Slovenije
Ljubljana

LEP DRUŽABNI VEČER

Kot že celo vrsto let, so nas tudi letos 30. decembra povabili naši prijatelji, graški upokojenci in upokojenke. To so pravi Belokranjci, kot jih je že davno ocenil naš pesnik Oton Župančič. Ljudje iz zlatih src. Med nas je prišla tudi mlada zdomka, ki dela v sosednji državi. Poslovila se je z besedami: »Ganjena sem. Še nikoli v svojem življenju nisem bila v taki družbi!« Vrstili so se lepi programi. Sale, ki so nas vse spravile v dobro voljo. Tako da smo vsaj za nekaj ur pozabili na leto, ki je minilo. Novo pa naj nas osreči z mirnim življenjem. Da bi živeli v miru in prijateljstvu. Manj stisk in skrbi, tako življenje, ki bo zagotavljalo pravi mir in lepo prihodnost! Srečno!

MARIJA NEMANIČ

Pomoč za Baranjo

Uspeh skupne akcije — Načrti za sodelovanje in socialdemokratski večer

V Neodvisnem sindikatu v BELT Črnomelj smo poleg drugih aktivnosti že zbirali pomoč za Hrvaško. Tokrat pa so se naši akciji pridružili tudi črnomaljski socialdemokrati, skupaj smo zbrali kar precej oblačil, pa tudi nekaj hrane in odev.

To pomoč smo želeli, da ne bi stala po skladiščih, sami prepeljati do Karlovca. Ker pa je bilo zadnje dni starega leta prenevarno, smo se povezali z Miletom Vranešičem, župnikom grškokatoliške župnije iz Metlike, za katerega smo slišali, da ima dobre zveze za transport na Hrvaško. Gospod Vranešič nam je povedal, da pride ravno tiste dni v Metliko kamion iz Osijek, da je naša pomoč zaželen, predvsem topla oblačila in deke, in da bo ta pomoč prepeljana naravnost v Baranjo oz. vzhodno Slavonijo, kjer je veliko ljudi ostalo brez vsega.

Ker nas je skrbelo, da bo naša pomoč za cel kamion premla, smo poklicali črnomaljsko Karitas in povprašali, če lahko še oni kaj priložijo. Zelo radi so se odzvali našemu predlogu in prispevali velikih kvaliteten oblačil, približno toliko, kot smo nabrali sami. Vse to smo prepeljali v Metliko in izročili gospodu Vranešiču, ki se je vsem zahvalil za pomoč in zagotovil, da bo ta pomoč že naslednji dan šla v Baranjo.

Ob našem obisku v Metliki smo se srečali tudi z nekaterimi tamkajšnjimi socialdemokrati. Dogovorili smo se, da čimprej organiziramo socialdemokratski večer ali kaj podobnega v Metliki. Zelo radi bi, da bi se tudi v občini Metlika članstvo povečalo in da bi se čimprej organiziral občinski odbor. Približujejo se nove volitve.

DRAGO MUŽE in MARJAN ŠVIRT
Črnomelj

Nič odškodnine iz Italije

Pričakovanja so se že žal izkazala za neutemeljena

Herman Janež, predsednik taboriščnega odbora Rab v komisiji za bivše politične zapornike, internirance in izgnance pri RO ZZZ NOV Slovenije, je lani poleti in v jeseni v borbeškem časopisu TV-15 sporočil bralcem, kako je z izplačilom osebne in materialne vojne odškodnine, ki naj bi jo našim državljanom izplačala država Italija. V letu 1990 so nekdanji naši interniranci iz italijanskih koncentracijskih taborišč vložili prek Rdečega križa Slovenije in Jugoslavije izredno veliko zahteve za izplačilo te škode.

Glede na to, da tega obvestila v TV-15 (ob 30-letnici izhajanja borbeškega časopisa bo te dni izšla prva prenovljena številka tega lista z novim imenom »TV 15 — Svobodna misel«, novi glavni in odgovorni urednik pa je Vladimir Kavčič) le niso prebrali mnogi ljudje iz naših krajev, ponavljamo omenjeno obvestilo H. Janeža, ki pravi: »Sporazum med Italijo in Jugoslavijo, podpisan v Beogradu 18. 12. 1954, je dokončno uredil vse medsebojne obveznosti ekonomskega sporazuma in nadaljnjih sporazumov, in sicer s plačilom pavšalnega zneska z italijanske strani.

T. G.

Italijanska zakonska določila, ki so zdaj v veljavi, ne predvidevajo priznanja odškodnin v korist tujih državljanov, ki so bili internirani v koncentracijskih taboriščih. Kakor vidite, z izplačilom vojne osebne in materialne odškodnine ne bo nič. Država Italija jo je izplačala državi Jugoslaviji v pavšalnem znesku. Nekateri posamezniki so dobili iz te vsote del sredstev prek obnovitvenih zadrug za obnovo domačij. Mnogi pa, žal, nismo dobili ničesar in tudi ne bomo. Vzmerniranje v letu 1990 res ni bilo potrebno!

Zares so bila številna pričakovanja, da se bo glede te odškodnine le kaj obrnilo v korist številnih naših ljudi, ki so trpeli v italijanskih uničevalnih taboriščih, žal zaman. Tu di s tem denarjem je bivša jugoslovenska država naredila približno tako kot z veliko povojno odškodnino Zahodne Nemčije, ki je bila porabljena za visokonapetostno omrežje po Jugoslaviji. Nekaj malega so dobili od skoraj milijarde mark le redki posamezniki iz taborišč, ki so bili žrtve medicinskih poskusov (beri: zločinov) v nemških koncentracijskih taboriščih.

Na Rabu počiva 4641 žrtev fašizma

Spominski park rabskega pokopališča ima zdaj novo podobo, čaka pa drugi del ureditve njegove zunanosti — Denarne prispevke zbira ZZB NOV Slovenije

Marca letos bo poteklo 50 let, kar so italijanski fašisti ustanovili na Rabu prvi taborišči za iztrebljenje slovenskih borcev za svobodo. Mineva pol stoletja, odkar so Mussolinijevi fašisti začeli množično internirati prebivalce taktarne Ljubljanske pokrajine, Gorskega Kotara in Kastava v koncentracijsko taborišče Kapor na otoku Rabu.

Med njimi je bilo največ naših ljudi iz Notranjske in Dolenjske. V 14 mesecih je v tem taborišču smrti, ki po krutosti in uničevalnem besu fašistov prav nič ne zaostaja za nemškimi koncentracijskimi taborišči, našlo smrt 4641 nedolžnih žrtev. Med približno 15.000 interniranci iz naših krajev jih je na Rabu zaradi strašne lakote, uši in drugih nemogočih razmer izgubila življenje kar tretjina. Bili so predvsem iz kmetičkih družin; izobražencev je bilo med njimi bolj malo, največ še učiteljev. Da je bilo med interniranci največ takih, ki jih je doletelo ovadstvo domačih sodelavcev okupatorja, gorečnost članov Katoliške akcije in spisikov iz žal premnogih farovžev, je že dolgo znano in nešteto krat potrjeno dejstvo. To je bil genocid — načrtno uničevanje slovenske narodne skupnosti.

Svoje, prijatelje in sosede bo zanimalo, kako je na Rabu danes. Taboriščni odbor Rab je konec novembra lani na seji med drugim poročal, da je bil prav na zadnji dan pred lansko junjsko vojno in nasiljem jugovojnske nad Slovenci dokončan prvi del obnavljanja pokopališča v Kaporu. Pokopališče je zdaj v celoti očiščeno, kot tudi prostor zunaj zidu, širok 5 metrov. Dela je strokovno in zelo dobro opravilo podjetje Marex iz Sežane po dogovorjeni ceni 93.000 din. Zdaj ima spominski park

decela drugačno, zelo dostojno podobo. Vse drevje je strokovno obrezano, odstranili pa so tudi sto ciper in nekaj drugega odvečnega drevja.

Vse je tudi pripravljeno za drugi del naloge: gre za biološko pomladitev celotnega okolja. Vsa ta dela pa morajo biti opravljena v mesecih november-marec, ko je na Rabu za to pravi čas.

Za drugi del obnovitvenih načrtov pa manjka denarja. Zanje naj bi Slovenci zbrali 700.000 tolarjev. Pokopališče, na katerem počiva poleg 4641 Slovencev tudi okrog 500 Hrvatov in 4 Židje, mora biti po vseh moralnih in etičnih načelih skrb mlade in neodvisne slovenske države. Taboriščni odbor Rab načrtovanih del sam finančno ne zmore, čeprav je že doslej vložil nemalo naporov, da bo to veliko pokopališče ostalo eden izmed trajnih spomenikov na poti do naše končne osvoboditve in samostojnosti.

Spominski tolar za žrtve na Rabu

Ob tem, da pričakuje ustrezno pomoč republike in tistih občin v nekdanji Ljubljanski pokrajini, iz katerih je bilo odgnanih na Rab največ naših ljudi, pa se odbor hkrati obrača tudi na nekdanje internirance, njihove potomce, prijatelje in znance, da bi se spomnili zadnjega bivališča nedolžnih žrtev na tem velikem jadranskem otoku. Izkažimo hvaležen in spoštljiv odnos do naših ljudi, ki so končali trpeče in žalostno življenje daleč od doma in započatili ljubezen do domovine z najdragocenejšim, kar more človek dati svoji narodni skupnosti! Krajevna združenja ZZB NOV in njihovi člani, ki so preživeli taborišče smrti na Rabu ali imajo tam pokopane svoje, sosede in prijatelje, naj se še po-

sebej spomnijo mož in žena, otrok in starčkov, ki so v nepopisnem trpljenju umrli na Rabu, čeprav tam ni bilo ne plinskih celic ne uničevalnega telesnega dela. Odločite se in zberite spominski tolar zanje, ki pred smrtjo niso več videli rodne slovenske zemlje!

● Zbrane denarne prispevke nazkajite na žiro račun: RO ZZB NOV Slovenije, št. 50100-678-45473 z oznako »za Rab«.

Občinski odbor ZB NOV v Novem mestu, ki bo v gornji namen zaprosil za ustrezno pomoč in naklonjenost tudi domačo občinsko skupščino, je dal republiškem vodstvu Zveze borcev Slovenije pobudo, da bi ob 50. obletnici rabske tragedije letos septembra pridrili na otoku spominsko slovesnost. Odbor je pobudo sprejel, uresničitev pa bo odvisna seveda od ureditve razmer v sosednji državi Hrvaški. Če bo do srečanja na Rabu prišlo že letos, naj bi Novo mesto pripravilo za to žalno slovesnost tudi kulturni spored.

TONE GOŠNIK

● Besede so izvir nesporezumov. (Serrano)

● Bojazen je začetek modrosti. (Prus)

● Človek mora včasih misliti s tujo glavo, da bi ohranil svojo. (Petan)

● Dan je oče dela in noč je mati misli. (Italijanski pregovor)

● Ko človeka pristlijo, da umolkne, začne misliti. (Petan)

Čemu Rudolf?

Bodo vsi zadovoljni?

V Dolenjskem listu je bil že večkrat omenjen grb občine Novo mesto, predvsem pa razprava o uvedbi grba na avtomobilskih tablicah. Menim, da bi bilo najbolje, če bi za celotno državo Slovenijo veljal en grb. To bi bila najcenejša varianta, saj ne živimo v rožnatih časih. Enotne tablice bi bile za približno 50 SLT cenejše.

Razprave v novomeški vladi okoli Rudolfa so še posebej zanimive. Ta grb naj bi po sedanjih varianti nosile vse tablice z oznako NM. Sprašujem se, ali bodo tudi vsi zadovoljni z Rudolfom? Mislim, da bi vse občine v regiji morale soglasno izjaviti, kakšen grb si želijo. Kaj, če bo vsakdo predlagal svoj grb? Gospod Dvornik in Hočevnar, ki sta se razpisala v 51. številki Dolenjskega lista, sta malce sprta z zgodovino. Kakor smo se učili v šoli v prastari Jugoslaviji, je Rudolf dal svoj naziv Novemu mestu, ne pa celi občini, pa še mestna občina Novo mesto je bila tedaj zelo majhna po obsegu. Saj je celo današnja Kandija že bila v občini Šmihel-Stopiče, šele leta 1923 je bila z delom Šmihela, Gotne vasi in Žabje vasi priključena mestu Novo mesto, kot piše Jože Vlnarič v Kulturnozgodovinskem vodniku v kroniki mesta. Zakaj toliko prahu okoli grba? Rešimo rajši naše gospodarstvo, infrastrukturo in socialne probleme, to nam bo vsem bolj koristilo!

F. Š.

Naj odkupim plačano stanovanje?

Sedanji stanovanjski zakon je absurd — Ljudje so po trideset in še več let plačevali v stanovanjske sklade in po vsem tem jih morajo še odkupiti

Ko prebiram članke raznih slovenskih časopisov, ugotavljam, da je večina delavcev, upokojencev in stanovalcev nezadovoljnih s sedanjo družbo oz. vlado. Delavci v proizvodnji so vsa leta najbolj garaško delali in največ prispevali za obnovo naše domovine. Normirani so bili po evropskih merilih, delali pa na zastareli tehnologiji in dobivali nizke plače. Sedaj si nihče od delavcev ne upa opozoriti na napake in krivice, ker se bojijo, da bi jih odpustili.

KRATKE IZ RIBNICE

Za praznovanje jubileja, 400. obletnice smrti rojaka Jakoba Gallusa-Petelina so Ribničani porabili 713.148 SLT. Največ denarja je odšlo za šivanje oblek za pevsko zbor, in sicer 250.951. Za izdajo publikacije »Gallus« so porabili 160.891 SLT in računajo, da bodo delno te stroške pokrili s prodajo publikacije. Do sedaj so zanjo zbrali 37.000 SLT, s prodajo knjižnicam in muzejem po Sloveniji pa 88.860 SLT.

Na zavodu za Zaposlovanje je na članju na delo veliko ljudi z zanimivimi poklici, kot so kovinarji, lesarji in drugi, ki bi se lahko v kratkem času pojavili kot možni obrtniki ali podjetniki s tržno zanimivo naravnanimi programi. Čeprav je v sami Ribnici veliko gostinskih lokalov, dobrih in slabih, pa občinski organi ugotavljajo, da gostinsko-turistična ponudba na celem območju občine močno zaostaja.

M. G-č

In sedaj je tu stanovanjski zakon, ki meji na kriminal, saj postavlja lastnike stanovanjskih hiš ali adaptacij, so sedaj te kredite že odpisali ali pa plačujejo minimalne zneske. Ti imajo svoje hiše.

Tista, ki so jemali kredit za graditev stanovanjskih hiš ali adaptacij, so sedaj te kredite že odpisali ali pa plačujejo minimalne zneske. Ti imajo svoje hiše.

Tu je še tretja skupina ljudi, ki so ravno tako leta in leta plačevali v stanovanjski sklad, a so še vedno podnajemniki. Marsikatera slovenska družina je po več let čakala na stanovanje, ker so imeli prednost delavci z juga.

Zato pozivam vse v vladi, naj mi odgovorijo, kako naj s pokojnino, ki znaša 6200 SLT, odkupim že plačano stanovanje? Do sedaj sem pokojnino porabila za plačilo položnic in zdravil, ki jih vsak dan potrebujem, sedaj pa se bojim, da ne bo dovolj niti za elektriko in televizijsko naročnino. Le zakaj ste nam toliko obljubljali?

JELKA MLAKAR
NHM 25, Sevnica

Stanovanje ne bo zastoj

Novi lastniki stanovanj že dobili račune za stroške upravljanja — Še dražje pa bo vzdrževanje

KOČEVSJE — Novi lastniki (kupci) stanovanj v Kočevju, in gotovo tudi drugod, so bili presenečeni, ko so pred novim letom dobili novoletno »čestitko« v obliki računa za stroške upravljanja s kupljenim stanovanjem. Bilo je tudi nekaj hude krvi. Za pojasnilo o tem

prispevku smo vprašali direktorja z novim letom ustanovljene Direkcije za stanovanjsko gospodarstvo Kočevje, Antuna Gašparca, ki je povedal:

»Vsaka hiša, ki ima več kot dva lastnika in več kot 10 stanovanj, mora po predpisih imeti upravnika. Dokler ga nima, te posle opravljamo mi, saj se najbolj spoznamo na ta dela. Upravnik izberejo lastniki stanovanj in je tisti, ki dobi nad polovico glasov. Kaj vse je zajeto v stroških upravljanja in kaj upravljanje obsega, bodo lastniki stanovanj zvedeli na sestankih, ki jih bomo organizirali še v tem mesecu.

Bolj ali manj pa je večini lastnikov stanovanj že jasno, da stroški upravljanja niso edini, ki jih bodo bremenili. Menim, da bodo največji tisti stroški, ki so v 28. členu stanovanjskega zakona opisani kot skrb za nemoteno uporabo skupnih prostorov in naprav, kar je zapisano podrobneje v 8. členu tega zakona.

Po novem predpisu opravlja Direkcija za stanovanjsko gospodarstvo stanovanjske storitve, ki so nujne za upravljanje stanovanjskih hiš in poslovnih prostorov, ki so v lasti občine. Lahko pa te in druge storitve opravljajo še za druge lastnike stanovanj, ki zaupajo direkciji svoja stanovanja v upravljanje.

J. P.

V slovo Mariji Simončič

Smrt prizadene tiste, ki ostanejo. To boleče občutimo vsi, ki smo bili kakorkoli povezani s pokojno Maričko, kakor smo ji klicali. V dolgoletni ravnateljici sevniške šole, materi in človeku smo mnogi videli vzor. Živela je življenjsko prosvetnega delavca, ki se razdaja in največkrat ne dočaka tiste prave besede, ki bi bila moralno plačilo za opravljeno delo, praviloma jo izročemo šele po smrti.

Marička se je rodila pred skoraj 81 leti v Radečah. V sevniško šolo je prišla v najtežjih letih po vojni. Poučevala je prvi razred. Ni ga izbrala naključno, saj je bilo v njej toliko materinske toplote, da jo je morala razdajati najmlajšim. Ker je pri delu prednjačila, je kmalu postala šolska inšpektorica za okraj Prško. Vedno je bila tam, kjer je bila najbolj potrebna. Zato so jo kmalu poklicali nazaj v Sevnico in jo zaprosili, da bi postala ravnateljica sevniške šole. Ravnateljevala je vse do upokojitve leta 1968. Šola je takrat delovala v zelo težkih razmerah. Učence in učitelje je imela nameščene kar v štirih stavbah in jih je vsakodnevno obiskovala. V službi je bila tako rekoč 24 ur dnevno in zelo ve-

sela je bila, ko so se preselili pod novo streho, le kratek čas pa je to tudi uživala, ker se je upokojila. Naselila se je nedaleč od šole, da bi še naprej lahko prisluškovala zvonkemu otroškemu smehu.

Izredno aktivna je bila v številnih organizacijah in društvih ter nenehno vpleta v krajevna dogajanja. Dolga leta je vodila Društvo prijateljev mladine in številne dejavnosti v okviru Pionirske organizacije.

Kot človek je bila skromna in rahločutna in prijazna do učencev in sodelavcev. Ni se znala jeziti. Uvrstili bi jo lahko med tiste učitelje, ki jim čas in denar nista merilo. Od šole se ni nikoli poslovila, še vedno nas je rada obiskala.

ANICA PIPAN

ZA DRAGE MEDICINSKE INSTRUMENTE

V sklad za drage medicinske instrumente pri OORK so prispevali: stovalci s Ceste erjev 64, Novo mesto — namesto cvetja na grob Elle Seljak 1.000 slt; delovna enota Priprava Novotek Novo mesto — namesto venca na grob Bojanovc mame Ane Florjančič 4.000 slt; Splošna bolnica — rentgenski oddelek, Novo mesto — namesto cvetja na grob mame sodelavke Katarine Vidmar 2.000 slt; Krka — TZ služba varstva pri delu Novo mesto — namesto venca na grob očeta Franca Kovača iz Bršljina 3.600 slt; ing. Jože Teršar, Cankarjeva 19, Novo mesto — namesto venca na grob ravn. Draga Šproca 2.000 slt; odvetnik Josip in Milena Bučar iz Novega mesta — namesto venca na grob ravn. Draga Šproca 4.000 slt. Vsem darovalcem iskrena hvala!

Neizvirna izvirnost

Ob predlogu SKZ-Ljudske stranke za nov metliški praznik

METLIKA — Na javni natečaj za zbiranje predlogov za praznik občine Metlika in za izdelavo razpoznavnega znaka občine, ki ga je razpisala metliška skupščina občine, za zdaj ni pretiranega odziva. Medtem ko Metličani menijo, da je razpoznavni znak, torej grb, kakršnega so imeli doslej, sprejemljiv tudi vnaprej, pa utegne biti okrog novega datuma za občinski praznik še precej živahno. Od SKZ-Ljudske stranke, ki se je poleg krščanskih demokratov na eni od jesenskih sej občinske skupščine najbolj zavzemala za nov občinski praznik, je bilo seveda pričakovati, da bo predlagala nov datum, pomemben in sprejemljiv za vse občane. To je stranka tudi storila, vendar bi bilo glede na gorečnost pri zavzemanju za nov datum od nje pričakovati več izvirnosti, ne pa da na seji skupščine pod točko »delegatske pobude in vprašanja« predlaga, naj bo novi praznik občine na martinovo.

Član kmečke stranke bi se, če že sam ni našel besed za obrazložitev tega predloga, potrdil vsaj toliko, da bi pobrskal po Dolenjskem listu, ki je izšel kmalu po lanskem martinovem, ko je bilo sicer v obliki glose - že predlagano in tudi obrazloženo, zakaj naj bi bilo novi občinski praznik Metličanov prav martinovo. Tega morda ni storil zato, da bi bilo videti, kot da je predlog SKZ-Ljudske stranke zrastle na lastnem zeljniku, s čimer pa je kmečka stranka glede na to, da je bila zamisel javno že predstavljena, precej neprepričljiva. Ker iste zamisli, ki jih eni začinjajo s kancikom pikrosti, drugi prodajajo kot resen izviren predlog, se lahko zgodi, da se bo sicer morda dobronamerno zamisljeno zbiranje predlogov za nov občinski praznik sprevrglo v farso.

M. BEZEK-JAKŠE

Srečanje invalidov

Poskrbeli za težje bolne

V nedeljo, 22. decembra, smo v društvu invalidov opravili letno konferenco in novoletno srečanje članov društva. Ugotovili smo, da je za nami zelo uspešno leto. Zelo uspešni smo bili pri vključevanju članov v društvo in pri povezovanju med člani. Pridobili smo poslovni prostor, ki so nam ga gostoljubno ponudili v najem krščanski demokrati. Še naprej nam je na prvem mestu skrb za težje bolne in socialno ogrožene člane. V preteklem letu smo jih obiskali trideset in jim nudili pomoč.

Konferenca se je udeležilo veliko članov, s kulturnim programom pa so jo popestrili učenci glasbene šole Trebnje pod vodstvom Tatjane Mihelič. Pregledali smo tudi finančna poročila in program dela za leto 1992 ter soglasno sprejeli članarino za naslednje leto. Med gosti nas je pozdravil predstavnik občine Milan Rman in nas presentil z novico, da so pogovori o gradnji Doma starejših občanov v Trebnjem zopet v teku. Po končani konferenci je bilo v menzi poskrbljeno za veselo razpoloženje. Pripravili smo bogat srečelov.

Med letom poskrbimo za izlete, ker pa se jih težji invalidi ne morejo udeležiti, jim ob koncu leta pripravimo srečanje. Ker so to osamljeni in zapuščeni ljudje, smo sklenili, da jih bomo med letom še večkrat obiskali.

R. MAJER

IZPLAČILO PO NAPAČNEM TEČAJU?

V Tovarni pohištva Brežice je potekalo od aprila naprej tekmovanje med oddelki, ki se je imenovalo Pajkova mreža. Najboljši oddelek naj bi ob koncu leta prejel nagrado tisoč nemških mark. Pobudo za tovrstno tekmovanje je dal vodja tehničnega sektorja Zvone Kržan. Na koncu je po vseh merilih dobil najboljši oddelek 22.000 SLT. Potemtakem bi moral Kržan še enkrat v prvi razred, da bi se naučil računati. V letu 1992 si želimo, da v Pajkovo mrežo vnese več svoje genialnosti kot tudi genialnosti še nekaterih v vodstvu, da ne bo več takšnih polomij pri nabavi materiala, kot so se dogajale lani. Sicer pa, gospodje »pajki«, ni čudno, v kakšnem finančnem stanju se nahajamo, ko pa ne poznate niti tečajne liste! Kdaj je bila nemška marka po 22,00 SLT (din)?

Z. Ž.

ODGOVOR SERVISERJU

Oglašam se na pripombo serviserja Nikole Dančuloviča, ki je bila objavljena v 50. številki Dolenjskega lista. Serviser pojasnjuje, kaj je bilo s skrinjo. Vendar če je bila res v tako slabem stanju, kot opisuje, bi tudi mi vedeli, da ni za popravilo. Po telefonu je resda povedal, da skrinje ne bo popravil, ker se ne izplača, dogovor pa je bil, da nam bo skrinjo ob priložnosti pripeljal nazaj. Ta priložnost pa je bil — Dinos. To, da je bila skrinja stara dvajset let, ni res, pa tudi če bi bila toliko stara, je še vedno imela lastnika. Tudi ni res, da nas je trikrat klical po telefonu, naj pridemo po skrinjo. To je le izgovor. Menim, da bi moral od mene dobiti soglasje glede tega, kaj naj stori s skrinjo. Tudi oglašili smo se pri njem, da bi skrinjo odpeljali, vendar so bila vrata delavnice zaprta, na njih pa tudi ni bilo obešenega pojasnila, kdaj bo serviser prišel. To lahko potrdi tudi prevoznik. Nadaljnji komentar ni potreben.

F. G. iz Rodin

Kulturni center v vzponu

Novomeška mladina postaja vidnejša na kulturnem področju — K sodelovanju vabijo nove

Novomeški kulturni center postaja vse bolj dejaven v ustvarjanju kulturne podobe Novega mesta. V njenem okviru že deluje skupina dijakov in študentov, ki pripravljajo redno radijsko oddajo in jo bodo poslušalci Studia D lahko slišali takoj po Novem letu. Z januarjem bo škola izhajati enkrat mesečno časopis Rudolfovo, ki bo kritično obravnaval novomeško problematiko na vseh področjih. Nedvomno bo ta časopis zapolnil vrzel, ki je nastala s prenehanjem izhajanja Valja. Pripravljiva se tudi oddaja na novomeški TV. Najbolj opazno pa mladinski kulturni center deluje na področju koncertne dejavnosti. Organizirali bomo tudi okroglo mizo, že v januarju bodo organizirali pogovor o filmu s Stojanom Pelkom, urednikom revije Ekran.

V programu je še velikorakcij, za

katero pa mladinski center potrebuje sodelovanje širše mlade populacije. Zato so vsi, ki so pripravljeni delovati, imajo nove ideje in motivacijo, pridrsko vabljene v krog mladinskega kulturnega centra. Priključijo se nam lahko na sestankih MKC. Točni datum in ura bosta napisana na plakatih.

V mladinskem kulturnem centru upamo tudi, da bodo delo obrodilo sadove. Upamo tudi, da bodo pristojni in odgovorni dodelili del prostora nekdanjega doma JLA tudi nam. To pa bi zagotovo pomnilo razmote delovanja mladih na vseh področjih in končno rešilo problem mladih v Novem mestu. Skratka, mladinski kulturni center je vedno odprt za vse afirmacije željne Novomeščane.

PRIMOŽ ŽIŽEK

Miklavž ne odtehta dedka Mraza

Kaj klavrn Loški potok

Ali je temu kriv samo denar ali nekdaj želi izbrisati desetletja trajajočo tradicijo? Najbrž oboje. Ne glede na to, kakšno ideološko ozadje ima dedek Mraz, se stari in mladi z nostalgijo spominjajo bogatega praznovanja, ki je včasih trajalo ves zadnji teden decembra. Redno je bilo niz kulturnih prireditev, nepregledljivih v tem kraju vse do časa, ko je to še dopuščal podirajoči se kulturni dom. Znane so bile pogostitve starejših občanov in obdarovanja upokojencev v njihovih nekdanjih podjetjih.

Resnici na ljubo je treba povedati, da je bil glavni nosilec teh prireditev KUD Loški potok. Igrali so igre, navadno že na predvečer božiča, višek pa je bilo novo leto. Sneguljčica, Kecek in druga pravljina dela so pritegnila vse krajane, v to pa je bil vključen tudi dedek Mraz. Organizirani so bili veseli večeri, silvestrovanja pa tudi gostovanja kvalitetnih gledališnikov. Nekaj teh dejavnosti, zlasti organizacija dedka Mraza, je pozneje prevzela šola s tesnim sodelovanjem KUD in krajevne skupnosti. Leta 1991 se je končalo brez vsega.

Res so časi hudi, to pa le težko razumejo najmlajši. Prav tem pa bi lahko polepsali vsakdanjik in tudi starejši bi se za trenotke sprostiti. Miklavž je preveč oddaljen, da bi odtehta blišč dedka Mraza. Tudi zlasti v radiu večkrat omenjeni Božiček je prav tako za brado privlečen in je seveda druga skrajnost, med Slovenci neznan, razen iz ohranjenih ameriških filmov. Praznovanje božiča ima vsaj v tem delu Slovenije globlji pomen v vsaki, taki ali drugačni družini.

Ves novoletni blišč v Loškem potoku, za katerega je poskrbelo družba, je bilo nekaj barvnih žarnic, brez pravega reda in pomena napeljanih v centru preko glavne ceste. Za nekaj več novoletnega vzdušja so poskrbeli bližnji gostinci in trgovci, to pa je vse. Še celo redko pokanje petard pove, da so žepi prazni.

A. KOŠMERL

Presenečenje

Novoletni direndaj

V sporedu za Novoletni direndaj, ki smo ga dobili na dom, vsa zasledili, da bo v nedeljo, 22. decembra, mladinski film Presenečenje. Da bi šestletnim otrokom nudili nekaj lepega in veselega v prednovoletnem pričakovanju dedka Mraza, sva ju peljali na ogled tega filma. Na žalost sva zaupali izboru organizatorja. Toda že na začetku sva doživeli razočaranje: na platnu se je pokazal Stallonejev obraz. Sledil je film, poln nasilja, tako da sta naju otroka prosila, naj dvorano zapustimo predčasno, ker jima je film vzbujal grozo.

Očitno je bilo organizatorju znano, kateri film bo na sporedu, zato bi lahko na spored to zapisali. Če bi bila na sporedu takšna napoved, otrok ne bi bili peljali na ogled. Počutili smo se ogojufane in razočarane. Pričakovali smo film, kot so npr. Sreča na vrhvi, Poletje v školjki itd. Se vam ne zdi, da so to mladinski filmi, primerni za šolsko in predšolsko mladino?

C. B. in C. Š.
Črnomelj

Dogodki v sliki in besedi

SREČANJE Z NATAŠO — V restavraciji Breg je bilo 24. decembra vse pripravljeno za prednovoletno srečanje z žensko smučarsko reprezentanco in dolenjskimi člani smučarskega sklada. Zaradi zadržanosti sta se srečanja udeležila le Nataša Bokal in trener Jože Drobnič, pogovor z njima pa je vodil Jože Stegne, ta čas tudi menežer ženske reprezentance. Ob tej priložnosti so sponzorjem in novinarjem predstavili nov koledar, razglednico in priponko naših smučark, kar je pripravil KZ Krka, Vino Brežice, zavarovalnica Tilia in Triglav, Termotehnika, Tom Mirna, salon Miko in drugi. (Foto: J. Pavlin)

NOVOLETNI POHOD ČEZ GORJANCE — Že od nekdaj je navada, da se Novomeščani na prvi novoletni izlet podajo na Gorjance. Tudi letos je bilo prve dni v novem letu na Gorjancih veliko ljudi. Tale družina ljubiteljev in poznavalcev te prelestne gore pa se vsako leto takoj po novem letu odpravi na daljši pohod. Letos so v petek v čudovitem vremenu krenili iz belokranjskih Dol, pot jih je vodila nad zapuščeno žumberško vasjo Popoviči in naprej po samotnih brezpotjih do prav tako opuščene Gaja, včasih najvišje ležeče gorjanske vasi, in prek Trdinovega vrha do Gospodične. Naslednji dan pa navzdol po gorjanskih košenicah do potoka Klamferja in ob njem proti domu. Vsekakor lepa pot v novo leto. (Foto: A. B.)

RAZŠIRILI KAPELICO — Na poti od Ljubljane proti Ribnici so krajani v naselju Žlebič z lastnimi sredstvi pred tremi leti zgradili kapelico »Žalostni Materi božji«. Pred kratkim so se lotili razširitve kapelice in postavitev zvonika. Upajo da bodo prizidek dokončali do velikonočnih praznikov prihodnje leto. (Foto: M. Glavonjič)

POVEZALI SMO DELO RAZLIČNIH PREDMETOV — Na naši šoli se vedno dogaja kaj zanimivega. Še posebej privlačno je takrat, ko učenci samostojno ustvarjajo. Pred kratkim so sedmošolci iz osnovne šole Center skupaj povezali delo biologije, kemije, zemljepisa, slovenskega jezika, gospodinjstva in tehnične vzgoje. (Foto: Marko Graberski, Foto krožek OŠ Center)

MLADI DOPIŠNIK

OBISKALI SMO NOVO MESTO

V petek, 6. decembra, smo imeli naravoslovni dan. Ogledali smo si Novo mesto. Ogledali smo si novi in stari del mesta, Kettejev vodnjak ter Glavni trg, Prešernov trg, Novi trg in Kidričev trg. Spoznali smo skladatelja, pisatelja, pesnika in slikarja. Spoznali smo tudi, kje hranijo predmete iz preteklega časa, kjer pripravljajo slikarske razstave in da v Jakčevem domu hranijo slike Božidarja Jakca. Izvedeli smo tudi, da je v Novem mestu Kettejev drevored. Imeli smo se lepo.

PETRA BUKOVEC
2. d. OŠ Šmihel
Novo mesto

NAŠE NOVO MESTO

Imeli smo naravoslovni dan. S tovarišico smo si ogledali stari in novi del Novega mesta. V starem delu mesta smo videli Kapitelj, Muzej in Galerijo. Tovarišica nam je povedala, da bo Kapitelj drugo leto praznoval 500-letnico. Izvedeli smo tudi, da se je Novo mesto včasih imenovalo Rudolfovo. Ko smo se vračali s Kapitlja, smo si ogledali tudi Glavni trg z mestno hišo. Pot smo nadaljevali po novem mostu do avtobusne postaje. V šolo smo se vrnili precej utrujeni.

NATAŠA KOŠMERL
2. d. OŠ Šmihel
Novo mesto

NOVOLETNE ŽELJE

Mesec december je zame in za vse otroke res lep, poln doživetij in pričakovanj. Največ najlepših želja si zaželim in izrečemo na pragu starega v novo leto. Tako si želim, da bi bila v šoli uspešna in v veselje svojim staršem. Vsem svojim najbližjim želim zdravja in zadovoljstva v krogu družine, moja največja želja pa je, da v letu 1992 ne bi več izdelovali orožja, ampak igrače, mehke kot materine roke.

SUZANA ŽUPEVC
7. c. OŠ Jurija Dalmatina
Krško

MOJE ŠTEVILNE ŽELJE

Vsako leto si ob novem letu nekaj zaželim, letos pa moje želje niso tako številne. Najprej želim, da bi se končala nesmiselna in krvava vojna med Srbi in Hrvati, da bi utihnilo orožje na vsem svetu in da bi se hrvaški begunci lahko čimprej vrnili na svoje domove. Naša družina pa naj še naprej ostane takšna, kot je bila: srečna in zadovoljna.

TAMARA LIVIO
7. c. OŠ Jurija Dalmatina
Krško

KAM NA DRSANJE?

Vas zanima, kako mladi iz Dolenjskih Toplic preživljamo prosti čas? Če ste radovedni, prinesite s sabo drsalke in se nam pridružite na drsališču pred šolo. Srečali boste že prave drsalce in take, ki se šele učijo drsalnih korakov in izvajajo prave piruete na tleh in v zraku. Ob popoldnevi pa si drsališče rezervirajo hokejisti. Imamo se prijetno in veselo.

OLGA NAHTIGAL,
URŠKA MATKOVIČ
Mladi novinar
OŠ Baza 20, Dolenjske Toplice

MOZARTOVA UČNA URA

Ob 200. obletnici smrti velikega skladatelja Wolfganga Amadeusa Mozarta smo v naši šoli priredili kulturni dan. V avli šole so nam predstavili Mozartove pesmi učenci Glasbenega ateljeja Tartini iz Ljubljane. Med vsemi mi je najbolj ostala v spominu triletna Viktorija. Na oder jo je pripeljal očka, ona pa nam je na violino pogumno zajgrala skladbico. Program je povezovala Lenča Ferenčakova, priznana slovenska umetnica. Govorila nam je tudi o Casih, v katerih je živel Mozart. Na koncu so nam učenci v kvartetu zaigrali skladbo Mala nočna glasba. Doživeli smo čudežni svet glasbe.

ANA ŠTERK
6. b. OŠ Zbora odposlancev
Kočevje

MALI SRČEK V BREŽICAH

V brežiškem prosvetnem domu je bil v petek otroški pevski festival Mali srček. Poslušalci smo slišali šestnajst otroških pesmi. Pevce sta spremljala ansambel brežiškega radia in pevski zbor z Bizeljskega. Po pevskih nastopih je sledila kratka modna revija, predstavila sta se nam tudi Matjaž in skupina Fru-fru. Sledila je razglasitev rezultatov. Gledalci smo izbrali za zmagovalko Klavdijo, ki je zapela pesmico Mornarček. Strokovna komisija se je odločila za Tadejo Molan, ki je zapela skladbico Kresniček. Prvi trije so dobili denarno nagrado Jutrancje, ki je bila tudi sponzor festivala. Zmagovalko Tadejo čakajo nastop na Zlatem srčku v Ljubljani. Želimo ji veliko sreče.

TJAŠA PENEV
novin. krožek Vrabčki
OŠ Artiče

NAŠ KULTURNI DAN

Prejšnji teden smo imeli učenci višje stopnje kulturni dan. V kinu smo si ogledali film Robin Hood. Po ogledu filma smo se vrnili v šolo, kjer smo imeli kulturne delavnice. Učenci petega, šestega in sedmega razreda so razmišljali kaj je kultura, učenci osmega razreda pa smo analizirali film Robin Hood. Večini učencev je bil všeč. Navdušeni so bili nad Kevinom Costnerjem, princem tatov, in tudi nad glasbo Brayna Adamsa. Starinski kostumi in dobra scena so nam pričarali srednji vek. Naši izdelki so razstavljeni na oglednih deskah, kjer si jih lahko vsak ogleda.

PETRA VOVKO IN
IRENA PAVLIČ
8. r., OŠ Brusnice

BOGATEJŠI ZA 157 KNJIG

VAVTA VAS — Na osnovni šoli Vavta vas so 30-letnico bralne značke obeležili na prav poseben način. V novembru so se odločili, da bodo speljali med učenci zbiralno akcijo namesto za bonbon za knjigo. Tako so učenci prostovoljno zbrali 4.175 SLT. Z akcijo pa so sli tudi med ostale, podjetja, zavarovalnice. Skupaj so zbrali 44.174 SLT, med zunanjimi je največ darovalo podjetje Ergo z Dvora, in sicer 10.000 SLT. Z zbranim denarjem so že v času knjižnega sejma nakupili večino knjig, kupili so 107 knjig. Še posebej pa so bili veseli 50 knjig, ki jim jih je podarila Slovenska knjiga. Šolsko knjižnico so obogatili s 175 knjigami za vse stopnje od cicibanov do mladincev. Na proslavo, kjer so se zahvalili darovalcem, so povabili tudi pesnika Severina Šalija. J. D.

KRKA, tovarna zdravil, p.o. Novo mesto

Komisija za cenitev in odprodajo

razpisuje javno licitacijo za odprodajo:

biljarda
EKG aparata
pisarniške in gostinske opreme.

Licitacija bo v Zdravilišču Dolenjske Toplice v torek, 14. 1. 1992, ob 14.30.

OSNOVNA ŠOLA DRAGOTIN KETTE Ul. Milke Šobar 25, Novo mesto

razpisuje dela in naloge

PSIHOLOGA

Pogoj: filozofska fakulteta — smer psihologija.

Posebni pogoj: dve leti delovnih izkušenj na področju šolskega svetovalnega dela ali na kliničnem področju in opravljen strokovni izpit.

Kandidati naj v 8 dneh po objavi razpisa pošljejo prijave z dokazili na gornji naslov. Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 15 dneh po odločitvi.

Ste pravkar ustanovili podjetje ali pa ga ustanovljate? Imate vpeljeno dejavnost, s prodajo pa niste zadovoljni?

Želite predstaviti vašo dejavnost, a ne veste kako?

Marketing DOLENJSKI LIST pozna rešitve, primerne za vašo dejavnost in vaš žep!

Za tisk vam pripravimo:
znak podjetja
vizitke
dopise

propagandna sporočila vseh vrst in poskrbimo za objave v časopisih, revijah, na radiu, TV, itd.

Z našo pomočjo je uspeh v vaših rokah!

DOLENJSKI LIST

marketing
tel. (068) 23-610
fax: (068) 24-898

Pokličite nas, obiskali vas bomo!

Za vas, ki se ne bojite Evrope 92, smo pripravili vrsto računalniških programov za sodobno poslovanje!

RAČUNALNIŠKI INŽENIRING

FINANČNO-INFORMATIVNI SISTEM (glavna knjiga, salda-konti, menične in ostale obresti)

MATERIALNO POSLOVANJE (skladiščno in finančno poslovanje)

Na ta dva osnovna programa se z istimi matičnimi podatki o dobaviteljih, kupcih, klasifikaciji materiala, kontnim planom, šiframi materialov in drugimi podatki navezujejo še programi za:

OSNOVNA SREDSTVA, OSEBNE DOHODKE, EVIDENCO KREDITOV, KADROVSKO EVIDENCO, EVIDENCO IN OBRACUN NAROČNIKOV, KALKULACIJE IN RAZPIS PROIZVODNJE, FAKTURIRANJE, MALOPRODAJNO IN VELEPRODAJNO KALKULACIJO Z OBRACUNI DAVKOV, DROBNI INVENTAR, EVIDENČNO DOKUMENTACIJO, PODPORO DELA PRAVNIH SLUŽB.

Z našimi računalniškimi programi poslujejo že v več kot 100 podjetjih, bankah, skupnostih širom po Sloveniji. Zagotavljamo tekoče vzdrževanje in prilagajanje programov spremenjenim predpisom.

Podrobne informacije na telefon
(063) 27-217,
fax (063) 27-511
(Zlatko Gruber)

VZGOJNO-VARSTVENA ORGANIZACIJA NOVO MESTO Ragovska 18 68000 NOVO MESTO Svet VVO

razpisuje
dela in naloge
ravnatelja

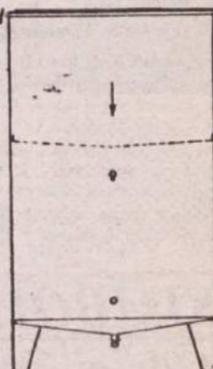
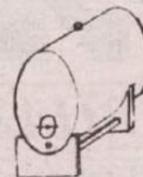
Razpisni pogoji:

- Za ravnatelja je lahko imenovan kandidat, ki poleg splošnih pogojev, določenih z zakonom, izpolnjuje:
- pogoje za opravljanje dela vzgojitelja ali strokovnega delavca po določilih 38. in 39. člena Zakona o vzgoji in varstvu predšolskih otrok ali učitelja po določilih Zakona o osnovni šoli,
- ima 5 let delovnih izkušenj, od tega najmanj 2 leti pri vzgoji in varstvu predšolskih otrok,
- ima organizacijske in strokovne sposobnosti, kar dokazuje s svojim dosedanjim delom.

Kandidati naj k prijavi priložijo dokazila o izpolnjevanju pogojev in pisno predstavijo svoj program razvoja vzgojno-varstvene dejavnosti v VVO.

Ravnatelj bo imenovan za štiriletno mandatno obdobje. Prijave nam pošljite v 8 dneh od dneva objave na gornji naslov s pripisom: »za razpisno komisijo«. Kandidate bomo o izbiri obvestili v 30 dneh po objavljenem razpisu.

Predelava in izdelava vseh vrst posod in montaže cevovodov iz kvalitetnega nerjavnega jekla Č.4580 in Č.4574 DIN

Posode so primerne za vse vrste prehranskih snovi (mleko, jedilno olje, vino, sadni sokovi, med itd.).

ZVONE LAH, Hrastje 12, Mirna Peč; telefon (068) 78-447

Javni razpis za plakete občine Črnomelj

Žirija za podeljevanje plaket občine Črnomelj objavlja na podlagi 8. člena odloka o plaketah občine Črnomelj (SDL št. 5/76 in 7/91) ter 12. člena poslovnika za podeljevanje plaket občine Črnomelj

Razpis za plakete občine Črnomelj za leto 1991

Plaketa občine Črnomelj se daje kot priznanje skupinam, društvom in drugim družbenim in privatnim institucijam ter drugim oblikam združevanja in zaslužnim posameznikom za uspešno delo in za izjemne enkratne dosežke za delo, ki je prispevalo k napredku, ugledu in uspehu občine na področjih gospodarstva, vzgoje in izobraževanja, kulture, telesne kulture, zdravstva in socialnega varstva, obrambe in zaščite.

Kandidate za plakete občine Črnomelj lahko predlagajo družbene in privatne institucije, politične stranke in druge oblike združevanja in posamezniki.

Pismeni predlog mora vsebovati: ime in priimek predlaganega kandidata (posameznika ali institucije), njegov naslov, iz katerega področja dejavnosti se predlaga, dosežke oziroma uspešno delovanje kandidata.

Rok za predlaganje kandidatov je do 30. januarja 1992.

Pismene predloge s konkretno utemeljitvijo je treba poslati Žiriji za podeljevanje plaket občine Črnomelj, Skupščina občine Črnomelj, Trg svobode 3, Črnomelj.

OBVESTILO — ODVOZ ODPADKOV

Občane občine Novo mesto obveščamo, da bomo odvoz odpadkov v mesecu januarju izvajali po enakem razporedu kot do sedaj.

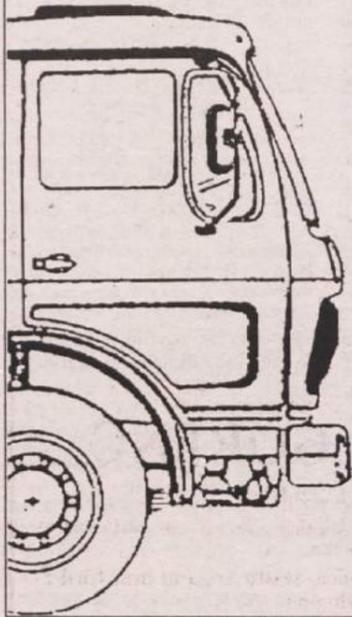
O točnih dnevih odvoza odpadkov na posameznih relacijah skozi vse leto ter dnevih odvoza kosovnih odpadkov vas bomo obvestili s posebnim urnikom!

Komunala Novo mesto

Celuloza, papir in papirni izdelki Krško

išče

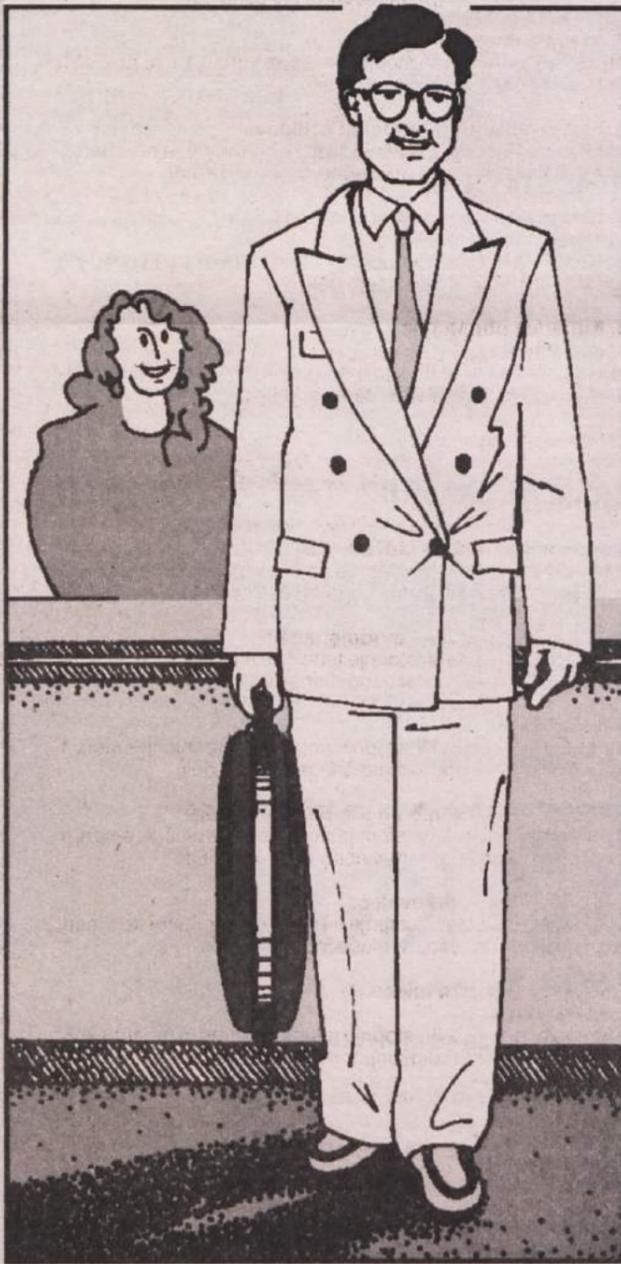

AVTOPREVOZNIKE

ki imajo kamion z dvigalom za prevoz okroglega lesa.

Vse dodatne informacije na telef. št. (0608) 21-110, 21-210, int. 472, 475, vsak delovnik med 7.00 in 15.00 uro.

GROBI UDARCI VSAKDANA BODO LE NEVŠEČEN PREBLISK

WAW zavarovalnica tilia d.d. novo mesto

SIMBOL PRIJAZNE PRIHODNOSTI

Odslej smo Vam na uslugo za vse vrste premoženjskih in osebnih zavarovanj tudi v Ljubljani na Dvořakovi 5, telefon 061/123-131, fax 061/124-254

MAK KOPER

R i M, proizvodno, trgovsko in svetovalno podjetje, d.o.o.
Jankoviči, n.h.
68341 Adlešiči

vabi k sodelovanju 2 delavca krojaške ali šiviljske stroke za šivanje zaključnih faz usnjene konfekcije

- Delovno razmerje bo sklenjeno za nedoločen čas, z dvo-mesečnim poskusnim delom.
- Mesečno plačilo predvidoma med 300 in 500 DEM v tolarjih.
- Smo mlad kolektiv, ki je v letu 1991 pričel z delom za kupce iz tujine v novih proizvodnih prostorih. Od novih delavcev pričakujemo sposobnost prilagajanja zahtevam tujega tržišča do dela in sodelavcev.
- Rok prijave 8 dni po objavi.

SVET OSNOVNE ŠOLE MIRNA, MIRNA, Cesta na Fužine 1

razpisuje v skladu s 37. členom Statuta šole delovno mesto

— RAVNATELJA

Za ravnatelja je lahko imenovan kandidat, če:

1. izpolnjuje pogoje za učitelja osnovne šole,
2. ima najmanj 5 let ustreznih delovnih izkušenj,
3. ima pedagoške, organizacijske in druge sposobnosti za uspešno vodenje pedagoškega in poslovnega dela šole.

— VODJE ENOTE OŠ S PRILAGOJENIM PROGRAMOM

Kandidat mora izpolnjevati pogoje za učitelja OŠ s prilagojenim programom in vse ostale pogoje, ki veljajo za ravnatelja OŠ.

— VODJE ENOTE DELAVNIC POD POSEBNIMI POGOJI

Kandidat mora izpolnjevati pogoje za učitelja OŠ s prilagojenim programom in vse ostale pogoje, ki veljajo za ravnatelja OŠ. Ravnatelj in vodji enot bodo imenovani za 4 leta. Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj pošljejo kandidati v 8 dneh po objavi na naslov: Osnovna šola Mirna, 68233 Mirna, Cesta na Fužine 1 (za Svet OŠ). O izbiri bomo kandidate obvestili v 30 dneh po končanem zbiranju prijav.

ugoden nakup stanovanj na lokaciji ČARDAK ČRNOMELJ

vam nudi

beograd

Belokranjsko gradbeno podjetje iz Črnomlja:

- dvosobno stanovanje 66,24 m², Moše Pijade 6, vseljivo 15. 5. 1992
- dvosobno stanovanje 54,62 m², 21. oktobra 15, vseljivo takoj
- enosobno stanovanje 42,88 m², Cankarjeva 2, vseljivo takoj

Vse informacije na tel.: (068) 52-255, 52-217

PIONIR MKO

Nevšečnosti, ki vas
pestijo, rešujemo
z razširitvijo dejavnosti

TRGOVINA

z vozili
rezervnimi deli
in
tehničnim blagom

Od 20.12.1991
naprej
od 7^h do 16^h
sobota od 7^h do 12^h

Novo mesto
Kettejev drevored 37
tel.: 26-001 21-826
fax.: 28-179

ZASTAVA BOSCH
TEMA IMA
IVECO

POZOR!
PO UGODNIH CENAH PRODAJAMO
TRAKTORJE:

ZETOR

62 45 s kabino	595.523,00
72 45 s kabino	628.476,00
77 45 s kabino	691.476,00
69 45 s kabino	491.205,00

52 13 sadjarski	498.998,00
52 43 sadjarski	624.910,00

Cene so v SLT, FCO slovensko-madžarska meja

Izkoristite ponudbo!
GABRIEL, d.o.o., Zg. PIRNIČE 124/a, 61215 MEDVODE, TEL.
061 576-447

V SPOMIN

*Žalost, solza, bolečina
te zbudila ni,
a ostala je praznina,
ki močno boli.*

9. januarja je minilo žalostno leto, odkar nas
je nepričakovano zapustil ljubi sin, brat in
stric

JOŽE GORENC

Kamnje 11, Šentrupert

Hvala vsem, ki ga obiskujete in prižigate svečke na njegovem preranem grobu.

V globoki žalosti: mama Anica, sestra Olga in brat Ciril z družinama

ZAHVALA

V 83. letu starosti nas je zapustil dragi ate, stari ate, brat, stric

ALOJZ VESEL

iz Malega Podljubna

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so mu darovali cvetje in ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti. Zahvaljujemo se kolektivoma GG Novo mesto, KZ Krka-tozd Oskrba in sodelavcem za podarjene vence, pevcem za zapete žalostinke in družinama Jakše in Bukovec za pomoč. Posebno se zahvaljujemo g. župniku za ganljive besede in lepo opravljen obred.

Vsi njegovi

ZAHVALA

V 57. letu starosti nas je po težki bolezni zapustila draga žena, mama, stara mama, sestra in teta

FRIDA VRŠČAJ

roj. Dajčman

s Stražnjega Vrha 20

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste nam pomagali v teh težkih trenutkih, in vsem, ki ste darovali cvetje in jo pospremili na zadnji poti. Posebna zahvala govornikom za tople besede, sosedom, prijateljem, kranjom, Gasilskemu društvu Maverlen ter osebju Onkološkega inštituta v Ljubljani in bolnišnici Maribor. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Vsi njeni

Ministrstvo za obrambo, Ljubljana,
Župančičeva 3,

objavlja

naslednja prosta delovna mesta v učnih centrih v Ljubljani, Kranju, Postojni, na Vrhniki, v Slovenski Bistrici in Cerkljah pri Brežicah:

- 1. Psiholog**
Pogoji: končana šola VII. stopnje — smer psihologija, 3 leta delovnih izkušenj, 3-mesečno poskusno delo
- 2. Referent za popolnitev in kadrovske zadeve:**
Pogoji: končana šola VI. stopnje vojaške ali organizacijske smeri, 2 leti delovnih izkušenj, 2-mesečno poskusno delo
- 3. Referent za operativne zadeve:**
Pogoji: končana šola VI. stopnje vojaške ali organizacijske smeri, 2 leti delovnih izkušenj, 1-mesečno poskusno delo
- 4. Analitik:**
Pogoji: končana šola VI. stopnje, ekonomske, komercialne ali družboslovne smeri, 2 leti delovnih izkušenj, 2-mesečno poskusno delo
- 5. Referent za športno vzgojo:**
Pogoji: končana šola VII. stopnje za telesno kulturo, 3 leta delovnih izkušenj, 3-mesečno poskusno delo
- 6. Skladiščnik učnih sredstev — knjižničar:**
Pogoji: končana šola V. stopnje vojaške ali tehnične smeri, 1 leto delovnih izkušenj, 1-mesečno poskusno delo
- 7. Vodja organizacijske enote:**
— več delavcev
Pogoji: končana šola VII. stopnje obramboslovne, vojaške ali tehnične smeri, 5 let delovnih izkušenj, 3-mesečno poskusno delo
- 8. Vodja učne enote:**
— več delavcev
Pogoji: končana šola VII. stopnje vojaške, obramboslovne ali tehnične smeri, 3 leta delovnih izkušenj, 3-mesečno poskusno delo
- 9. Inštruktor za usposabljanje:**
— več delavcev
Pogoji: končana šola V. stopnje vojaške, družboslovne ali tehnične smeri, 1 leto delovnih izkušenj, 1-mesečno poskusno delo
- 10. Pomočnik za varnostne zadeve:**
Pogoji: končana šola VII. stopnje obramboslovne, vojaške ali pedagoške smeri, 5 let delovnih izkušenj, 3-mesečno poskusno delo
- 11. Tajnik — administrator:**
Pogoji: končana šola V. stopnje upravno-administrativne ali ekonomske smeri, 1 leto delovnih izkušenj, 1-mesečno poskusno delo
- 12. Strojepiska:**
Pogoji: končana šola IV. stopnje administrativne smeri, 1 leto delovnih izkušenj, 1-mesečno poskusno delo
- 13. Računovodja:**
Pogoji: končana šola VI. stopnje ekonomske smeri, 2 leti delovnih izkušenj, 2-mesečno poskusno delo
- 14. Referent intendantske službe:**
Pogoji: končana šola VI. stopnje živilske, ekonomske ali vojaške smeri, 2 leti delovnih izkušenj, 2-mesečno poskusno delo
- 15. Skladiščnik intendantskih sredstev:**
Pogoji: končana šola V. stopnje vojaške ali tehnične smeri, 1 leto delovnih izkušenj, 1-mesečno poskusno delo

16. Referent za prehrano:

Pogoji: končana šola V. stopnje gostinske ali živilske smeri, 1 leto delovnih izkušenj, 1-mesečno poskusno delo

17. Vodja kuhinje — kuhar:

Pogoji: končana šola V. stopnje — smer kuhar, 1 leto delovnih izkušenj, 1-mesečno poskusno delo

18. Skladiščnik prehrabnih artiklov:

Pogoji: končana šola V. stopnje živilske ali komercialne smeri, 1 leto delovnih izkušenj, 1-mesečno poskusno delo

19. Kuhar:

— več delavcev
Pogoji: končana šola IV. stopnje — smer kuhar, 1 leto delovnih izkušenj, 1-mesečno poskusno delo

20. Kuharski pomočnik:

— več delavcev
Pogoji: končana šola III. stopnje agroživilske smeri, 1 leto delovnih izkušenj, 1-mesečno poskusno delo

21. Pomožno osebje:

— več delavcev
Pogoji: končana osnovna šola, 2 meseca delovnih izkušenj, 1-mesečno poskusno delo

22. Referent tehnične službe:

Pogoji: končana šola VI. stopnje vojaške ali tehnične smeri, 2 leti delovnih izkušenj, 2-mesečno poskusno delo

23. Vodja avtoparka — avtomehanic:

Pogoji: končana šola V. stopnje tehnične smeri, 1 leto delovnih izkušenj, 1-mesečno poskusno delo

24. Skladiščnik:

Pogoji: končana šola IV. stopnje vojaške ali tehnične smeri, 1 leto delovnih izkušenj, 1-mesečno poskusno delo

25. Vzdrževalec tehničnih sredstev — orožar:

Pogoji: končana šola IV. stopnje vojaške ali tehnične smeri, 1 leto delovnih izkušenj, 1-mesečno poskusno delo

26. Upravnik — vzdrževalec:

Pogoji: končana šola V. stopnje tehnične ali ekonomske smeri, 1 leto delovnih izkušenj, 1-mesečno poskusno delo

27. Kurjač — vzdrževalec:

— več delavcev
Pogoji: končana šola IV. stopnje tehnične smeri in tečaj za kurjača, 1 leto delovnih izkušenj, 1-mesečno poskusno delo

28. Snažilka:

— več delavcev
Pogoji: končana osnovna šola, 2 meseca delovnih izkušenj, 1-mesečno poskusno delo

Poleg navedenih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še: splošne pogoje, določene z zakonom o delavcih v državnih organih (Ur. list SRS št. 15/90), z zakonom o obrambi in zaščiti (Ur. list RS št. 15/91) ter z odlokom o delih in nalogah, ki so posebnega pomena za splošno ljudsko obrambo (Ur. list SRS št. 21/83 in Ur. list RS št. 32/90).

Kandidati morajo izpolnjevati tudi naslednje pogoje:
— zdravstvene pogoje po zakonu o vojaški obveznosti,
— odslužen morajo imeti vojaški rok ali kako drugače urejeno vojaško obveznost,
— za delovna mesta pod zaporedno številko 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 13, 14, 15, 16, 22, 24, 26 pa morajo kandidati praviloma imeti končan tudi šolo rezervnih oficirjev.

Za objavljena dela in naloge bomo sklenili delovno razmerje za nedoločen čas. Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev in življenjepisom pošljite v 8 dneh na naslov Ministrstvo za obrambo, Ljubljana, Župančičeva 3. Kandidate bomo o izbiri obvestili v 30 dneh po končanem zbiranju prijav.

ZAHVALA

V 21. letu starosti nas je tragično zapustil naš dragi sin, brat, vnuk, svak, stric in nečak

RADO STOPAR ml.

iz Birčne vasi pri Novem mestu

Vsem, ki ste nam v najtežjih trenutkih stali ob strani in izrekli sožalje ter pokojnika pospremili na zadnji poti, iskrena hvala.

Žalujoci: vsi njegovi

ZAHVALA

V 86. letu nas je zapustila naša draga mama, stara mama, babica in teta

KRISTINA ŠTUPAR

Veliki Lipovec 5

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in sovaščanom, ki so bili v težkih trenutkih z nami, nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje. Posebna zahvala g. župniku za lepo opravljen obred.

Žalujoci: sinovi Janez, Lojze, France, hčerki Mici in Anica z družinama

ZAHVALA

*Ko pomlad bo v vinograd vaš prišla,
sedla bo na rosna tla
in zajakala, ker vas ni,
na vašem grobu cvetje zeleni.*

V 83. letu starosti nas je zapustila naša draga mama, babica in prababica

JOŽEFA DRAGAN

iz Brezij pri Trebelnem

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem za podarjene vence in cvetje ter spremstvo na zadnji poti. Posebna zahvala pljučnemu oddelku Splošne bolnice Novo mesto, g. župniku za opravljen obred, pevcem za zapete žalostinke in govornicam za poslovilne besede.

Vsi njeni
Breže, 18.12.1991

tedenski koledar

Četrtek, 9. januarja — Julijan Petek, 10. januarja — Viljem Sobota, 11. januarja — Pavlin Nedejla, 12. januarja — Tatjana Ponedeljek, 13. januarja — Veronika Torek, 14. januarja — Srečko Sreda, 15. januarja — Pavel

LUNINE MENE
13. januarja ob 3.32 — prvi krajec

kino

BREŽICE: 10. in 11. I. (ob 20. uri) švicarski triler Pot upanja. 12. I. (ob 18. in 20. uri) ameriški kriminalni film V milosti.
KRMELJ: 11. I. ameriški kriminalni film Ney Jack City.
NOVO MESTO — DOM KULTURE: Od 9. do 13. ter 15. I. (ob 18. in 20. uri) premiera ameriške pastolovske melodrame Vrnitev v plavo lagunol. 14. I. (ob 19.30) SNG Ljubljana: Izganjalci hudiča.
SEVNICA: 10. in 12. I. ameriški kriminalni film Ney Jack City.

čestitke

IVANKI VOGRIČ iz Ljubljane, ki je praznovala 70. pomlad, želi vse najboljše, predvsem pa zdravja, družina Brulc iz Novoga mesta. 103

kmetijski stroji

IMT 533, starejši letnik, dobro ohranjen, ugodno prodam. Vidmar, Sadijina vas 18, Dvor. 35
PRODAM malo rabljeno samonakladalko 19 m3 in trosilec hlevskega gnoja 4500 kg. Ogled po 15. uri. Fabjan, Višec 28, Hinje. 45
TRAKTOR UNIVERZAL (45 KM), dobro ohranjen, prodam. Vinko Duhanič, Gazice 11, Cerklje ob Krki. (0608)69-258. 56
TRAKTOR IMT 539, de luxe, skoraj nov, prodam. (0608)21-003. 60
ŽITNI KOMBAIN FAHR M 88, 2,8 m, diesel, ohranjen, ugodno prodam. (0608)73-552. 90
TRAKTOR UNIVERZAL UTB 445 in traktor Univerzal UTB 334, po 300 delovnih ur, prodam. Dol. Kamence 27, Novo mesto. 120

kupim

KUPIM dobro mlado kravo ali telico za nadaljnjo rejo. (0608)43-860, zvečer. 10
VIKEND ali starejšo hišo, v bližini glavnih poti ali okolice Novoga mesta kupim. Mirko Vrečko, Rumanja vas 20, Straža. 18
NA MIRNI kupim stanovanjsko hišo, po možnosti z delavnico. Na naslov: J. Anton, Štatenberk 3. (0608)49-475. 29
R 5 ALI FIAT UNO, starost 3 ali 4 leta, kupim. (0608)28-502. 61
LES za sekanje (smreka) kupim takoj. Ponudbe pod šifro: »GOTOVINA — TREBNJE«. 82

motorna vozila

GOLF DIESEL JX, letnik 1989, rdeče barve, 34000 km, prodam. (0608)41-188. 2
R 4 GTL, november 1989, prodam. (0608)22-015. 11
LADO 1300 S, RIVA, 88/12, zaletno, prodam. Ragovska 17, Novo mesto. 12
ZASTAVO 101 in zastavo 750 prodam. Ucmam, Črmošnjice 48, Stopiče. 16
JUGO 45, letnik 1986, prodam. Bakšič, Podlipa 10, Raka. 21
AUDI 100 DIESEL, letnik 1981, prodam ali menjam za cenejši avto. Evdjenič, (0608)28-556. 26
Z 101, letnik 1984, in jugo 45, letnik 1991, prodam. (0608)73-148. 28
Z 101, letnik 1983, prodam. Martin Mežnar, Gabrje 23, Brusnice. 31

DOLENJSKI LIST

USTANOVITELJ IN IZDAJATELJ: Dolenjski list Novo mesto, p.o. UREDNIŠTVO: Drago Rustja (direktor in glavni urednik), Marjan Legan (odgovorni urednik), Andrej Bartelj, Mirjam Bezek-Jakše, Bojan Budja, Breda Dušič-Gornik, Anton Jakše, Mojca Leskovšek-Svete, Zdenka Lindič-Dragas, Martin Luzar, Milan Markelj (urednik Priloge), Pavel Perc in Ivan Zoran.
IZHAJA ob četrtek. Posamezna številka 40 SLT, naročnina za 1. trimesečje 490 SLT; za družbene skupnosti, stranke, delovne organizacije, društva ipd. 980 SLT; za tujino 40 ameriških dolarjev ali 70 DM (ali druga tuja valuta v tej vrednosti) na leto.
OGLASI: 1 cm v enem stolpcu za ekonomske oglase 550 SLT, na prvi ali zadnji strani 1.100 SLT; za razpise, licitacije ipd. 600 SLT. Mali oglasi do deset besed 450 SLT, vsaka nadaljnja beseda 45 SLT.
ŽIRO RAČUN pri SDK Novo mesto št.: 52100-603-30624. Devizni račun št.: 52100-620-970-25731-128-4405/9 (LB — Dolenjska banka d.d. Novo mesto).
NASLOV: Dolenjski list, 68001 Novo mesto, Glavni trg 24, p.p. 130. Telefoni: uredništvo (0608) 23-606, 24-200, ekonomska propaganda, naročniška služba in fotolaboratorij 23-610, mali oglasi in zahvale 24-006; računovodstvo 23-611, telefaks: 24-898. Nenarocnih rokopisov in fotografij ne vračamo. Na podlagi ustreznega republiškega odloka (Uradni list Republike Slovenije, št. 7/91) se za Dolenjski list ne plačuje davek od prometa proizvodov. Časopisni stavek, prelom in filmi: Grafika Novo mesto, p.o. Tisk: Ljudska pravica, Ljubljana.

OPEL KADETT 1,2 COUPE, letnik 1979, prodam. (0608)51-770, od 7. do 15. ure. 32
GOLF BENCINAR, 1. oktober 1981, prodam za 5200 DEM. (0608)88-830. 36
126 P, letnik 1986, prodam. (0608)42-751, Hočevar. 39
JUGO 45, rahlo karamboliran, letnik 1985, prodam za 1500 DEM. (0608)23-280. 47
FIAT UNO 45 SL, december 1985, prodam ali zamenjam. (0608)24-070. 50
R 4, 1990, in mini, 1979, prodam. (0608)21-575. 53
JUGO 45, letnik 1985, prodam. Cena 2400 DEM. (0608)40-844. 62
KADETT DIESEL, letnik 1983, poceni prodam. (0608)50-066. 63
R 4 GTL, letnik 1982, in stavbišče pod Trško goro prodam. Informacije na (0608)25-358 ali: Jože Pust, Gaberje 98, Brusnice. 64
ZASTAVO 101 GTL, september 1983, registrirano do 11. decembra 1992, prodam. Cena po dogovoru. Informacije na (0608)33-322. 69
VW TRANSPORTER FURGON, zelo ohranjen, prodam. (0608)85-668. 73
ASCONO, letnik 1978, 95000 km, ugodno prodam. (0608)58-516. 81
R 5 CAMPUS, 5 vrat, bel, nov, še ne registriran, prodam. (0608)23-305. 83
GOLF DIESEL, letnik 1986, prodam. (0608)85-814. 86
Z 750, 12/84, garažirano, dobro ohranjeno, prodam. (0608)76-067. 88
Z 101 SUPER, letnik 1978, registrirano do 31. maja 1992, v voznem stanju, ugodno prodam. Informacije dopolne (0608)23-311, interna 204. 92
R 4 TL, letnik 1976, registriran do 11/92, prodam. (0608)25-632. 94
Z 101, letnik 1987, prodam. (0608)69-125. 95
NUJNO in ugodno prodam karamboliran R 25 GTX ali ga zamenjam za manjšo vozilo. (0608)47-605, od 8. do 14. ure. 97
R 18 TLJ, letnik 9/1987, odlično ohranjen, prodam. Ogled po 16. uri. Franc Bambič, Dobravica 27, Sentejmerj. 99
Z 101, letnik 12/1989, 29000 km, nove gume, garažirano, ugodno prodam. (0608)27-692. 101
R 4, rdeč, letnik 1986, prodam. (0608)61-846. 106
LADO, karambolirano, letnik 1983, prodam. (0608)27-720 ali 26-570. 110
Z 101, letnik 1973, izredno ohranjeno, generalno obnovljeno, registrirano za celo leto ter 4 zimska kolesa prodam. (0608)24-410. 113
126 BIS, letnik 1990, prodam. (0608)21-145. 114
R 9 GTL, 9/89, prodam. (0608)42-096. 118
GOLF JGL DIESEL, letnik 1985, prodam. Možna tudi menjava za cenejšo vozilo. (0608)60-039, interna 203, dopolne. 119
R 4 GTL, letnik 1988, prodam. Dol. Kamence 27, Novo mesto. 121
PRAŠICA za zakol prodam. (0608)85-656. 123
JUGO 45, letnik 1985, prodam ali menjam za Z 750. (0608)52-128. 125
JUGO GVX, kovinsko srebrne barve, posebna izvedba, letnik 1989, prodam. (0608)21-345. 128
FIAT 126 PGL, letnik 1990, ugodno prodam. (0608)65-012. 129
GOLF JXD, letnik 1991, prodam. (0608)23-485. 131

obvestila

NA ZALOGI imam ladijski pod. Cena 240 SLT/m2. (0608)70-343. 27

MLADOPOROČENCI

izposoja in prodaja poročnih oblek
— velika izbira poročnih oblek in dodatkov
— zelo ugodne cene
S. Zagorc
Šmalčja vas 32
Sentejmerj
tel. (0608) 42-150

GRADITELJI! Izdelujem centralne peči vrhunske kvalitete, z garancijsko dobo 5 let in 25-letno življenjsko dobo, moči 20, 30, 40 in 50000 kilokalorij, po zelo konkurenčnih cenah. Možnost dobave tudi preko stanovanjske zadruge. Poleg teh delam tudi izredne peči na plinski oziroma oljni gorilec, moči 20000 do 30000 kilokalorij. Se priporoča Vinko Papež, Malkovec 22, 68295 Tržišče. 67
ŽALUZIJE — ROLETE izdelujemo in montiramo po konkurenčnih cenah. (0608)44-662. 7288

VALILNICA KUHELJ, Šmarje 9, 68310 Sentejmerj tel. (0608) 42-524

Obveščila stranke, da lahko naročijo:
— enodnevnne bele, rjave in grahaste piščance
— enomesečne bele piščance (1 kg)
— 6- do 8-tedenske rjave in grahaste piščance
Se priporočamo!

IŠČEMO ŽENSKO OSEBO, po možnosti mlajšo upokojenko, za celodnevno nego starejše osebe na domu v bližini Dolenjskih Toplic. Nudimo hrano, stanovanje in plačilo. Vse ostalo po dogovoru. Pисne ponudbe pošljite z oznako »NEGA NA DOMU« na naslov: p.p. 119, 68000 NOVO MESTO. 79

VIDEO-RADIO SERVIS NOVO MESTO, d.o.o. Pod Trško goro 45 Tel.: 21-229

Vam nudi popravilo avtoradij, HI-FI komponent, video-recorderjev in TV-sprejemnikov. Montiramo tudi avtoradije. Popravilo TV-sprejemnikov vam nudimo tudi na domu. Delovni čas: vsak dan od 10. do 18. ure.

NANCA
Trgovina na žibertovem hribu v Novem mestu tel. (0608) 28-875
Sposojanje poročnih oblek in dodatkov. Se priporočamo!

AVTO ŠOLI DABA & SROBOTNIK

vabita vse, ki se želijo naučiti varne in iznajdljive vožnje v prometu. Strokovno preizkušeni inštruktorji vas bodo naučili več, kot si mislite. Pokličite in se prepričajte, čaka vas presenečenje!
Tel. 25-580 in 84-683
Začetek tečaja 15. 1. 92 v Gošinski šoli, Ulica talcev 3, Novo mesto

AGROIZBIRA Kranj nudi ugodno akumulatore 12V-97ah in 12V100ah po ceni 4100 SLT. Na zalogi dovolj vseh vrst traktorskih delov. Se priporoča Slavko Prosen, Smledniška cesta 17, Kranj. Tel. (064) 324-802

VALILNICA HUMEK. Sprejemamo naročila za enodnevnne piščance, bele težke, rjave nesnice in grahaste. Inf. po telefonu (0608) 24-496 ali na naslov: Valilnica HUMEK, Irča vas 18, Novo mesto. (P3-81M0)

prekllici

JOŽE FINK, Mala Cikava 3, preključujem neresnične besede zoper Antona Gorenc in njegovo ženo z Malega Slatnika, katere so bile izrečene 1. januarja 1992 v bifeju Štefan, za neresnične in se jima opravičujem. 23
TONČKA HRASTAR s hčerkami Marjanko, Anico ter Dragico iz Zagrada 19, Škocjan, izredno prepovedujem Janezu Hrastarju iz Zagrada 19 prodajo premičnin in nepremičnin ter namensko povzročanje škode. 85

posest

VINOGRAD v Lubancu (7 a) prodam. Adrovič, Stara cesta 5, Straža. 4
NJIVO in vinograd na Kržižih prodam. Bojanc, Mala Cikava 2. 5
VINOGRAD na Riglu, prodam. (0608)65-426. 6
PRODAJAM parcele: njiva (44 a), gozd (28 arov), pašnik (15 arov), travnik (1 ha), na relaciji Trebnje — Grmada — Dobrič. Lahko posamezno ali vse skupaj. Vse po dogovoru. Na naslov: Gabrijela Lazar, Briljeva 19, Ljubljana — Dravljje. 8
ŽAZIDLJIVO PARCELO (550 m2), z načrtom, ugodno prodam. (0608)24-070. 9
VINOGRAD ZASTONJ V NAJEM! V Golobinjku pri Mirni Peči oddam v najem vinograd z zidnico in vsem inventarjem za več let ali po dogovoru. 26-372. 70
ŽAZIDLJIVO PARCELO z vsi urejeno dokumentacijo, 5 km iz Novoga mesta, ugodno prodam. (0608)85-668. 72

V BELI KRAJINI prodam kmetijo s staro hišo in gospodarskim poslopijem, 9 ha zemlje, 10 ha gozda. Ponudbe pod šifro: »BELA KRAJINA«. 79
NOVEJŠI VINOGRAD s hramom in opremo na Piroškem vrhu, Cerklje ob Krki, in travnik (78 a) v Cerkljah ter parcelo, primerno za vinograd, v Suhorju prodam. (0608)50-135. 80
PARCELO (1500 m2) v Gabrovcu pri Koroški vasi (pri Novem mestu), primerno za vikend, prodam. Cena 7500 DEM. (061)106-068, interna 19. 84
UGODNO PRODAM starejšo adaptirano hišo v starem centru Sevnice. (0608)82-300. 98
VIKEND HIŠICO na Dolenjskem, primerno za bivanje, prodam. (0608)28-706, po 18. uri. 102
NA VINJEM VRHU pri Dragi prodam 1,2 ha gozda ter 32 arov vinograda (starega). (0608)27-388, po 16. uri. 108
VINOGRAD, 250 trt, na žici, z brunarico, na Makutah prodam. (0608)27-129. 109
NJIVO (ok. 3 ha) v bližini Metlike in gozd (2,7 ha) pri Lovkvičih prodam. Cena po dogovoru. (0608)422-356. 111
HIŠO na Ratežu, v IV. gradbeni fazi, obrtni prostor izdelan, prodamo. (0608)28-580, 21-218. 112
ŽAZIDLJIVO PARCELO z izkopom v Črnomlju prodam. (0608)27-573. 122
HIŠO na Regrskih košenicah, v IV. gradbeni fazi, prodam. (0608)25-539. 124
STAREJŠO HIŠO na Senovem prodam. (0608)81-701. 126

prodam

VEČJE KOLIČINE KROMPIRJA desire prodam. (0608)41-188. 3
DRVA prodam. (0608)78-105. 7
BUKOVA DRVA prodam. (0608)28-706. 14
PARKET, češnja in jesen, prodam. (0608)21-115, po 18 uri. 17
TV NOKIA, star pol leta s teletekstom, prodam. (0608)068/20-564. 17
JUNCA, težkega okoli 400 kg, prodam. (0608)86-202. 17
VEČJO PRIKOLICO za osebni avto prodam. Prikolica je primerna tudi za manjše traktorje. Informacije na (0608)52-181. 30
AVTORADIO BLAUPUNKT s 30 W zvočniki prodam. (0608)85-009. 33
DRVA prodam. (0608)85-009. 33
BREŽIČNI TELEFON, domet 12 km, z zunanji antenami, prodam. Cena po dogovoru. (0608)22-106. 34
HARMONIKO HOHNER Atlantik 4, 120 — basno, prodam. (0608)26-612. 37
AVTORADIO — KASETNIK FISHER, digitalni, nočni desing, 40 W ter supra, digitalni, nočni desing, avtorverz, 200 W, prodam. (0608)33-076, po 15. uri. 49
TV NORDMENDE in videorekorder prodam. (0608)42-345. 51
PRODAM novo peč Emo central 23 za 35.000 SLT. (0608)25-231. 52
PRODAM visoko brejo kravo. Ovniček, Brezovica 1 pri Stopičah. 55
MLADO KRAVO prodam. (0608)20-319. 59
PRODAM dve delovni kobili po izbiri, eno brejo, drugo z žrebcom, in kravo s teletom. Može Jurna vas 2, Novo mesto. 65
VERIGE (griferce) za traktor prodam. Prodajam tudi motorno žago Stihl 041 ali zamenjam za vitel. (0608)87-157. 71
PLETILNI STROJ Singer, 2-redni električni, prodam. (0608)27-345. 71
VILČAR, električni, nosilnost 1000 kg, prodam. (0608)061/783-368. 87
PRODAM varilni aparat CO2, 360 amperov, z jeklenko, malo rabljen, ter novo omaro za dnevno sobo. Cena ugodna. (0608)44-283. 91
BREŽIČNI TELEFON, do 5 km, prodam. (0608)21-079. 93
DIATONIČNO HARMONIKO, 93 poltoni be, es, as, in ozvočenje Montarbo 741 prodam. (0608)25-278. 115
KOMPRESOR, CO2 varilni aparat z jeklenko, nov, prodam za 55% nove cene. (0608)25-894. 117
MIZARSKI STROJ za izdelovanje opaža, debelinko, poravnalko, prodam. (0608)45-541. 130

ZAHVALA
Skrb, delo in trpljenje tvoje, Jože, je bilo življenje. Ljubiti si polje, vinske gore, a kruha usoda hotela je, da živ se vrnil nisi iz nje.
V 40. letu starosti nas je nepričakovano zapustil naš dragi mož, oče, sin, brat, stric, zet in svak
JOŽE STANIŠA
graver z Dolnje Težke vode
Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sosedom, prijateljem in semiškim znancem, ki ste sočustvovali z nami, nam v težkih trenutkih pomagali, izrekli sožalje, podarili pokojnemu sveče in cvetje in ga tako številno pospremili na njegovi zadnji poti. Zahvaljujemo se Obrtnemu združenju, OZ Hrast, ZTKO, podjetjem Standard konfekcija, Elba, Elektrotehna, Krka in učencem 1., 4. in 5. razreda OS Stopiče. Prisrčna hvala Kuzmovim in Lukšičevim za vsestransko pomoč, govorniku Marjanu za poslovilne besede, pevčcem, organizatorju Novini, zastavničarjem in vsem trem gospodom župnikom za lepo opravljen obred in poslovilne besede.
Žalujoci: žena Nežka, otroci Simon, Petra in Gregor v imenu vsega sorodstva

MALI OGLASI

23-343
MLADA DRUŽINA gre na kmete. Imamo vse potrebne stroje in živino. V poštev pridejo samo kmetje brez naslednikov. Možnost dedovanja. Naslov: v oglasnem oddelku. 127

službo dobi

POZOR! Želite tedenski zaslužek 10.000 SLT? Pridužite se skupini prodajalcev na terenu! Pogoj: osebni avto. (0608)84-791. 1
DEKLE na pripravniško delo v gostinstvu sprejem. Naslov v oglasnem oddelku. 19
HONORARNO DELO ponujamo sodelavcem, ki želijo bogato znanje s področja računalništva prenašati na tiste, ki ga imajo manj. Delo je v Novem mestu. Šifra: »VRSK«. 25
HONORARNO ali redno zaposlim mlajše dekleta iz bližnje okolice Novoga mesta za delo v gostinskem lokalu kot natakarica. Vse informacije na (0608)22-308. 42
DEKLE za strežbo v gostinskem lokalu iščem. Informacije v lokalu Gorjanski škrt, Dilančeva 7, Novo mesto. 46
ZAPOSLIM vodjo trgovine v Sevnici. Ponudbe na naslov: Zemljak, Novo Polje c. X/31, 61260 Ljubljana Polje. 58
SPREJMEMO natakarja in natakarice z delovnimi izkušnjami za redno in honorarno delo. Vsi zainteresirani se oglašite v petek, 10. januarja od 17. ure v Škocjani 24. 68
HONORARNO zaposlim dekleta, prijetnega videza, za strežbo v pizzeriji. (0608)26-356. 74
ZAPOSLIM dva delavca elektrotehnika, oziroma elektroinstalaterja, za delo v delavnici, oziroma po terenu, z izpitom B kategorije, po možnosti tudi C. (0608)85-921. 75
IMEJTE svoj biznis! Detajlna navodila za dober zaslužek na domu. Naročila pošljite na naslov: A. Pins, p.p. 13, 62107 Maribor. 77
IŠČEMO medicinsko sestro, lahko tudi moški, za zaposlitev v Nemčiji. (0608)51-555. 100
REDNO ali honorarno zaposlimo potnikinjo za prodajo na kombiju. Pисne ponudbe pošljite na naslov: Butler, Pod Trško goro 49, Novo mesto. 104
IŠČEMO ambiciozno potnikinjo za prodajo na terenu. (0608)22-815. 105
IŠČEMO potnikinjo za prodajo tekstila na terenu. (0608)85-325. 116

razno

ODDAM v najem opremljen ženski frizerski salon. Šmihel 13, Novo mesto. 38
ODDAM gostinski lokal v centru Novoga mesta, v obratovanju, primeren za diskoteke. (0608)26-389, (0608)20-274. 40
ODDAM ali prodam utečen gostinski lokal v centru Novoga mesta z odkupom inventarja, primeren za snack in disco. (0608)26-389 ali 20-274. 44
TRGOVSKI LOKAL, nov, v Sevnici, oddam v najem. Ponudbe na naslov: Zemljak, Novo Polje c. X/31, 61260 Ljubljana — Polje. 54
ZA ODSTOP TELEFONA v Sevnici, za 6 mesecev, nudim nagrado. Ponudbe na naslov: Zemljak, Novo Polje c. X/31, 61260 Ljubljana — Polje. 57
DRUŠTVO UPOKOJENCEV Kovanjeva na Krki odda v najem poslovni prostor (70 m2), centralno ogrevan. (0608)060-018 ali 60-091. 78
UREJENA DRUŽINA na Dolenjskem išče mlajše poštno dekleta za pomoč v gospodinjstvu in druga dela med tednom, po možnosti kmekčo zavarovano. Nudimo stanovanje, hrano in mesečno plačo. Pисne ponudbe pod šifro: »POMOČ«. 96
INSTRUIRAM matematiko in fiziko za osnovne in srednje šole. (0608)122-481. 107

V SPOMIN

7. januarja je minilo leto dni, kar je prenehalo biti srce ljubelega moža in očija

Branka Cekute
ing. stroj. in kitarista ansambla Fantje z vseh vetrov
Čas mineva, čeprav spokojno spiš v objemu staršev v grobu, z nami kakor prej živiš. Vsaka naša misel in spomin na Tvoje lepe besede hitijo k Tebi, dragi, vendar čas nam solz ne posuši. Na grobu prerenem Ti sveča gori, a v naših srcih je ostala grenka bolečina, ker Te ni. Prisrčna hvala vsem, ki se ga spominjate.
Tvoji: žena Jožica, hčerka Mirjam, sin Robert in vsi, ki so Te imeli radi.
Novo mesto, 9. januarja 1992

MALI OGLASI

23-343
MLADA DRUŽINA gre na kmete. Imamo vse potrebne stroje in živino. V poštev pridejo samo kmetje brez naslednikov. Možnost dedovanja. Naslov: v oglasnem oddelku. 127

službo dobi

POZOR! Želite tedenski zaslužek 10.000 SLT? Pridužite se skupini prodajalcev na terenu! Pogoj: osebni avto. (0608)84-791. 1
DEKLE na pripravniško delo v gostinstvu sprejem. Naslov v oglasnem oddelku. 19
HONORARNO DELO ponujamo sodelavcem, ki želijo bogato znanje s področja računalništva prenašati na tiste, ki ga imajo manj. Delo je v Novem mestu. Šifra: »VRSK«. 25
HONORARNO ali redno zaposlim mlajše dekleta iz bližnje okolice Novoga mesta za delo v gostinskem lokalu kot natakarica. Vse informacije na (0608)22-308. 42
DEKLE za strežbo v gostinskem lokalu iščem. Informacije v lokalu Gorjanski škrt, Dilančeva 7, Novo mesto. 46
ZAPOSLIM vodjo trgovine v Sevnici. Ponudbe na naslov: Zemljak, Novo Polje c. X/31, 61260 Ljubljana Polje. 58
SPREJMEMO natakarja in natakarice z delovnimi izkušnjami za redno in honorarno delo. Vsi zainteresirani se oglašite v petek, 10. januarja od 17. ure v Škocjani 24. 68
HONORARNO zaposlim dekleta, prijetnega videza, za strežbo v pizzeriji. (0608)26-356. 74
ZAPOSLIM dva delavca elektrotehnika, oziroma elektroinstalaterja, za delo v delavnici, oziroma po terenu, z izpitom B kategorije, po možnosti tudi C. (0608)85-921. 75
IMEJTE svoj biznis! Detajlna navodila za dober zaslužek na domu. Naročila pošljite na naslov: A. Pins, p.p. 13, 62107 Maribor. 77
IŠČEMO medicinsko sestro, lahko tudi moški, za zaposlitev v Nemčiji. (0608)51-555. 100
REDNO ali honorarno zaposlimo potnikinjo za prodajo na kombiju. Pисne ponudbe pošljite na naslov: Butler, Pod Trško goro 49, Novo mesto. 104
IŠČEMO ambiciozno potnikinjo za prodajo na terenu. (0608)22-815. 105
IŠČEMO potnikinjo za prodajo tekstila na terenu. (0608)85-325. 116

službo išče

SPREJMEM kakršnokoli delo, najraje na domu. Ponudbe pod šifro: »VEST-NOST«. 22

stanovanja

VZAMEMO v najem stanovanje ali hišo s telefonom in greljem. ☎ (068)24-666.

DVOSOBNO STANOVANJE, lastniško, v Ljubljani, zamenjam za enakovredno v Novem mestu. ☎ (068)22-612, po 15. uri. 66

V CENTRU Dvora pri Žužemberku prodam lastniško obnovljeno stanovanje, veliko 60 m². Možnost poslovnih prostorov. ☎ 24-158 po 19. uri.

DVOSOBNO STANOVANJE oddam. ☎ (068)28-287. 76

TRISOBNO STANOVANJE, lastniško, v Črnomlju, prodam. ☎ (061)344-214. 89

zahvale

VSEM, ki so kakorkoli pomagali v nesreči Franca KOCMUTA iz Jurke vasi, se

najlepše zahvaljujemo. Družina Kocmut. 6

PRISRČNA HVALA vsem, ki ste kakorkoli pomagali v prometni nesreči 18. decembra 1991 pri Zburah. Hvala tudi vsem, ki nama pošijate lepe pozdrave in dobre želje. Enako vračava midva. Barboričeva. 41

ženitne ponudbe

FANT, star 35 let, bi rad spoznal dekle ali mamico brez obveznosti, staro od 27 do 35 let, za skupno življenje. Imam dobro službo in svoje stanovanje. Možna tudi poroka. Šifra: »DOLENJSKA«. 13

FANT z manjšo kmetijo, dobro službo, nealkoholik, star 35 let, želi spoznati sebi primerno dekle za skupno življenje. En otrok ni ovira. Šifra: »KRKA«. 15

VDOVEC, 68 let, upokojen, brez obveznosti, nekadilec, nealkoholik, želi spoznati vdovo od 60 do 70 let za skupno življenje. Lahko ima tudi malo zemlje. Šifra: »V DVOJE JE LEPŠE«. 24

ZAHVALA

V 73. letu starosti nas je zapustila naša draga mama in stara mama

MARIJA GAZVODA

roj. Kostrevec
Ratež 27

Ob boleči izgubi se lepo zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem za podarjeno cvetje in pomoč ter g. župniku za lepo opravljen obred.

Žalujoci: vsi njeni

ZAHVALA

V 91. letu nas je zapustil naš dragi brat in stric

BOGOMIR DULAR

Iskreno se zahvaljujemo vodstvu in osebju Doma starejših občanov v Črnomlju za prijazno postrežbo in mnogim prijateljem za obiske.

Žalujoca sestra Jelica in nečak Čibo

ZAHVALA

V 73. letu starosti je utihnilo plemenito srce dragega moža, brata in strica

ANTONA MATKOVIČA

Pod Trško goro 73, Novo mesto

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so se poslovili od njega, mu darovali cvetje, sveče in izrazili pisno in ustno sožalje. Hvala tudi osebju pljučnega in internega oddelka Splošne bolnice Novo mesto. Iskrena hvala tudi gospodu proštu Jožefu Lapu za lepo opravljen obred.

Vsi njegovi

ZAHVALA

Umrli je naš dragi

MARTIN KOŠMERL

z Ragovske 12

Hvala vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Vsi njegovi

ZAHVALA

Ob smrti naše drage mame

ALOJZIJE ŽABKAR

iz Gabrijel

se zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem, sosedom in prijateljem za podarjeno cvetje in izrečeno sožalje, gospodu župniku za opravljen obred ter g. Močniku za poslovilne besede.

Žalujoci: vsi njeni

ZAHVALA

V 86. letu nas je zapustil naš dragi mož, oče in brat

LUDVIK IGLIČ

iz Velike Strmice 14

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem za pomoč, izrečena sožalja, podarjene vence in cvetje ter vsem, ki ste ga spremili na njegovi zadnji poti. Zahvaljujemo se tudi sodelavcem Revoza in gostilne Pri Micki, pevcem ter gospodu župniku za opravljen obred.

Žalujoci: vsi njegovi

V SPOMIN

TOMU KUCHARJU

z Lokev pri Črnomlju

14. januarja bo minilo žalostno leto, odkar je utihnil tvoj glas. Žalost, bolečina domujeta pri nas. Nihče ne verjame, kako boli, ko tebe, mož in očka, od nikoder ni. V naši hiši je praznina, v naših srcih bolečina. Vsem, ki obiskujete njegov grob in prižigate sveče, iskrena hvala.

Žena in otroci

V SPOMIN

V petek, 10. januarja 1992, ob 15. uri bo minilo eno leto, odkar smo se še zadnjič poslovili na pokopališču Studenec pri Sevnici od naše mame, 66-letne

ANTONIJE TRAMTE

roj. RIFELJ

iz Breške vasi 3, Šentjernej

Hvala vsem, ki na njenem grobu prižigate svečke.

Sin Cvetko Tramte (fotograf)

Breška vas 3, Šentjernej

ZAHVALA

V 84. letu je utihnilo utrujeno plemenito srce našemu očetu

JANEZU AMBROŽIČU

iz Podgrada 28

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, vaščanom in znancem za vsestransko pomoč, darovano cvetje in izrečeno sožalje. Posebna zahvala sodelavcem IMV Revoz, LD Padež, ZB Podgrad ter obema govornikom za poslovilne besede. Hvala g. župniku za opravljen obred.

Žalujoci: vsi njegovi

ZAHVALA

V 77. letu starosti nas je za vedno zapustila mama, stara mama, sestra, teta in botra

JOŽEFA VRTAČIČ

z Gomile 16

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom za vsestransko pomoč v teh težkih trenutkih, za darovano cvetje in izrečeno sožalje. Zahvala g. kaplanu za opravljen obred.

VSI NJENI

ZAHVALA

V 92. letu starosti nam je 23. decembra 1991 umrla naša draga mama, babica in prababica

ANGELA ŽNIDARŠIČ

rojena Krašovec

Pokopali smo jo 26. decembra 1991 na Bučki. Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, prijateljem, sodelavcem, krajanom in znancem, ki ste se v tako velikem številu od nje poslovili, ji darovali cvetje in jo spremili na zadnji poti. Hvaležni smo vsem, ki ste jo imeli radi in sočustvujete z nami. Hvala za izraženo ustno in pisno sožalje. Hvala Stanki Kos za tople besede slovesa in pevcem.

Žalujoci otroci: Slavka, Zdenka, Tinka, Ivica in Frenk z družinami, vnuki in pravnuki

ZAHVALA

Skrb, delo in trpljenje tvoje je bilo življenje, zdaj boš v grobu spala in boš mirno počivala.

V 79. letu starosti nas je zapustila naša draga mama, stara mama, sestra in teta

KRISTINA JERALIČ

roj. Peterle
iz Mačkovca

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste jo imeli radi in se v teh dneh poslednjic poslovili od nje, ji darovali cvetje in sveče, prispevali za maše ter jo pospremili na poti k večnemu počitku. Hvala vsem, ki ste ob njeni smrti pomagali in sočustvovali z nami.

Žalujoci: vsi, ki ste jo imeli radi

ZAHVALA

Jaz sem vstajenje in življenje, kdor vame veruje, bo živel, tudi če umrje.

V 86. letu starosti nas je zapustil naš oče, stari oče, brat in stric

ANTON KASTELIČ

iz Ždinje vasi 5

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in sosedom, ki ste bili z nami in nam v težkih trenutkih pomagali. Hvala proštu Lapu, g. Toriju in salezijanski družini za lepo opravljeni pogrebni obred. Prav tako se zahvaljujemo kirurškemu oddelku Splošne bolnišnice v Novem mestu, Petrolu TOE Brežice, bencinskima servisoma I. in II. Otočec ter moškemu pevskemu zboru iz Otočca. Hvala vsem, ki ste nas spremljali z molitvijo, darovali za sv. maše in cvetje ter pokojnega spremili k večnemu počitku.

Žalujoci: vsi njegovi

ZAHVALA

Ne jokajte ob mojem grobu, le tiho k njemu pristopite, spomnite se, kako trpela sem, in večni mir mi zaželite.

Ob izgubi naše stare mame

FRANČIŠKE JAKLIČ

z Dvora pri Žužemberku

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste nam izrekli sožalje, darovali vence, cvetje, sveče in našo staro mamo pospremili na zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo sosedom, ostalim vaščanom in sorodnikom za nesebično pomoč, pogrebem, pevcem, govornici, g. župniku za lepo opravljen obred ter kolektivu Doma starejših občanov iz Novega mesta, kjer je pokojna preživela zadnje ure. Vsem in vsakemu posebej še enkrat naša iskrena hvala.

Žalujoci: vsi njeni

Sestri Yebuah

Pred časom so dijaki novomeške gimnazije med profesorji naredili anketo o tem, kaj si njihovi učitelji mislijo o poljubljanju na šolskih hodnikih. Odgovori so bili zelo različni, od tega, da jih nič ne moti, če se fant in dekle poljubljata na hodniku, do zavračanja takega javnega načina izkazovanja ljubezni ali naklonjenosti. Zanimivo, tu se odgovori profesorjev v »povprečju« sploh ne razlikujejo od gledanja mladih na to. Eni so za, druge moti, tretjim je vseeno. Leticia Yebuah, dijakinja 4. a razreda naravoslovno-matematične smeri, pravi, da po nje- ni poljubljanje pač ne sodi na šolski hodnik in da je to bolj intimna stvar dekleta in fanta. Njena sestra, dvojčica, Irena pa se v našem kramljanju o tem ni jasno izrekla.

Irena in Leticia sta prijetni mladenki, veseli in zgovorni, sproščeni in odprti, preudarni in trezni, a hip nato vihravo razposajeni in mladostniško zaupljivi. Čeprav sta rojeni v Ljubljani, potem pa se je družina preselila v Gano, deželo očeta Roberta, se imata za Novomeščanki, če se je treba opredeliti še malo širše, pa za Dolenjki. In prav po dolenjsko jima lepo teče govorica, da je veselje prisluhniti temu tako domače in veselo skakljajočemu potoku besed. Sami in njuni vrstniki so trdno navezani na Novo mesto in na to prestolno pokrajino pod Gorjanci in se radi ponorčujejo iz tistih, ki jih Ljubljana hitro zapelje, da opusti svojo govorico in se začnejo tuje pačiti.

Od prvega razreda hodita Yebuahovi dvojčici v šolo v Novem mestu, kjer živi družina po vrtni iz Gane, tam pa so preživele vsega leto in pol. Oče Robert, ljubljanski študent, je inženir metalurgije in vodja laboratorija v IMV, mati Vida, doma s Slatnika, pa dela na

grmski osnovni šoli. Še zlasti po očetu sta dekleti podedovali izreden glasbeni čut in lep glas. Oče je navdušen pevec in poje kar v dveh zborih. Leticia in Irena pa sta članici novomeškega simfoničnega orkestra in vokalno-instrumentalne skupine Copacabana, ki jo sestavlja dvanajst deklet, večina jih je iz gimnazije. »O kakšnem izdelanem slogu ali usmeritvi naše skupine ne moremo govoriti, ker pojmujemo vse, kar nam je všeč, od svetovnih uspešnic do lastnih skladb in slovenskih narodnih,« povesta dekleti.

Obe imata za sabo celo desetletje glasbene šole in Irena pri odločitvi za študij nima med arhitekturo in solo petjem, medtem ko se je Leticia odločila za industrijsko oblikovanje. »Starši nama svetujejo, najju skušajo usmerjati, nikakor pa se ne vmešavajo v najine odločitve glede študija. Nekaj pa sta nama jasno povedala: študij, za katerega se bova odločili, bova morali tudi dokončati!« Da znata do konca speljati sprejeto obvezo, sta dokazali tudi pred kratkim, ko so se skupaj s sošolkami in prijateljico Natašo lotile naloge na temo »nov pristop k testiranju akutne toksičnosti«. Pod vodstvom mentorice so dekleta uspešno opravile nalogo in zanjo dobile ugodno Krkino nagrado za srednješolce. Po njihovem postopku je za ugotavljanje toksičnosti potrebnih precej manj poskusnih miši, rezultati pa so prav tako zanesljivi in primerljivi.

Počitnice po končani gimnaziji in pred začetkom študija bi Leticia in Irena radi preživele v Gani, pri sorodnikih, ki jih večine sploh ne poznata, saj so Yebuahovi iz Gane odšli v Novo mesto, ko sta bili še majhni deklici. In sedaj bosta šli na obisk kot čedni Dolenjki. Kdo ju ne bi bil vesel!

A. BARTELJ

Jože Praznik zadel avto Nissan sunny

Sreča Sevnčana

SEVNICA — Številka kartice 239457 na božično-novoletnem 3x3 je prinesla veliko veselja v hišo Praznikovih v Florjanski ulici v Sevnici. 21-letni Jože, ki je v začetku decembra odprl vulkanizersko delavnico v stavbi sevnškega AMD in se je že vozil z malo rabljenim golfom, doma sploh ni povedal, da je kupil kartico, sam pa tudi ni smretil zbranja. Ko je prišel domov, je rekel, da se mu zdi, da ima tudi on prvi dve številki isti, kot sta na izžrebani kartici, a je prosil mamo, naj mu raje prej pošteže z jedačo, ker da mu gotovo ne bi več teknilo, če bi se zgodilo, da je on srečni dobitnik japonske limuzine Nissan sunny. In v miru je pojedel, nato pa je šel v zgornje prostore hiše staršev, v svojo sobo. Domači so kmalu zaslišali veselo vpitje: »Zadel sem, zadel sem, avto je moj!« Najprej so pomislili, da se Jože šali, toda takoj jim je pokazal kartico z »magičnimi« številkami.

Jože je že prodal golfa, da je lažje zbral potreben denar (okoli 3000 DEM), da bi se še ta teden vozil z novim sunnyjem. P. P.

Trinajsto prase hoče živeti

Ansambel, ki išče stare ljudske godce in viže

Glasbeno mladino Slovenije s sedežem na Kersnikovi 4 v Ljubljani poznamo po njenem časopisu in zanimivem programu glasbenomladinskih dogodkov, ki jih pripravljajo predvsem za osnovnošolce in srednješolce. Zadnje čase pa se predstavlja tudi kot založnik kaset. Tako so v petek, 13. tega meseca, na tiskovni konferenci v Ljubljani predstavili kaseto ansambla »Trinajsto prase«.

Ansambel deluje že dobra štiri leta in goji pretežno godčevski del ljudskega glasbenega izročila v slovenskem etničnem prostoru. Igrajo predvsem ljudske plesne viže, ki so stare okoli sto let. Karlo Ahačič, Tomaž Rauch in Roman Ravnič poskušajo, kolikor je mogoče, priti v stik s prvimi ljudskimi godci in

PRODAJNA RAZSTAVA DEL DANJE BAJC

ŠMARJEŠKE TOPLICE — Vabimo vas, da si v avli hotela Šmarješke Toplice ogledate prodajno razstavo slikarskih del Danje Bajc, ki bo odprta do konca januarja.

Nekdaj z jagenjčkom na ohcet

Domače jedi bolj tonejo v pozabo — Bevčeva Karolinca iz Statenberka se še spominja prave ohceti

ŠTATENBERK — Nekatero navade kljub temu, da so lepe, izginjajo iz našega vsakdanjika. Tudi na vasi jim ni več prizaneseno. Jedi iz stare dobre kuhinje zamenjuje mestna hrana. Pa tudi kuharice, ki bi znala skuhati po domače, skorajda ni.

Obiskala sem Bevčevo mamo, ki je bila letos stara 75 let. Naokoli je znana kot dobra pevka in izvrstna kuharica. Nedolgo tega so jo še povabili za kuharico na ohcet. Vendar, kot pravi, pravih kmečkih ohceti skorajda ni več. Včasih je bila ohcet razkošje, ki so si ga privoščili tudi revnejši. »Svatje so se gostili po več dni skupaj, pa tudi jedci so bili bolj šli, tako da sem jim z veseljem skuhalo,« pripoveduje Bevčeva Karolinca.

Kuharskih spretnosti se je naučila še kot dekle od bratove žene. »Kmalu zatem, ko sem se primožila v Statenberk, so me ljudje začeli vabiti na ohceti za kuharico,« pripoveduje. Šla je, ljudje so jo sprejeli in skorajda ni minila ohcet, da ne bi kuhala na njej.

»Svatom sem najprej ponudila govejo juho z rezanci, kuhano govedino, hren in krompir. Čež čes sem na mizo

postavila še svinjsko pečenko in domač kruh,« pripoveduje nasmejana Karolinca. Za ohcet je napelkala tudi vsa peciva, od piškotov in krofov do potic. »Včasih na ohceti ni bilo tort, pred ženinom in nevesto sem postavila s sladkorjem oblitega jagenjčka.«

Zaupala mi je, kako ga pripravi. Zamesi boljše kvašeno testo, kot za potico, in z njim napolni polovico posebej oblikovanega modelčka, ga pokrije z drugo polovico, poveže z žico in ga da vzhajati. Speče ga v krušni peči. Naslednji dan ga prelije s snežno belim prelivom, ki ga naredi iz sladkorja, beljakov in margarine. Oči mu naredi iz dveh fižolov, v usta pa mu vtakne brynovo vejico.

»Sedaj si le še redkokdaj zaželi jagenjčka, rajši si kupijo torto,« potarna Bevčeva mama, ko opazi, kako stare jedi in običaji počasi izginjajo. J. DORNIŽ

V novo leto s Tino in Barbaro

V novomeški porodnišnici so čakali na prvi porod v letu 1992 18 ur, v brežiški porodnišnici pa 28 ur — Lani v Novem mestu ponovno manj novorojenčkov

NOVO MESTO — Zadnjega dne starega leta je bilo v novomeški porodnišnici vse do polnoči živahno, da je kaj. Na svet so pomagali kar desetim novorojenčkom, od tega štirim, dvema fantkoma in dvema punčkama, v zadnjih dveh urah starega leta. Zadnja v letu 1991 pa je deset minut pred polnočjo rodila Milena Šalehar z Rateža 3,55 kilograma težkega fantka Mitja, ki ga doma čaka petletna sestra Lea. Potem si je dežurna ekipa z dr. Vekoslavom Šekorano na čelu lahko pošteno odahnila, saj so na prvorojenca v letu 1992 čakali do poznega popoldneva 1. januarja.

Novo leto so v novomeški porodnišnici spet začeli z deklico. Prva v letu 1992 je 1. januarja ob 17.40 prijokala na svet tretja punčka 32-letne mamice Ane Tomažin iz Straže pri Raki. Novorojenki, ki je tehtala 3.200 gramov, so dali ime Tina. Malo sestrico doma čakata že desetletna Alenka in štiriletna Katarina. »Tina ni bila načrtovana, a je bila vseeno zaželjena. Danes je sicer težko imeti več otrok, ker je vse tako drago, a da bo le mir, pa že bo nekako. Čeprav sta bili v hiši že dve punči, nisem imela posebnih želja glede spola. Želela sem le, da bi bilo vse v redu. Doma je tudi veselje, glavno je, da je dojenček tu,« je povedala mamica Ana. Tomažin

novi imajo doma kmetijo, tako da vsaj lačni ne bodo. Včasih je Ana sicer hodila v službo v Kovinarsko v Krškem, a jo je zaradi otrok pustila, mož pa je poleg tega, da ji pomaga doma na kmetiji, še vedno projektant v SOP v Kostanjevici. Silvestrovali so doma, Ana v postelji, saj se ni najbolje počutila. Rok za porod se ji je iztekel 30. decembra. Tina se je s popadki začela napovedovati sredi dopoldneva 1. januarja, na svet pa je ob pomoči babice Slavke Gerkušič v novomeški porodnišnici privekala nekaj ur kasneje.

V letu 1991 so imeli v novomeški porodnišnici, ki se ji zdaj že kar resno obetajo novi, sodobni prostori na desnem bregu Krke v bolnišničnem kompleksu, 1.478 porodov, na svet pa so pomagali 1.501 novorojenčku. Dvajsetkrat so se rodili dvojčki in enkrat četverčki. Po običaju se je rodilo več fantkov kot punčk in sicer so porodnice v novomeški porodnišnici obogatile moški svet s 765 novorojenki in ženskega s 736 novorojenkami. Novorojenčkov je bilo spet nekaj manj kot leto poprej, leta, ko se je povprečno rodilo 1.800 do 1.900 otrok, so tako vse bolj daleč. Dokler časi ne bodo prijaznejši, gotovo tudi ni računati, da bi bilo rojstev spet več

oz. da jih ne bi bilo še manj. Begunke iz Hrvaške na statistiko rojstev v novomeški porodnišnici niso bistveno vplivale, saj se je rodilo le okrog 25 begunčkov.

Z. L.-D.

BREŽICE — Potem ko je Rosa Pačič iz Sevnice kot zadnja v 1991. letu 31. decembra ob 13.30 povila deklico Silvo, je nastopilo dolgotrajno čakanje, ki ga je šele 2. januarja ob 3. uri in 55 minut prekinila Marjanca Špiler, ki je brez posebnih težav rodila 3030 gramov težko deklico Barbaro. Dežurni zdravnik pri porodu je bil dr. Miroslav Laktič, babica pa Marjanca Tintor.

Mati Marjanca je bila deklice Barbaro, za katero je imela ime za vsak slučaj že vnaprej pripravljeno, seveda vesela, saj jo na domu v Curovdvoru pri Brežicah že nestršno čakata dveletni bratec Marko in šestletni striček Andrej, pa seveda oče Ivan in Zorkova dedek in babica, pri katerih mlada družina stanuje. Oče Ivan je ključavničar po poklicu, mati Marjanca pa komercialni tehnik v čateški Agrari cvetje.

Upajmo, da je mala Barbara pričela prav tako uspešno leto, kakršno je zadnjega decembra zaključila mala Silva. V preteklem letu je bilo namreč v brežiški porodnišnici 326 porodov, pri katerih je privekalo na dan 335 dečkov in 302 deklici. Fantovska premoč torej, ki pa jo znajo dekleta, kot nakazuje zadnja v lanskem in prva v letošnjem, v bodočnosti obrniti sebi v prid. V preteklem letu so v brežiški porodnišnici prvič kam obstaja, privekali na dan tudi trojčki, zabeležili pa so tudi kar devet porodov z dvojčki. Če bo šlo tako naprej, se nam za usodo slovenskega naroda pač ni bati.

T. J.

• DARILO DOLENJSKEGA LISTA — Uredništvo se pridružuje čestitkam družinoma Tomažin in Špiler ob srečnem dogodku in želi novorojenkam vso srečo v življenju. Kot darilo Dolenjskega lista bosta prvorojenki v letu 1992 v novomeški in brežiški porodnišnici, Tina in Barbara, prejeli hranilni knjižici z začetnima vlogama po 5.000 tolarjev.

TRETJEROJENKA TINA — Prva v novem letu je v novomeški porodnišnici 1. januarja pozno popoldne prijokala na svet 3,2 kg težka Tina, tretja hčerka Ane Tomažin iz Straže pri Raki. (Foto: Z. Lindič-Draga)

PRVA JE BARBARA — Kak teden predhodaj, vendar vseeno dobrodošla, je mamico Marjanco kot prva letošnja Brežičanka osrečila mala Barbara Špiler. Rodila se je 2. januarja malo pred četrtjo. (Foto: T. Jakše)

STUDIO
D
DESET NAJBOLEŠH

Lestvica narodnozabavne glasbe
Studia D in Dolenjskega lista

Zreb je za sodelovanje pri oblikovanju lestvice Studia D in Dolenjskega lista dodelil nagrado PAVLETU REJCU iz Cerknega. Nagrajencu čestitamo!

Lestvica je ta teden takšna:

- (2) Pod semiško goro - ANS. SLAVKA PLUTA
- (1) Ostal bom muzikant - A. NIPČIČ & NJEGOVI MUZIKANTI
- (5) Naj zdravje zadone - ANS. F. FLERETA
- (4) Ljubezni v slovo - ANS. IVANA PUGLJA
- (10) V senci sem posedal - ANS. M. KLINC
- (4) Le nekaj, nekaj smrečico - ANS. T. VERDERBERJA
- (-) Sanje novega leta - ANS. MARELA & B. KOPITAR
- (-) Sloveniji - ANS. T. ISKRE
- (9) Zdravica za vse nas - NAGELJ
- (8) Zvezda, ki se utrne - ANS. L. SLAKA

Predlog za prihodnji teden: Na Golici - ANS. T. SOTOŠKA

KUPON št. 1 Glasujem za:

Moj naslov:

Kupone pošljite na naslov: Studio D, p.p. 103, 68000 Novo mesto

Halo, tukaj Dolenjski list!

Novinarji Dolenjskega lista si želimo v bodoče več sodelovanja z bralci. Vemo, da je težko pisati, zato pa je lažje telefonirati. Če vas kaj žuli, če bi radi kaj spremenili, morda koga pohvalili, ali pa opozorili na zanimiv dogodek iz domačih krajev. Prisluhnilo vam bomo, zapisali, morda dali kakšen nasvet, poiskali odgovor na vaše vprašanje ali kaj podobnega. Pokličete nas lahko vsak četrtek zvečer, med 18. in 19. uro na telefon (068) 23-606. Eden od dežurnih novinarjev vam bo rad prisluhnil.

TELEVIZIJSKI KAMELEON BRUHA

V nedavni televizijski oddaji, imenovani Utrip, so prikazali ljubljanski »holivudarji« zabavo nekje v Bosni. Udeleženci veselice s političnim priokusom so v trenutku ekstaze zaplesali kolo, in to po melodiji nekaj pretirano popularne melodije Jugoslavija. Demokratsko osvobodjeni tekstopisec Utripa je opozoril televizijsko občinstvo, naj se zbere in naj ob gledanju plesočih Bosancev ne bruha. Lepo in prav bi bilo, če bi slovenska televizija to opozorilo uporabila tudi ob prikazovanju naslednjih prispevkov: — ko poroča o strankarskih zdrahah v državi Sloveniji

— ko napoveduje 80-odstotno podražitev električne energije
— ko predstavniki Petra zagozta, da se bencin ne bo podražil
— ko peki napovedujejo podražitev kruha
— ko kmetje zagotavljajo, da niso krivi za visoke stroške hrane
— ko naštevajo statistične podatke o naraščanju brezposelnih
— ko novonastala država krati pravice invalidom
— ko dijaki in študentje grozijo z gladovnimi stavkami zaradi štipendij, ki jih ni
— ko napoveduje kulturni ministar izid Božanske komedije, ki jo je

lastnoročno prevedel
— ko gre ministrica za zdravstvo po zdravje v Svico
— ko noče minister za šolstvo in šport priznati slavistom, anglistom in matematikom povečanega dela zaradi popraviljanja šolskih nalog, testov in kontrol
— ko se povečujejo participacije za zdravstvo
— ko Štrajkajo avtoprevozniki
— ko uporabljajo oblastniki za nekaj piškavih tolarjev službene avtomobile za zasebne posele
— ko cariniki zafkavajo tovarnjake z zastavami Rdečega križa
— ko ljudje iščejo kruh po

smetnjakih — ko letijo na cesto dobri delavci, administrativni voluharji pa istočasno dobivajo mastne odpravnine, izplačane v markah — in tako naprej in tako dalje. Vzrokov za bruhanje je več kot dovolj. Tudi v preteklosti jih ni manjkalo. Televiziji bi lahko svoje potrošnike opozorili na bruhanje ob prenosu pogrebov najpomembnejših revolucionarjev. Pa jih niso. Takrat so njihove izbrane medijske zvezde točile solze nad nenadomestljivimi izgubami. Kaj hočemo? Kameleoni so preživeli samo zato, ker znajo spreminjati barve. Nasploh je narava prilagodljiva. Še posebej človeška. TONI GAŠPERIČ